

Nakonec přijde smrt

Agatha
Christie

PROFESORU S. R. K. GLANVILLOVI

Drahý Štěpáne, byl jste to Vy, který mně nadhodil myšlenku a námět na sepsání detektivního příběhu odehrávajícího se ve Starém Egyptě, Kdyby nebylo Vaší aktivní pomoci a povzbuzení, tato kniha by nikdy nebyla sepsána.

Ráda bych na tomto místě řekla, jakou jsem měla radost z veškeré té zajímavé literatury, již jste mi zapůjčil. Chtěla bych Vám ještě jednou poděkovat za trpělivost, s níž jste mi odpovídal na mé dotazy, a za čas i námahu, kterou jste mi věnoval. Radost i zájem, které mi psaní knihy přineslo, už znáte, Vaše oddaná a vděčná přítelkyně
Agatha Christie

Autorčina poznámka

Děj této knihy se odehrává koleni roku 2000 př. n. 1. na západním břehu Nilu u Vesetu. Jak místo tak i čas jsou smyšlené, jakékoliv jiné místo a doba by stejně splnily svůj účel. Avšak inspirace k době, místu i zápletky byla podnícena několika egyptskými dopisy XI. dynastie, které před dvaceti lety našla egyptská expedice Metropolitního muzea umění v New Yorku ve skalní hrobce naproti Luxoru. Přeložil je a zveřejnil profesor Battiscomb Gunn v muzeálním věstníku.

Čtenáře by mohlo zajímat, že nadace pro zádušní službu, která je denní součástí života staré egyptské civilizace, má svou pozdější obdobu ve středověku. Majetek byl odkazován zádušnímu knězi za to, že udržoval hrobku zůstavitele, a pro klid duší zemřelých vzdával vždy v určitých dnech u jejich hrobky oběti a během roku se zúčastňoval zádušních slavností.

Výrazy ‚bratr‘ nebo ‚sestra‘ mají v egyptských textech obvykle význam ‚milénec‘ a průběžně se střídají s výrazy ‚manželka‘ – ‚manžel‘. Také v této knize se jich takto používá.

Kalendář Starého Egypta sestával ze tří ročních období po čtyřech měsících o třiceti dnech, na konci roku se pak přidávalo ještě pět dnů, takže oficiální kalendář měl 365 dnů v roce. Hospodářský kalendář, základ venkovského života, začínal původně s příchodem záplav Nilu, tj. dle našeho počítání v třetím červencovém týdnu. Protože však neexistoval přestupný rok, došlo během staletí k opoždění tak velkému, že v době našeho příběhu předběhl oficiální Nový rok počátek rolnického roku o šest měsíců a začínal v lednu místo v červenci. Aby čtenář nemusel stále brát ohled na oněch šest měsíců, jsou data již v nadpisech kapitol a jsou též vyjádřena v názvech rolnického roku podle období. Např. Záplavy – druhá polovina července do druhé poloviny listopadu; Klíčení – druhá polovina listopadu do druhé poloviny března. Sklizeň – druhá polovina března do druhé poloviny července.

1

Druhý měsíc záplav – 20. den

Renisenb stála a upřeně pozorovala Nil.

Z dálky k ní nejasně doléhaly zvýšené hlasy bratrů Yahmose a Sobeka. Dohadovali se, zda se mají hráze v určitém místě zesílit či ne. Sobek mluvil jako vždy zvučným a sebevědomým hlasem. Míval totiž ve zvyku uplatňovat a prosazovat své názory. Zato hlas Yahmosův zněl tiše, až pokorně a prozrazoval nejistotu i obavy. Yahmose byl už takový – vždy si se vším dělal starosti. Byl sice prvorozeným synem a za otcova pobytu na severních statcích spočívalo hospodářství zde na jihu země víceméně v jeho rukou, ale vyznačoval se nerozhodností a opatrností. Měl sklon hledat ve všem nesnáze, i když k tomu nemíval sebemenšího důvodu. Působil dojmem těžkopádného a pomalu se pohybujícího muže, neměl v sobě vůbec nic ze Sobekovy živosti a sebevědomí,

A tu se Renisenb vybavilo její útlé dětství, kdy slýchávala tyto dva starší bratry dohadovat se přesně tak

jako dnes. Náhle jí to dodalo pocitu jistoty... Byla opět doma. Ano – zase přišla domů...

A přesto, jakmile znovu pohlédla na bledou, lesknoucí se hladinu řeky, zvedla se v ní vlna protestu a bolesti. Khaj – její mladý manžel – byl mrtev... Khaj... se svou rozesmátou tváří a statnými rameny. Khaj je už s Usirevem v království mrtvých – a ona, Renisenb, jeho draze milovaná žena, zůstala opuštěná. Prožili společných osm let života – byla skoro ještě dítě, když k němu přišla – a teď se vrátila do otcovského domu už zase s jeho dítětem, malou Teti – ale jako vdova.

V tomto okamžiku, jí vše připadalo, jako by nikdy nebyla odtud odešla...

Ta myšlenka se jí zalíbila.

Zapomene na těch osm let, naplněných bezstarostným štěstím a tak náhle přetátných a zničených bolestnou ztrátou.

Ano – zapomene na ně a vymaže je z paměti! Stane se znovu Renisenbou, dcerou Imhotepa, kněze zemřelých. Ach, kéž by byla opět tou bezstarostnou dívkou, v níž se dosud neprobudil cit! Jak těžké bylo pro ni podlehnout lásce svého manžela a bratra, která ji nakonec zmámila svou sladkostí! Ve vzpomínkách se jí znovu vybavovala představa statných bronzových ramen a rozesmáté tváře... Ale teď – teď už byl Khaj nabalzamován a ovázán jemnými plátny, aby pod ochranou četných amuletů putoval svou cestou po onom světě. Na tomto světě však už nebyl...! Nebyl tu Khaj, který by se plavil po Nilu, lovil ryby a smál se slunci vstříc, zatímco ona by s malou Teti na klíně pohodlně odpočívala ve člunu a oplácela mu jeho úsměvy...

„Nebudu už na to myslet! Je to pryč!“ utvrzovala se v duchu Renisenb. „To zde je můj domov. Všechno tu je takové, jaké to vždy bývalo. A od nynějška budu i já taková, jaká jsem byla. Ano – zase bude všechno stejné jako dříve. Vždyť i Teti už na vše zapomněla – směje se a hraje si jako ostatní děti.“

Nato se Renisenb rázně otočila a zamířila směrem k domu. Cestou potkala několik naložených mezků, poháněných k břehu řeky. Prošla kolem sýpek a hospodářských budov, a pak vešla branou do nádvoří. Jak příjemné tu bylo prostředí!, Kvetoucí oleandry a jasmíny obklopovaly umělé jezero, a koruny vzrostlých fíkovníků vrhaly osvěžující stíny. Teti si zde hrála s ostatními dětmi, jejichž jasné hlásky pronikavě zvučely. Drobtina přebíhala sem a tam z malého pavilónu na jednom břehu jezera. Renisenb si všimla, že si Teti hraje s dřevěným lvem, který, když se zatahalo ze řetízek, otvíral a zavíral tlamu. Byla to kdysi její hračka, jako dítě ji velmi milovala. A tu si opět s pocitem vděčnosti znovu uvědomovala: „Přišla jsem domů...“ Opravdu se zde nic nezměnilo – vše bylo stejné jako dříve. Život plynul ustáleně, v bezpečí a neměnitelně. Jen Teti zde teď byla dítětem a ona jednou z mnoha dalších matek, žijících ve zdech tohoto domu. Avšak celek a podstata všeho bytí zůstaly stejné.

Některému z hrajících si dětí se zakutálel míč až k její noze. Renisenb míč zvedla a s úsměvem hodila zpět.

Pak zamířila ke krytému vchodu domu, který se opíral o vesele malované sloupy, a vešla dovnitř. Prošla velkou hlavní místností, bohatě zdobenou pestrým sukem s posvátnými lekníny a rudými máky, a vstoupila do zadní části domu, kterou obývaly ženy. Zvýšené ženské hlasy ji přímo uhodily do uší, a tak se znovu zastavila, aby s radostí vychutnala zvuky starého známého domova. Nu ovšem, Satipa a Kait – hádají se jako vždy! Ach, jak dobře zná ten tón Satipina hlasu – je vysoký, panovačný a nahání hrůzu! Satipa byla totiž manželkou bratra Yahmose. Byla to žena vysoká, energická a velmi výřečná, a ve svém přísném a panovačném vzezření – možno říci – také hezká. Věčně něco nařizovala, budila strach ve služebnictvu a nikdy s ničím nebyla spokojená. Pouhou silou osobností a příkrým rozkazem dokázala přimět lidi, aby vykonali skoro nemožné. Každý se bál jejího ostrého jazyka a rychle hleděl splnit dané příkazy. Sám Yahmose se velmi obdivoval své rezolutní a duchaplné manželce a nechával se od ní sekýrovat takovým způsobem, že to i Renisenb často přímo rozzuřilo.

Mezi důraznými slovy Satipy se chvílemi ozýval klidný, ale neústupný hlas Kaity. Kait, silná žena, prostě a upřímně tváře, byla zase manželkou veselého, hezkého Sobeka. Vynikala nesmírnou láskou ke svým dětem a zřídka kdy mluvila o něčem jiném. V denních hádkách se svou švagrovou dovedla docela jednoduchým způsobem setrvat na svém stanovisku: jakýkoliv svůj původní názor opakovala totiž s klidnou a neochvějnou umíněností. Nikdy nedala najevo rozčilení nebo zlost, avšak také nikdy ani na okamžik o jiném názoru než o svém vůbec neuvažovala. Sobek byl své ženě nesmírně nakloněn. Mohl před ní volně hovořit o všech svých zážitcích a měl při tom naprostou jistotu, že Kait se vždy bude tvářit, jako by ho pozorně poslouchala, a že stejně konejšivým způsobem projeví souhlas jako nesouhlas, ale nikdy si nic nevhodného nezapamatuje, protože se určitě celou tu dobu v duchu zabývá nějakým problémem spojeným s dětmi.

„To je ale opovázlivost! To je drzost!“ křičela právě Satipa. „Kdyby měl Yahmose aspoň za mák rozumu, ani chvíli by to netrpěl! Kdo tu má všechno na starosti, když je Imhotep pryč? Yahmose! A já jako

Yahmosova žena mám mít přednostní právo ve výběru přikrývek a podušek. Ale ten – ten černý hroch by –“

Přerušil ji klidný, hluboký hlas Kaitin:

„Ne – ne, maličká, nepapej panence vlásky! Pojď, dám ti něco lepšího – sladoučkého – ach, to je dobré...!“

„A pokud se týče tebe, Kait,“ vzpamatovala se rozzuřená Satipa, „musím tě upozornit, že jsi vrcholně nezdvořilá. Vždyť ty dokonce ani neposloucháš, co ti říkám – ty mi vůbec neodpovídáš – tvoje chování je prostě odporné!“

„Modré podušky byly vždycky moje... Ach, podívej se na malou Anch – podařilo se jí udělat pár kroků...“

„Jsi zrovna tak hloupá jako ty tvé děti, Kait, a to už něco znamená! Ale z toho se tak snadno nevykrotíš. Já si své právo uhájím, to ti slibuji!“

Renisenb sebou prudce škubla, když se za ní ozvaly tiché kroky. Udiveně se otočila a spatřila za sebou Henetu. Starý známý pocit nelibosti se v ní znovu probudil.

Henetina úzká tvář se zkroutila do obvyklého potměšilého a napůl podlízavého úsměvu.

„Jak sama vidíš, Renisenbo, mnoho se toho u nás nezměnilo,“ oslovila ji. „Taky se někdy divím, jak pořád můžeme všichni snášet ten Satipin ostrý jazyk! Samozřejmě – Kait to s ní umí. Ale většina z nás nemá to štěstí! Konečně, co se mne týká – já vím, kde je mé místo, aspoň doufám, že vím. Jsem vděčná tvému otci – dává mně domov, stravu a šaty. Ach, tvůj otec je hodný člověk! Vždycky jsem se snažila dělat, co jsem mohla. Pracuji pořád – hned pomohu tady, hned tam, a nečekám díky nebo vděčnost. Kdyby byla ještě naživu tvoje drahá matka, bylo by vše jiné. Ta by si mě vážila. Vždyť jsme žily jako sestry – ach, byla to krásná žena! Nu, svou povinnost jsem splnila a dodržela slib, který jsem jí dala. ‚Postarej se o děti, Heneto!‘ řekla mi na smrtelné posteli. Svému slibu jsem také dostála. Sloužila jsem vám všem – ano, to jsem dělala – a nikdy jsem zvláštní díky nechtěla. Nevyžadovala jsem je ani je nedostala! ‚To je jen stará Heneta,‘ mávají nade mnou lidé rukou. ‚Na tu nedejte!‘ Tak je to – nikdo si mě neváží. A proč taky? Vždyť já se jen snažím být vám užitečná – to je vše.“

Nato jako úhoř proklouzla pod Renisenbinou paží a vešla do jiného pokoje.

„Promiň, Satipo, ale náhodou jsem zaslechla, jak Sobek o těchto poduškách říká...“ ozval se její hlas. Renisenb se však tiše vzdálila. Její stará nechuť k Henetě opět ožila. Jak podivné, Henetu neměl nikdo rád! Snad pro její plačtivý hlas, věčné litování sebe samé nebo zlomyslnou radost, kterou projevovala, kdykoliv se mohla vmísit do sporu a přilít oleje do ohně.

„Nu konečně – proč by ne?“ pomyslela si Renisenb. Napadlo jí, že je to asi jediný způsob Henetiny zábavy. Musí mít smutný život – a opravdu vždy dělala jako otrok a nikdy jí nikdo nebyl vděčný. Člověk však tak nějak ani nemohl být vděčný Henetě... Upozorňovala totiž každého na své zásluhy tak dotěrným způsobem, že předem zmrazila jakoukoliv ušlechtilou odezvu, kdyby ji snad i někdo pocítil.

Heneta zřejmě patřila k těm lidem – uvažovala o ní Renisenb –, kterým snad osud předurčil, aby byli oddáni jiným, ale sami neměli nikoho, kdo by byl oddán jim. Byla napohled nehezka a zrovna tak hloupá. Přece však vždy věděla, co se kolem děje. Její tichý způsob chůze, bystrý sluch a čilé, pronikavé oči zaručovaly, že nic před ní nemůže zůstat dlouho utajeno. Někdy si nechala novinky pro sebe, jindy zase obcházela jednoho po druhém a šeptem klevetila, aby pak zpovzdálí s rozkoší pozorovala, jak kdo na její zvěsti reaguje.

Čas od času každý z domácnosti přímo prosil Imhotepa, aby se Henety zbavil, ale Imhotep o tom nikdy nechtěl ani slyšet. On snad byl jediný člověk, který ji měl docela rád. Zato mu také ona splácela jeho ochranu s takovou podlézavou oddaností, že ostatním členům rodiny bylo z jejích způsobů až nevolno. Renisenb se na chvíli nerozhodně zastavila. Až sem k ní doléhala stupňující se hádka obou švagrových, kterou Heneta svým zásahem patřičně rozdmýchala. Pak zamířila k malé místnosti, kde bydlela sama její babička Esa. Jako vždy ji obsluhovaly dvě malé černé otrokyně a rozkládaly před ní nějaké lněné šatstvo. Byla právě plně zaměstnána jeho prohlížením a svým charakteristicky shovívavým způsobem je obě plísnila.

Ano – i zde bylo všechno stejné. Renisenb zůstala nepozorovaně stát ve dveřích a naslouchala. Esa trochu seschla, to však bylo vše. Její hlas i všechno, co říkala, bylo slovo od slova právě takové, jak si to Renisenb pamatovala ještě z doby, než sama před osmi léty opustila domov...

Renisenb se po chvíli opět tiše z místnosti vytratila. Ani stará žena, ani ty dvě malé černé otrokyně si jí nepovšimly. Na chvíli zůstala stát u pootevřených kuchyňských dveří. Zahlédla hromady zeleniny čekající na zpracování a zavanula k ní vůně pečených kachen. Nad tím vším se však nesla směsice zvuků jako hlasitý hovor, smích i nadávky, všechno dohromady v jednom chumlu.

Renisenb stála docela tiše a přivírala víčka. Z tohoto místa mohla slyšet takřka vše, co se kolem dělo.

Plno rozmanitého hluku z kuchyně, zvukný hlas staré Esy, vysoce nasazené tóny řeči Satipy a velmi jemný, hlubší, zato však vytrvalý kontraalt Kaity. Inu, zmatená směs různých ženských hlasů – povídavých, rozesmátých, naříkavých, hubujících a křiklavých...

A tu najednou Renisenb, obklopená tímto nepomíjejícím rámusivým ženským světem, pocítila tíseň. Ach ty ženské – hlučné, hádavé ženské! Dům plný ženských – nikdy klid, nikdy mír – pořád mluví, křičí a vyhrožují si, co vše si udělají – a neudělají si vůbec nic!

Ach, kde je Khaj – tichý, ostražitý Khaj ze čunu, plně zaujatý ovem ryb a hrotem svého oštěpu...

Odvykla si slýchat takové repetění, pletichářské, zbytečné klábosení!

Renisenb vyšla rychle z domu do horkého rozžářeného ticha. Spatřila Sobeka vracejícího se z polí a v dálce zpozorovala Yahmose, jak stoupá ke skalní hrobce.

Přidala do kroku a zamířila cestou vzhůru k vápencovým útesům, v nichž byla vytesána hrobka s příslušnými obřadními síněmi. Odpočívalo v ní tělo velkého a vznešeného Meriptaha, a její otec jako zádušní velekněz byl zodpovědný za její udržování. Vždyť také veškeré jeho pozemky a statky byly částí nadace hrobky. Když Renisenb pomalu vyšla po příkré stezce nahoru, zastihla Yahmose na poradě s Horim, otcovým správcem v záležitostech veřejných a právních. Oba muži seděli v malé místnosti vytesané ve skále, která dveřmi těsně sousedila s obětní síní hrobky. Společně se skláněli nad svítkem papyru, který měl Hori rozložený na kolenou.

Yahmose a Hori ji s úsměvem přivítali a ona skromně usedla do malého stínu v jejich blízkosti. Měla velmi ráda svého bratra Yahmose. Zacházel s ní láskyplně a mile, a také celkové jeho chování bylo umírněné a zdvořilé. Rovněž Hori býval laskavý k malé Renisenb, a dokonce jí i ochotně spravoval její hračky. Z doby před odchodem z domova jí utkvěl v paměti jako vážný tichý mladý muž s jemnými hbitými prsty. Napadlo jí, že se skoro vůbec nezměnil, ačkoliv přece vypadal starší. Jeho vážný úsměv, jímž ji obdařil, byl stejný jako ten, který jí utkvěl z dětství.

Slyšela úryvky jejich tlumeného hovoru:

„Třiasedmdesát dutých měř ječmene s mladým Ipym...“

„Celkově by to pak bylo sto dvacet ječmene a dvě stě třicet pšenice.“

„Ano, zbývá však ještě tržba za stavební dřevo; obilí bylo zapláceno olejem v Perhaa...“

Tak rozmlouvali dále. Renisenb spokojeně a tiše seděla. Tlumené mužské hlasy za jejími zády působily na ni velmi konejšivě. Nakonec se Yahmose zvedl, svítek papyru vrátil Horimu a odešel.

Renisenb setrvala dále v družném mlčení.

Po chvíli se lehce dotkla papyru a zeptala se: „Je to od otce?“

Hori přikývl.

„Co píše?“ dotazovala se zvědavě.

Sama pak rozvinula svítek a hleděla na různé znaky, které jí nic neříkaly.

Hori, usmívaje se, nahnul se jí přes rameno a počal číst, ukazuje jí prstem slova. Dopis napsal ozdobně profesionální písař dopisů z Nennisovetu.

„Zmocněný služebník hrobky boží a majetku jejího, služebník zemřelých Imhotep, říká:

Budte všichni zdraví jako ten, kdo žije věčně. Ať bůh Herishaf, pán Nennisovetu a všichni bohové stojí při vás. Ať bůh Ptah naplní vaše srdce radostí, jakou má ten, kdo žije dlouhá léta. Syn se obrací ke své matce, kněz zemřelých promlouvá ke své matce Ese. Jak se ti daří? Žiješ ve zdraví a bezpečí? A všichni členové mé domácnosti, jak se vám daří? Můj synu Yahmosi, jak žiješ? Žiješ ve zdraví a bezpečí? Pracuj ze všech sil, kopej půdu do úpadku. Hleď, budeš-li pilný, budu za Tebe velebit boha –“

Renisenb se zasmála.

„Chudák Yahmose, nepochybuji, že dře jako mezek!“

Tyto známé připomínky jí živě vybavily před očima otce. Jako by ho přímo jasně viděla s celým jeho okázalým vystupováním, občas rámusícího a hlavně neustále napomínajícího a rozdávajícího příkazy.

Hori klidně pokračoval:

„Věnuj velkou péči mému synu Ipymu. Dozvídám se, že je nespokojený. Také hleď, aby Satipa zacházela dobře s Henetou. Buď toho dbalý! Nezapomeň mi napsat o Inu a oleji. Sřež výtěžek z mého obilí – sřež všechno, co je mé, protože tebe budu činit zodpovědným. Jestli moje půda bude zaplavena, běda tobě i Sobekovi!“

„Otec se vůbec nezměnil,“ vydechla šťastně Renisenb. „Stále si myslí, že se nic pořádně neudělá, když je

pryč.“

Svítek papyru nechala sklouznout na zem a s něžnou zasněností dodala:

„Nic se zde nezměnilo...“

Hori neodpovídal.

Uchopil svítek papyru a dal se do psaní. Renisenb ho po nějakou dobu zahálčivě pozorovala.

Vychutnávala pocit spokojenosti a neměla potřebu hovořit.

Po chvíli však zamyšleně řekla:

„Bylo by zajímavé umět psát. Proč se to každý neučí?“

„Není to nutné.“

„Snad to není nutné, ale bylo by to zajímavé.“

„Myslíš, Renisenbo? Jaký význam by to mělo pro tebe?“

Renisenb chvíli přemýšlela a pak váhavě odpověděla:

„Nu, když se mě takhle na to ptáš, opravdu nevím, Hori.“

„V dnešních dobách je na rozsáhlém hospodářství třeba jen několika lidí znalých písma,“ vysvětloval Hori,

„ale myslím, že přijdou doby, kdy budou armády písařů v celém Egyptě.“

„To by bylo znamenité,“ přikývla Renisenb.

„Nejsem si tím tak jist,“ řekl zamyšleně Hori.

„A proč o tom pochybuješ?“

„Protože je příliš snadné, Renisenbo, a dá to tak málo práce, zapsat deset dutých měr pšenice, nebo sto kusů dobytka či deset lánů pšenice. A může se stát, že jedině to, co bude napsáno, bude se zdát něčím podstatným, a pak také dojde k tomu, že spisovatel a písař začne pohrdat člověkem, který orá půdu, sklízí obilí a chová dobytek. Ale přes to všechno ve skutečnosti bude pravou podstatou opět jen úroda a dobytek, protože kdyby všechny zápisy a svitky papyru byly zničeny a písaři rozehnáni, lidé, kteří se plahočí po polích a sklízí úrodu – zůstanou. Egypt bude žít dál.“

Renisenb mu pozorně naslouchala.

„Ano, chápu, co myslíš,“ řekla váhavě. „Jen to, co vidíš, čeho se můžeš dotknout a okusit, je opravdové...“

Zapsat si ‚Mám dvě stě čtyřicet dutých měr pšenice‘ neznamena nic, pokud je člověk opravdu nemá.

Někdo by mohl zapsat také lež.“

Hori se shovívavě usmál její vážné tváří.

„Jednou jsi mi správil lva,“ pokračovala znenadání Renisenb, „už je o dávno. Vzpomínáš si?“

„Ano. Vzpomínám si, Renisenbo.“

„Teď si s ním hraje Teti... Je to pořád ten lev.“

Na chvíli se odmlčela a pak řekla prostě:

„Když Khaj odešel k Usirevovi, byla jsem velmi smutná. Ale teď sem se vrátila domů. Víím, že budu opět šťastná – a zapomenou, protože všechno je zde stejné. Nic se ani trochu nezměnilo.“

„Opravdu si to myslíš, Renisenbo?“

Pronikavě se na něho podívala.

„Proč to tak říkáš, Hori?“

„Nu, myslím, že všude se něco mění. Osm let je osm let.“

„Zde se však nezměnilo nic,“ prohlásila rozhodně Renisenb.

„Pak by se snad mělo něco změnit.“

„Ne, ne!“ téměř vykřikla Renisenb. „Chci, aby všechno zůstalo stejné!“

„Ale ty sama už nejsi tou Renisenbou, která odcházela s Khajem.“

„Ale ano – jsem! A jestli ještě nejsem, tak určitě jí zase budu!“

Hori potřásl hlavou.

„Nemůžeš se vrátit do minulosti, Renisenbo. Hleď, je to stejné jako s těmi mými měrami. Vezmu polovinu a přidám k ní čtvrtinu a pak desetinu a ještě čtyřicetinu – a výsledkem je docela jiná hodnota.“

„Já však nejsem nikdo jiný! Jsem stále Renisenb!“

Renisenb však k sobě po celou tu dobu něco přidávala, a tak se z ní také postupně stávala jiná Renisenb.“

„Ne – ne... Ty jsi přece určitě stejný, Hori!“

„Myslet si to můžeš, ale není to pravda.“

„Ale ano – určitě je! I Yahmose je stejný! Stále tak utrápený a ustaraný – a Satipa ho zrovna tak sekýmje jako dříve... S Kaitou se také naprosto stejným způsobem hádala o podušky a přikrývky jako kdysi, a teď – až se vrátím domů, budou se určitě společně bavit a smát se jako nejlepší přítelkyně. Zrovna tak Heneta se stále tiše plíží po domě jako duch, poslouchá, kde se dá, a věčně nařiká nad svou nedocenenou

oddaností k rodině. A babička? Ta také ještě nepřestala hubovat služby pro nějaké šaty! Co jsem viděla, všechno bylo stejné! A až se teď vrátí domů otec, už ho slyším, jakou bude spouštět hrůzu a jak bude křičet: ‚Proč jste neudělali tohle?‘ nebo ‚Měli jste to udělat takhle!‘ Yahmosc z toho bude celý zničený a Sobek se zase bude smát a tvářit se, jako by mu to bylo lhostejné. Nato začne otec protěžovat Ipyho! Dnes je mu už šestnáct, ale stejným způsobem ho nadřizováním kazil už v osmi letech. Ne – zde se vůbec nic nemohlo změnit!“

Celá zadýchaná a vzrušená zmlkla.

„Nerozumíš mi, Renisenbo,“ řekl jemně, s mírným povzdechem Hori. „Někdy přichází zlo jako morová rána a uhodí tak, že to může vidět celý svět. Bývá však také jiný druh zla, který klíčí uvnitř a nemá žádné vnější známky. Roste pomalu ze dne na den – a nakonec poznáš, že celý plod je shnilý, zničený chorobou.“

Renisenb na něho udiveně pohlédla. Mluvil, jako by byl duchem nepřítomný – jako by ani nehovořil k ní! Připadalo jí, že mluví spíše sám pro sebe.

Hlasitě vykřikla.

„Co tím myslíš, Hori? Děsíš mě!“

„Jsem sám vyděšen...“

„Ale co tím myslíš? O jakém zlu to mluvíš?“

Podíval se konečně na ni a náhle se usmál.

„S tím, co jsem říkal, si nelámej hlavu, Renisenbo! Myslel jsem přece na choroby, které napadají úrodu.“

Renisenb s úlevou vydechla.

„Ach, to jsem ráda...! Myslela jsem už – nevím vlastně, co jsem myslela.“

2

Třetí měsíc záplav – 4. den

Satipa se dala do řeči s Yahmosem a její hlas zazníval vysokým, pronikavým tónem, který se během rozhovoru téměř vůbec neměnil.

„Musíš prosadit své právo – to je můj názor! Nikdy nedosáhneš úcty, dokud neprosadíš svá práva stůj co stůj – rozumíš? Tvůj otec si tu jen poroučí: ‚tohle se musí udělat a tamto se musí udělat – a proč jsi ještě neudělal to a ono?‘ A ty jen pokorně posloucháš a nanevšys řekneš – ‚ano – ano‘. Nakonec se mu ještě omluvíš, že jsi neudělal vše, co jsi ještě měl podle něho udělat! Sami bohové vědí, že otec často od tebe chce úplné nemožnosti! Zachází s tebou jako s dítětem – jako s malým, nezodpovědným klukem! Jako kdyby ti nebylo víc než Ipymu!“

„Otec přece se mnou v žádném směru nezachází tak jako s Ipy,“ odpověděl Yahmose klidně.

„V tom máš jediné pravdu...“ Satipa se chytila nového námětu s další dávkou jedovatosti. „Chová se k tomu rozmazenému klackovi jako blázen! A Ipy je přitom ze dne na den horší a není to už s ním k vydržení. Celé dny si chodí nafoukaně po domě a neudělá nic, aby trochu někde pomohl. Na všechno, co se od něho chce, odsekne, že to není práce pro něj. Hanba! A to všechno si dovoluje jen proto, že ví, jak mu otec ve všem povolí a vždy se ho rázně zastane. Ty i Sobek byste se měli proti tomu tvrdě ohradit.“

Yahmose pokrčil rameny.

„A k čemu by to bylo?“

„Já se z tebe zblázním, Yahmosi! To jsi celý ty! Hlupák! A ještě poddajný jako ženská! Nedovedeš nic jiného, než se vším, co ti otec řekne, okamžitě souhlasit.“

„Mám otce velmi rád.“

„To jistě – a on tě jen bezohledně využívá. Ty se k němu chováš pokorně jako ovce a ještě se mu omluvíš za něco, co jsi nezavinil! Měl by ses taky rozkřiknout a odpovědět mu jako Sobek. Ten se nebojí nikoho!“

„Nezapomínej však, Satipo, že jsem to já, na koho se otec spoléhá – nikoliv Sobek. Otec Sobekovi nedůvěřuje. Ne jemu, ale mně je vždy ponecháno všechno k rozhodnutí.“

„A právě proto bys měl konečně být ustanoven jako rovnocenný spolumajitel hospodářství. Vždy přece zastupuješ otce za jeho nepřítomnosti, musíš dodržovat i povinnosti kněze zemřelých, všechno – jak sám říkáš – všechno je ponecháno v tvých rukou! A přece tu nemáš přiznáno žádné právo! Žádnou autoritu! V tom se musí udělat pořádek! Nejsi už taky žádný mladík – jsi muž středního věku. Není správné, když otec s tebou pořád zachází jako s dítětem!“

„Otec si rád řídí všechno sám,“ odpověděl rozpačitě Yahmose.

„O tom není pochyby! Dokonce se přímo raduje, když je každý v domě na něm plně závislý a musí poslouchat a podřizovat se jeho vrtochům. To je dost zlé, Yahmosi, a bude to ještě horší! Tentokrát však, až se vrátí domů, musíš se do něho rázně pustit – musíš mu bez okolků oznámit, že žádáš písemné

ujednání a trváš na uzákonění svého postavení.“

„Ani mě nevyslechne.“

„Pak ho tedy musíš umět donutit, aby tě vyslechl. Ach, kdybych já byla mužem! Kdybych mohla být na tvém místě, já bych věděla, co dělat! Někdy mám dojem, že jsem se provdala za babu!“

Yahmose zrudl.

„Uvidím, co se dá dělat... Mohl bych – ano – snad bych mohl o tom s otcem promluvit – zeptat se ho –“

„Jaképak ptaní – musíš mu poručit! Koneckonců máš ho přece v hrsti! Nemá tu vůbec nikoho, komu by mohl svěřit vedení. Sobekovi nedůvěřuje, protože je příliš divoký, a lpy je zas příliš mladý.“

„Je tu ještě Hori.“

„Hori nepatří do rodiny. Tvůj otec dá sice hodně na jeho mínění, ale své žezlo nepředá nikomu kromě nejbližších příbuzných. Už jsem tě však prokoukla, Yahmosi! Jsi úplný zbabělec – místo krve ti v žilách proudí mléko! Na mne a na naše děti myslet nedovedeš! Kdepak – dokud tvůj otec nezavře oči, nebudeme zde mít ani pořádné postavení.“

„Ty mnou pohrdáš, Satipo, víd?“ zeptal se sklíčeně Yahmose.

„Zlobíš mě.“

„Tak poslyš, říkám ti, že promluví s otcem hned, jak se vrátí. No tak – slibuji ti to.“

„Ano – ale jak s ním promluvíš?“ zamumlala Satipa už skoro jen pro sebe. „Jako chlap – nebo jako baba?“

///

Kait si hrála se svým nejmenším děckem – malou Anch. Děvčátko právě začínalo chodit a Kait ji mazlivými slovy povzbuzovala. Klečela před ní na kolenou a s rozpráženými pažemi čekala, až se dítě kolébavými, vrávoravými krůčky na nejistých nožkách přibatolí do matčiny náruče.

Chtěla se tím pochlubit Sobekovi, tu si však náhle všimla, že on hledí kamsi do prázdna. Seděl v hlubokém zamyšlení a své hezké čelo stahoval do hněvivých vrásek.

„Ach, Sobeku – tys ji neviděl! Kam to hledíš? Miláčku, řekni tatíčkovi, že to není od něho hezké, když se na tebe ani nepodívá!“

„Mám jiné věci na starosti,“ odsekl podrážděně Sobek, „ano – a mrzutosti.“

Kait si sedla na paty a shrnula vlasy, které jí spadly přes silné tmavé obočí do tváře, jak se za ně Anch zachytila svými prstíky.

„A jaké? Stalo se snad něco?“ zeptala se celkem bez zájmu. Její otázka byla spíše bezděčnou reakcí na manželovo sdělení.

„Všechny mrzutosti mám jen z toho, že se mi tu nedůvěřuje,“ pokračoval zlostně Sobek. „Otec je už starý a ve svých názorech nesmyslně staromódní. Chce rozhodovat prostě o všem, co se zde dělá – sám!“

Mému vlastnímu úsudku nepřenechá vůbec nic.“

„Chápu tě – to je jistě nepříjemné,“ přikývla Kait.

„Jen kdyby měl Yahmose v sobě trochu více ducha a postavil se za mne, byla by snad naděje, že otec ledacos uzná. Ale Yahmose je tak ustrašený, že každý příkaz, který od otce dostane, snaží se okamžitě splnit do posledního písmene.“

Kait hodila dítěti na hraní několik kuliček a řekla mírně: „Ano – máš pravdu.“

„A ohledně toho stavebního dřeva,“ bouřil dál Sobek, „řeknu otci, až se vrátí, že jsem to rozhodl, jak jsem uznal za vhodné. Je přece mnohem výhodnější dát si za ně zaplatit ve lnu než v oleji.“

„Jistě jsi jednal správně.“

„Ano, ale otec je tak tvrdošíjný a všechno chce mít po svém, že si to nedovedeš ani představit. Jako bych ho už slyšel křičet a rámusit: ‚Řekl jsem ti, abys dřevo prodal za olej! Sotva vytáhnu paty, naděláš jen plno škody! Jsi hloupý kluk, který nic neumí!‘ „ Pouhou představou se Sobek ještě více rozohnil. „Kolik si vlastně myslí, že mně je roků? Copak nedovede pochopit, že jsem muž v nejlepších letech, ale on že už má svoje dávno za sebou? Jeho zastaralé způsoby a záporný postoj k jakémukoliv pružnějšímu a méně obvyklému druhu obchodování jsou vlastně příčinou, proč z hospodářství nemůžeme vytěžit tolik, kolik bychom mohli. Ach – k získání majetku je třeba také umět trochu riskovat! A já vím, jak na to! Mám představivost i odvahu, ale on – on nemá jedno ani druhé!“

„Jsi odvážný a chytrý, Sobeku,“ řekla Kait jemně s očima stále upřenýma na dítě.

„Ale tentokrát uslyší nepříjemnou pravdu, jestli se mně odváží nadávat a urážet mě!“ rozkřikoval se Sobek. „A jestli mě nenechá samostatně rozhodovat – rozejdeme se. Půjdu pryč!“

V tom okamžiku Kait prudce otočila hlavu a celá její postava, s rukou stále ještě nataženou k dítěti, jako by strnula.

„Odejdeš? A kam bys šel?“

„Kam se dá! Mám toho dost! Sekýrování a špičkování toho hašteřivého a samolibého dědka už déle

nesnesu! Nedovede mi poskytnout samostatnost ani natolik, abych mohl dokázat, co dovedu.“

„Tak to ne,“ řekla ostře Kait. „Říkám ti ne – Sobeku!“

S údivem se na ni zahleděl. Tímto novým tónem v jejím hlase si teprve doopravdy uvědomil její přítomnost. Byl na ni zvyklý jako na konejšivý a bezvýznamný doprovod k svým řečem, takže většinou na její existenci, jako žijící a myslící ženské bytosti, úplně zapomínal.

„Jak to myslíš, Kaito?“

„Myslím a chci tím říci, Sobeku, že nedopustím, aby ses choval jako blázen. Veškerý majetek patří tvému otci – půda, úroda, dobytek, stromy i lány lnu – prostě všechno! Až tvůj otec zemře, bude to naše – tvoje a Yahmosovo, a také našich dětí. Jestli se s otcem pohádáš a odejdeš, pak by mohl rozdělit tvůj podíl mezi Yahmose a Ipyho – stejně má už teď Ipyho až příliš rád... Ipy to ví a znamenitě z toho těží. Nesmíš Ipymu nahrávat do rukou! Výborně by se mu to hodilo, kdyby ses s Imhotepem pohádal a odešel. Musíme přece myslet na naše děti!“

Sobek na ni chvíli překvapeně zíral, a pak – nevycházeje z údivu – se krátce zasmál.

„Jakou hádankou je vždy žena! Nevěděl jsem, že to máš taky v sobě, Kaito, a dovedeš se tak rozpálit.“

„Nehádej se s otcem,“ pokračovala vážně a klidně. „Neodmlouvej mu...! Buď moudrý a ještě to nějaký čas vydrž!“

„Snad máš pravdu – ale může to také trvat ještě několik let. Otec by nás přece měl udělat rovnocennými společníky!“

Kait potřásla hlavou.

„To neudělá... Působí mu až příliš velkou radost, může-li všude prohlašovat, že všichni jíme jeho chléb, jsme jen na něm závislí a bez něho bychom ničím nebyli.“

Sobek na ni zvědavě pohlédl.

„Ty nemáš mého otce tuze v lásce, vid', Kaito?“

Ale ta se už bez odpovědi opět sklonila k batolícímu se děcku.

„Pojď, miláčku — na, tu máš panenku. Tak pojď – pojď...“

Sobek chvíli pozoroval její sehnutou, tmavou hlavu, a pak s udiveným výrazem odešel.

/III/

Esa si dala zavolat svého vnuka Ipyho.

Hezký, vytáhlý, rozmrzele však vypadající mladík stál teď před ní, zatímco ona ho zvučným a pronikavým hlasem plísnila. Pátravě si ho při tom prohlížela zamženými očima, které dosud neztratily svůj pronikavý pohled, ač už jí v poslední době příliš dobře nesloužily.

„Neslyším na tebe nic jiného než samé stížnosti! Nemáš se k ničemu a žádná práce ti nejde pod nos.

Odmítáš chodit s Yahmosem vypomáhat při práci na polích, protože bys prý měl raději na starosti býky.

Kam bychom to přišli, kdyby si takový kluk jako ty měl určovat, co má nebo nemá dělat!“

„Nejsem už žádný kluk,“ řekl Ipy vzpurně. „Jsem dospělý a nenechám si líbit, aby se se mnou zacházelo jako s klukem. Každý mě strká k práci, do které se nikomu nechce. Na mé mínění se nikdo ani nezeptá, a taky nic nedostanu. Yahmose mě pořád jen sekýruje. A co si vlastně Yahmose o sobě myslí?“

„Je to tvůj starší bratr a zodpovídá za vše, když můj syn Imhotep je pryč“

„Yahmose je hloupý – hloupý a pomalý! Já jsem mnohem chytřejší než on. A zrovna tak hloupý je Sobek, i když se pořád vychloubá a o své chytrosti dovede jen žvanit. Otec právě psal, abych, dělal jen takovou práci, jakou si sám vyberu.“

„Jinými slovy nebudeš tedy dělat zase nic,“ vpadla mu do řeči stará Esa.

„Taky mám dostat více jídla a pití. A jestli se otec dozví, že nejsem spokojený a nezachází se se mnou dobře, velmi se rozzlobí.“

Při posledních slovech se jeho ústa zkřivila jízlivým úsměvem.

„Jsi zkažený klacek,“ usoudila energicky Esa. „A taky to Imhotepovi řeknu.“

„Ale kdepak, babičko, to neuděláš.“

Jeho úsměv nabyl jiného výrazu. Stal se lichotivým a snad i trochu vyzývavým.

„Vždyť ty a já, babičko, jsme jediní chytrí lidé z rodiny,“

„Ty jsi ale drzý!“

„Copak otec nedá vždy na tvůj úsudek? Dobře ví, jaká jsi moudrá žena.“

„Nu, třeba jsem – aspoň si to opravdu taky o sobě myslím... Ale rozhodně nemám zapotřebí, abys mi to říkal zrovna ty!“

Ipy se zasmál.

„Udělal bys lépe, babičko, kdybys stála na mé straně.“

„Co to vedeš za hloupé řeči? Proč zrovna na tvé?“

„Copak nevíš, že moji starší bratříčkové zde zrovna příliš spokojeni nejsou? Ale ovšem, ty to dobře víš. Heneta ti přece řekne všechno a Satipa popichuje Yahmose ve dne v noci, kdykoliv se jí podaří dostat ho do svých spárů! A Sobek je strachem celý bez sebe, jak bude otec zuřit, až se dozví, jakou mu provedl pitomost s tím prodejem dřeva. Víš, co z toho vyplývá, babičko? Inu, že za rok či dva se stanu jedině já rovnocenným otcovým společníkem, a pak už udělá všechno jen podle, mého přání.“

„Ty –? Nejmladší ze synů?“

„Co záleží na věku? Můj otec patří k těm, kteří mají velkou moc – a já zas jsem jeden z těch, který dovede zvládnout otce.“

„Jaká to ďábelská řeč?“ zvolala Esa.

„Opravdu nejsi hloupá, babičko...“ pokračoval Ipy lehce zlověstným tónem. „Dobře víš, že otec přes všechny ty své nabubřelé řeči je ve skutečnosti – slaboch! Já však –“

Náhle zmlkl. Všiml si, že Esa pohnula hlavou a upřeně hledí za jeho rameno. Zaraženě se otočil a spatřil tvář staré Henety. Stála totiž skoro těsně za jeho zády.

„Tak Imhotep je slaboch?“ ozvala se tenkým plačtivým hlasem. „Myslím, že nebude mít velkou radost, až se dozví, že tohle jsi řekl o něm zrovna ty!“

Ipy se krátce a rozpačitě zasmál.

„Přece mu to neřekneš, Heneto... Nu tak, Heneto – vid', že mi to slíbíš... ty má drahá Heneto...“

Heneta popošla k Ese.

„Samozřejmě nikdy nechci působit mrzutosti,“ řekla zvýšeným a stále trochu naříkavým hlasem. „Ty to víš – jsem vám všem příliš oddána. Nikdy nemluvím o tom, co jsem slyšela – pokud to ovšem nepokládám za svou povinnost...“

„Já jsem babičku jen tak trochu zlobil – to je vše,“ pokoušel se omlouvat Ipy. „Sám to otci řeknu – vždyť on dobře ví, že bych něco takového nemohl ani myslet vážně.“

Spěšně pokynul hlavou směrem k Henetě a vyšel z pokoje.

Heneta za ním chvíli zamyšleně hleděla, pak se obrátila k Ese.

„Krásný hoch – opravdu krásný! Jak má nádherně urostlou postavu! Umí skvěle mluvit.“

„Vede nebezpečné řeči!“ okřikla ji Esa příkře. „Nelíbí se mi ty myšlenky, které si vzal do hlavy. Inu, můj syn ho příliš rozmazluje.“

„Není divu – proč by taky ne? Je to půvabný a přitažlivý mladík... opravdu krásný hoch!“

„Člověk je krásný jen krásnými činy,“ prohlásila Esa příkře.

Chvíli mlčela – a pak váhavě řekla:

„Heneto – mám starosti.“

„Ty a starosti, Eso? Co tebe může trápit? Nu, stejně se už pán brzy vrátí a bude zas všechno v pořádku.“

„Myslíš, že bude? Pochybuji...“

A opět po chvíli mlčení se zeptala:

„Je můj vnuk Yahmose doma?“

„Není to dlouho, co jsem ho viděla přicházet směrem k domu,“ přikývla Heneta.

„Jdi tedy a řekni mu, že bych s ním ráda mluvila.“

Heneta odcupitala. Brzy nato zastihla Yahmose ve stínu vchodu s pestře malovaným sloupovím. Když mu vyřídila Esin vzkaz, bez váhání se zvedl, aby splnil přání staré ženy.

„Yahmosi,“ oslovila ho Esa bez okolků, „Imhotep už velmi brzy přijede.“

Yahmosova mírná tvář se rozjasnila samou radostí.

„Ano – to jsem opravdu rád – už aby tu byl.“

„Je pro něho vše připraveno? Vyřídili jste dobře všechny jeho záležitosti?“

„Otcovy příkazy jsem se snažil splnit co nejlépe – pokud jsem je ovšem mohl všechny zvládnout.“

„A co Ipy?“

Yahmose si povzdechl.

„Na toho hochu je náš otec příliš shovívavý. Není to pro něho zrovna prospěšné.“

„Musíš to tedy Imhotepovi vysvětlit.“

Yahmose se zatvářil rozpačitě..

„Postavím se za tebe,“ ujišťovala ho rozhodně Esa.

„Někdy mám takový dojem, že tu má člověk se vším jen samé potíže,“ postěžoval si Yahmose. „Ale všechno bude zase v pořádku, až se otec vrátí. Ať si pak rozhodne podle svého. Je těžké, ano, příliš těžké je jednat za něho tak, jak by si on přál, když zde není... Zvláště když k tomu člověk nemá pravomoc a jedná jen v jeho zastoupení.“

„Jsi dobrý syn, Yahmosi,“ řekla zvolna Esa. „Věrný a oddaný A byl jsi taky vždy dobrý manžel. Řídíš se

příslovím, že muž má milovat, svou ženu a udělat jí domov. Má také naplnit její lůno a zahalit ji oděvem. Pro krásu jejího těla ať zahrne ji drahými mastmi, a těší její srdce tak dlouho, pokud žije na zemi. Je tam však ještě další poučení – a to zní takto: Ať nedopustí, aby mu vládla! Na tvém místě, vnuku, vzala bych si tuhle poučku k srdci...”

Yahmose na ni pohlédl a tváře mu jen hořely. Pak se mlčky obrátil a vyšel z místnosti..

3

Třetí měsíc záplav – 14. den

Všude panoval ruch a shon. V kuchyni upekli na sta bochánků a vůně pórku, česneku a jiného koření se šířila společně s vůní opékaných kachen. Zeny vzrušeně pokřikovaly, rozkazovaly a sluhové pobíhali sem a tam.

„Pán – pán přijíždí...” šeptali všichni donekonečna.

Renisenb pomáhala při vití věnců z leknínů a máků. Její srdce bilo šťastným vzrušením. Otec se vrací domů! V několika posledních týdnech vplula bez potíží do starých kolejí svého dřívějšího života. První pocit odcizení a úzkosti z něčeho neznámého, který v ní – jak se domnívala – vzbudila jen Horiho slova, byl ten tam. Stala se opět dřívější Renisenbou, a zrovna tak Yahmose, Satipa, Sobek i Kait – všichni jí připadali naprosto stejní, jako byli dříve. A dnes – přesně tak jako kdykoliv jindy – bylo také všude plno shonu a spěchu s přípravami pro Imhotepův návrat. Předem přišla zpráva, že ještě před setměním bude tu. Jeden sluha stál tedy na stráži u břehu řeky, aby okamžitě oznámil pánův příjezd. A teď – právě v tomto okamžiku – uslyšela jeho hlasité a jasné volání, kterým všem dával smluvené znamení.

Renisenb rychle odhodila květiny a spolu s ostatními se rozeběhla. Všichni utíkali směrem ke kotvišti na břehu Nilu. Yahmose se Sobekem už tam byli mezi malým zástupem vesničanů, rybářů a sedláků. Všichni rozčileně vykřikovali, zvedali ruce a mávali.

Ano – nákladní lodice s velkým čtvercovým plavidlem se rychle přibližovala proti proudu řeky a severní vítr jí mohutně vál do plachet. Těsně za ní plula další loď, přeplněná muži i ženami – byla to lodní kuchyně.

Teď už Renisenb mohla rozeznat i otce, sedícího s květem leknínu v ruce, a vedle něho ještě někoho, koho podle loutny pokládala za zpěváka.

Jásot na břehu zesiloval, Imhotep mával rukou na uvítání a lodníci začali přitahovat lana.

„Buď vítán, pane...!“ zaznívalo odevšad ještě s jinými výkřiky důkůvzdání bohům za šťastný návrat. V několika málo okamžicích Imhotep vystoupil na břeh a pozdravil rodinu. Hned nato pak začal děkovat za hlasité pozdravy, jak vyžadoval mrav.

„Pochválen buď Sobek, syn bohyně Neith, který tě bezpečně vedl po vodách! Díky Ptahovi z města Mennoferu, který nám tě opět vrací! Oslaven buď Ré, bůh slunce, který září nade dvěma zeměmi!“

Renisenb se rychle tlačila dopředu. Zmocnilo se jí všeobecné vzrušení.

Imhotep vznešeně předstoupil před dav lidí.

„Vždyť on je docela malý!“ napadlo náhle Renisenbu. „Představovala jsem si ho vždy většího.“

Přepadl ji podivný, skoro nepříjemný pocit.

Že by se otec léty tolik zmenšil? Anebo si ho špatně pamatovala? Pokládala ho vždy za vynikajícího člověka – sice tyranského a často láteřícího, bez jehož svolení se nikdo neodvážil udělat ani krok, až se tomu v duchu musívала smát – ale přesto to byl někdo! Avšak tento malý, obtloustlý starší muž, plně zaujatý vlastní důležitostí, a přece tak nějak málo úspěšný ve snaze opravdu imponovat... Ne – co se to s ním děje? Odkud se berou ty vzpurné myšlenky, kterých se nemůže zbavit?

Imhotep zatím skončil veřejný projev zvukných a obřadných frází a přistoupil k osobnějším pozdravům.

Radostně začal objímat své tři syny.

„Ach, můj dobrý Yahmosi, máš mou přízeň za to, jak jsi byl pilný, když jsem byl pryč...! A ty, Sobeku, můj hezký synu, vidím, že se stále oddáváš radostem svého srdce... A zde je Ipy – můj nejdražší Ipy! Pojď, ať si tě prohlédnu – teď trochu odstup – tak... Inu, vyrostl jsi – zmužněl. Ani nevíš, jak mě těší, že tě mám zase u sebe! A hleďme, Renisenb! Má milovaná dceruška – tak jsi opět doma! Satipo – Kaito! Mé stejně milované dcery! – A co ty, Heneto, má věrná Heneto?“

Heneta klečela, u jeho nohou a objímala mu kolena. Z očí si okázale stírala slzy radostného pláče.

„Jsem rád, že tě zas vidím, Heneto. Jak se ti daří? Jsi spokojená? Vidím, že jsi mi stále tak oddaná... Ach, jak mě to blaží u srdce!“

„Buď zdrav, můj výborný Hori, který moudře vedeš účty a hbitě vládneš perem...! Dobře jste hospodařili? Jsem si jist, že ano.“

Když konečně vzájemné zdravení skončilo a hlučící dav lidí se zklidňoval, pozvedl Imhotep ruku na znamení ticha. Pak se silným, jasným hlasem opět ujal slova.

„Synové a dcery, přátelé! Mám pro vás novinu. Jak všichni víte, po mnoho let jsem jako muž žil osamělým životem. Má manželka – vaše matka, Yahmosi a Sobeku, i má další sestra – zase tvoje matka, Ipy – odešly obě k Usirevovi už před mnoha léty. A tak vám, Satipo a Kaito, přivádím novou sestru, aby s vámi sdílela společný domov. Hleďte, zde je Nofret, kterou mně k vůli budete milovat! Přijela se mnou ze severu – z města Mennoferu... A bude zde s vámi zůstat, až zase pojedu pryč.“

Při těchto slovech vzal za ruku jednu z žen a vybídl ji, aby postoupila vpřed. A tak tam stála vedle něho s přimhouřenýma očima a hrdě vztyčenou hlavou. Byla mladá, sebevědomá, až vyzývavá, ale krásná.

„Vždyť je až příliš mladá – snad mladší než já...“ pomyslela si Renisenb, strnulá překvapením.

Nofret stála zcela tiše a na rtech jí pohrával lehký úsměv. Zračilo se v něm spíše opovržení než snaha někomu se zalíbit.

Měla velmi pravidelné, rovné černé obočí a sytě bronzovou, krásnou pleť. Také její řasy byly tak dlouhé, že jí stěžl mohl někdo vidět do očí.

Celá rodina – úplně vyvedená z míry – na ni v němém tichu užasle hleděla.

„Tak pojdte, děti – přivítejte Nofretu!“ ozval se Imhotep trochu podrážděným hlasem. „Copak nedovedete pozdravit ženu, kterou si otec přivádí do domu?“

Začali ji tedy zdrženlivě a rozpačitě vítat.

S nucenou srdečností, s níž se zřejmě snažil zastřít jistý pocit trapnosti, zvolal veselý Imhotep:

„Tak se mi to líbí! A teď tě, Nofreto, všechny společně – Satipa, Kait i Renisenb – uvedou do ženské části domu. Kde máš zavazadla? Už je někdo vynesl na břeh?“

Neprodlené byly z lodí vyloženy rozložené cestovní vaky.

„Tvoje šperky a šaty jsou na místě,“ obrátil se Imhotep k Nofretě. „Jdi a dohlédni si na jejich vybalení.“

Když ženy společně odešly, přistoupil opět ke svým synům.

„Jak to vypadá s hospodářstvím? Je všechno v pořádku?“

„Ta dolní pole, která jsme pronajali Nachtovi – začal Yahmose.“

Otec ho však netrpělivě přerušil.

„Teď žádné podrobnosti, milý Yahmosi! Ty mohou počkat, protože dnes je slavnostní den. Až zítra, společně s Horim, se můžeme věnovat obchodním záležitostem. Pojď, Ipy, můj drahý chlapečku, doprovod mě k domu! Jak jsi vyrostl – vždyť jsi o hlavu vyšší než já!“

Zle se mračící Sobek následoval otce a Ipyho.

„Šperky a šaty – slyšel jsi?“ zašeptal Yahmosovi do ucha. „Tak vidíš, kam se poděl výdělek ze severních statků... Náš výdělek!“

„Buď zticha!“ šeptl Yahmose. „Otec by to mohl slyšet.“

„A co? – Já z něho nemám takový strach jako ty!“

///

Jako vždy, když býval doma, vstoupila Heneta tiše do Imhotepova pokoje, aby mu připravila lázeň.

Štěstím se jen rozplývala.

Zato Imhotepa už poněkud opustila jeho strojená srdečnost. „Nu tak, Heneto, pověz mi, co si ty myslíš o mé volbě!“ Ačkoliv byl pevně rozhodnut prosadit všechno podle své vůle, dobře si uvědomoval, že příchodem Nofrety vypukne bouře, přinejmenším v ženské části domu. Heneta však byla jiná... Byla až mimořádně oddanou bytostí – nezklamala ho.

„Je krásná! Och, ta je krásná! Ty nádherné vlasy a postava! Jedině taková si tě zaslouží, Imhotepe. A co říci ještě? Tvoje milovaná nebožka manželka bude jistě ráda, že sis zvolil tak skvělou společnici k potěše svých dalších dnů.“

„Opravdu si to myslíš, Heneto?“

„O tom nemusíš pochybovat, Imhotepe. Po tolika letech truchlení je na čase, aby ses ještě radoval ze života.“

„Ano – dobře jsi znala nebožku... A také jsem přímo pociťoval nutnost žít zase tak, jak muž má žít. A – hm – co myslíš – manželky synů a má dcera – nebude je to snad – mrzet?“

„Udělaly by lépe, kdyby je to nemrzelo,“ usoudila Heneta. „A konečně, copak všichni v tomto domě nejsou závislí na tobě?“

„Máš pravdu – plnou pravdu,“ přikyvoval Imhotep. „Žijí z tvé štědrosti – živí je i šatíš. Díky tvé námaze mohou všichni zůstat v blahobytu.“

„Tak vidíš,“ povzdychl Imhotep. „Stále pracuji jen pro ně a ještě někdy musím pochybovat, jestli vůbec uznávají, jak jsou mně zavázáni.“

„Je na tobě, abys jim to dovedl připomenout,“ řekla přikyvujič, „já – tvoje pokorně oddaná Heneta – nikdy nezapomenu, za co ti vděčím – ale děti bývají někdy nevděčné a sobecké. Snad si všichni myslí, jak jsou

pro tebe důležití, a nedovedou si uvědomit, že každým svým příkazem zařizuješ vše jen ty.“
„Mluvíš mi z duše, Heneto,“ přitakal horlivě Imhotep. „Vždycky jsem tvrdil, že jsi velmi moudrá žena.“
„Jen kdyby si to taky mysleli ostatní,“ vzdychla Heneta.
„Jak tomu mám rozumět? Nechová se snad někdo k tobě jak se patří?“
„Ne – to nemohu říci... Abych se správně vyjádřila – oni si totiž nic neuvědomují! Je pro ně samozřejmé, že bez přestání pro ně dře – dělám to ovšem ráda –, ale vřelejší slovo, náklonnost nebo uznání? Ne těch se mi nedostane...! A v tom to právě vězí.“
„To vše budeš mít ode mne,“ prohlásil Imhotep. „Jedině zde bude vždy tvůj domov – pamatuj si to.“
„Jsi příliš laskav, můj pane.“ Chvilí mlčela, pak řekla věcně:
„V koupelně je připravena horká voda a otroci už čekají. Až se vykoupeš a oblečeš, pane, jdi za matkou. Přeje si, abys ji navštívil.“
„Ach, má matka? Ano – ano, samozřejmě...“
V tom okamžiku vypadal Imhotep velmi rozpačitě. Aby zakryl bezprostředně vzniklý vnitřní neklid, rychle dodal:

„Stejně jsem to měl v úmyslu... Vyřídí tise, že přijdu.“

/III/

Esa, oblečená ve své nejlepší, bohatě řasené lněné roucho, pozorně si prohlížela syna. Její oči se potutelně, až ironicky usmívaly.

„Vítám tě, Imhotepe! Tak ty ses nám vrátil – a jak se dozvídání, nikoliv sám.“

Imhotep, v marné snaze nabrat zmužilosti, zahanbeně odpověděl: „Ach tak – už jsi slyšela?“

„Pochopitelně! V tomto domě to přímo zvučí novinkami. Ta dívka je prý velmi krásná a úplně mladičká.“

„Je jí devatenáct – a – nu – nevypadá špatně.“ Esa se zasmála – byl to spíše potměšilý chechtot staré ženy. „Nu budiž,“ řekla, „není většího hlupáka nad starého blázna.“

„Drahá máti, jsem opravdu na rozpacích, jak tomu mám rozumět?“

„Vždy jsi byl hlupák, Imhotepe,“ odpověděla rozvázně Esa. Imhotep se konečně vzpamatoval a vyprskl vzteky. Obvykle si býval přímo neotřesitelně vědom své důležitosti, a jedině matka dovedla účinně probodnout krunýř jeho domýšlivosti a srazit ji na kolena. V její přítomnosti měl vždy pocit, jako by své důležitosti pozbýval. Mírně sarkastický záblesk jejích téměř vyhaslých očí se nikdy neminul účinkem a uváděl ho do značných rozpaků. Nebylo pochyb, že matka také nikdy neměla přehnané mínění o jeho schopnostech. I když sám osobně byl přesvědčen, že jeho vlastní hodnocení sebe sama je správné a mateřské názory celkem bezvýznamné, přece se této ženě vždy kupodivu pořádně podařilo otřást jeho spokojeným sebevědomím.

„Je snad na tom něco zvláštního, když si muž přivede do domu ženu?“

„Ne – vůbec nic. Muži jsou obvykle hlupáci.“

„Nechápu, co by na tom bylo hloupého.“

„Ale jdi! Copak si myslíš, že přítomnost té dívky přispěje k rodinné pohodě? Satipa i Kait budou vzteky celé bez sebe a popudí své manžely.“

„A co to s tím má společného? Mají vůbec právo něco namítat?“

„Ne – právo nemají,“ řekla významně Esa.

Imhotep začal zuřivě přecházet z místa na místo.

„Copak si nemohu dělat ve svém vlastním domě, co chci? Nestarám se snad o své syny a jejich rodiny? Nevděčím za všechno své živobytí jedině mně? Copak jim to stále a stále musím připomínat?“

„Připomínáš jim to až příliš často – a rád, Imhotepe.“

„Vždyť je to také pravda! Všichni jsou na mně závislí – každý z nich!“

„A to myslíš, že je správné?“

„Snad mi nechceš namluvit, že není správné, když se člověk stará o vlastní rodinu?“

Esa vzdychla.

„Nezapomínej, že oni pro tebe pracují!“

„Přeješ si snad, abych je podporoval v zahálce? Samozřejmě – musí pracovat!“

„Uvaž, že to jsou dospělí muži – Yahmose a Sobek dokonce víc než dospělí.“

„Sobek nemá rozum a dělá všechno špatně! A kromě toho je navíc ještě drzý! To mu ovšem trpět nebudu. Yahmose – to je hodný a poslušný chlapec...“

„Už dávno není chlapcem!“

„Musím mu však některé věci opakovat dvakrát až třikrát, než je pochopí. Na všechno musím myslet sám – nic se beze mne neobejde! Celou tu dobu, co jsem pryč, stále jen sháním písaře a diktuji své pokyny, aby se synové měli čím řídit... Nemám čas si odpočinout, nemám čas se ani vyspat! A teď – když se

konečně vrátím domů a zasloužil bych si trochu klidu, zas mám další mrzutosti! Dokonce ty – má matka – mi upíráš právo mít ženu jako každý jiný muž! Zlobíš se –“

„Nezlobím,“ přerušila ho Esa. „Bavím se. Bude to opravdu velmi zajímavá a zábavná hra pozorovat tuhle domácnost... Stejně ti však radím, až pojedíš opět na sever, vezmi raději tu dívku s sebou!“

„Její místo je zde – v mé domácnosti. A běda tomu, kdo by se odvážil s ní špatně zacházet!“ prohlásil zpupně Imhotep.

„Nejde ani tak o špatné zacházení, ale nezapomeň, že v suchém strnisku snadno vzplane oheň... Již mudrci napsali o ženách, že nit dobrého nevzejde z míst, kde se hromadí...“

Esa opět zmlkla, a pak zamyšleně pokračovala:

„Nofret je sice krásná – pamatuj si však, můj synu:

„Muž třpytem ženských těl až k šílenství je okouzlen...

A ejhle, v čase krátkém jejak chameleón odbarven...““

Když citovala další verše, ještě více snížila hlas:

„Ach, směšně krátce muž si prožije svůj sen, nakonec přijde smrta nespatří už den...““

4

Třetí měsíc záplav – 15. den

Se zlověstným mlčením naslouchal Imhotep Sobekove výkladu o prodeji stavebního dřeva. Jeho tvář temně zbrunátněla a na spáncích mu naběhly žíly.

Sobekovo zdánlivě klidné a bezstarostné vzezření pomalu mizelo. Byl rozhodnut vše obhájit, ale rostoucí hněvivé vrásky v otcově tváři ho zbavovaly jistoty a sebevědomí.

Konečně ho Imhotep krátce a netrpělivě přerušil.

„Ano – ano – to všechno známe! Zase sis myslel, že jsi chytřejší než já! Zase ses neřídil mými příkazy! Je to tak pokaždé, když nejsem zde a nedohlédnu na vše sám...!“ Rozčileně se nadechl. „Opravdu si nedovedu představit, co by z vás bylo beze mne!“

„Naskytla se příležitost nabýt většího zisku –“ pokračoval Sobek s neochvějnou umíněností. „Riskoval jsem tedy... Člověk přece pořád nemůže opatrně a úzkostlivě žabařit!“

„Ty nemáš ani za špetku rozumu, Sobeku!“ vybuchl Imhotep. „Jsi zbrklý a příliš drzý, rozumíš! Tvoje názory nestojí za nic!“

„Mám vůbec někdy příležitost svoje názory uplatnit?“ vykřikl Sobek.

„Tentokrát jsi je snad uplatnil,“ odbyl ho stroze Imhotep, „a to dokonce proti mým výslovným příkazům.“

„Příkazům? Musím se pořád podřizovat tvým příkazům? Jsem přece dospělý člověk!“

To už se Imhotep docela přestal ovládat.

„Kdo tě živí a šatí?“ začal křičet. „Kdo myslí stále do budoucna? Kdo se stará o tvůj blahobyt – a taky blahobyt vás všech? Když poklesla hladina Nilu a hrozil nám hlad, nezařídil jsem snad já, aby nám poslali potravu ze severu? Můžeš mluvit o štěstí, že máš takového otce, který na všechno myslí! A co za to chce? Jen abyste pilně pracovali, snažili se a poslouchali mých příkazů.“

„Ano!“ vykřikl Sobek. „Musíme pro tebe dřít jako otroci – abys měl zač kupovat zlato a šperky své milence!“

Imhotep zlostí až zbledl a zuřivě k němu přistoupil.

„Ty drzý kluku – tak se mluví s otcem? Dej si pozor, abych tě nevyhodil z domu – můžeš si pak jít, kam chceš!“

„Jestli si nedáš pozor ty,“ procedil Sobek mezi zuby, „půjdu! – Jsem chytrý – opakuji ti – jsem chytrý a mám dobré nápady... Mohly by nám přinést značný zisk, kdybych nebyl omezován tvou pitomě směšnou prozíravostí a mohl jednat, jak uznám za vhodné!“

„Už jsi skončil?“ zeptal se Imhotep s hroživě ledovým klidem.

„Ano – skončil. To je všechno – zatím!“ zavrčel vztekle Sobek, jemuž se už výbuchem trochu ulevilo.

„Tak jdi a dohlédni na dobytek! Na zahálku není čas.“

Sobek se vztekle otočil a odcházel. Nedaleko stála Nofret, a když kolem ní procházel, pohlédla na něho přes rameno a zasmála se. Tón jejího smíchu vehnal Sobekovi opět krev do tváře. Výhružně k ní při kročil... Stála však zcela nehnutě a s opovržením ho pozorovala zpod přivřených víček.

Zarazil se, něco zabručel a pokračoval v chůzi. Nofret se opět zasmála a pak pomalu zamířila k Imhotepovi, který si už zatím vzal na mušku zase Yahmose.

„Co tě to jen napadlo, že jsi nechal toho blázna Sobeka jednat samostatně?“ zeptal se popudlivě. „Mohl jsi všemu zabránit! Dobře víš, že nemá rozum a nevyzná se ani v koupi ani v prodeji! Myslí si, že mu všechno vyjde tak hezky, jak si zamane.“

„Nechápeš moje těžkosti, otče,“ snažil se na omluvu vysvětlit Yahmose. „Sám jsi mi přece řekl, abych Sobeka pověřil prodejem stavebního dřeva. Proto jsem ho taky nechal jednat podle vlastního úsudku.“

„On a úsudek! Vždyť žádný nemá! Musí bezpodmínečně plnit mé příkazy – a ty budeš zodpovědný za to, že je opravdu plní!“

Yahmose zrudl. „Já? Jaké já mám právo?“

„Jaké právo? Takové, jaké ti dávám.“

„Nemám zde však uzákoněné postavení. Kdybych byl tvým rovnocenným společníkem –“

Zmlkl, protože k nim přistoupila Nofret. Pohrávala si s rudým mákem, který držela v ruce, a zívala.

„Nešel bys se mnou do malého pavilónu k jezeru, Imhotepu? Je tam chládek a připravili tam pro nás ovoce a kvas. Snad jsi už skončil se svými příkazy.“

„Za chvíli, Nofreto – za chvíli.“

„Pojď hned. Přejí si, abys šel hned teď...“ řekla Nofret sametově hebkým hlasem.

Imhotep měl z toho zřejmě radost a vypadal až ostýchavě.

„Nejdříve si o tom musíme pohovořit,“ pokračoval rychle Yahmose, ještě než jí otec mohl odpovědět. „Je to důležité... Rád bych se tě zeptal –“

Nofret se otočila k Yahmosovi zády a oslovila přímo Imhotepa.

„Nemůžeš si dělat ve vlastním domě, co chceš?“

Imhotep pohlédl na Yahmose a příkře ho odbyl:

„Jindy, můj synu, jindy...“

Yahmose zůstal stát pod vchodem a pozoroval otce odcházejícího s Nofretou.

Vtom vyšla z domu Satipa a hned se k němu přidala.

„No tak – mluvil jsi s ním?“ ptala se dychtivě. „Co říkal?“

Yahmose si povzdechl.

„Nebuď tak netrpělivá, Satipo... Nebyl k tomu vhodný čas.“

„To jsem si mohla myslet!“ vykřikla Satipa rozzlobeně. „Tohle mi říkáš po tom všem? Pořád to bude takové! Máš z otce strach – tak je to! Jsi bázlivý jako ovce – umíš jen bečet – ale jako chlap se nedovedeš postavit! Copak si opravdu nevzpomeneš, co jsi mi slíbil? Znovu ti říkám, že z nás dvou jsem měla být mužem já! Ty jen žvaníš a slibuješ: ‚Okamžitě se otce zeptám – ano – hned první den – A takhle to dopadne!‘“

Satipa se odmlčela, ne však proto, že už skončila, ale aby se nadechla. Yahmose jí však mírným hlasem vpadl do řeči:

„Tentokrát se mýlíš, Satipo. Opravdu jsem o tom začal s otcem mluvit – byli jsme však přerušeni.“

„A kdopak vás přerušil?“

„Nofret.“

„Nofret? Ztracená ženská! Otec by neměl dovolit, aby ho konkubína vyrušovala, když hovoří se svým nejstarším synem. Ženy by se vůbec neměly plést do obchodních záležitostí.“

Snad by byl Yahmose sám rád, kdyby se jeho manželka řídila zásadou, kterou tak hbitě uvedla, ale neposkytla mu už možnost, aby se ozval.

„Tvůj otec jí to měl okamžitě objasnit,“ řekla závěrem.

„Mému otci to zřejmě nevadilo,“ – spíše naopak,“ podal jí Yahmose strohé vysvětlení.

„Jaká hanebnost!“ rozčilovala se Satipa. „Ta mu snad úplně učarovala! Přece by ji jinak nenechal říkat a dělat, co se jí zlíbí!“

„Ona je velmi krásná:..“ řekl zamyšleně Yahmose.

„Nu, vzhledem by ušla,“ zasupěla vztekle Satipa. „Ale nemá způsoby! Je nevychovaná! Vůbec jí nezáleží na tom, že se k nám chová drze!“

„A nechováte se k ní hrubě vy?“

„Jsem ztělesněná laskavost... Jak já tak Kait s ní zacházíme vrcholně zdvořile. Ach, ta určitě nebude mít důvod stěžovat si tvému otci. Obě můžeme počkat – až přijde náš čas.“

Yahmose se na ni pronikavě zahleděl.

„Jak to myslíš – na jaký váš čas čekáte?“

Satipa se významně usmála a měla se k odchodu.

„To, co mám na mysli, je čistě ženský způsob myšlení – tomu bys ty stejně nerozuměl. Máme své způsoby – a taky své zbraně. Nofret by udělala dobře, kdyby svou drzost trochu krotila. Co má u nás

taková žena ze života? Stejně jej tráví v zadní části domu – společně se všemi ostatními.“

Z jejího hlasu zazníval zvlášť významný tón.

„Tvůj otec zde stále nebude...“ dodala. „Zase přece pojede na své statky na severu. A pak – pak uvidíme...“

„Satipo –!“

Satipa se zasmála. Byl to tvrdě znějící, pronikavý smích. Pak se obrátila a vešla do domu.

/III/

Děti si hrály a pobíhaly kolem jezera. Yahmosovi dva synové byli velmi hezcí malí chlapci, podobní spíše Satipě než svému otci. S nimi dováděly tři Sobekovy děti – včetně nejmladšího batolete. A pak tu byla také Teti – vážné hezké děvčátko ve věku asi čtyř let.

Smály se a křičely, házely po sobě míčem – sem tam také došlo ke sporu, a tu se vždy pronikavě ozval dětský hněvivý pláč.

Imhotep seděl v pavilóně ve společnosti Nofrety a usrkoval kvas. „Jak si ty děti rády hrají u vody,“ poznamenal. „Vzpomínám si, že jsem si tam taky rád hrával. Ale proč, k ďas, dělají takový rámus?“

„Ano – mohl by tu být klid...“ přidávala se Nofret. „Proč je nepošleš pryč, když jsi zde? Když si pán domu potřebuje odpočinout, měly by se přece brát na něj patřičné ohledy. Co říkáš – nemám pravdu?“

„Já – nu –“ zaváhal s odpovědí Imhotep. Ten nápad mu byl sice něčím novým, ale potěšil ho. „Opravdu mně nevádí,“ řekl konečně s jistými rozpaky. „Jsou zvyklé hrát si zde, jak se jim zlíbí,“ dodal skoro plaše.

„Když jsi pryč – prosím, nic proti tomu,“ řekla Nofret. „Ale podle mého názoru, Imhotepe, uvážím-li, co všechno pro rodinu děláš, myslím, že by měli mít k tobě více ohledů... Už vzhledem k tvému postavení – vzhledem k tvé významné hodnotě! Ale ty jsi příliš mírný – necháváš se sebou cloumat...“

Imhotep lehce povzdychl. „Byla to vždycky má chyba. Nikdy jsem netrval na okázalých projevech.“

„A proto taky ty ženy – myslím manželky tvých synů, chytře těží z tvé laskavosti. Mělo by se jim dát jasně na srozuměnou, když si sem přijdeš odpočinout, že zde musí být klid a ticho. Víš co, o nic se nestarej – já sama půjdu a řeknu Kaitě, aby své děti odvedla a ostatní vzala s sebou. Pak tu budeš mít pokoj a klid.“

„Jsi starostlivé děvče, Nofreto – ano, hodná holčička. Stále jen pečuješ o mé pohodlí.“

„Tvoje radost je i mou radostí,“ zašeptala Nofret.

Vstala a zamířila k místu, kde Kait klečela u vody a hrála si s malým modelem nákladní lodi, kterou se její druhorozený syn, zřejmě trochu rozmazlený chlapec, marně snažil spustit na vodu.

„Kaito, byla bys tak laskavá a odvedla ty děti odtud někam jinam?“ oslovila ji velmi zdvořile Nofret.

Kait na ni nechápavě pohlédla.

„Jinam? A kam? Jak to myslíš? Vždycky si tu přece hrají.“

„Dnes si tu hrát nebudou. Imhotep potřebuje klid. Ty tvoje děti jsou příliš hlučné.“

Kaitina bezvýrazná tvář náhle temně zrudla.

„Měla by sis dát pozor na to, co říkáš, Nofreto! Imhotep rád pozoruje, jak si zde hrají děti jeho synů.“

Nejednou to řekl.“

„Ne však dnes,“ odpověděla Nofret. „Poslal mě, abych ti vyřídila, že máš vzít tu hlučící čeládku domů. Rád by si tu v klidu poseděl – se mnou.“

„S tebou...“ Kait náhle zmlkla a nedopověděla, co měla na srdci. Zato se odhodlaně zvedla a zamířila k pohodlně rozloženému Imhotepovi v pavilónu. Nofret ji mlčky následovala.

„Tvoje konkubína mně řekla, abych děti odvedla domů,“ spustila Kait bez okolků. „Proč? Co dělají špatného? Z jakého důvodu by měly být odtud vyhazovány?“

„Domnívám se, že přání pána domu by mělo být dostačujícím vysvětlením,“ poznamenala Nofret svým sametově hebkým hlasem.

„Ano – právě tak,“ přikývl Imhotep nedůtklivě. „Proč bych měl udávat důvody? Čí je to dům?“

„Myslím, že je tu nechce ona!“

Kait se obrátila a přejela Nofretu pohledem od hlavy až k patě.

„Nofret myslí na mé pohodlí – na mou spokojenost,“ řekl Imhotep. „Nikdo jiný v domě se o to nestará – snad kromě ubohé Henety.“

„Tak už si tu tedy ode dneška nesmějí hrát?“

„Ne tehdy, když si sem přijdu odpočinout.“

Kait náhle vzplála prudkým hněvem.

„Jak můžeš dopustit, aby tě taková ženská popudila proti vlastní krvi? Co sem měla co chodit a narušovat život v domě? Jakým právem chce měnit něco, co tu vždycky bývalo ustáleným zvykem?“

Vtom se na ni Imhotep rozkřikl. Snad cítil potřebu nějak se ospravedlnit.

„Tak poslyš, jsem to já, kdo si rozhoduje, co se tu bude dělat nebo nebude! Ne však ty! Jste všichni

spolčení a děláte si, co chcete. Všechno si zařídíte tak, jak se to vám hodí. A když se pak já, pán domu, vrátím, ani se mým přáním nevěnuje patřičná pozornost Ale já jsem zde pánem všeho – to si pamatuj! Neustále se jen starám o vás a pracuji pro vaše blaho. A dostává se mi za to vděčnosti? Respektují se snad moje přání? Ne! Nejdřív je ke mně drzý a nezdvořilý Sobek, a teď ty, Kaito, si dovoluješ mně nadávat! Proč se o vás všechny vlastně starám? Dej si pozor – mohl bych taky přestat! Sobek hrozí odchodem – tak ať si jde! Ale tebe i ty tvé děti musí vzít s sebou!“

Nějakou chvíli stála Kait strnule jako socha. Její tvář opět postrádala jakéhokoliv výrazu. Byla jako vždy mdlá a prázdná.

„Odvedu děti domů,“ řekla pak bezbarvým hlasem.

Po několika krocích se zastavila u Nofrety.

„To je tvoje dílo, Nofreto,“ oslovila ji tlumeným hlasem. „Nezapomenu – ne – já zapomenu...“

5

Čtvrtý měsíc záplav – 5. den

Imhotep si spokojeně oddechl, když dokončil okázalý zádušní obřad. Celý rituál zachovával vždy do nejmenších podrobností – protože Imhotep byl po všech stránkách muž velmi pečlivý. Nalil také obětní přípitek, zapálil kadidlo a obětoval obvyklé dary v jídle a pití.

Seděl teď v chladném stínu vedlejší skalní místnosti, kde ho už Hori čekal. Byl opět Imhotepem, majitelem statků a pozemků – prostě mužem činu. Hovořili s Horim o obchodních záležitostech, probírali současné ceny a výdělek získaný prodejem úrody, dobytka a stavebního dřeva.

Asi po půl hodině Imhotep spokojeně přikývl.

„Máš výborného obchodního ducha, Hori,“ řekl uznale.

Mladý muž se pousmál.

„Měl bych ho mít. Přece jsem už řadu let tvým právním zástupcem.“

„A taky jedním z nejméně spolehlivých. Ještě o něčem bych s tebou rád promluvil; týká se to Ipyho. Stěžuje si stále, že jeho postavení zde je dosti nedůstojné.“

„Je ještě příliš mladý...“ řekl zamyšleně Hori.

„Já však mám dojem, že je velmi chytrý a schopný. Má pocit, že se jeho bratři k němu nechovají vždycky správně. Sobek je podle všeho k němu hrubý a panovačný – a přehnaná opatrnost a starostlivost Yahmosova ho přímo dráždí. Ipy je hrdý hoch! Nemá rád, když mu někdo poroučí. A navíc je taky přesvědčen, že jen já – jako jeho otec – mám právo mu udělovat rozkazy.“

„V tom má pravdu,“ přikývl Hori. „A tak mě napadá, Imhotepe, že je to zde v hospodářství velmi špatně zařízeno. Mohu mluvit otevřeně?“

„Samozřejmě, ty vždycky, můj milý Hori. Tvoje slova jsou vždycky promyšlená a rozvážná.“

„Pak ti tedy něco řeknu, Imhotepe. Když tu nejsi, měl by zde být někdo, kdo má ke všemu plné oprávnění.“

„Vždycky přece pověřuji svými záležitostmi tebe a Yahmose –“

„Vím, že tě v tvé nepřítomnosti zastupujeme, ale to nestačí. Proč neustanovíš jednoho ze svých synů rovnocenným společníkem a jeho postavení nelegalizuješ smlouvou o majetkových poměrech?“

Imhotep začal zamračeně přecházet z místa na místo.

„Kterého z mých synů bys navrhoval? Sobek by jen rád poroučel – sám se však nedokáže podřídit.“

Nemohl bych mu důvěřovat, a taky má špatné povahové vlastnosti.“

„Myslel jsem na Yahmose. Je to tvůj nejstarší syn. Má mírnou a příchylou povahu – a tolik je ti oddán!“

„Ano – má sice dobrou povahu, ale je příliš úzkostlivý – příliš poddajný – každému ustoupí... Takhle Ipy – kdyby jen byl o nějaký ten rok starší –“

„Je velmi nebezpečné dát do rukou moc příliš mladému člověku,“ řekl pevně Hori.

„Máš pravdu – ano – budiž, Hori! Promyslím si tvoje slova. Yahmose je jistě dobrý syn – poslušný syn...“

„Věřím, že to moudře vyřešíš.“

Tato slova pronesl Hori jemně, ale s varovnou naléhavostí.

Imhotep se na něho zvědavě zahleděl.

„Co tím myslíš, Hori?“

„Jak už jsem právě řekl – je nebezpečné dávat člověku moc, když je příliš mladý... Ale zrovna tak je nebezpečné dát mu ji příliš pozdě.“

„Míníš snad, že si příliš zvykl poslouchat rozkazů a nenaučí se je pak udílet? – Nu – snad na tom něco je...“

Imhotep si zamyšleně povzdychl.

„Nedovedeš si představit, jak je těžké řídit takovou rodinu. Zvláště ženy se dají těžko zvládnout. Satipa má nezkontrolovatelnou povahu a Kait zas pořád chodí jako mračno. Ale dal jsem jim všem jasně na srozuměnou, že s Nofretou budou zacházet zdvořile. Snad na to mám právo –“

Zmlkl, protože jakýsi otrok celý uřícen přibíhal po úzké stezce.

„Co se děje?“

„Pane – připlula loď! Nějaký písař – jmenuje se Kamení – přináší zprávu z Mennoferu.“

Imhotep se nevrle zvedl.

„Další mrzutosti,“ prohlásil. „Jak je Ré nade mnou,– tuším, že mě čekají zas jen starosti. Pokud nejsem někde po ruce a nedohlížím, všechno špatně dopadne.“

Vykročil rázně po stezce dolů do údolí. Hori zůstal tiše sedět a díval se za ním.

V jeho tváři se objevil starostlivý výraz...

///

Renisenb se bez cíle procházela podél břehu Nilu. Vtom zaslechla křik a hluk. Spatřila lidi běžící k přístavnímu můstku.

Dala se také do běhu a připojila se k nim. Ve člunu, který se rychle přibližoval ke břehu, stál mladý muž. A jak ho tak viděla vzpřímeného proti slunci – zastavilo se jí na okamžik srdce.

Bláznivá – fantastická myšlenka jí projela hlavou.

„Je to Khaj –“ říkala si. „Khaj se vrátil z podsvětí...“

Vzápětí se však sama sobě vysmívala za takovou bláznivě pověřčivou představu. Ve svých vzpomínkách si totiž nedovedla představit Khaje jinak než plujícího ve člunu na Nilu. Na okamžik si opravdu myslela, že má vidění – protože tento mladý muž měl postavu úplně stejnou jako Khaj... Byl však zřejmě mladší než on – ale měl jeho přirozený a nenucený půvab i usmívající se veselou tvář.

Oznámil jim, že přijíždí z Imhotepových statků na severu. Jmenoval se Kamení a byl písařem.

Jeden z otroků byl hned vyslán pro otce a Kamení zatím uveden do domu, kde mu bylo předloženo jídlo a pití.. Brzy nato se otec vrátil a nastala velká porada.

To podstatné z ní se jako vždy doneslo do ženské části domu zásluhou hlavní sběratelky všech novinek, kterou pochopitelně nebyl nikdo jiný než Heneta. Renisenb se často nestačila divit, jak se Heneta pokaždé dokáže všechno o všem dozvědět.

Podle všeho byl Kamení opravdu písařem v otcových službách a synem jednoho z Imhotepových bratranců. Sám přišel na nějaké podezřelé nesrovnalosti v zápisech – snad falešné účty, a protože šlo o akci velmi rozsáhlou, do které byli zapleteni dokonce i hospodářští správcové, pokládal za nejlepší přijet a osobně podat hlášení.

Renisenbu to celkem příliš nezajímalo. Pomyslela si, že Kamení je asi chytrý, když na to všechno přišel sám. Jistě ho to v otcových očích velmi povznese.

Důsledkem celé té záležitosti však bylo, že Imhotep se začal urychleně připravovat k odjezdu. Původně neměl v úmyslu odjet dřív než za dva měsíce, ale za nastalých okolností spěchal, aby byl co nejdříve na místě činu.

Dal svolat všechny členy domácnosti, aby vyslechli veškeré jeho příkazy a připomínky; tohle se musí udělat hned – tamto se udělá až potom – a podobně. Určité záležitosti měl zařídít Yahmose a Sobek zas dostal nejvyšší zplnomocnění k něčemu jinému. Inu – pomyslela si Renisenb – všechno zase postaru. Yahmose poslouchal velmi pozorně, Sobek se mračil a Hori byl jak obvykle klidný a pohotový. Ipyho dotěrné požadavky se odbyly s větší přikrostí než obvykle.

„Jsi ještě příliš mladý, abys měl své vlastní příjmy. Poslouchej Yahmose! Zná mé přání a příkazy.“ Pak položil Imhotep ruku na rameno nejstaršímu synovi. „Důvěřuji ti, Yahmosi. Až se vrátím, ještě si o tom společnictví promluvíme.“

Yahmose samou radostí prudce zčervenal a trochu se napřímil. „Dohlédni, aby za mé nepřítomnosti bylo všechno v pořádku. Dbej, aby se také všichni dobře chovali k mé konkubíně a prokazovali jí patřičnou úctu a vážnost. Bude pod tvou ochranou – ty musíš dozírat na chování žen v domácnosti. Hleď, ať Satipa krotí svůj jazyk. Dbej taky, aby Sobek náležitě poučil Kaitu. Rovněž Renisenb se musí k Nofretě chovat zdvořile. Byl bych taky rád, kdybyste projevovali větší vřídlost k naší dobré Henetě. Víím, že hlavně ženy ji nesnášejí a je jim protivná. Inu – je u nás už velmi dlouho a domnívá se, že má právo ledacos říkat, co je mnohým nepříjemné. Jsem si vědom, že není ani hezká ani chytrá – je však věrná, na to nezapomínej! Vždycky byla oddána jen mým zájmům. Nepřeji si proto, aby jí někdo pohrdal nebo ji dokonce tupil.“

„Všechno bude splněno podle tvých rozkazů,“ ujišťoval ho Yahmose. „Heneta však svým jazykem často nadělá plno mrzutostí...“

„Ach – nesmysl! Toho si nevšímej! Stejně jako všechny ženské – Heneta není jiná... A pokud se týká

Kameniho – zůstane zde. Mohu si tam najít jiného písaře a on aspoň pomůže Horimu. Ohledně toho pole, které jsme pronajali...”

Imhotep zacházel do úplných podrobností.

Konečně bylo všechno připraveno k odjezdu. Snad přece jen v poslední chvíli pocítil výčitky svědomí a vzal Nofretu stranou.

„Jsi spokojená, že zůstaneš zde?“ zeptal se jí rozpačitě. „Nebylo by nakonec lepší, kdybys jela se mnou?“ Nofret zavrtěla hlavou a usmála se.

„Nebudeš přece dlouho pryč,“ řekla.

„Tři měsíce – snad čtyři. Kdo ví?“

„Tak vidíš – to nebude tak dlouho. Budu zde spokojená.“

„Přísně jsem nařídil Yahmosovi a ostatním synům,“ pokračoval důrazně Imhotep, „aby ti všichni prokazovali veškerou úctu. Jestli budeš mít důvody ke stížnosti – padne můj hněv na jejich hlavy.“

„Jsem přesvědčena, že tě poslechnou, Imhotepe.“ Nofret se odmlčela. „Je tu někdo, komu bych mohla naprosto důvěřovat?“ zeptala se po chvíli. „Někdo – kdo je opravdu věrně oddán tvým zájmům? Nemyslím někoho z rodiny.“

„Hori – můj dobrý Hori! Je v každém směru mou pravou rukou – mužem zralého rozumu i úsudku.“

Nofret však zamyšleně řekla:

„On a Yahmose jsou jako bratři... Snad –“

„Pak by tu byl Kamení... Taky umí psát. Pověřím ho, aby byl podle potřeby k tvým službám. Kdybys měla důvod ke stížnosti, všechno, co si budeš přát, napíše a dopis pošle za mnou.“

Nofret spokojeně přikývla.

„To je dobrý nápad. Kamení pochází ze severu a zná mého otce. Nebude ovlivněn názory rodiny.“

„A co Heneta?“ zvolal Imhotep. „Máme ještě Henetu.“

„Ano – máme ještě Henetu,“ opakovala bezděčně Nofret. „Co kdybys s ní promluvil teď – přede mnou?“

„Výborný nápad.“

Dali tedy zavolat Henetu, která přiběhla s obvyklou podlézavou ochotou. Začala velmi naříkat nad Imhotepovým odjezdem, ale tentokrát ji krátce a příkře přerušil.

„Vím, vím, milá Heneto, ale nedá se nic dělat – musí to být. Jsem muž, který nemůže počítat s chvílí klidu a odpočinku. Stále se musím starat o svou rodinu – ač se to tu někdy velmi málo oceňuje. Teď bych si s tebou rád opravdu vážně promluvil. Jsem si vědom, že mě věrně a oddaně miluješ – pověřím tě tedy velkou důvěrou. Dávej pozor na Nofretu – je mně příliš drahá.“

„Kdo je drahý tobě, je drahý i mně,“ prohlásila Heneta vroucně.

„Velmi dobře, má milá. Pak budeš tedy i plně oddána Nofretiným zájmům?“

Heneta se obrátila k Nofretě, která ji pozorovala zpod přivřených víček.

„Potíž je v tom, že jsi příliš krásná, Nofreto,“ řekla jí. „A to je také důvod, proč ostatní na tebe tak žehrají. Ale já na tebe dohlédnu – Budu tě vždycky varovat přede vším, co řeknou a udělají. Můžeš se na mne spolehnout.“

V chvíli ticha se střetly oči obou žen.

„Můžeš se na mne spolehnout,“ opakovala Heneta.

Nofretiny rty se zvolna zvlínily úsměvem – byl to poněkud podivný smích.

„Ano,“ přikývla. „Rozumím ti, Heneto. Jistě mohu s tebou počítat.“

Imhotep si hlučně odkašlal.

„Tak tedy myslím, že je všechno zařízeno – všechno a k plné spokojenosti všech. Organizace – ano – ta byla vždycky mou silnou stránkou.“

Vtom se ozval suchý krátký chechtot a Imhotep se prudce otočil. Ve dveřích pokoje spatřil svou matku, opírající se o hůl. Připadala mu ještě sušší a také zlomyslnější než kdykoliv jindy.

„Jak úžasného mám syna,“ poznamenala.

„Nemohu se už zdržovat – mám ještě nějaké jednání s Horim,“ zatvářil se Imhotep důležitě a spěšně opustil místnost. Chtěl se tím vyhnout pohledu matčiných očí.

Esa pánovitě pokynula Henetě – a ta poslušně vyklouzla z pokoje. Nofret povstala a obě ženy se navzájem měřily pohledem.

„Tak můj syn tě nechává zde,“ řekla Esa. „Měla bys raději jet s ním, Nofreto.“

„Přeje si, abych zde zůstala.“

Nofretin hlas byl tichý a pokorný. Esa se pronikavě zasmála.

„Asi by to stejně ničemu na severu neprospělo, kdybys chtěla jít, ale proč nechceš? Tomu nerozumím. Co tu máš? Žila jsi v městech a snad jsi i cestovala. Proč tedy dáváš přednost jednotvárným dnům, které jsou

zde všechny stejné, a navíc mezi lidmi, kteří – říkám ti to upřímně – o tebe nestojí, kteří tě vlastně přímo nenávidí!“

„Tak ty mě tedy nenávidíš?“

Esa zavrtěla hlavou.

„Ne – já k tobě necítím nenávist. Jsem stará, a i když špatně vidím – ještě rozpoznám krásu a dovedu se z ní radovat. Jsi krásná, Nofreto! Pohled na tebe potěší i moje staré oči. Už pro tvou krásu ti přeji jen dobré – přišla jsem tě však varovat. Jeď na sever s mým synem!“

„Přeje si, abych zůstala zde,“ řekla opět Nofret.

V jejím pokorném hlase zarážel ironický tón.

„Máš zřejmě nějaký důvod, proč zde chceš zůstat,“ usoudila Esa příkře. „Přemýšlím – jaký? Nu dobrá – je to na tobě. Ale měj se na pozoru! Chovej se nenápadně – a nikomu nevěř!“

Pak se rázně obrátila a vyšla z místnosti. Nofret stála nehybně jako socha. Její krásné rty se pomalu křivily do širokého úsměvu, kterým se podobala číhající kočce.

6

První měsíc klíčení – 4. den

Stalo se téměř zvykem, že Renisenb si denně vyšla nahoru k hrobce. Někdy tam zastihla společně Yahmose s Horim, jindy jen Horiho – a někdy tam nebyl vůbec nikdo. Vždy si však uvědomovala velebný klid a měla pocit osvobozující úlevy. Nejraději byla, když tam zastihla Horiho o samotě. Na jeho vážnosti a lhostejnosti, s jakou přijímal její návštěvy, bylo něco, co jí dávalo zvláštní pocit uspokojení. Sedávala s rukama kolem kolenou, nohy křížem, ve stínu skalního vchodu a upírala pohled přes zelené lány polí tam, kde světlou modří zářil Nil a za ním v dálce jemná hněď přecházela v smetanově bílou a růžovou barvu, až všechny splynuly v nekonečnu.

Už. měsíc uplynul ode dne, co sem přišla poprvé v náhlé touze uprchnout ze světa intenzivní ženskosti. Potřebovala nejen klid, ale také pocit, že není sama – a našla zde obojí... A přece v ní stále ještě zůstávala touha po úniku, ale teď už to nebyl jen náhlý odpor k hlučnému a dráždivému neklidu domácího prostředí. Příčina byla hlubší – nabývala určitější, skoro až děsivé podoby.

„Mám strach,“ řekla jednoho dne Horimu.

„Z čeho máš strach, Renisenbo?“ zeptal se a vážně si ji prohlížel,

Renisenb chvíli přemýšlela, a pak váhavě odpověděla:

„Pamatuješ, jak jsi mi jednou řekl, že jsou dva typy zla – jedno že přichází zvenčí, ale druhé se plíží zevnitř?“

„Ano – vzpomínám si.“

„Myslíš jsi tehdy – aspoň jsi mi to tak potom vysvětlil –, choroby, které napadají plody a obilí. Mne však napadlo, že je to zrovna takové i s lidmi.“

Hori zamyšleně přikývl.

„Tak jsi na to sama přišla... Ano, máš pravdu, Renisenbo.“

„Už se to stalo – tam dole u nás! Zlo přišlo zvenčí!“ řekla prudce. „A já vím, kdo je přinesl – Nofret!“

„Myslíš?“ zeptal se pochybovačně Hori.

Renisenb horlivě přikývla.

„Ano – jistě! Víím, o čem mluvím. Poslyš, Hori, když jsem sem k tobě přišla a tvrdila, že všechno je stejné, dokonce i hádka mezi Satipou a Kaitou – byla to pravda! Ale ty hádky, Hori, nebyly opravdovými hádkami – rozumíš? Chci dokonce tvrdit, že Satipa i Kait z nich měly radost! Jen si jimi krátily dlouhou chvíli, ale ani jedna nepociťovala vůči druhé nenávist... Teď však je to jiné! Teď si neříkají jen hrubá a nepříjemná slova – teď si opravdu chtějí ubližovat, a když vidí, že se jim to daří, jsou rádi! Je to strašné, Hori, strašné! Včera byla dokonce Satipa tak rozzuřená, že vrazila Kaitě do paže dlouhou zlatou jehlicí. Před dvěma dny zase Kait upustila těžkou měděnou pánev s horkým olejem Satipě přímo na nohu. A všude je to stejně zlé. Satipa nadává Yahmosovi dlouho do noci tak hlasitě, že to všichni slyšíme, a Yahmose teď vypadá nemocně – unaveně a uštvaně. Sobek zas každý den běhá za ženskými do vesnice, a když se večer vrátí opilý, huláká a vychloubá se, jak je chytrý.“

„V něčem máš pravdu,“ přikývl zamyšleně Hori, „ale proč obviňuješ Nofretu?“

„Protože je to její dílo! Všechno, co řekne, jsou sice maličkosti – ale velmi vychytrale a záměrně vyslovené! A tím pak všechno začne. Je příliš mazaná a ví, čím koho popíchnout. Připomíná mi někdy bodlo, jimž se popohánějí volí. A skoro si myslím, že jí Heneta dává rozumy.“

„Nu,“ přikývl Hori váhavě, „mohla bys mít pravdu.“

Renisenb se zachvěla.

„Nemám Henetu ráda. Nenávídím to její ustavičné slídění. Je nám všem tolik oddaná, a přece nikdo z nás o její oddanost nestojí. Jak ji jen mohla naše matka sem vzít a tolik ji milovat?“

„To ovšem tvrdí Heneta,“ poznamenal stroze Hori.

„A proč má Heneta tak najednou ráda Nofretu? Pořád za ní chodí, šušká si s ní a podlézá jí, kde může. Ach, Hori, říkám ti, že mám strach. Nenávídím Nofretu! Přála bych si, aby odešla! Je krásná, ale krutá a zlá!“

„Jaké jsi ještě dítě, Renisenbo,“ řekl Hori, a pak klidně dodal:

„Nofret právě přichází sem nahoru.“

Renisenb obrátila hlavu. Chvilí mlčky pozorovali Nofretu, stoupající po strmé stezce, která vedla k přední straně útesu. Nofret se sama pro sebe usmívala a prozpěvovala si tlumeně nějaký nářev.

Když došla k místu, kde stáli, rozhlédla se kolem sebe a usmála se. Její úsměv prozrazoval pobavení i zvědavost.

„Tak sem to prcháš každý den, Renisenbo?“

Renisenb neodpovídala. Cítila zlost z pocitu porážky jako dítě, kterému přišli na jeho úkryt.

Nofret na ni znovu pohlédla.

„Tak tohle je ta proslavená hrobka?“

„Ano, Nofreto,“ přikývl Hori.

Chvilí si ho prohlížela, a pak se její rty opět zakřivily tím podivným, kočičím úsměvem.

„Nepochybují, že je to tu pro tebe jistě velmi výnosné, Hori. Slyšela jsem, že se v obchodu vyznáš přímo znamenitě.“

Horimu neušla příměš škodolibosti v jejím hlase. Nevzrušilo ho to však, zůstal klidný a vážně se na Nofretu usmál.

„Je to pro nás všechny výnosné... Smrt je vždycky výnosná...“

Nofret se zachvěla a znovu se rozhlédla kolem. Přejela pohledem obětní stoly, vchod do místností, s ostatky zemřelých i slepé dveře, které nechyběly v žádné hrobce.

„Nenávídím smrt!“ vykřikla prudce.

„Inu, to bys neměla,“ řekl Hori klidným hlasem. „Smrt je zde v Egyptě hlavním zdrojem bohatství. Smrt ti koupila šperky, které máš na sobě. Smrt tě živí a šatí.“

S údivem na něho pohlédla.

„Co tím chceš říci?“

„Jen tolik, že Imhotep je zádušní kněz – kněz zemřelých – a všechna jeho půda, všechen dobytek, stavební dřevo, len i obilí jsou nadací hrobky.“

Na chvíli se odmlčel, pak zamyšleně pokračoval:

„My Egyptané jsme totiž zvláštní lidé. Milujeme život, a proto začínáme velmi brzy uvažovat o smrti... A bohatství Egypta se ukládá do pyramid, do hrobek a jejich nadací –“

„Přestal bys už laskavě mluvit o smrti, Hori!“ vykřikla drsně Nofret. „Nemám to ráda!“

Protože jsi pravá Egyptanka – protože miluješ život, a protože – někdy snad – pocituješ stín smrti velmi blízko...“

„Mlč!“

Výhružně k němu přistoupila, pak se však prudce obrátila a se svěšenými rameny začala sestupovat po skalní stezce.

Renisenb spokojeně vydechla.

„Jsem ráda, že je pryč,“ řekla s dětskou prostotou. „Vylekal jsi ji, Hori.“

„Ano – vím... Vylekal jsem však také tebe, Renisenbo?“

„Ne – ne,“ odpověděla poněkud nejistě. „Všechno, co jsi jí řekl, bylo správné. Ale já jsem o tom tímto způsobem nikdy nepřemýšlela. Otec je opravdu kněz zemřelých...“

„Celý Egypt je smrti přímo posedlý,“ poznamenal Hori s náhlou hořkostí v hlase. „A víš proč, Renisenbo? – Protože máme oči jen ve svých tělech a postrádáme je ve svých myslích. Představu o posmrtném životě si vytváříme podle života, jaký žijeme – jinou si udělat neumíme, a proto si myslíme, že budeme žít stejným způsobem i po smrti. Dovedeme si totiž představit jen pokračování toho, co známe, protože doopravdy nevěříme v žádného boha.“

Renisenb na něho hleděla užaslýma očima.

„Jak můžeš tak mluvit, Hori? Proč? Vždyť máme tolik bohů – tolik, že bych je ani nedovedla vyjmenovat. Právě včera večer jsme si o tom povídali a říkali si, kterého boha má kdo nejraději. Sobek byl jedině pro Sachmetu, Kait se vždy modlí k Meschenetě. Kamení přísahal na Thovta, což je pochopitelné, protože je písař. Satipa uctívá Hora se sokolí hlavou a také naši Mertsegeru. Yahmose zase tvrdil, že se má uctívat

Ptah, protože všechno stvořil, ale já osobně miluji Esetu. Heneta je jedině pro našeho místního boha Amona. Tvrdí, že mezi kněžími je známa věštba, podle které Amon bude jednoho dne největším bohem Egypta, a tak mu už teď nosí oběti, dokud je ještě malým bohem. A pak je tu Ré, bůh slunce, a Usirev, který soudí srdce zemřelých.“

Renisenb se vzrušením celá zadýkala a zmlkla. Hori se na ni usmíval.

„A jaký je rozdíl mezi bohem a člověkem, Renisenbo?“

Udiveně na něho hleděla.

„Bohové jsou kouzelníci – umějí čarovat!“

„A to je vše?“

„Nevím, jak to myslíš, Hori.“

„Myslil jsem to tak, že pro tebe je takový bůh buď mužem nebo ženou, kteří mají schopnost vykonat určité věci, jež ostatní muži nebo ženy nemohou.“

„Mluvíš tak podivně, Hori, že ti vůbec nerozumím.“

Hleděla na něho s údivem a v její tváři se obracelel zmatek. Když pak konečně odvrátila oči a zabloudila pohledem přes údolí, její pozornost byla náhle zaujata něčím docela jiným.

„Podívej!“ zvolala. „Nofret se potkala se Sobekem a něco mu říká.“

Směje se... Ach!“ Renisenb zalapala po dechu. „Ne – nic se nestalo. Myslela jsem, že ji chce uhodit. Ale ona už jde dál k domu a on sem nahoru k nám.“

Sobek došel jako mračno před bouří.

„Kdyby tu ženskou chtěl sežrat krokodýl!“ křičel zlostně. „Otec musel ztratit rozum víc než kdy jindy, když si ji vybral za konkubínu.“

„Co ti říkala?“ zeptal se Hori zvědavě.

„Inu, jako obvykle – urážela mě! Ptala se, zda mě otec zase pověřil dalším prodejem stavebního dřeva.“

Ten její jazyk je jedovatý jako had. Nejraději bych ji zabil...!“

Obešel nádvoří a náhle uchopil velký kámen, kterým prudce mrštil dolů do údolí. Lomoz, s jakým se odrážel od útesů, ho zřejmě uklidňoval. Znovu zvedl ještě větší kámen, rychle však uskočil, neboť byl pod ním svnutý had, který zvedl hlavu, začal se vztyčovat a syčet. Renisenb si stačila všimnout, že je to kobra.

Sobek uchopil těžký klacek a zuřivě na hada zaútočil. Dobře mířenou ranou mu přerazil hřbet, nepřestal však do něho bušit. Hlavu měl zvrácenou, oči mu divoce plály a stále tlumeně opakoval nějaké slovo, kterému Renisenb nerozuměla.

„Přestaň, Sobeku, přestaň – vždyť je mrtvý!“ vykřikla.

Sobek se zarazil, odhodil klacek a zasmál se.

„Zase je na světě o jednoho jedovatého hada méně.“

Pak se opět zasmál, jako by se mu vrátila dobrá nálada, a rozběhl se po stezce dolů.

„Tak mně připadá, že Sobek má ze zabíjení radost,“ poznamenala Renisenb přiskrceným hlasem.

„Ano,“ přikývl Hori.

V jeho přítakání nebylo překvapení, pouze uznání faktu, který už zřejmě dobře znal. Renisenb se obrátila a pohlédla mu do tváře.

„Hadi jsou sice nebezpeční, ale jak nádherná to byla kobra,“ řekla zamyšleně.

Pak znovu vrhl pohled na zpřelámané, zkroucené hadí tělo a z neznámého důvodu ji náhle lítostivé bodlo u srdce.

„Pamatuji si,“ řekl zasněně Hori, zcela pohroužen do vzpomínek, „jak jednou, když jsme ještě všichni byli malí, Sobek napadl Yahmose a porazil ho. Yahmose byl sice o rok starší, ale Sobek byl větší a silnější. V ruce držel kámen a začal jím tlouci Yahmose do hlavy. Tvoje matka příběhla tehdy téměř bez dechu a odtrhla je od sebe. Vzpomínám si, jak zůstala stát nad Yahmosem a chvíli se na něho dívala. Pak teprve rozzlobeně vykřikla: ‚Víckrát nic takového nedělej, Sobeku – je to nebezpečné...! Pamatuj si – je to nebezpečné!‘ Odmlčel se... „Byla velmi krásná,“ dodal zamyšleně. „Myslel jsem si to už jako dítě. – A ty jsi po ní, Renisenbo.“

„Opravdu?“ Renisenb pocítila radostné, hřejivé teplo u srdce.

„Byl tehdy Yahmose vážně zraněn?“ zeptala se.

„Ne – nebylo to tak zlé, jak to v prvním okamžiku vypadalo. Ale Sobek onemocněl hned den nato. Snad to bylo po něčem, co snědl – tvoje matka však prohlásila, že to má od své zlosti a prudkého slunce. Došlo k tomu totiž uprostřed léta.“

„Sobek má hroznou povahu,“ řekla Renisenb zamyšleně.

Znovu přejela pohledem tělo mrtvého hada, pak se otrásla a odvrátila se.

/III/

Renisenb, vracející se domů, spatřila před vchodem Kameniho se svítkem papyru. Seděl tam a zpíval... Zůstala stát a chvíli naslouchala slovům jeho písně.

„Do Mennoferu půjdu

Ptaha volat budu toho pravdy boha oslovím já Ptaha:

„Dej mi sestru s večerem, kdy řeka plná je vínem, ty jsi jeho rákosem,

Sachmetu jeho leknínem,

Earit jen poupětem,

Nefertum pak zas květem.

Dej mi sestru s večerem její krásou staň se den.

Mennofer je mísou jablek lásky předloženou před tvář krásy.“

Zvedl hlavu a usmál se na Renisenbu.

„Líbí se ti moje píseň, Renisenbo?“

„Jaká je to píseň?“

„Je to píseň lásky z Mennoferu.“

A nespouštěje z ní oči zpíval něžně dál:

„Její náruč květů plná, vlasy těžké závoje, jak princeznou by byla boha, jenž dvěma zemím kraluje.“

Krev se vehnala Renisenbě do tváře a rychle kolem něho prošla do domu, kde se málem srazila s

Nofretou. „Copak máš tak naspěch, Renisenbo?“

Nofretin hlas se zachvíval velmi podrážděným tónem, takže Renisenb na ni pohlédla s mírným údivem.

Nofret se však ani neusmála.

Její tvar byla stažená vzteky až do strnulého výrazu a Renisenbě neušlo, že se její pěsti svíraly.

„Promiň, Nofreto, neviděla jsem tě. Když člověk přijde ze slunce dovnitř, je zde úplně temno.“

„Ano, je tu temno...“ Nofret se na okamžik zarazila. „Nu, venku by to bylo hezčí – takhle před vchodem – poslouchat Kameniho písně. Zpívá hezky, viď?“

„Ano, ano. Zpívá velmi hezky.“

„A proč jsi tam nezůstala? Mohla jsi ho ještě poslouchat. Inu – Kameni bude jistě zklamán.“

Renisenb opět zrudla ve tváři. Chladný a opovrhlivý, ba do jisté míry i cíhající Nofretin pohled na ni působil velmi nepříjemně.

„Ty nemáš ráda písně, Renisenbo?“ zeptala se jizlivým hlasem.

„Je ti něco po tom, Nofreto, co mám nebo nemám ráda?“

„Tak malé kočičky mají také dráčky?“

„Jak to myslíš?“

Nofret se zasmála. „Nejsi tak hloupá, jak vypadáš, Renisenbo. – Tak tobě se Kameni líbí! Nu, to ho určitě potěší.“

„Myslím, že jsi přímo odporná,“ řekla zlostně Renisenb.

Nato rychle proběhla kolem Nofrety směrem do zadní části domu, ale ještě za sebou slyšela dívčin zlomyslný smích. Byl však potlačen ozvěnou hlasu, jasně jí zaznívajícího v paměti – i slovy písně, kterou Kameni zpíval s očima upřenými na její tvář.

/III/

Tu noc měla Renisenb sen.

Byla s Khajem a plula s ním v podsvětí po řece mrtvých. Khaj stál na přídi člunu – mohla vidět jen zezadu jeho hlavu. Pak, jakmile se přiblížil východ slunce, se Khaj obrátil. V tom okamžiku si Renisenb uvědomila, že to není Khaj, ale Kameni... A tu také najednou už před ní lodi nebyla přídi, ale hadí hlavou, která se začala vztyčovat. Byl to živý had – kobra!

„Je to had, který se připlazil z hrobky,“ pomyslela si Renisenb, „aby pozřel duše zemřelých!“

Hrůzou byla úplně ochromena. Vtom také náhle v hadí hlavě začala rozpoznávat podobu Nofrety.

„Nofret – Nofret!“ vykřikla...

Vlastním křikem se probudila.

Ve skutečnosti však snad vůbec ani nekřičela – všechno to byl jen sen. Ležela nehnutě a s bušícím srdcem si opakovala, že nic z toho není pravda. A pak jí náhle napadlo:

„To je to slovo, které Sobek včera stále opakoval, když zabíjel hada... Určitě říkal: ‚Nofret –‘,

První měsíc klíčení – 5. den

Po svém snu už Renisenb spala velmi špatně. Usínala jen chvílemi a zbytek noci k ránu už úplně probděla. Nemohla se zbavit zvláštního pocitu hrozícího nebezpečí.

Časně ráno vstala a vyšla z domu. Jako obvykle ji kroky vedly opět k Nilu. Viděla tam už plno rybářů a nákladních lodí, odrážejících se, mohutnými veslařskými tempy, a byly tam také menší čluny s napnutými plachtami, které se třepotaly mírnými nárazy větru.

Vtom jako by se Renisenb hnulo něco v srdci a pocítila náhlou vzrušující touhu po něčem, co sama nedovedla pojmenovat. „Mám pocit – cítím –“ říkala si v duchu, ale sama nevěděla, co vlastně cítí. Nenacházela vhodných slov k vyjádření svých pocitů. „Přeji si – co si však vlastně přeji?“ pomyslela si smutně.

Byl to snad Khaj, po kterém toužila? – Khaj byl mrtev – nikdy se nevrátí... „Zas už myslím na Khaje!“ okřikovala sama sebe v myšlenkách. „Co z toho mám? – Je pryč – všechno je pryč!“

A tu si všimla jiné postavy stojící opodál, ta také pozorovala lodě plující k Vesetu... Ale něco v celém jejím vzezření – nějaké citové vzrušení, které přímo vyzařovalo z její strnulé nehybnosti – uhodilo Renisenbu přímo do očí.

V tom okamžiku poznala Nofretu...

Nofret – toulající se pohledem po Nilu. Nofret – opuštěná... Nofret – přemýšlející... O čem asi?

A tu si Renisenb s údivem uvědomila, jak málo toho všichni o Nofrete vědí. Přijali ji jako nepřítele, jako cizího člověka, bez zvědavosti a zájmu o její život i prostředí, z kterého přišla.

Teď teprve jí napadlo, jak to asi musí být pro Nofretu smutné, když je tak sama – bez přátel, obklopená jen lidmi, kteří ji nemají rádi.

Pomaloučku se k ní přiblížila a zůstala stát po jejím boku. Nofret na okamžik otočila hlavu, ale pak ji zase beze slova odvrátila a bloudila dál pohledem po Nilu. Její tvář zůstala bez pohnutí.

„To je loď na řece, vidíš?“ poznamenala nesměle Renisenb.

„Ano.“

„Je to všechno takové jako tam, odkud jsi přišla?“ pokračovala Renisenb odhodlaně v načatém hovoru, hnána nějakým zvláštním pudem vzájemnému přátelství.

Nofret se zasmála. Byl to krátký, ale velmi hořký smích. „Ne, vůbec ne. Otec je obchodník v Mennoferu. Ach, jaký tam je život zábavný a veselý. Tam se jen hraje, zpívá a tančí. A pak – můj otec hodně cestuje. Byla jsem s ním v Sýrii, a také až v Byblosu. Pluli jsme spolu i na velkých lodích po širých mořích.“ Odpovídala s oduševnělou hrdoostí.

Renisenb stála mlčky vedle ní. Její nitro se poznenáhlu naplňovalo zájmem a porozuměním.

„Je to tu pro tebe jistě velmi nudné,“ řekla zamyšleně.

Nofret se netrpělivě zasmála.

„Není to zde k žití – je to tu k smrti nudné! Nic než samé orání, setí a sklizení, pasení dobytka, o jiném se nemluví než o úrodě – a toho dohadování, zač prodat len!“

Renisenb tiše poodčku pozorovala Nofretu a v duchu se zabývala záplavou protichůdných myšlenek, jež se jí v mysli jenjen rojily.

A náhle cítila, jako kdyby to bylo něco hmatatelného, velkou vlnu hněvu, utrpení a zoufalství, která přímo vyzařovala z dívky, stojící po jejím boku.

„Je tak mladá jako já,“ pomyslela si, Renisenb, „snad ještě mladší... A je konkubínou toho starého, věčně se rozčilujícího, sice dobrého, ale přece jen směšného starce, mého otce...“

Co ona – Renisenb – ví o Nofretě? Vůbec nic... Když včera vztekla vykřikla: „Je krásná, ale krutá a zlá!“ – Co jí na to Hori řekl?

„Jaké jsi ještě dítě, Renisenb!“ – Ano, takhle to přesně řekl. Teď teprve Renisenb pochopila, co tím myslel. Její slova vůbec nic neznamenal, člověk přece nemůže člověka tak lehce odsoudit. Kolik smutku, kolik hořkosti a beznaděje se skrývalo v krutém Nofretině smíchu? Co udělala ona – Renisenb, co udělal kdokoliv z nich pro to, aby byla Nofret mezi ně opravdu přátelsky přijata?

„Ty nás všechny nenávidíš – a já plně chápu, proč,“ řekla Renisenb s dětskou zájímavostí. „My jsme se k tobě nechovali zrovna laskavě – ale ještě není tak pozdě. Nemohly bychom – ty a já, Nofreto – nemohly bychom se stát jedna druhé sestrou? Jsi tak daleko od všeho, co je ti blízké a známé, jsi sama – nemohla bych ti pomoci?“

Hlas se jí zadrhoval, až zmlkla. Nofret se pomalu otočila.

Nějakou chvíli zůstala její tvář zcela bezvýrazná – Renisenb měla dokonce dojem, že jí na okamžik zjihly

oči. V tichu časného rána, v jeho zvláštním jasu a míru se skoro zdálo, jako by Nofret váhala – jako kdyby slova Renisenby pronikla přímo do jejího nitra a udusávala poslední jiskru odporu.

Byl to podivný okamžik – okamžik, který ani později Renisenbč nikdy nevymizel z paměti...

A pak se pozvolna výraz Nofretiny tváře začal měnit. Naplnil se zlomyslnou škodolibostí a v očích se jí zlověstně zablesklo. Před tak zuřivou nenávistí a zlobou v jejím pohledu Renisenb bezděčně ucouvla.

Hlubokým hlasem, plným nezvládnutelné zlosti, procedila Nofret mezi zuby:

„Táhni! Od nikoho z vás nic nepotřebuji, rozumíš? Jste všichni zatraceně hloupí blázni – ano, každý z vás...”

Na okamžik se zarazila, pak se prudce otočila na patě a rázným krokem zamířila k domu.

Renisenb ji pomalu následovala. Sama se až divila, že ji Nofretina zloba nerozhněvala, spíše před ní rozevřela temnou propast zášti, duševní bídy a utrpení – ukázala jí něco, co dosud z vlastní zkušenosti neznala. V hlavě jí pak zanechala zmatek tápajících myšlenek o tom, jak hrozný musí být život člověka, který takhle myslí a cítí.

/II/

Nofret prošla branou a zamířila přes nádvoří směrem k domu. Vtom jí vběhlo do cesty jedno z Kaitiných dětí, ženoucí se za míčem.

Nofret zlostně dítě odstrčila s takovou prudkostí, že malá holčička jak dlouhá tak široká upadla na zem.

Děcko začalo hlasitě naříkat a Renisenb se k ní rozběhla, aby jí pomohla vstát.

„Tohle jsi neměla dělat, Nofreto!“ řekla nesmlouvavě. „Zranila jsi ji – podívej! Odřela si bradičku.“

Nofret se rezavě zasmála.

„Tak já bych měla dávat pozor, aby se tihle rozmazlení spratci neporanili? Proč? Dávají si snad jejich matky pozor, aby nezraňovaly mé city?“

Kait se přímo vyřítila z domu, když uslyšela nařikavý pláč svého dítěte. Běžela rovnou k němu a prohlížela jeho zraněný obličej. Pak se obrátila k Nofretě.

„Ty zlá zmije a bestie! Dáblíce jedna! Počkej, já ti ukážu!“

Prudce se rozmáchla pravičkou a veškerou silou uhodila Nofretu do tváře. Renisenb vykřikla, a dřív než mohla Kait ránu opakovat, zachytila její paži.

„Kaito, Kaito, to nesmíš dělat!“

„A proč ne? Ať si Nofret dá příště pozor! Není zde nic víc než jednou z mnoha ostatních žen!“

Nofret stála zcela klidně. Její tvář nesla jasný rudý otisk těžké ruky. Z koutku oka, kde jí náramek Kaitina zápěstí rozsekl kůži, jí vytryskl malý pramének krve a stékal dolů po tváři.

Výraz její tváře však vyvedl Renisenbu úplně z míry – přímo ji vyděsil... Nebylo v něm hněvu, spíše naopak, oči měly podivný, skoro vítězně jásavý pohled a ústa se Nofretě zkrivila tím podivným úsměvem, připomínajícím kočku – úsměvem plným zlého zadostiučinění...

„Děkuji ti, Kaito,“ – víc neřekla.

Odešla mlčky směrem k domu a vešla dovnitř.

/III/

Nofret něco tlumeně usykovala mezi rty a pak s přivřenými víčky zavolala Henetu.

Heneta okamžitě přiběhla, zarazila se a začala hlasitě bědovat. Její křik však Nofret rázně přerušila.

„Přiveď ke mně Kameniho! Musí napsat dopis pánovi.“

Henetiny oči se upřely na Nofretinu tvář,

„Pánovi? Chápu...”

Po chvíli se zeptala:

„Kdo ti to udělal?“

„Kait,“ odpověděla Nofret s klidným, ale významným úsměvem.

Heneta potřásla hlavou a potměšile zamlaskala.

„To je ovšem velmi špatné – velmi zlé... Jistě se pán musí o tom dozvědět.“ A po straně vrhla na Nofretu rychlý, kradmý pohled.

„Ano – určitě to Imhotep musí vědět.“

„Ty a já, Heneto, jsme stejného mínění...” pokračovala Nofret sametovým hlasem. „Domnívala jsem se, že bude správné mu to oznámit.“

Nato ze svého lněného roucha odepnula šperk – byl to nádherný ametyst zasazený ve zlatě –, a vložila jej staré ženě do rukou.

„My dvě, Heneto, máme na srdci opravdu jen Imhotepovo blaho.“

„Ach, to je pro mne škoda, Nofreto! Jsi příliš velkorysá... Jaká to nádherná práce!“

„Jak Imhotep, tak já dovedeme ocenit věrnost.“

Nofret se stále ještě usmívala, ale zornice jejích očí se opět zužovaly jako kočce. „Dojdi pro Kameniho,“ opakovala, „a přijď s ním! Ty i on dosvědčíte, co se stalo.“ Kamení přišel poněkud neochotně a se svrstěným obočím, Nofret ho panovačně oslovila: „Pamatuješ si na Imhotepův příkaz krátce před odjezdem?“ „Ano,“ přikývl Kamení. „Přišel čas, abys jej splnil,“ prohlásila Nofret. „Sedni, vezmi pero a piš, co ti řeknu!“ Když však Kamení stále ještě váhal, netrpělivě dodala: „Napíšeš jen to, co vidíš na vlastní oči a slyšíš na vlastní uši – a Heneta pod přísahou dosvědčí vše, co říkám. Dopis musí být odeslán rychle a ve vší tajnosti.“ „Nelíbí se mi –“ řekl zamyšleně Kamení. Nofret ho však popudlivě přerušila: „Nemám stížností vůči Renisenbě... Renisenb je mírná, slabá a hloupá, ale nesnažila se mně ubližovat. Mohu tě tím uspokojit? Stačí ti to?“ Bronzová tvář Kameního ještě více ztemněla. „To jsem zrovna neměl na mysli –“ Má myslím, že měl...“ sametovým hlasem mu vpadla do řeči Nofret. Ale teď pojd' – splň příkaz – piš!“ „Ano, piš!“ přidala se Heneta. „Jsem z toho všeho tak rozčilená – strašně rozčilená... Imhotep se o tom určitě musí dozvědět, a bude jediné správné, aby se to dozvěděl brzy. Člověk musí plnit svou povinnost, i když je to velmi nepříjemná záležitost. Vždycky jsem zastávala tento názor.“ Nofret se mírně usmála. „O tom nepochybuji, Heneto. Ty plníš svou povinnost a Kamení musí plnit svou úřední povinnost! A já – já zas udělám něco, z čeho budu mít velkou radost. Kamení však stále ještě váhal. Jeho tvář byla zamračená, až hněvivá. „Nelíbí se mi to,“ řekl jí rovnou. „Měla bys o tom nějaký čas uvažovat, Nofreto!“ „A to říkáš ty mně?“ Její slova opět vehnala Kamenimu krev do tváře. Vyhnul se sice Nofretinu pohledu, ale jeho zamračené vzezření se nezměnilo. „Dej si pozor, Kamení,“ řekla Nofret svým sametovým hlasem. „Víš, jak velký vliv mám na Imhotepa. Věř jen tomu, co já řeknu, a potud také byl s tebou spokojen...“ významně se odmlčela. „Vyhrožuješ mně snad, Nofreto?“ zeptal se Kamení vztekle. „Snad...“ Vrhla na ni rozružený pohled, ale pak svěsil hlavu. „Udělám, jak si přeješ, Nofreto, ale uvědom si – ano, uvědom si, že litovat budeš ty!“ „Ty mně tedy vyhrožuješ, Kamení?“ „Ne – varuji tě...“

8

Druhý měsíc klíčení – 10. den

Den plynul za dnem a Renisenb mívala někdy dojem, že prožívá nějaký sen. Už se úzkostlivě nesnažila o přátelské sblížení s Nofretou... Teď se jí bála, protože v ní bylo něco, čemu nerozuměla.

Po onom dnu, kdy došlo k nešťastné příhodě na nádvoří, se Nofret zcela změnila. Z jejího chování vyzařovalo radostné uspokojení, které Renisenb nedovedla pochopit. Často si myslela, že její představa o Nofrete jako o člověku zoufale nešťastném byla až směšně mylná. Nofret se podle všeho opravdu radovala jak z života tak i ze svého okolního prostředí.

A přece se ve skutečnosti její okolí s konečnou platností změnilo k horšímu. Renisenb si uvědomovala, že ve dnech, které následovaly po Imhotepově odjezdu, začala Nofret zcela úmyslně rozsévat nesváry mezi různými členy Imhotepovy rodiny.

Teď však jako by se tato rodina přímo jednotně opevnila proti cizímu vetřelci. Už nedocházelo k hádkám mezi Satipou a Kaitou, už se také Satipa neosopovala na nešťastného Yahtnose. I ten Sobek se podle všeho zklidnil a pozbyl své chvástivé vychloubačnosti, a ani Ipy už nebyl tak drzý a povýšený ke svým starším bratrům. Vše nasvědčovalo tomu, že v rodině došlo k vzájemnému souladu. Tato vzácná rodinná harmonie však nepřinášela Renisenbě klid a mír, protože současně s ní jako by vytryskl a nabýval na síle nějaký zvláštní spodní proud hrozné nevěřivosti vůči Nofretě.

Obě ženy – Satipa i Kaita – se s ní už nikdy nehádaly – prostě se jí vyhýbaly. Nepromluvíly s ní už ani slovo; kdykoliv se objevila v jejich blízkosti, okamžitě svolaly všechny své děti a odešly. V téže době však

začalo docházet k podezřelým drobným mrzutostem. Jednou někdo zničil Nofretiny šaty horkou žehličkou, jindy zas na ně vylil nějakou barvu. Někdy se také do nich záhadným způsobem dostaly ostré trny, a u její postele se třeba našel i škorpión. Pro ni servírované jídlo bylo někdy úplně překořeněné, jindy zase zcela bez chuti. A dokonce se také jednoho dne objevila v její porci chleba mrtvá myš.

K těmto malým schválnostem docházelo vytrvale, ale zcela nenápadně. K otevřenému střetnutí nedošlo. Nestalo se nikdy nic, čeho by se mohl někdo chytit a hnát někoho k zodpovědnosti. Byl to čistě ženský způsob boje.

A tak si jednoho dne stará Esa zavolala Satipu, Kait i Renisenbu. Heneta už tam byla, vrtěla hlavou a mnula si za jejich zády potutelně ruce.

„Ha...“ vybafla na ně Esa a prohlížela si je svým obvyklým, ironicky pichlavým pohledem. „Tak tady mám ty své chytré vnučky! Copak si jedna jako druhá myslíte, že vlastně děláte? Stále jen slyším nějaké mrzutosti... Jednou se zničí Nofretiny šaty, podruhé zas její oběd není k jídlu, a pořád kolem dokola!“

Satipa i Kait se pousmály – nebyly to příjemné úsměvy.

„Nofret si snad stěžovala?“ ozvala se Satipa.

„Ne,“ zavrtěla Esa hlavou a jednou rukou si posunula trochu nakřivo paruku, kterou teď nosila dokonce i po domě. „Ne, Nofret si nestěžovala – a to mně právě dělá starosti.“

„Nu – mně to starosti nedělá,“ prohlásila Satipa a zpupně pohodila svou hezkou hlavou.

„Protože jsi hloupá,“ usadila ji Esa. „Nofret má více rozumu než vy tři dohromady.“

„To se ještě uvidí, není všem dnům konec,“ prohlásila Satipa. Zřejmě se tím velmi dobře bavila a měla radost sama ze sebe.

„A co vlastně myslíte, že tím docílíte?“ zeptala se Esa.

Satipina tvář ztvrdla.

„Jsi stará žena, Eso. Neříkám to proto, že bych si tě nevážila, ale tobě už na ledačems nezáleží tak jako nám, které máme manžely a malé děti. Rozhodly jsme se tedy, že si své záležitosti vyřídíme samy. Máme své způsoby jednání s ženou, kterou nemáme rády a kterou nikdy mezi sebe nepřijmeme.“

„Krásná slova,“ řekla Esa. „Opravdu ušlechtilá!“ Ironicky se zasmála... „Člověk se přece musí domluvit s každým! Vlídne slovo se dá najít i pro nejhoršího otroka.“

„To je pravdivé a moudře řečeno,“ povzddechla si vzadu Heneta.

„Nu tak, Heneto! Pověz nám, co tomu všemu, co se kolem ní děje, říká sama Nofret? Měla bys to vědět – ty jsi s ní přece jedna ruka!“

„Jak mně Imhotep nařídil, paní! Samozřejmě – nedělám to ráda, ale musím plnit pánovy příkazy. Doufám, že si nemyslíš...“

Esa přerušila její naříkavý hlas.

„Ano, ano... Všechno už víme, Heneto! Jsi stále oddaná jen nám – a zřídka kdy se ti za to dostane vděku. Co však tomu všemu říká Nofret? Na to jsem se tě ptala.“

Heneta zavrtěla hlavou.

„Neříká nic, vůbec nic. Jen se směje.“

„Nu právě – to jsem si mohla myslet!“

Esa si vzala z mísy pokroutku, pozorně ji prohlédla a strčila do úst.

„Všichni jste hloupí blázni, všichni!“ prohlásila náhle se škodolibou trpkostí v hlase. „Moc je v rukou Nofrety, nikoliv ve vašich! Tím vším, to děláte, nahráváte jen jí, rozumíte? Dala bych za to krk, že má dokonce radost z vašeho vyvádění!“

„Nesmysl,“ řekla ostře Satipa. „Nofret je sama – sama mezi ostatními. Jakou ona může mít moc?“

„Jakou? Inu, moc mladé krásné ženy, provdané za stárnoucího muže,“ odpověděla Esa zlostně. „Vím, co říkám.“ Pak rychle obrátila hlavu k Henetě a dodala: „Taky Heneta bezpochyby ví, co mám na mysli.“

Heneta sebou prudce škubla, zavzdychala a začala si mnout ruce.

„Pán je na ni velmi hrdý – přirozeně, ano, zcela pochopitelně.“

„Jdi do kuchyně,“ poručila jí Esa, „a přines mně pár datlí, trochu syrského vína – ano, a taky med.“

Když Heneta odešla, stará žena pokračovala:

„Všechny ty zdejší mrzutosti vznikají naschvál – mám pro to nos! A ty, Satipo, ty to vedeš! Dej si však pozor! Jestli si myslíš, že jsi chytrá, tak nenahrávej Nofretě do rukou!“

Pohodlně se opřela a přivřela oči.

„Varovala jsem vás – teď můžete jít.“

„Hm, my – a v moci Nofrety! No tohle!“ durdila se Satipa a vzdorně pohazovala hlavou, když o chvíli později společně mířily k jezeru. „Esa je už příliš stará a pletou se jí v hlavě všelijaké nesmysly. Kdepak! My, my máme Nofretu v moci! Neděláme jí přece nic, co by mohla žalovat – ale myslím, ano, jsem

přesvědčena, že bude velmi brzy litovat, že sem vůbec kdy přišla!“

„Jak jsi krutá, krutá –!“ vykřikla Renisenb.

Satipa se na ni pobaveně podívala.

„Ale jdi, Renisenb, přece nám nechceš namluvit, že zrovna ty máš Nofretu v lásce?“

„To ne, ale když mluvíš, zní to tak – tak mstivě...“

„Myslím na své děti – a na Yahmose! Nejsem změkčilá ženská nebo někdo, kdo si nechá jen tak líbit urážky, a jsem taky trochu ctižádostivá. S největší radostí bych té ženské opravdu zakroutila krkem! Naneštěstí to není zrovna tak jednoduché... Nesmíme vzbudit proti sobě Imhotepův hněv. Nakonec si však myslím – ledacos by se snad dalo zařídit...“

/III/

S došlým dopisem jako by uhodil hrom. Yahmose, Sobek a Ipy tiše a ohromeně zírali na Horiho, který předčítal slova ze svitku papyru:

„Což jsem neřekl Yahmosovi, že ho budu činit zodpovědným, ublíží-li někdo mé konkubíně? Pokud budete naživu, budu vaším nepřítelem a vy budete moji nepřátelé. Nebudu už s vámi déle žít v jednom domě, protože jste si nevážili mé milované Nofrety! Yahmosi, nejsi více synem mé krve! Ani Sobek ani Ipy už nejsou moji synové! Každý z vás ubližoval mé konkubíně. Tak dosvědčili Kamení a Heneta. Vykáží vás ze svého domu – jednoho každého z vás! Staral jsem se o vás – teď už se déle o vás starat nebudu.“

Hori se na chvíli odmlčel, pak pokračoval:

„Sluha zemřelých Imhotep se obrací k Horimu: Ty, který jsi byl věrný, žiješ ve zdraví a bezpečí? Pozdravuj mou matku Esu a mou dceru Renisenbu! Pozdravuj i Henetu! Dohlížej pečlivě na mé záležitosti, dokud nepřijdu a nezařídím sepsání smlouvy, kterou se stane má milovaná Nofret spolumahitelkou veškerých mých statků a jmění jako moje žena. Ani Yahmose ani Sobek se nestanou mými společníky, ani je nebudu už déle podporovat a zároveň je tím vypovídám protože ublížili mé Nofretě. Udržuj vše v pořádku do chvíle mého návratu. Jak je špatné, když se lidé v domě svého pána dopouštějí zlých skutků vůči jeho konkubíně. Pokud se lýce Ipyho, budiž mu to výstrahou! Jestli jen jednou ublíží Nofretě, také se rozloučíš mým domem.“

Ticho, které nastalo, bylo přímo ohromující. Najednou vyskočil Sobek, rozzuřený až k nepříčetnosti.

„Jak se to mohlo stát? Co se otec dozvěděl? Kdo mu kdásu napovídal nějaké zatraceně prohané báchorky? A to si máme nechat líbit? Otec nás přece nemůže jen tak vydědit a dát všechnen svůj majetek nějaké ženské!“

„Nu, v okolí to jistě nadělá hodně nepříjemných řečí a určitě se o tom nebude dobře mluvit,“ řekl mírně Hori, „ale nicméně podle zákona je to v jeho moci. Může se svým majetkem naložit podle své vůle a dát sepsat jakoukoliv právní smlouvu.“

„Očarovala ho! – Ta černá, jedovatá zmije ho dostala do svých tenat!“

Ohromený Yahmose bez přestání mumlal:

„To je neuvěřitelné – to nemůže být pravda...“

„Otec se zbláznil – zbláznil!“ vykřikoval Ipy. „Na rozkaz té ničemnice se postaví dokonce proti mně!“

„Imhotep se brzy vrátí – aspoň tak píše,“ uklidňoval je mírně Hori. „Do té doby ho možná vztek pomine. Třeba nemyslí všechno vážně, co v dopise vzkazuje.“

Ozval se krátký nepříjemný smích; to Satipa se zasmála. Stála ve dveřích vedoucích do ženské části domu a pozorovala je.

„Tak tohle je tvůj názor, ty nejskvělejší Hori? Čekejte a uvidíte!“ řekla posměšně.

„Co jiného můžeme dělat?“ usuzoval zamyšleně Yahmose.

„Co jiného?“ zvedla Satipa hlas a vřískavým tónem spustila: „Co máte ve svých žilách – jeden jako druhý? Mléko? Yahmose – to už vím – není žádný chlap! Ale ty, Sobeku, co ty? Ty nenajdeš lék na takové nemoci? Neumíš vzít kudlu a vrazit ji do té ničemnice, aby nám už nemohla nic udělat?“

„Satipo!“ okřikl ji Yahmose. „To přece by nám otec nikdy neodpustil!“

„To říkáš ty! Ale já ti zas řeknu, že mrtvá konkubína není totéž co živá! Jakmile by byla jednou pryč, otcovo srdce by se opět obrátilo k jeho synům a jejich dětem. A kromě toho –, proč by se měl dozvědět, jak zemřela? Mohli bychom prohlásit, že ji bodl škorpíon. Snad v tomhle budeme držet všichni pohromadě, nebo ne?“

„Otec by se to dozvěděl,“ řekl váhavě Yahmose. „Heneta by mu to prozradila.“

Satipa se hystericky rozesmála.

„Ach, ty nejprozíravější Yahmosi! Ach, ty přejemný a přepečlivý! Ty – ty bys měl chovat děti a vykonávat jen ženskou práci tam v zadní části domu! K ničemu jinému nejsi! Ó Sachmete, zachraň mne! Vzala jsem si muže, který žádný muž není! A co ty, Sobeku, přes všechny tvoje žvásty, kde je tvá odvaha? Kde je tvá rozhodnost? Přisahám, jak je Amon Ra svatý, že já jsem lepší chlap než vy oba dohromady!“ Prudce se otočila a byla ta tam. Kait, která stála za ní, postoupila dopředu.

„Satipa má plnou pravdu! Mluví mi z duše! Je schopnější než kdokoliv z vás. Yahmosi, Sobeku, Ipy – copak tu budete všichni sedět a zahálet? Co se stane s našimi dětmi, Sobeku? Necháš je vyhodit a pojit hlady? Nu dobrá, jestli tedy neuděláte nic vy, pak se toho chopím já! Vy skutečně nejste žádní chlapi!“ Jakmile vyšla ven, vyskočil Sobek.

„U devíti bohů – Kait má naprostou pravdu! Tady je třeba vykonat chlapeckou práci – a my si tu všichni sedíme, rokujeme a potřásáme hlavami.“

Vykročil rázně ke dveřím.

„Sobeku, Sobeku, kam jdeš?“ volal za ním Hori. „Co chceš dělat?“ Hezký, ale k nepříčetnosti rozlícený Sobek vykřikl ode dveří: „Něco udělám – na to vemte jed! A to, co udělám – udělám s radostí!“

9

Druhý měsíc klíčení – 10. den

Renisenb vyšla z domu a na okamžik zůstala stát pod vchodem, zakrývajíc si rukou oči proti prudkému světlu.

Všemi těmi událostmi byla přímo zdrcena a chtělo se jí zvracet. Hlavou jí vířilo plno podivných obav a mluvila sama k sobě. Stále dokola si bezděčně opakovala táž slova:

„Musím varovat Nofretu... Musím ji varovat...“ Z domu sem za ní doléhaly mužské hlasy Horiho a Yahmose, které jí vzájemně splývaly, ale nad nimi se pronikavě rozléhal jasný chlapecký hlas Ipyho.

„Satipa a Kait mají pravdu! V téhle rodině chybějí muži! Ale já – já muž, muž celým srdcem a tělem, i když ještě ne lety! Nofret si ze mne tropí jen šašky, posmívá se mi a zachází se mnou jako s děckem. Ale já jí ukážu, že nejsem dítě! Já se nebojím otcova hněvu, protože je jen očarován – ta ženská ho dostala do svých čarodějnických spárů! Ale až zhyne, jeho srdce se vrátí ke mně – ke mně, rozumíte? Já jsem syn, kterého má nejraději. Všichni se mnou zacházejí jako s dítětem, ale uvidíte! Počkejte – uvidíte!“

Vyběhl vztekle z domu a vrazil tak prudce do Renisenby, že málem upadla. Zachytila ho. za rukáv. „Ipy! Ipy! Kam běžíš?“ Za Nofretou! Najdu si ji! Ta pozná, jestli se mně může ještě vysmívat!“

„Počkej chvíli... Musíš se uklidnit. Nikdo z nás se nesmí unáhlit!“

„Unáhlit?“ Hoch se rozzlobeně zasmál. „Jsi jako Yahmose! Prozíravost! Opatrnost! Nic se nesmí dělat ukvapeně! Víš co, Yahmose je stará baba! A Sobek jen žvaní a naparuje se... Pust' mě, Renisenbo!“

Vyškubl plátěný rukáv z její ruky.

„Nofret – kde je Nofret?“

Heneta, vzdychajíc, právě vycházela z domu.

„Ach, má milá, tohle je ošklivá záležitost – velmi ošklivá. Co s námi všemi bude? Co by tomu asi tak řekla má drahá paní?“

„Kde je Nofret, Heneto?“ křikl na ni Ipy.

„Neříkej mu to!“ vyhrkla Renisenb, ale Heneta už právě ochotně odpovídala:

„Šla ven zadním vchodem někam dolů k lněným polím.“

Ipy jako zběsilý proběhl zpět domem a Renisenb se vyčítavě obrátila k Henetě.

„Neměla jsi mu to říkat!“

„Copak nedůvěřuješ staré Henetě? Ne – ty jsi mi nikdy nevěřila.“ Její hlas se plačtivě zlomil. „Ale chudák stará Heneta ví, co dělá. Ten hoch přece potřebuje čas, aby mu zchladla hlava! Nenajde Nofretu u lněných polí...“ Ušklíbla se. „Nofret je zde – v pavilónu – s Kamenim...“

A kývla hlavou směrem přes nádvoří.

„S Kamenim...“ dodala znovu až s nepřiměřenou úzkostlivostí.

Renisenb však už dál neposlouchala a vykročila směrem přes nádvoří.

Teti, táhnoucí za sebou svého dřevěného lva, přiběhla k matce od jezera celá urččená. Renisenb ji vzala do náruče, a jak tak dítě tiskla k sobě, pochopila tu zvláštní sílu, která hnala Satipu i Kaitu. Ano – ty ženy bojovaly za své děti.

Vtom Teti nedůtklivě vykřikla:

„Netiskni mě tak, netlač! Bolí to!“

Renisenb postavila dítě opět na zem a zvolna pokračovala v chůzi směrem k pavilónu. V jeho vzdálenější

části stáli vedle sebe Nofret s Kamením. Při zvuku jejích kroků se oba obrátili.

„Nofreto – přišla jsem tě varovat!“ vyhrkla Renisenb téměř bez dechu. „Musíš být opatrná... Musíš na sebe dávat pozor.“

Nofretina tvář nabyla opovržlivého výrazu, ve kterém se však odrážel i určitý stupeň pobavení.

„Tak psi začali výt?“

„Jsou všichni velmi rozezleni – chtějí ti nějak ublížit.“

Nofret zavrtěla hlavou.

„Nikdo mi nemůže nic udělat,“ prohlásila s úžasným sebevědomím. „A kdyby přece – bylo by to oznámeno tvému otci. On by už potom vykonal své dílo pomsty! Tohle si všichni uvědomí, až trochu zchladnou.“

Zasmála se. „Jak byli hloupí s těmi jejich malichernými urážkami a zlomyslnostmi! A všichni celou tu dobu hráli při tom jen moji hru, rozumíš?“

„Tak ty jsi tohle hned od začátku připravovala,“ řekla zvolna a důrazně Renisenb. „A já tě ještě litovala! Já si myslela, že jsme k tobě nebyli dost laskaví! Pamatuj si však – už tě nikdy, nikdy nebudu litovat! Myslím, Nofreto, že jsi skrz naskrz, zkažená! Až přijde hodina posledního soudu a ty budeš muset popírat dvaadváct hříchů – nebudeš schopna říci ani ‚Nespáchala jsem zlo,‘ ani ‚Nebyla jsem chamtivá,‘ protože tvoje srdce, které bude váženo jen prátkem pravdy, poklesne v rovnováze do věčného zatracení.“

„Hleďme, jak jsi najednou nábožná,“ řekla zachmuřeně Nofret. „Tobě jsem však neublížila, Renisenbo. Proti tobě jsem nic neřekla! Zeptej se Kameního – ten ti to potvrdí.“

Nato zamířila přes nádvoří a vstoupila na schody, vedoucí do domu. Tam už ji čekala Heneta a společně vešly dovnitř.

Renisenb se pomalu obrátila ke Kamenimu.

„Tak to jsi byl, Kamení, ty – kdo jsi s tím pomohl?“

„Hodně se na mne zlobíš, Renisenbo?“ ptal se Kamení úzkostlivě. „Co jsem však mohl dělat? Než Imhotep odjel, slavnostně mě pověřil, abych mu na Nofretin příkaz okamžitě napsal, kdykoliv by mě o to požádala. Tak řekni – můžeš se proto na mne zlobit? Co jsem měl dělat jiného?“

„Nezlobím se na tebe,“ řekla zamyšleně Renisenb. „Vím, že jsi opravdu musel splnit otcův příkaz.“

„Dělal jsem to velmi nerad – a je pravda, Renisenbo, že proti tobě tam nebylo jediného slova.“

„Jako kdyby mně na tom záleželo!“

„Ale mně ano! Kdyby mně Nofret nařizovala cokoli, nebyl bych napsal jedno slovo, které by ublížilo tobě, Renisenbo – prosím tě, věř mi!“

Renisenb rozpačitě vrtěla hlavou. Vůbec přece nešlo o to, co se jí Kamení stále snažil vysvětlovat. Naopak! Byla spíše rozhněvána a do hloubi duše uražena, že jí Kamení tak nějak ze všeho vynechal. Vždyť pro ni byl docela cizím člověkem – i když snad ze vzdálené přízně, byl přesto cizincem, kterého si otec přivedl z neznámých a dalekých končin jejich země. -A jako mladší písař dostal od svého zaměstnavatele příkaz, který poslušně splnil.

„Nenapsal jsem nic víc než pravdu,“ naléhal na ni dál Kamení. „Nenapsal jsem ani jedno lživé slovo. Mohu ti to odpřisáhnout.“

„Ne – věřím ti,“ řekla Renisenb. „Nenapsal jsi ani jedno lživé slovo...“ A zamyšleně dodala: „Nofret je na to až příliš chytrá.“

Ano – stará Esa měla nakonec pravdu. Ty drobné zlomyslnosti, nad kterými si Satipa a Kait mnuly spokojeně ruce, byly právě přesně to, co Nofret potřebovala. Není divu, že chodila po domě a usmívala se jako kočka na číhané.

„Je zlá!“ vyhrkla Renisenb prozrazujíc tak nahlas pochod svých myšlenek. „Ano – je zlá!“

Kamení přikývl.

„Máš pravdu – je to přímo ďábelské stvoření...“

Renisenb se k němu obrátila a zvědavě na něho hleděla.

„Tys ji už znal, než jsi sem přišel, že? Tys ji znal už v Mennoferu.“

Kamení zrudl a zřejmě se octl v nepříjemných rozpacích.

„Neznal jsem ji dobře... Slyšel jsem však o ní. Říkalo se, že je to velmi pyšná dívka, ctižádostivá a bezcitná – jedna z těch, které nedovedou odpouštět.“

Renisenb náhle nedůtklivě pohodila hlavou.

„Stejně tomu nevěřím,“ prohlásila. „Otec neudělá, čím vyhrožuje. Teď je určitě velmi rozzloben – ale nemohl by být tak nespravedlivý. Až se vrátí, všechno všem odpustí.“

„Až se vrátí,“ řekl vážně Kamení, „Nofret se už postará, aby své rozhodnutí neměnil. Ty neznáš Nofretu, Renisenbo! Je velmi chytrá a bezohledná, a taky je – na to nezapomínej – velmi krásná...“

„Ano,“ přiznala Renisenb. „Je velmi krásná.“

Zvedla se k odchodu – a z nějakého neznámého důvodu ji pomyšlení na Nofretinu krásu zraňovalo...

/III/

Reisenb strávila celé odpoledne zábavou s dětmi. Tak se zabrala do jejich her, že ta podivně tísnivá bolest v jejím srdci se zmírnila. Slunce se už chýlilo k západu, když se od nich zvedla, upravila si vlasy a urovnala zpřeházené a pomačkané záhyby svých šatů. S údivem si náhle uvědomila, že Satipu ani Kaitu celé odpoledne neviděla, ačkoli přece vždy bývaly venku.

Kamení už také dávno odešel z nádvoří, a tak Reisenb pomalu zamířila domů. V obývacím pokoji nikdo nebyl, ani v zadní ženské části domu nikoho neviděla. Jen Esa dřímala v koutě svého pokoje a malá otrokyně značkovala hromady prostěradel. V kuchyni vytahovali z pece trojhranné bochníky chleba, ale jinak nikoho z rodiny nikde nenašla.

Z této podivné prázdnoty pocítila znovu tíseň. Kde jen všichni jsou?

Hori šel asi k hrobce a Yahmose snad za ním nebo do polí. Sobek a Ipy by mohli být u dobytka nebo třeba dohlížejí ve skladech s obilím. Ale kde je Satipa a Kait? A kde – ano, kde je Nofret?

Pronikavá vůně mastí a drahých olejů, jichž Nofret používala, naplňovala její prázdný pokoj. Reisenb zůstala stát ve dveřích a oči jí bloudily z malého dřevěného podhlavníku na posteli na krabici šperků, hromádku perlových náhrdelníků a prsten s modrým lesklým skarabeem. Voňavky, masti, šaty, prádlo, sandály – všechno hovořilo o své majitelce, o Nofretě. Žila v jejich středu, a přece pro ně byla cizinkou i nepřítelem.

„Ale kde –“ divila se Reisenb, „kde Nofret je?“

Pomalů šla k zadnímu vchodu domu, kde se konečně potkala s Henetou, která zrovna vcházela dovnitř.

„Heneto, kde jsou všichni? Až na babičku je dům prázdný.“

„Jak bych to já mohla vědět, Reisenbo? Já jsem pracovala. Pomáhala jsem při tkaní a starala se o plno věcí. Já opravdu nemám čas chodit po procházkách.“

Tak to tedy znamená, pomyslela si Reisenb, že někdo šel na procházku. Satipa asi šla za Yahmosem k hrobce, aby ho mohla dále popichovat a nadávat mu. Ale kde může vězet Kait? Kaitině povaze vůbec neodpovídalo vzdalovat se na tak dlouhou dobu od svých dětí!

A jako spodní proudy vod se opět drala napovrch z jejího podvědomí podivně znepokojující myšlenka.

„Kde je Nofret?“

Jako kdyby četla její myšlenky, Heneta jí poskytla odpověď.

„Nofret odešla už před hezkou chvílí k hrobce. Samozřejmě, není divu – Hori, to je něco pro ni.“

Jízlivě se zasmála.

„Hori je taky chytrý a vzdělaný.“ Pak přistoupila těsněji k Reisenbě a důvěrně se k ní naklonila. „Ráda bych, abys věděla, Reisenbo, jak jsem z toho všeho, co se stalo, nešťastná. Jak víš, ten den přišla za mnou... Po tváři jí tekla krev a měla na ní otištěných všech pět Kaitiných prstů. Kamenimu poručila, aby hned napsal vašemu otci, a mně, abych řekla, co jsem viděla. Pochopitelně jsem nemohla tvrdit, že nic nevidím! Ach, ta je mazaná! A já teď – když tak stále myslím na tvoji drahou matku –“

Reisenb ji lehce odstrčila a vyšla ven do zlaté záře zapadajícího slunce. Na útesech už ležely hluboké stíny a celý kraj vypadal v této hodině západu přímo fantasticky.

Reisenb zamířila ke skalní stezce a její kroky se stále zrychlovaly. Rozhodla se vystoupit k hrobce a najít Horiho. Ano – najít Horiho! Tohle už dělávala jako dítě, když se jí rozbily hračky, když byla v nejistotě nebo se bála... Hori sám byl jako útes – pevný, neochvějný, nezměnný.

„Všechno bude v pořádku, jen co najdu Horiho,“ opakovala si ustavičně ve svých myšlenkách.

Stále a stále zrychlovala kroky, už skoro běžela...

Vtom spatřila Satipu. Přibližovala se k ní po stezce – určitě byla také nahoře u hrobky

Ale jak podivně šla! Kymácela se ze strany na stranu a klopytala, jako kdyby byla slepá...

Když zpozorovala Reisenbu, rázem se zastavila a rukou si sáhla k srdci. Reisenb k ní rychle doběhla, ale pohled do Satipiny tváře ji přímo vyděsil.

„Co se děje, Satipo? Je ti špatně?“

Místo odpovědi vydala Satipa ze sebe podivný skřek. Její oči plné hrůzy tékaly sem a tam.

„Ne, ne – nic mi není, vůbec nic,“ vypravila konečně ze sebe.

„Ale vypadáš, jako bys byla nemocná! Vypadáš vystrašeně! Co se stalo – mluv!“

„Co by se stalo? Nic – opravdu nic!“

„Kde jsi byla?“

„Šla jsem nahoru k hrobce – za Yahmosem. Nebyl tam – nikdo tam nebyl.“

Reisenb ji stále udiveně pozorovala. Tohle byla docela jiná, nová Satipa... Byla to sice Satipa, ale jako by naprosto zbavená svého odvážného a statečného ducha.

„Pojď, Renisenbo – vrať se domů,“ řekla třesoucím se hlasem a položila jí chvějící se ruku lehce na rameno, nutíc ji tak vrátit se po cestě, kterou přišla. Při jejím doteku Renisenb náhle pocítila prudkou vlnu odporu.

„Ne – půjdu nahoru k hrobce,“ prohlásila umíněně.

„Říkám ti, že tam nikdo není.“

„Nevadí – ráda tam sedávám a pozoruji řeku.“

„Ale slunce už zapadá – je příliš pozdě.“

Satipiny prsty svíraly paži Renisenby jako kleště. Renisenb však sebou začala divoce škubat.

„Nech mě jít, Satipo!“

„Ne... Vrať se! Vrať se se mnou!“

Ale to už se Renisenb podařilo uvolnit se z jejího sevření. Prudce ji odstrčila a rázně se vydala cestou k útesu.

Něco tam je – její tušení jí říkalo, že tam něco určitě je...

Zrychlovala až k běhu...

A pak to spatřila... Ve stínu útesu ležela tmavá hromádka... To už běžela úprkem a zastavila se až u ní...

Nebyla tím překvapena. Měla spíše pocit, jako by tohle čekala.

S tváří obrácenou k obloze zde ležela Nofret s přelámaným a rozdrčeným tělem. Oči měla otevřené a bezvýrazné...

Renisenb se sehnula a lehce se dotkla chladné, ztuhlé tváře. Pak se opět vzpřímila a chvíli na ni strnule hleděla. Ani neslyšela Satipu, která k ní zatím došla.

„Musela spadnout,“ řekla Satipa. „Upadla... Šla stezkou po útesu a upadla...“

Ano – pomyslela si Renisenb – tak se to stalo. Nofret se zřítíla z horní stezky; její tělo při pádu se zřejmě odrazilo od vápencových útesů.

„Třeba uviděla hada,“ usoudila Satipa, „a vylekala se. Někdy se na té stezce na slunci vyhřívají hadi a spí tam...“

Hadi – ano, hadi! Sobek a had! Had, ležící mrtvý na slunci s přeraženým tělem – Sobek s ohnivým pohledem...

Sobek... Nofret... – přemýšlela.

Vtom zaslechla hlas Horiho, a jako by z ní všechna tíha spadla.

„Co se stalo?“

S úlevou se obrátila. Hori i Yahmose přicházeli společně. Satipa začala horlivě vysvětlovat, že se Nofret zřejmě zřítíla z horní stezky.

„Asi šla za námi,“ řekl Yahmose, „ale my oba jsme se byli podívat na zavodňovací kanály. Mohli jsme být pryč nejméně hodinu – a teď, když jsme se vraceli, zahlédli jsme vás, jak tu stojíte.“

„Kde je Sobek?“ zeptala se Rerisenb a vlastní hlas skoro nepoznávala. Jak podivně zněl!

Spíše cítila než viděla, jak se Hori při její otázce pronikavě na ni podíval.

„Sobek? Neviděl jsem ho celé odpoledne,“ řekl Yahmose s mírným údivem v hlase. „Neviděl jsem ho od té doby, co tak rozrušeně utekl z domu.“

Hori stále upřeně pozoroval Renisenbu. Zvedla k němu oči a jejich zraky se setkaly. Uvědomila si, že odvrátil pohled a zamyšleně se zahleděl na Nofretino tělo. Věděla s naprostou jistotou, o čem přemýšlí.

„Sobek?“ řekl skoro nehlasně.

„Ach ne,“ slyšela Renisenb svůj hlas. „Ach ne – ne...“

„Spadla ze skály,“ prohlásila přesvědčivě Satipa. „Stezka je právě nad tímto místem velmi úzká a nebezpečná...“

Sobek měl ze zabíjení radost... „A to, co udělám – udělám s radostí...“ vířily Renisenbě myšlenky hlavou.

Sobek, zabíjející hada...

Sobek, setkávající se s Nofretou na úzké stezce...

„Nevíme, nic nevíme...“

Sama si s údivem uvědomila, jak zdrceně tato slova zašeptala.

A pak s pocitem vnitřní úlevy, s pocitem, že někdo sňal břemeno z její duše, slyšela Horiho vážný hlas, který dodal plné váhy a věrohodnosti horlivým výrokům Satipy.

„Určitě se zřítíla ze stezky...“

Jeho oči se setkaly s pohledem Renisenby.

On i já, víme,“ pomyslela si. „My dva to budeme vždycky vědět...“

Nahlas však řekla třesoucím se hlasem:

„Ano – zřítíla se ze stezky...“ A jako poslední ozvěna zazvučel souhlasně i mírný Yahmosův hlas:

„Určitě se zřítila ze stezky!“

10

Čtvrtý měsíc klíčení – 6. den

Imhotep seděl tvář v tvář Ese.

„Všichni mluví stejně,“ vybuhl podrážděně,

„Nu – koneckonců je to vhodné,“ řekla Esa.

„Vhodné – vhodné? Jak zvláštních to používáš slov!“

Esa se krátce zasmála.

„Vím, co říkám, můj synu.“

„Jde však o to, zda také všichni mluví pravdu! To zas musím posoudit já!“

Imhotepův hlas nabyl hrozivého tónu.

„Ale jdi! Nejsi ani bohyně Ma? t, ani jako Anupev nemůžeš vážit srdce na vahách pravdy.“

„Bylo to opravdu neštěstí?“ vrtěl Imhotep zamyšleně hlavou. „Nemohu se zbavit myšlenky, že třeba oznámení mých záměrů vůči nevděčné rodině mohlo probudit určité vášně.“

„V tom se tedy náhodou nemýlíš,“ odsekla mu Esa. „Vášně se probudily – a pořádně! V hlavním pokoji všichni tak hulákali, že jsem zas já ve svém pokoji ani neslyšela, co mně kdo říká. Mimochodem – myslel jsi to opravdu vážně?“

Imhotep sebou rozpačitě zavrtěl.

„Nu, psal jsem ve vzteku – to ano,“ zabručel. „V oprávněném hněvu – rozumíš?“ rozhorloval se. „Moje rodina potřebovala dostat za vyučenou.“

„Jinými slovy,“ řekla Esa, „chtěl jsi je jen postrašit. Je to tak?“

„Má drahá matko, záleží teď na tom?“

„Jak vidím,“ pokračovala Esa, „zase jsi nevěděl, co vlastně chceš. Jako obvykle jsi dělal zmatky.“

S největším úsilím ovládl Imhotep svůj vztek.

„Chci ti prostě jen říci, že ten hlavní bod mého rozhodnutí už nepřichází v úvahu. Teď však musím uvážit fakta a okolnosti Nofretiny smrti. Kdybych měl uvěřit tomu, že by někdo z mé rodiny byl tak podlý, tak neukázněný ve svém vzteku, a úmyslně by ublížil té dívce – já – já – opravdu nevím, co bych udělal!“

„Pak je tedy velké štěstí, že všichni říkají jedno a totéž!“ usoudila Esa. „Neslyšel jsi nějaké jiné narážky, že?“

„To tedy ne.“

„Tak proč bys ten případ neměl pokládat za skončený? Měl jsi tu dívku vzít s sebou na sever – řekla jsem ti to už tehdy.“

„Tak ty přece věříš –“

Esa ho důrazně přerušila.

„Věřím tomu, co se mně řekne, pokud to není v rozporu s tím, co vidím na vlastní oči – i když dnes už za mnoho nestojí – nebo co na vlastní uši slyším. Nepochybuji, že jsi určitě mluvil s Henetou. Copak říkala ona k celé té události?“

„Je tím zarmoucena, opravdu příliš hluboce zarmoucena... Pochopitelně – cítí se mnou.“

Esa pozvedla obočí.

„Opravdu – velmi mě překvapuješ.“

„Heneta,“ pokračoval Imhotep vřele, „má tak dobré srdce!“

„Nu právě – a taky má neobvyklý dar výřečnosti a mluvívá víc, než bývá zvykem. Jestli tedy zármutek nad tvou ztrátou je její jedinou reakcí, pak bych zcela určitě pokládala celou záležitost za ukončenou. Je plno jiných důležitějších věcí, které zasluhují tvou pozornost.“

„Ano, máš pravdu.“ Imhotep se zvedl k odchodu a nabyl opět vzezření důležitého, starostmi přetíženého člověka. „Zrovna teď na mne čeká Yahmose v hlavní síni se všemi možnými záležitostmi, kterým se okamžitě musím věnovat. Plno rozhodnutí čeká na mé schválení. Ano – jak říkáš: Životní povinnosti nesmějí ustupovat před soukromým zármutkem.“

Nato skoro spěšně opustil matčin pokoj.

Esa se chvíli usmívala svým typicky ironickým úsměvem. Pak však náhle zvážněla, vzdychla a zavrtěla hlavou...

/III/

Yahmose očekával otce v přítomnosti Kameniho. Informoval ho, že Hori dozírá na práci balzamovačů a má na starosti lidi vypravující pohřeb, kteří teď v poslední etapě pohřebních příprav mají všichni plno práce.

Když Imhotep obdržel zprávu o Nofretine smrti, vydal se domů, ale cesta mu trvala několik týdnů, a tak se tedy pohřební přípravy chýlily téměř ke konci. Tělo mrtvé se týdný máčelo v láku z mořské vody, pak bylo uvedeno opět do původní podoby, načež se začaly vtírat různé soli a přistoupilo se k napouštění vzácnými oleji. Nakonec, jak se slušelo a patřilo, bylo tělo ovinuto do jemných pláten a uloženo do rakve.

Yahmose sděloval otci, že k uložení zesnulé dal připravit malou místnost blízko hrobky, určenou později k pochování samotného Imhotepa. Při výkladu zdůrazňoval podrobnosti každého svého příkazu, což Imhotep pochvalně oceňoval.

„Dobře sis počínal, Yahmosi,“ řekl vlídně. „Podle všeho jsi prokázal výborný úsudek a dovedl sis za každých okolností zachovat jasnou hlavu.“

Yahmose se poněkud začervenal nad tou neočekávanou chválou.

„Ipy a Montu jsou pochopitelně velmi nákladní balzamovači,“ usoudil Imhotep. „Ty jejich nádoby například jsou podle mého názoru příliš nádherné a nepřiměřeně drahé. Takové výstřednosti jsou opravdu zbytečné. Mám dojem, že i jiné položky jsou neúměrně vysoké. S těmi balzamovači je vždycky potíž. Hlavně ti, které zaměstnávala rodina správce kraje, si myslí, že mohou požadovat jakoukoliv částku. Přišlo by to mnohem levněji, kdyby ses byl s balzamováním obrátil na někoho méně známého.“

„V tvé nepřítomnosti jsem musel sám rozhodovat v těchto záležitostech. Velmi jsem dbal na to, aby se tvé konkubíně, které sis, otče, tolik vážil, dostalo veškerých poct.“

Imhotep přikývl a poklepal Yahmosovi na rameno.

„Byla to sice chyba, ale vydal jsi peníze na správném místě, synu. Víím, že jsi ve finančních záležitostech vždycky velmi pečlivý a opatrný. Oceňuji proto, že ses za těchto mimořádných okolností odhodlal podstoupit tak zbytečně velké vydání jen pro moji potěchu. Ale přesto – peníze si nevytrámím... A konkubína je – ehm – nu, jen konkubína! Myslím, že bychom mohli ještě odříci ty nejdražší amulety – a počkej, ještě by bylo několik možností, jak snížit poplatky. Přečti mi znovu jednotlivé položky v rozpočtu, Kamení!“

Ozval se šelest papýru.

A Yahmose si s úlevou oddechl.

/III/

Kait vyšla z domu a zamířila zvolna k jezeru. Zůstala stát v místech, kde obvykle bývaly matky s dětmi.

„Měla jsi pravdu, Satipo,“ řekla. „Mrtvá konkubína není totéž jako živá!“

Satipa se na ni podívala, ale její pohled byl těkavý a bezvýrazný. Zato Renisenb se živě zeptala:

„Jak to myslíš, Kaito?“

Inu, pro živou konkubínu nebylo nic dost dobré – ani šaty, ani šperky, dokonce ani potomci Imhotepovy krve a těla! Ale teď najednou má Imhotep plno starostí, jak snížit výdaje s pohřbem! Konečně – nač plýtvat penězi pro mrtvou ženskou? Ano, Satipo, měla jsi pravdu.“

„Já že jsem něco říkala? Už si nevzpomínám,“ zamumlala Satipa.

„To je právě to nejlepší,“ přitakala Kait. Já jsem taky všechno zapoměla...“ A s důrazem dodala: „A zrovna tak i Renisenb.“

Renisenb na ni překvapeně pohlédla. V Kaitině hlase se ozvalo něco mírně výhružného, což zanechalo v Renisenbě zcela nepříjemný pocit. Bývala zvyklá pohlížet na Kaitu vždy jako na prostoduchou, až hloupou bytost – jako na někoho mírného, poddajného, kdo jaksí nepřichází v úvahu. Zřejmě se mýlila. Najednou jí napadlo, že si snad Kait vyměnila se Satipou úlohu. Ta vždy panovačná a útočná Satipa jako by teď byla utlačovaná – skoro jako by se bála! A kdysi mírná Kait nyní podle všeho ovládala Satipu.

Ale lidé přece ve skutečnosti nemění své povahy, pomyslela si Renisenb – nebo snad ano? Byla z toho zmatená... Opravdu se Satipa a Kait změnily v několika posledních týdnech, nebo byla změna jedné pouze výsledkem změny druhé? Stala se teď panovačnou Kait? Nebo jí to jen tak připadalo, protože se Satipa nervově zhroutila?

Ano, zcela určitě, byla Satipa v poslední době jiná! Už nemluvila pozdviženým hlasem se známým hašteřivým přízvukem! Naopak velmi tiše se teď vždy plížila po nádvoří i po domě s nervózním, přikrčeným držením těla, tak málo podobným jejímu dřívějšímu sebevědomému vystupování. Renisenb přikládala změnu v jejím chování otřesu, který utrpěla smrtí Nofrety. Bylo však přímo neuvěřitelné, že by důsledek leknutí přetrvával tak dlouho. Vždyť k Satipě by se hodilo mnohem více, kdyby svým typickým způsobem docela otevřeně jákala nad předčasnou smrtí nenáviděné konkubíny. Ale zatím to vypadalo, že se nervózně nahrbila, kdykoliv padlo jen jméno Nofret. Dokonce i Yahmose byl zřejmě zbaven nejen jejích nadávek, ale i jejího věčného sekýrování. Snad si také v důsledku toho začínal osvojovat rozhodnější způsoby chování. Ale ať tak či onak – změna u Satipy vedla jen k dobrému... Renisenb si to aspoň myslela. A přece ji v tom všem něco podivným, způsobem znepokojovalo...

Vtom si téměř s překvapivým leknutím všimla, jak ji Kait zachmuřeně pozoruje. Uvědomila si, že očekává její souhlas k něčemu, co právě řekla.

„Renisenb taky zapomněla,“ opakovala Kait.

Renisenb měla najednou pocit, že se jí zmocňuje přímo bouře odporu. Ani Kait, ani Satipa, ani nikdo jiný jí nebude diktovat, co si má nebo nemá pamatovat. Podívala se Kaitě pevně do očí a vůbec se nesnažila zakrýt svůj vzdor.

„Ženy v domácnosti musí držet spolu,“ prohlásila Kait. Konečně se Renisenb zmožila na slovo. Krátce a vzpurně se zeptala:

„Proč?“

„Protože mají stejné zájmy.“

Renisenb prudce potřásla hlavou, v níž jí vířily různé myšlenky.

„Nejsem jen ženou – jsem zrovna tak i lidskou bytostí! Jsem Renisenb!“ vykřikla v duchu, ale nahlas řekla jen: „Není to právě tak jednoduché.“

„Chceš snad dělat nepříjemnosti, Renisenbo?“

„Ne, nechci. Stejně však nechápu, jaké nepříjemnosti máš na mysli?“

„Bude lépe zapomenout všechno, co jistého dne bylo vysloveno ve velké síni, rozumíš?“

Renisenb se zasmála.

„Jak jsi hloupá, Kaito! Služebnictvo, otroci, babička – každý z nich to přece musel slyšet! Proč předstírat, že se nestalo, co se vlastně stalo?“

„Byli jsme všichni rozčilení,“ řekla Satipa mdlým hlasem. „Nemysleli jsme samozřejmě vážně všechno to, co jsme říkali.“

Pak rozechvěle a nedůtklivě dodala:

„Přestaň už o tom mluvit, Kaito! Jestli chce Renisenb dělat mrzutosti, tak ji nech!“

„Nechci dělat mrzutosti,“ řekla Renisenb dotčeně. „Myslím však, že je hloupé něco předstírat.“

„Ne,“ prohlásila rázně Kait. „Není to hloupé – je to moudré! Musíš myslet na Teti.“

„Teti nic nepotřebuje.“

„Nikdo už nic nepotřebuje – teď, když je Nofret mrtvá,“ usmála se Kait.

Byl to klidný, tichý a spokojený úsměv – a přece Renisenb znovu pocítila, jak se v ní zvedá bouře odporu. Musela přesto uznat, že Kaitina slova jsou pravdivá. Teď, když je Nofret mrtvá, je všechno zase v pořádku.

Satipa, Kait, ona sama, jejich děti... Všichni žijí v bezpečí, všichni žijí v míru. Už je neděsí zlá předtucha z budoucnosti! Větrkyně, rušitelka klidu a vyhrožující cizinka odešla – odešla navždy...

Odkud tedy pramenilo ono zvláštní pohnutí, jež pocítovala k mrtvé Nofretě a kterému nerozuměla? Proč najednou cítila dokonce přátelství k mrtvé dívce, když ji přece neměla ráda? Nofret byla zlá a zemřela – nemohla by zůstat při tom? Proč měla vždy bodavý pocit lítosti, kdykoliv na ni pomyslela – a snad ještě něčeho víc než lítosti, něčeho, co se podobalo spíše porozumění?

Renisenb udiveně vrtěla hlavou. Seděla stále ještě u jezera, když už dávno všichni odešli, a marně se snažila srovnat si v hlavě své zmatené myšlenky.

Slunce se schylovalo k západu, když si jí všiml Hori krácející nádvořím. Zamířil k jezeru a usedl k ní.

„Je pozdě, Renisenbo... Slunce zapadá, měla bys jít domů.“

Jako vždy působil na ni jeho vážný klidný hlas velmi konejšivě. Obrátila se na něho s otázkou:

„Opravdu musí ženy v domácnosti držet spolu?“

„Kdo ti to řekl, Renisenbo?“

„Kait – ona a Satipa...“

Renisenb zmlkla.

„A ty – ty bys ráda myslela sama za sebe?“

„Ach – myslet! Nevím, jak myslet, Hori! Všechno mám v hlavě popletené. I lidé jsou popletení – každý je jiný, než jaký jsem si myslela, že je! O Satipě jsem se vždycky domnívala, že je drzá, odvážná a panovačná... Ale teď? Teď je slabá, nerozhodná, dokonce nesmělá. Tak jaká tedy Satipa opravdu je? Lidé se přece nemohou tak změnit ze dne na den!“

„Ne – ze dne na den, to určitě ne...“

„A Kait? Ta byla vždycky měkká, poddajná a od každého si klidně nechala vynadat. Teď však nám všem poroučí, dokonce i Sobek se jí zřejmě bojí! A co teprve Yahmose – ten se snad nejvíce změnil! Nejen že uděluje samé rozkazy, ale jakou taky vyžaduje poslušnost!“

„A to tě všechno znepokojuje, Renisenbo?“

„Ano... Protože tomu nerozumím! Mám někdy pocit, že dokonce i Heneta je docela jiná, než jak ji všichni

známe.“

Renisenb se zasmála, jako kdyby tohle byl už opravdu nesmysl, ale Hori nesdílel její smích. Jeho tvář zůstala vážná a zamyšlená.

„Nikdy jsi příliš o lidech nepřemýšlela, že ne, Renisenbo? Kdybys totiž přemýšlela, poznala bys –“

Zmlkl, a teprve po chvíli pokračoval:

„Víš, že ve všech hrobkách jsou vždycky falešné dveře?“

„Ano – samozřejmě,“ přikývla Renisenb a udiveně na něho pohlédla.

„Nu, a tak to máš i s lidmi – jsou právě takoví. Vytvářejí si falešné dveře, aby mohli klamat. Jestli si uvědomí svoji slabost a neschopnost, tím impozantnější si udělají falešné dveře. Pak prosazují své názory, vychloubají se, ohromují svou autoritou – a postupem času uvěří sami v sebe. Myslí si pak – a myslí si to každý –, že opravdu takoví jsou. Ale za těmi dveřmi, Renisenbo, bývá holá skála... Právě jako v hrobce. Stane-li se pak, že na ně dolehne tvrdá skutečnost a oni musí hledět pravdě do očí, uplatní se opět jejich pravá povaha. Například zrovna taková Kait! Něžnost a poddajnost jí poskytly vše, co si přála – manžela a děti. Hloupost jí usnadňovala život. Když však na ni dolehla tvrdá skutečnost v podobě hrozícího nebezpečí jejím dětem, projevila se i její pravá povaha. Ne, nezměnila se, Renisenbo, tu nemilosrdnou sílu měla v sobě vždycky.“

„Ale mně se to nelíbí, Hori,“ prohlásila dětsky prostě Renisenb. „Děsí mě to! Každý z nich je jiný, než za jakého jsem ho pokládala... A co se mnou? Já jsem stále stejná!“

„Opravdu jsi?“ usmál se na ni. „Tak pročpak tu celé hodiny vysedáváš, vraštíš čelo a uvažuješ a přemýšlíš? Copak to někdy dělávala dřívější Renisenb – ta Renisenb, která odešla s Khajem z domova?“

„Ach ne, nebyla potřeba –“ Renisenb se zarazila.

„Tak vidíš! Sama jsi to řekla. Potřeba – to je to pravé slovo. Už nejsi tím šťastným, nemyslicím dítětem, jakým ses vždycky zdála! Už neposuzuješ všechno podle zevnějšku! A taky už nejsi jen jednou z žen domácnosti – jsi Renisenb! Renisenb, která chce myslet sama za sebe, která dokonce přemýšlí o druhých lidech...“

„Ano – právě jsem přemýšlela o Nofretě,“ řekla zvolna Renisenb.

„Jak jsi o ní přemýšlela?“

„Uvažovala jsem, proč na ni nemohu zapomenout... Byla zlá a krutá, snažila se nám jen ubližovat, a je mrtvá... Proč se s tím nemohu smířit?“

„A opravdu se s tím nemůžeš smířit?“

„Ne... Snažím se, ale –“ Renisenb se odmlčela. Rukou si zmateně přejela čelo. „Nejde to... Někdy mám pocit, že vím o ní všechno, že jsem Nofretě porozuměla, Hori!“

„Co o ní víš? Jak to myslíš?“

„Nedovedu to vysvětlit, ale stává se mi to každou chvíli – jako by téměř byla zde, vedle mne! Někdy mívám až takový pocit, jako kdybych byla jí, mám dojem, že vím, jak myslela a cítila... Byla velmi nešťastná, Hori! Teď to vím, ačkoliv tehdy jsem to nevěděla. Chtěla nás všechny zraňovat, protože sama byla tolik nešťastná.“

„To nemůžeš vědět, Renisenbo.“

„Ne, vědět to samozřejmě nemohu, ale já to cítím! Kolik utrpení, hořkosti a temné zášti jsem jednou zahlédla v její tváři – a já jsem to nepochopila! Určitě někoho milovala a něco jí nevyšlo, snad zemřel... nebo ji opustil – a proto se stala takovou! Přála si jen zraňovat a ubližovat druhým... Ach! Můžeš si říkat, co chceš, ale já vím, že mám pravdu! Stala se konkubínou starého muže – mého otce, přišla sem a my jsme ji všichni nenáviděli – a tak si myslela, že nás udělá všechny zrovna tak nešťastné, jak byla sama... Ano, tak to určitě bylo!“

Hori na ni zvědavě pohlédl.

„Mluvíš opravdu velmi přesvědčivě, Renisenbo! A přece jsi Nofretu příliš dobře neznala!“

„Ale já vím, že se nemýlím, Hori... Pochopila jsem ji – Nofretu. Skutečně mám někdy dojem, že je docela blízko mne...“

„Rozumím –“

Chvilí mlčeli oba. Teď už byla skoro tma.

A pak zcela najednou Hori klidně řekl:

„Ty nevěříš, že Nofret zemřela nešťastnou náhodou, že? Myslíš si, že ji někdo shodil?“

Renisenb se odpozem přímo otřásla, když tak náhle slyšela vyslovit to, o čem byla ve skrytu duše tajně přesvědčena.

„Ne, ne, neříkej to!“

„Ale já jsem zas toho názoru, Renisenbo, že je lépe si to říci, protože ti to stejně vrtá hlavou... Tak ty si to

opravdu myslíš?“

„Já – ano!“

Hori zamyšleně sklonil hlavu.

A domníváš se, že to udělal Sobek?“ naléhal.

„Kdo jiný? Pamatuješ si ho s tím hadem? A vzpomínáš si taky, co říkal – ten den, v den její smrti, než odešel z velké síně?“

„Pamatuji si, co řekl – ano, docela přesně. Ale obvykle lidé, kteří hodně mluví, toho mnoho neudělají!“

„Copak ty nevěříš, že opravdu byla zabita?“

„Ano, Renisenbo, myslím si to... Ale je to konečně jen domněnka... Nemám důkaz. A taky nevěřím, že by zde kdy nějaký důkaz mohl být... Proto jsem taky přiměl Imhotepa, aby uvěřil všeobecnému názoru, že šlo o neštěstí. Někdo však do Nofrety strčil – ale nikdy se nedozvíme, kdo!“

„Chceš snad říci, že nemyslíš na Sobeka?“

„Ne, nemyslím, Renisenbo! Ale, jak říkám, nikdy se to nedozvíme. Bude proto nejlepší vůbec se tím nezabývat.“

„Ale jestli to neudělal Sobek, kdo myslíš, že to tedy byl?“

Hori potřásl hlavou.

„Mám svoji domněnku, ale může být špatná... Bude proto lépe ji nevyslovovat.“

„Ale potom, potom se to nikdy nedovíme!“

Renisenbin hlas zněl zaraženě a úzkostlivě.

„Snad –“ Hori zaváhal, „snad by to bylo to nejlepší.“

„Nevědět?“

„Nevědět.“

Renisenb se zachvěla.

„Ale pak – ach, Hori, pak mám strach!“

11

První měsíc sklizně – 11. den

Pohřební obřady skončily a všechny formule byly s patřičným přednesem odříkány. Montu, božský otec chrámu bohyně Hathory, začal nakonec s okázalou pečlivostí vymetat místnost a za zpěvu zaklínadel tak odstraňoval šlépěje zlých duchů, než se dveře navždy uzavřou.

Nato byla Nofretina hrobka zapečetěna a všechno, co zbývalo z balzamovacích prací – jako nádoby s různými solemi a také tkaniny, které přišly s tělem do styku – přišlo do malé komůrky. Ta pak byla rovněž zapečetěna. Imhotep se napřímil a zhluboka se nadechl. Rysy jeho tváře se uvolnily a nábožensky zanícený smuteční výraz z ní vymizel. Ano – všechno bylo vykonáno jak se sluší a patří. Nofret byla pochována s veškerými předepsanými poctami a obřady. Nešetřilo se na penězích, Imhotep si v duchu přece jen pomyslel, že vydání bylo poněkud nepřiměřené.

Pak následovala výměna pozdravů s kněžími, kteří po skončení posvátných povinností znovu nabyli světských způsobů. Všichni společně sestupovali dolů k domu, kde na ně čekalo bohaté pohoštění. Imhotep hovořil s představeným božským otcem o posledních politických událostech. Veset se rychle stával bohatým a mocným městem. Dalo se tedy předpokládat, že by se Egypt v brzké době zase jednou mohl sjednotit pod vládou jednoho panovníka, a pak by se snad i vrátil zlatý věk stavitelů pyramid.

Montu mluvil s velkou úctou o králi Neb hepet-Reovi, který byl nejen prvotřídním vojevůdcem, ale také velmi zbožným člověkem. Proradný a zbabělý Dolní Egypt by se mu stěží mohl postavit na odpor. Bylo třeba celý Egypt sjednotit, což by mělo pro Veset nesporně dalekosáhlý význam.

Všichni muži šli společně a se zájmem hovořili o budoucnosti. Renisenb se ohlédla k útesu a zrakem vyhledala zapečetěnou náhrobní místnost ve skále.

„Tak je po všem,“ řekla si tiše. Měla při tom pocit, jako by jí spadl ze srdce balvan. Dnešního dne se bála, ač si nedovedla vysvětlit, proč. Obávala se snad v poslední chvíli nějakého vášnivého citového vzplanutí nebo dokonce obvinění? Všechno však proběhlo úplně hladce. Nofret byla pohřbena se všemi náboženskými obřady a poctami, jak se slušelo a patřilo. Ano – všechno skončilo...

„Doufejme, že skončilo, Renisenbo, musíme doufat,“ vzdychla za ní tiše Heneta, jako by zase přímo četla její myšlenky. Nebo snad slyšela její šeptem prohozená slova?

Renisenb se k ní obrátila.

„Co tím myslíš, Heneto?“

Heneta se však vyhnula jejímu pohledu.

„Nic – jen jsem řekla, že doufám, že tím to opravdu všechno skončilo. Někdy se totiž stane, že pokládáš

něco za konec, a je to teprve začátek všech potíží. Nu – a to by jistě bylo velmi nepříjemné.“

„O čem to mluvíš, Heneto? Na co zas narážíš?“ okřikla ji rozzlobeně Renisenb.

„Jen se uklidni, má milá! Pamatuj si, že já nikdy na nic nenarážím, rozumíš? Proč bych taky něco takového dělala? Nofret je hezky pohřbena a každý je spokojen. Všechno je tedy v pořádku, jak má být.“

„Ptal se tě otec, co si myslíš o Nofretině smrti?“ vyzvídala Renisenb.

„Ale jistě – samozřejmě. Dokonce se vyptával velmi podrobně. Chtěl, abych mu všechno poctivě vylíčila, a taky ho zajímalo moje mínění.“

„Nu – a co jsi mu řekla?“

„Co jiného, než že to bylo neštěstí... Pochopitelně, nic víc...!. Přece tě nemůže ani napadnout, Imhotepe,“ řekla jsem mu, „že by někdo z tvé rodiny té dívce ublížil? Toho by se nikdo neodvážil! Mají k tobě, příliš velkou úctu.“ – A pak jsem dodala: „Snad nadávali – to ano, ale to bylo všechno! Takový je můj názor a mně můžeš věřit. Ne – nic jiného se tu nestalo!“ – Ano, tak jsem mu to řekla.“

Heneta pokyvovala hlavou a spokojeně se usmívala.

„A otec ti věřil?“

Heneta opět horlivě přikývla.

„Ach, tvůj otec příliš dobře ví, jak jsem oddaná jen jeho zájmům. Ten vždycky ve všem dá na slova staré Henety. On mě dovede ocenit, ale z vás už nikdo! Nu budiž, mé svědomí je mi nejlepší odměnou za oddanost k vám všem – na díky nečekám!“

„Byla jsi taky velmi oddaná Nofretě,“ poznamenala odměřeně Renisenb.

„Nechápu, jak tě vůbec něco takového může napadnout, Renisenbo! Musela jsem přece splnit příkaz jako každý jiný!“

„Ona se však domnívala, že jsi jí opravdu vřele oddána.“

Heneta se opět potutelně zasmála.

„Nofret nebyla tak chytrá, jak si o sobě myslela. Pyšná – to ano, dívka, která si myslela, že jí patří celý svět. Nu, teď musí hledět, aby uspokojila taky soudce onoho světa – a tam jí její hezká tvářička moc platná nebude. Tak či onak, v každém případě máme od ní pokoj... Aspoň,“ dodala šeptem a dotkla se amuletu, který stále nosila u sebe, „doufám...“

///

„Renisenbo, rád bych si s tebou promluvil o Satipě...“

„Copak, Yahmosi?“

Renisenb s účastí pohlédla do bratrovy mírní, ustarané tváře.

„Se Satipou se děje něco velmi zlého,“ řekl zamyšleně a utrápeně. „Nedovedu to pochopit.“

Renisenb smutně potřásla hlavou. Rozpačitě hledala utěšující slova.

„Už před časem jsem si všiml, jak se změnila,“ pokračoval Yahmose. „Při jakémkoliv nezvyklém zvuku se lekne a začne se třást na celém těle. Taky jí nechutná jíst. Plíží se, jako kdyby – jako kdyby se bála vlastního stínu. Určitě sis toho taky všimla, Renisenbo!“

„Ano, máš pravdu, všichni jsme si toho všimli.“

„Ptal jsem se jí, zda není nemocná, jestli bych neměl poslat pro lékaře, ale tvrdí, že to nic není, že je v naprostém pořádku.“

„To znám...“

„Tak ty ses jí taky ptala? A ona ti nic neřekla – vůbec nic?“

Na poslední slova položil zvláštní důraz. Renisenb cítila vřelou účast s jeho starostlivou úzkostí, ale nedovedla mu říci nic, čím by ho potěšila.

„Ano – stále jen tvrdí, že je v naprostém pořádku.“

„V noci nemůže spát,“ pokračoval zachmuřeně Yahmose, „křičí ze spaní. Byla by – mohla by mít nějaké trápení, o kterém bychom třeba nevěděli?“

Renisenb zavrtěla hlavou.

„Nechápu, jak by to bylo možné. S dětmi je přece všechno v pořádku a zde se také nic nestalo...“

Samozřejmě – kromě smrti Nofrety... Ale nad tou by se Satipa sotva trápila!“ dodala stroze.

Yahmose se mírně pousmál.

„Ne – to opravdu ne... Právě naopak... A kromě toho to začalo už před delší dobou. Začalo to – myslím – už před smrtí Nofrety.“

Jeho hlas zněl trochu nejistě a Renisenb se na něho zkoumavě zahleděla.

„Před smrtí Nofrety,“ opakoval Yahmose s mírnou naléhavostí, „nevzpomínáš si?“

„Všimla jsem si toho až potom,“ odpověděla zamyšleně Renisenb.

„A opravdu ti nic neřekla – jsi si tím tak jistá?“

Renisenb zavrtěla hlavou.

„Víš, Yahmosi, já si nemyslím, že by Satipa byla nemocná. Na mne působí spíše dojmem někoho, kdo má strach.“

„Strach?“ zvolal velmi udiveně Yahmose. „Proč by měla mít Satipa strach? Z čeho? Satipa byla přece vždycky odvážná jako lev!“

„Já vím,“ řekla bezradně Renisenb. „Všichni jsme si to taky o ní mysleli – ale lidé se zřejmě mění. Je to podivné...“

„A nevěděla by snad něco Kait – co myslíš? Nemluvila s ní Satipa?“

„Nu – pravděpodobně by se svěřila spíše jí než mně, ale myslím, že jí taky nic neřekla. Abych byla upřímná, vím to zcela jistě.“

„A co si tedy myslí Kait?“

„Kait? – Kait si nikdy o ničem nic nemyslí.“

Jediné, na co se Kait vzmožila – napadlo Renisenb – bylo to, že výhodně těžila z neobvyklé Satipiny ústupnosti. Tak si například vzala pro sebe a děti nejlepší kusy nově utkaného plátna, což by si nikdy nebyla dovolila... To by se byl celý dům otřásal vášnivým křikem a hádkou. Ta skutečnost, že Satipa ustoupila, aniž řekla slovo, působila na Renisenbu víc, než kdyby se přihodilo cokoliv jiného.

„Mluvil jsi s Esou?“ zeptala se Yahmose. „Naše babička se vyzná v ženském trápení.“

„Esa,“ řekl Yahmose poněkud rozmrzelým hlasem, „mně jenom radila, abych byl za tu změnu vděčný. Nemám prý si však dělat velkou naději, že by Satipa trvale zůstala tak milá a příjemná.“

„A Henety ses neptal?“ zajímala se Renisenb po malém zaváhání.

„Henety?“ Yahmose se zamračil. „Ne – s Henetou bych raději o takových záležitostech nemluvil. Stejně si o sobě až příliš moc myslí – otec ji neuvěřitelně kazí.“

„Ach, to znám,“ přikývla Renisenb. „Je opravdu protivná, ale stejně – inu –“ opět se zamyslela, „Heneta obvykle ledacos ví.“

„A ty by ses jí nemohla zeptat, Renisenbo? Řekla bys mi pak, co ses dozvěděla?“

„Nu, když si to přeješ...“

Renisenb ponechala rozhovor s Henetou na dobu, kdy budou spolu docela samy, a využila tedy chvíle při společné cestě do prádelny. Byla však úžasně překvapena, když její otázka přivedla Henetu do velkých rozpaků. Jako by její obvyklý sklon ke klepaření úplně vyprchal.

Rychle se dotkla amuletu, který stále nosila, a obezřetně se rozhlédla koleno

„S tím nemám nic společného, opravdu... Nezajímá mě a nevšímám si, jestli je někdo takový jako dříve nebo ne... Starám se jen o své povinnosti. Jestli došlo k nějakým nepříjemnostem, nechci s tím mít nic společného.“

„K nepříjemnostem? K jakým nepříjemnostem by mělo dojít?“ zeptala se udiveně Renisenb.

Heneta na ni zkoumavě pohlédla.

„K žádným – aspoň doufám. V každém případě ne k takovým, které by se měly týkat nás. Ty a já, Renisenbo, my dvě si nemusíme nic vyčítat. A to je pro mne největší útěchou.“

„Ty si myslíš, že Satipa – co si myslíš?“

„Nemyslím si vůbec nic, Renisenbo! A prosím tě, buď tak laskavá a nezačínej si namlouvat, že já si něco myslím. V tomto domě jsem jen lepší služkou a není mou povinností vyslovovat svůj názor na něco, co se mě netýká. Když už se mě tedy ptáš, řeknu ti, že je to změna k lepšímu, a jestli při ní zůstane – nu dobrá, budeme všichni rádi. A teď promiň, Renisenbo, musím dohlédnout, zda pořádně značkují prostěradla... Ty ženské jsou velmi nedbalé; pořád se smějí a žvaní, ale práce si nehledí.“

Renisenb ji rozmrzele pozorovala, jak vběhla jako šipka do prádelny, a pak se pomalu vydala na zpáteční cestu domů.

Zamířila rovnou do Satipina pokoje a vešla dovnitř. Její příchod však zůstal bez povšimnutí, až když se lehce dotkla jejího ramene, Satipa s výkřikem vyskočila.

„Ach, ty jsi mne vylekala! Myslela jsem –“

„Satipo,“ oslovila ji vážně Renisenb. „Co se s tebou děje? Nechtěla by ses mně svěřit? Yahmose má o tebe velké starosti a –“

Satipa si prudkým pohybem přiložila na ústa prsty. „Yahmose? Co – co říkal?“ začala nervózně koktat a úzkostlivě na ni vytřeštila pohled.

„Má o tebe strach... Vykřikovala jsi ze spánku.“

„Renisenbo!“ Satipa ji chytila za paži. „Říkala jsem – co jsem říkala?“

Její oči byly naplněny hrůzou.

„Myslí si snad Yahmose... Co ti říkal?“

„My oba jsme přesvědčeni, že jsi nemocná – nebo – nešťastná.“

„Nešťastná?“

Satipa opakovala poslední slovo se zvláštním přízvukem.

„Jsi opravdu nešťastná, Satipo?“

„Snad... Nevím, to není tím...“

„Ne, není. Ty máš strach, vid’?“

Satipa na ni náhle pohlédla velmi nepřátelsky.

„Proč to říkáš? Proč bych měla mít strach? Co by mě mělo strašit?“

„To nevím,“ řekla Renisenb. „Ale je to pravda, vid’?“

S velkým úsilím se Satipě podařilo zaujmout opět svůj dřívější arogantní postoj. Zpupně pohodila hlavou.

„Nebojím se ničeho – a nikoho! Jak se vůbec odvažuješ s něčím takovým přijít, Renisenbo? A nepřeji si, abys o mně hovořila s Yahmosem! My dva – Yahmose a já – si spolu velmi dobře rozumíme.“ Na chvíli se odmlčela a pak ještě příkřeji pokračovala: „Nofret je mrtvá – a je dobře, že je pryč! To je můj názor! A můžeš jej každému opakovat, koho bude zajímat, jak já o tom smýšlím.“

„Nofret?“ pronesla Renisenb tázavě.

Toto jméno jí skoro bezděčně vyklouzlo z úst.

Satipa se však tak rozzuřila, že vypadala stejně jako dříve.

„Nofret! Nofret! Nofret! Je mi nanic, když její jméno jen zaslechnu. V tomto domě je už naštěstí poslouchat nemusíme – a díky za to všem bohům!“

Její hlas, který se zvedl do starého, pronikavého vriskotu, náhle zmlkl, když vstoupil Yahmose.

„Buď zticha, Satipo!“ okřikl ji s neobvyklou přísností. „Kdyby tě slyšel otec, byly by další nepříjemnosti. Jak se můžeš chovat tak hloupě?“

Jestliže Yahmosův hlas zněl neobvykle přísně a káravě, tím více zarážela přímo pokorná Satipina ústupnost.

„Promiň, Yahmosi,“ řekla tiše. „Nemyslela jsem to tak.“

„Nu budiž – propříště si však dej pozor! Ty i Kait jste se už nadělaly mrzutostí víc než dost! Copak, ženské, nemáte rozum?“

„Promiň mi,“ zašeptala opět prosebně Satipa.

Yahmose vyšel ven se vzpřímenými rameny. Jeho chůze byla ráznější než obvykle, jako by mu konečně získaná autorita velmi prospěla.

Renisenb se loudavým krokem vydala za starou Esou. Měla pocit, že by jí babička mohla pomoci svou moudrou radou.

Ale Esa, která právě s náramnou chutí pojídala hrozny vína, odmítla brát celou tu záležitost se Satipou nějak vážně.

„Satipa – Satipa! Proč pořád děláte takový poprask kvůli Satipě? Nebo se vám snad líbí, když vás všechny sekýruje a komanduje? To jste hned všichni celí nesví, když se konečně jednou zas chová, jak se sluší a patří?“

Vyplivla zrnka hroznů a dodala: V každém případě je to teď s ní až příliš dobré, dlouho to tak však určitě nezůstane – ledaže by ji Yahmose už uměl udržet na uzdě.“

„Yahmose?“

„Nu ano – co se divíš? Stále jsem doufala, že právě Yahmose dostane konečně jednou rozum a dá jí pořádný výprask... To ona velice potřebovala – pravděpodobně taky patří k tomu druhu žen, které z toho mají dokonce radost. Kolikrát jsem si myslela, že Yahmose s tím svým mírným a podlézavým chováním musel být pro ni pravým utrpením!“

„To není možné – Yahmose je hodný muž!“ vykřikla nedůtklivě Renisenb. „Ke každému byl vždycky laskavý – a tak jemný jako žena –“ zarazila se, „pokud ovšem ženy jsou jemné...“ dodala rozpačitě.

Esa se zachechtala.

„Ještě že jsi na to přišla sama, vnučko! Ne, na ženských není opravdu nic jemného... A jestli je – pak bohyně Eset, pomoz jim! Taky je jen málo žen, které stojí o laskavého, jemného manžela. Raději mají takového pohledného a rámusícího hrubiána, jako je Sobek. Ano, takového mají ženy rády! Nebo taky takového mrštného šviháka, jako je Kamení – což, Renisenbo! Mouchy na našem nádvoří si na něm dlouho neposedí! A umí tuze hezké milostné písně, vid’? Cha – cha – cha...“

Renisenb cítila, jak jí zrudly tváře.

„Nevím, co tím myslíš, babičko,“ řekla důstojně.

„Vy si všichni myslíte, že stará Esa neví, co se kolem ní děje. Ale já to, má milá, vím velice dobře.“

Chvilí si Renisenbu prohlížela svýma pichlavýma, poloslepýma očima, a pak pokračovala: „Vím to snad

dřív než ty, dítě! Nezlob se – ale takový je už život, Renisenbo! Khaj ti byl dobrým bratrem, ale teď už řídí svůj člun v podsvětí... A sestra – ta si najde nového bratra, který bude lovit ryby v naší řece – na zemi! Ne, že by byl Kameni zrovna vynikající... Má taky raději pero a papyrus, ale je pohledný mladík a umí hezké písničky. Přes to všechno si však nejsem tak jista, zda je pro tebe tím pravým. Příliš toho o něm nevíme – a je severan. Imhotep ho sice chválí, ale vždycky jsem si myslela, že Imhotep je blázen. Každý si ho může lichotkami omotat kolem prstu. Podívej se na Henetu!“

„Velmi se mýlíš, babičko,“ řekla skoro odměřeně Renisenb.

„Nu budiž – mýlím se. Tvůj otec tedy není blázen.“

„Ale to jsem nemyslela... Myslela jsem –“

„Vím dobře, co jsi myslela, dítě,“ ušklíbala se Esa. „Ty snad celou tu legraci ani nechápeš! Ty si nedovedeš představit, jaké je to blaho sedět si tak klidně a pohodlně jako já a mít všechny ty vztahy mezi muži a ženami i milování a nenávidění za sebou... Není nad to, sníst si s chutí dobře upravenou a pomaštěnou křepelku nebo kousek koláče s medem či uvařený pórek s celerem a všechno spláchnout syrským vínem. A vůbec, vůbec se o svět nestarat, jen si jej tak klidně pozorovat... Pozorovat ten rozruch a milostné vášně kolem sebe a vedet, že tebe se to už nemůže týkat. Bavit se pozorováním, jak se ti syn zblázní na stará kolena do hezké mladé holky, která postaví celou domácnost na hlavu... Nasmála jsem se tomu víc než dost – to ti, děvče, řeknu.“

Po malém zamyšlení pokračovala:

„Víš, svým způsobem jsem to děvče měla ráda. Měla však zatroleně ďábelskou povahu – a jak dovedla každého zasáhnout na nejbolestivějším místě! Všechny hned postavila do pravého světla. Ze Sobeka zbyla nafouklá bublina, z Ipyho hloupý kluk a z Yahmose stydlí se, utýraný manžel. Inu, jako kdyby se každý podíval do kaluže vody a viděl se v její hladině tak, jak opravdu před světem vypadá. Ale proč nenáviděla tebe, na to mi odpověz, Renisenbo?“

„Opravdu mě nenáviděla?“ řekla nejistě Renisenb. „Já – já jsem se jednou pokusila navázat s ní přátelství.“

„A ona o, tom nechtěla ani slyšet, vid’? Ta tě pořádně nenáviděla, Renisenbo!“

Esa se odmlčela.

„Bylo to kvůli Kamenimu?“ zeptala se po chvíli příkře.

„Kvůli Kamenimu?“ opakovala udiveně Renisenb a krev se jí vehnala do tváře. „Nevím, jak to myslíš.“

Esa zamyšlena pokračovala.

„Ona i Kameni přišli ze severu, ale byla jsi to ty, kterou Kameni nikdy na nádvoří nespustil z očí.“

„Musím se podívat po Teti,“ řekla náhle Renisenb.

Ještě venku jí však zazníval v uších Esin rozjařený, pronikavý smích. S rozpálenými tvářemi spěchala přes nádvoří směrem k jezeru.

„Složil jsem novou píseň, Renisenbo!“ volal na ni Kameni, který seděl na schodech pod vchodem. „Zastav se – zazpívám ti jí!“

Zavrtěla hlavou a spěchala dál. Kameni a Nofret... Nofret a Kameni... Proč si nechala starou Esou, která se přímo vyžívá v zlomyslných taškařinách, nasadit takové myšlenky do hlavy? A proč si z toho vůbec něco dělá?

Stejně, co na tom záleží! O Kamenino přece nestojí – ale ani trochu ne! Je to troufalý mladík – má jen příjemný hlas a ramena připomínající Khaje.

Khaj... Khaj...

Tvrdošíjně si opakovala jeho jméno, ale kupodivu žádná představa zesnulého manžela se jí nevybavila.

Inu, Khaj byl na jiném světě. Byl v podsvětí...

A tam – pod vchodem něžně zpíval Kameni:

„Půjdu k Ptahovi a řeknu:

dej mi dnes s večerem sestru...“

/III/

Renisenbo! Renisenbo!“

Hori musel opakovat dvakrát její jméno, než ho slyšela a upřela na něho svůj pohled, který zadumaně bloudil po Nilu.

„Byla jsi pohroužena v myšlenkách, Renisenbo! Na co jsi myslela?“

„Myslela jsem na Khaje,“ odpověděla skoro vzdorovitě.

Hori ji chvíli pozoroval, pak se usmál: „Ach ano... Vím –“

Renisenb měla nepříjemný pocit, že opravdu věděl!

A tu se s náhlou horlivostí zeptala:

„Co se stane, když člověk zemře? Ví to vůbec někdo? Co znamenají všechny ty texty a různé nápisy, které se píšou na rakve – některé jsou tak nejasné, že nedávají vůbec smysl. Víme jen, že Usirev byl zabit a jeho tělo opět srostlo, že nosí na hlavě bílou korunu a kvůli němu my vlastně neumíráme, ale žijeme i po smrti. Někdy však, Hori, mně nic z toho nepřipadá pravdivé – je to všechno tak zmatené...“

Hori mírně přikývl.

„Ráda bych však věděla, co se skutečně stane po smrti?“

„Na to ti nemohu odpovědět, Renisenbo. Takové otázky bys měla klást knězi.“

„Hm – ten by mi dal jen obvyklé odpovědi. Ale já to chci vědět!“

„Nikdo z nás se to nedozví, dokud sami nezemřeme,“ řekl jemně Hori.

Renisenb se zachvěla.

„Ne – neříkej to!“

„Tebe něco rozčílilo, Renisenbo?“

„Ano – Esa.“ Odmlčela se, jako by hledala vhodná slova, a pak řekla: „Pověz mi, Hori, znali – znali se Kamení s Nofretou velmi dobře, než – než sem přišli?“

Hori se na chvíli mlčky zastavil... Pak znovu beze slov pokračoval v chůzi po boku Renisenby směrem k domu. „Už chápu,“ řekl konečně. „Tak to tedy je...“

„Co myslíš tím ‚tak to tedy je...‘? Položila jsem ti přece otázku, Hori!“

„Na kterou ti ovšem nedovedu odpovědět. Nofret a Kamení se určitě na severu znali – ale jak dalece, to nevím.“

Po chvíli ještě jemně dodal:

„A záleží na tom tolik?“

„Ne, samozřejmě, že ne,“ vyhrkla Renisenb. „Vůbec na tom nezáleží...“

„Nofret je mrtvá.“

„Mrtvá a nabalzámovaná v zapečetěné hrobce! A to je právě to!“

„A Kamení podle všeho netruchlí,“ pokračoval klidně Hori.

„Ne,“ řekla Renisenb, zaražená tím, jak uspokojivě dovedl odpovědět i její přímo nevyslovenou otázku.

„Máš pravdu,“ obrátila se na něho s náhlým pocitem vděčnosti. „Ach, Hori, jak ty dovedeš člověka uklidnit!“

Pousmál se.

„Vždycky jsem přece spravoval malé Renisenbě jejího lva. Nu – teď má jiné hračky...“

Když se přibližovali k domu, Renisenb se zastavila.

„Ještě nechci dovnitř! Mám pocit, jako bych je všechny nenáviděla! Ach ne – ne doopravdy, rozumíš? Ale protože jsem rozmrzelá a podrážděná, a každý je takový divný. Nemohli bychom ještě jít k tobě – nahoru k hrobce? Je tam tak krásně – člověk je tam tak nějak nade všechno povznesený!“

„Jsi moudrá dívka, Renisenbo... Mám stejný pocit jako ty. Dům – pole – obilí – všechno je někde dole – a bezvýznamné... Člověk se dívá do dálky – k řece a za ni přes celý Egypt. Už velmi brzy bude Egypt zase jednotný, bude silný a velký jako kdysi v minulosti.“

„Ach, a záleží na tom?“ zeptala se tiše Renisenb jakoby duchem nepřítomná.

„Malé Renisenbě určitě ne... Jí záleží jen na jejím lvu.“

„Vysmíváš se mi, Hori... Tak tobě na tom opravdu záleží?“

„Proč by mi na tom mělo záležet? Ano – proč?“ řekl Hori zamyšleně. „Jsem jen právním zástupcem zádušního kněze. Proč by mně mělo záležet na tom, zda je Egypt velký nebo malý? To si ty myslíš – vid?“

„Pohled!“ odvedla náhle Renisenb jeho myšlenky a pozornost k útesu nad nimi. „Yahmose a Satipa byli u hrobky, teď sestupují dolů.“

„Ano,“ přikývl Hori. „Zůstalo tam několik věcí z pohřbu, které se musely uklidit. Taky nějaké štučky plátna, kterých balzamovači nepoužili. Yahmose říkal, že vezme Satipu s sebou, aby mu poradila, co s tím.“

Oba se zastavili a pozorovali dvě postavy sestupující dolů.

Najednou si Renisenb uvědomila, že se právě přiblížili k místu, odkud se zřítíla Nofret.

Satipa byla trochu vpředu a Yahmose šel kousek za ní.

Vtom Satipa otočila hlavu – snad chtěla Yahmosovi něco říci. Renisenb si pomyslela, že ho zřejmě upozorňuje na místo, kde asi došlo k neštěstí.

A tu najednou jako by Satipě ztuhly nohy. Zůstala stát jako přimražená a dívala se po stezce nazpět. Její ruce se zvedly, jako kdyby něco strašného viděla nebo jako by se chtěla chránit před nějakým úderem.

Nato hrozně vykřikla, klopýtla a zakymácela se. Když k ní Yahmose přiskočil, vřískala ještě víc. Byl to křik plný hrůzy a děsu. Vtom náhle prudce vyrazila ke kraji útesu a řítí se střemhlav dolů...

Renisenb si tiskla ruku k hrdlu a pozorovala pád, nevěříc svým očím. Jako zmuchlaná hromádka ležela Satipa právě na tom místě, kam nedávno dopadlo i tělo Nofretino. Renisenb se vymrštila a běžela k ní. Yahmose na ně něco volal a hnal se úprkem dolů po stezce. Renisenb zatím doběhla ke své švagrové a sehnula se nad jejím tělem. Satipa ještě žila... Oči měla otevřené a víčka se horečnatě chvěla, její rty se pohybovaly, jako by se snažila něco říci, Renisenb se naklonila přímo k jejímu obličejí. Planoucí hrůza v Satipiných očích ji ještě více vyděsila. Konečně se přece ještě ozval hlas umírající ženy – bylo to však spíše jen zachroptění.

„Nofret...”

Pak se hlava Satipy zvrátila a její čelist poklesla. Byla mrtvá...

Hori běžel naproti Yahmosovi a oba muži přispěchali společně.

Renisenb se obrátila k bratrovi.

„Co tam nahoře vykřikla, než spadla?”

Yahmose dýchal v krátkých, křečovitých záškubech. Nemohl ani promluvit...

„Dívala se dozadu – za mne,” začal trhaně vysvětlovat. „Za mé rameno – jako kdyby viděla někoho – někoho na stezce – ale nikdo tam nebyl – nebyl tam vůbec nikdo!”

„Ne, nikdo tam nebyl,” přikývl Hori.

Hlas Yahmosův se snížil k hlubokému, vyděšenému šepotu;

„A pak vykřikla –”

„Co vykřikla?” naléhala netrpělivě Renisenb.

„Slovo – slovo...” Jeho hlas se zimničně chvěl... „Nofret!”

12

První měsíc sklizně – 12. den

„Tak tohle sis myslel?”

S těmito slovy se Renisenb obrátila k Horimu, ale spíše než jako otázka vyzněla její věta jako jisté tvrzení.

A šeptem, s narůstajícím poznáním pravdy a celé té hrůzy zároveň, dodala:

„Tak tedy Satipa zabila Nofretu...”

Seděla u vchodu Horiho malé místnosti, vytesané ve skále, a opírala si bradu o ruce. Pohledem bloudila někde dole po údolí.

Jako ve snu si vzpomněla na slova, která včera řekla – bylo to opravdu teprve včera? Ano, skutečně jí připadalo, že ten dům dole a spěchající postavy lidí nemají větší význam a smysl než hemžící se mraveniště.

Jen to nádherné slunce, vznešené ve své majestátnosti a síle, které nad nimi svítilo, jen ten úzký a klikatý pruh Nilu, třpytící se v ranních paprscích, byly něco stálého a věčného. Khaj zemřel – a také Nofret a Satipa – a jednoho dne zemře ona i Hori. Ale bůh Ré bude věčně panovat na nebesích a v noci se projíždět na svém člunu podsvětím až do svítání příštího dne. Jen ten Nil věčně poteče až odněkud z kraje slonů a dál kolem Vesetu a vesnic až do Dolního Egypta, kde žila veselá a lehkomyšlná Nofret, aby pak jeho vody splynuly s velkými vodami a navždy opustily Egypt.

Satipa a Nofret...

Renisenb přerušila své myšlenky, a protože jí Hori dosud neodpověděl, řekla nahlas:

„Rozumíš, já byla přesvědčena, že Sobek –”

Zmlkla.

„Utkvělá představa...” prohlásil Hori zasmušile.

„Jak jsem byla hloupá!” pokračovala Renisenb. „Heneta mně to říkala – nebo víceméně mně to tehdy přece řekla, že Satipa šla na procházku a Nofret prý už dlouho předtím šla sem nahoru k hrobce. Mohlo mně být hned podezřelé, proč zrovna Satipa šla za Nofretou! Musely se setkat na stezce nad útesem a Satipa ji shodila... Vždyť krátce předtím prohlásila, že ona je víc mužem než kterýkoliv z mých bratrů!”

Renisenb zmlkla a zachvěla se.

„A když jsem se pak s ní setkala,” pokračovala horlivě ve svých úvahách, „už tehdy mě to mohlo napadnout. Byla docela jiná – byla vyděšená! Nutila mě, abych se s ní vrátila domů. Nechtěla, abych našla Nofretino tělo... Musela jsem být přímo slepá, když jsem nepoznala pravdu, přestože byla přímo do očí! Ale já jsem měla tehdy v hlavě jen plno obav ze Sobeka...”

„Chápu tě... Stalo se to tím, že jsi ho viděla zabíjet toho hada.”

Renisenb dychtivě přikývla.

„Ano – tím to bylo. A pak také tím podivným snem... Chudák Sobek – jak jsem mu křivdila! Ale jak jsi už řekl: když někdo něčím hrozí, neznamená to ještě, že to opravdu udělá. Sobek měl jen plno nadutých řečí

– ale Satipa? Ta byla vždycky odvážná a smělá! Nikdy se na nic neohlížela, a taky se nebála něco udělat... A potom od té doby – jak se tak pořád kolem nás plížila jako duch – jen jsme se všichni divili. Proč nás hned nenapadlo správné vysvětlení?”

Bystře na něho pohlédla – a dodala:

„Tebe napadlo, že?”

„Někdy,” přikývl Hori. „Míval jsem takové tušení. Domníval jsem se, že klíč k vysvětlení okolností Nofretiny smrti spočívá v podivuhodné změně Satipina chování. Byla to totiž změna tak nápadná, že ji mohlo způsobit jediné něco mimořádného.”

„A přece sis to nechal pro sebe, Hori! Nikomu jsi nic neřekl!”

„Jak jsem mohl? Copak jsem měl kdy možnost vůbec někomu něco dokázat?”

„Ne – jistě ne...”

„Důkaz – ten musí být sestaven z faktů jako pevná stěna z cihel.”

„A přece jsi jednou řekl,” namítla Renisenb, „že se lidé ve skutečnosti nemění. Ale teď připouštíš, že Satipa se opravdu změnila.”

„Ty by ses uplatnila u soudů správce kraje,” usmál se Hori. „Kdepak, Renisenbo – trvám na tom, co jsem řekl... Lidé se opravdu nemění. Satipa měla stejně jako Sobek plno nabubřelých řečí. Ona snad skutečně přešla od slov k činům – ale jsem přesvědčen, že patřila k tomu druhu lidí, kteří si určité věci nedovedou uvědomit – nebo spíše představit –, dokud se opravdu nestanou. Ona se ve svém životě až do onoho osudného dne nemusela ničeho bát, nemusela mít strach! Nu, a když na ni přišel strach, nebyla na něj připravena. UVědomila si, že pravá odvaha je umění postavit se tváří v tvář nepředvídanému – a ona takovou odvahu neměla.”

„Když přišel strach,” opakovala šeptem Renisenb. „Ano – ten nás provázel od onoho dne, co Nofret zemřela. Satipa ho měla přímo vepsaný ve tváři a mohli jsme jej všichni vidět... Byl v ní – hleděl jí i z jejích zhasínajících očí... Když vyslovila jméno Nofret... bylo to, jako kdyby viděla –”

Renisenb se náhle odmlčela a obrátila tvář k Horimu s tázavě rozšířenými očima. „Hori, co viděla? Co spatřila – tam na stezce? My jsme přece neviděli nic! Vždyť tam nic nebylo!”

„Ne – pro nás ne.”

„A pro ni? Viděla snad Nofretu – Nofretu, která se přichází pomstít? Nofret je však mrtvá a leží v zapečetěné hrobce! Co tedy mohla vidět?”

„Viděla jen to, co se odehrávalo v jejím mozku.”

„Jsi si tím opravdu tak jistý? – Protože jestli ne –”

„Nu – Renisenbo, co když ne?”

„Hori,” vztáhla k němu Renisenb ruku, „skončilo to už? Skončilo to teď, když je Satipa mrtvá? Opravdu to skončilo?”

Konejšivě sevřel její dlaň do svých rukou.

„Ano, ano, Renisenbo – určitě... A konečně, ty se stejně nemusíš ničeho obávat.”

„Esa však tvrdí, že mě Nofret nenáviděla...” namítla Renisenb.

„Nofret že by tebe nenáviděla?”

„Esa to říká.”

„Nu, Nofret si zřejmě v nenávisti přímo libovala,” přikývl Hori. „Někdy si myslím, že v tomto domě nenáviděla všechny. Ale tys jí konečně nic neudělala.”

„Ne, ne, to je pravda.”

„A proto, Renisenbo, máš také čisté svědomí. Nemáš v něm nic, co by se ti mohlo vymstít.”

„Chceš tím říci, Hori, že kdybych já šla po stezce dolů – sama a při západu slunce – ve stejnou dobu, kdy zemřela Nofret, a kdybych otočila hlavu – neviděla bych nic? Byla bych v bezpečí?”

„Určitě budeš v bezpečí, Renisenbo... Protože jestli půjdeš po stezce dolů, půjdu vždy s tebou a nic se ti nesmí stát!”

Renisenb se však zamračila a zavrtěla hlavou.

„Ne, Hori – půjdu sama.”

„Ale proč, malá Renisenbo? Nebudeš se bát?”

„Budu,” přikývla Renisenb. „Myslím, že se budu velmi bát... Ale buď jak buď – musím to zkusit! Všichni v domě se třesou strachy, běhají celí bez sebe do chrámu a kupují si amulety, neboť jsou přesvědčeni a stále to rozkřikují, že není bezpečné chodit při západu slunce po stezce. Žádná tajemná síla však nezpůsobila, že Satipa ztratila rovnováhu a zřítla se. Způsobil to strach – strach ze zločinu, který spáchala. Myslím si, že jediné zločin dovede vysát z člověka život – i z takového, který je mladý a silný – a je na světě rád. Ale já jsem nic zlého neudělala – i když mě Nofret nenáviděla, nemůže mně přece její

zášť uškodit! Tak jsem o tom pevně přesvědčena... A stejně – než žít stále ve strachu, je lépe zemřít. Proto taky musím ten strach překonat!“

„Mluvíš velmi odvážně, Renisenbo.“

„Snad odvážněji, než myslím, Hori.“

Usmála se na něho a zvedla se k odchodu.

„Musela jsem se někomu svěřit.“

Také Hori se zvedl a zůstal stát vedle ní.

„Nezapomenu na tato tvoje slova, Renisenbo... Opravdu – ani na tvůj odhodlaný výraz, když jsi je vyslovovala. Jsou důkazem tvého statečného a upřímného srdce. Ostatně jsem o něm nikdy nepochyboval.“

Uchopil ji za ruku.

„Pohled, Renisenbo! Pohled z tohoto místa přes údolí k řece a zadívej se do dálky. To je Egypt – naše země: Tolik let pustošená a zeslabovaná válkami a nepokoji, roztrhaná na malá, bezvýznamná království... Ale teď – a bude to brzy – spojí se a vytvoří zase jednou jeden stát – z Horního a Dolního Egypta bude jedna jediná země. Jsem pevně přesvědčen, že ta pak brzy zase získá svou dávnou moc a slávu. A až k tomu dojde, Renisenbo, bude Egypt potřebovat statečné a odvážné muže i ženy – ženy, jaká jsi ty, Renisenbo!“

Trochu se zachmuřil a pokračoval:

„Nebude však potřebovat takové muže, jakým je Imhotep, věčně se starající jen o své zisky a ztráty. Ani muže, jako je nadutý a chvástavý Sobek, nebo mladíky, jako je Ipy – sobecké a ziskuchtivé! Ani dokonce takový hodný a svědomitý Yahmose nebude s těmi ostatními Egyptu příliš platný. Ne – v osudnou chvíli bude Egypt potřebovat docela jiné lidi! Rozumíš? Když tu tak sedávám doslova mezi mrtvými, když píši a vystavuji různé účty, docházím k poznání, že jsou zisky, které nemohou být měřeny hodnotou majetku, a zrovna tak existují ztráty, které jsou škodlivější než zničení celé úrody...“

Znovu se zasněně zadíval do dálky.

„Pozoruji odtud řeku – vidím v ní proudící krev Egypta. Byla zde dřív, než jsme se narodili a zůstane zde i po naší smrti... Život a smrt, Renisenbo, nemají takový význam. Jsem jen Hori, Imhotepův právní zástupce, ale když myslím na Egypt, cítím uspokojení – ano, radostné nadšení, které bych nevyměnil za pocity vládcy provincie. Rozumíš vůbec, co všechno ti tím říkám, Renisenbo?“

„Snad ano, Hori, aspoň trochu... Jsi jiný než všichni ti tam dole, poznala jsem to už před časem. A někdy, když jsem zde s tebou, mám i stejné pocity jako ty – ale mlhavé, neurčité. Já však opravdu chápu, co myslíš... Když jsem zde – nic z toho dění tam dole,“ ukázala prstem do údolí, „mně nepřipadá příliš důležité. Jak nicotné jsou ty hádky a sváry, jak zbytečný všechen ten shon a křik! Zde jako by člověk všemu unikal...“

Odmlčela se a svrážila obočí.

„Někdy jsem –“ zajíkla se, „docela ráda, že mohu utéci. A přece – sama nevím proč – tam dole je něco, co mě zas volá zpět...“

Hori pustil její ruku a o krok ustoupil.

„Ano – rozumím,“ řekl klidně. „Kameni – a jeho zpěv.“

„Co tím chceš říci, Hori? Vůbec jsem na Kameniho nemyslela.“

„Nemusela jsi zrovna na něho myslet, Renisenbo... Stejně jsem však přesvědčen, že i v této chvíli nasloucháš jeho písním, i když si to neuvědomuješ...“

Renisenbo na něho překvapeně pohlédla a zamračila se.

„Jak podivně mluvíš, Hori... Člověk přece nemůže až sem slyšet jeho zpěv. Je to příliš daleko.“

Hori lehce vzdychl a zavrtěl hlavou. Pobavený výraz, který se objevil v jeho tváři, ji překvapoval. Trochu ji to zlobilo i zaráželo, protože ho vůbec nedovedla pochopit.

13

První měsíc sklizně – 23. den

„Měla bys pro mne chvíli čas? Ráda bych ti něco řekla, paní.“

Esa pronikavě pohlédla na Henetu, která s úlisným úsměvem stála ve dveřích pokoje.

„O co jde?“ zeptala se stará žena příkře.

„Opravdu o nic zvláštního – aspoň si myslím, že ne... Ale napadlo mě, abych se snad zeptala –“

Esa ji krátce přerušila:

„Tak pojď dál – pojď! A ty –“ poklepala holí na rameno malé černé otrokyni, navlékající korále, „jdi do kuchyně a přines mi nějaké olivy – a taky mi udělej šťávu z granátových jablek!“

Malá dívka odběhla a Esa netrpělivě kývla na Henetu.

„Jde právě jen o tohle, Eso.“

Esa upřela zrak na předmět, který jí Heneta podávala. Byla to malá kazeta na šperky se zasunovacím víkem, upevněným nahoře dvěma knoflíky.

„Nu a co s tím?“

„Je to její... Našla jsem to teď – v jejím pokoji.“

„O kom to mluvíš? O Satipě?“

„Ale ne, Eso! O té druhé!“

„Myslíš Nofretu? Jak to?“

„No právě! Přece všechny její šperky a toaletní potřeby, lahvičky s voňavkami – prostě všechno – bylo pohřbeno s ní!“

Esa uvolnila tkaničku z uzávěrů a otevřela kazetu. Uvnitř byl náhrdelník z drobných skarabeů a polovina rozlomeného hladkého zeleného amuletů.

„Ph – nic zvláštního tu není,“ zabručela Esa. „Asi se to přehlédlo.“

„Ale balzamovači všechno odnesli!“

„Balzamovači nejsou o nic spolehlivější než kdokoli jiný. Na tohle zřejmě zapomněli.“

„Říkám ti – Eso, opravdu to v pokoji nebylo, když jsem se tam naposledy dívala.“

Stará žena opět pronikavě pohlédla na Henetu.

„Co si to zas vymýšlíš? Co se mně to snažíš namluvit? Ze se snad Nofret vrátila z podsvětí a je zde v domě? Přece nejsi opravdu tak hloupá, Heneto, ač to někdy ráda předstíráš! To máš z toho skutečně takovou radost, když můžeš rozšiřovat nějaké pitomé čarodějnické báchorky?“

Heneta však zlověstně potřásla hlavou.

„Všichni víme, co se stalo Satipě – a taky proč!“

„Snad ano,“ připustila Esa. „A možná taky, že někteří z nás už to věděli dřív. Nu – co tomu říkáš, Heneto? Vždycky jsem si myslela, že o tom, jak Nofret zemřela, víš mnohem víc než kdokoli z nás ostatních.“

„Ach, Eso, přece by sis něco takového nemohla o mně myslet –“

„A co bych nemohla?“ přerušila ji rázně Esa. „Já se nebojím myslet, Heneto! Neušlo mně, jak se poslední dva měsíce Satipa plíží po dome k smrti vyděšená! A tak mě právě od včerejška napadá, že ji někdo mohl mít hezky v hrsti tím, že věděl... Třeba jí vyhrožoval, že to řekne Yahmosovi, nebo dokonce Imhotepovi –“ Heneta na znamení protestu spustila hysterický křik, plný slavnostního zaříkávání a přísah. Esa přivřela oči, pohodlně se rozložila v křesle a klidně ji pozorovala.

„Ani na okamžik nepochybuji, že bys vůbec připustila domněnku, žeš něco takového prováděla. To od tebe opravdu nečekám.“

„Ale proč – ptám se, proč bych to dělala? Proč?“

„O tom nemám ani ponětí,“ ujistovala ji Esa. „Děláváš však ledacos, Heneto, pro co jsem nikdy nemohla najít uspokojivé vysvětlení.“

„Ty si tedy zřejmě myslíš, že jsem ji vydírala a ona mě podplácela, abych byla zticha! Přísahám u devíti bohů –“

„Bohy nech na pokoji! Jsi dost poctivá, Heneto – pokud vůbec nějaká poctivost na světě je. Třeba jsi opravdu nevěděla nic o tom, jak Nofret zemřela. Ale na druhé straně ti zase máloco ujde, co se v tomto domě děje. A jestli bych já chtěla na něco přísahat, pak bych přísahala na to, že ty sama jsi dala tuhle kazetu do Nofretina pokoje – ačkoliv nedovedu pochopit proč. Někáký důvod jsi však k tomu měla... Na takové podvody ti může naletět Imhotep, ale ne já! A nekňuč mi tu! Jsem stará ženská a nemohu vystát, když někdo brečí. Jdi a breč si Imhotepovi! Podle všeho to má docela rád, ačkoliv jen bůh Ré ví, co se mu na tom líbí.“

„Dám tedy tu kazetu Imhotepovi a řeknu mu –“

„Kdepak – dám mu ji sama. Tak a teď už zmiz, Heneto, a přestaň s rozšiřováním těch pitomých pověřivých báchorek! Bez Satipy je teď dům úplnou oázou klidu. Mrtvá Nofret nám prospěla víc než živá. Nyní však, když dluh je splacen, dej už se vším pokoj, ať se každý klidně vrátí ke své práci.“

///

„Co to má zase všechno znamenat?“ přiběhl zhurta Imhotep o několik minut později do Esina pokoje.

„Heneta je velmi rozčilená... Přišla ke mně celá uplakaná. Copak nikdo nemůže být k tomu oddanému stvoření ani trochu vlídný?“

Esa nehnula ani brvou a krátce se zasmála.

„Ty jsi ji prý – jak jsem tomu rozuměl – obvinila, že ukradla nějakou kazetu – kazetu se šperky.“

„Tak tohle ti řekla? Nu – bylo to trochu jinak. Tady je kazeta. Podle všeho byla nalezena v Nofretině

pokoji.“

Imhotep ji vzal z matčiných rukou.

„Ano – ano, je to ta, kterou jsem jí jednou dal.“ Opatrně ji otevřel. „Hm – skoro nic v ní není. Je to ale od těch balzamovačů nedbalost, že ji nevzali s ostatními osobními věcmi. Uváží-li člověk, kolik si za to Ipy a Mentu naučtovali, neměl by se už s takovým lajdáctvím setkat! Nu – hm – stejně mi připadá, že z toho Heneta dělá zbytečný problém – konečně pro nic!“

„Nu právě,“ přikývla Esa.

„Dám tu kazetu Kaitě, nebo ne – Renisenbě. Ta se aspoň vždy chovala k Nofretě velmi zdvořile.“
Vzdychl.

„Zřejmě je zcela nemožné, aby tu měl člověk chvíli klid. Tyhle ženské jsou samé slzy, samé hádky a hašteření.“

„Tak buď tedy rád, Imhotepe, že je tu konečně zas o jednu ženskou méně.“

„Ach, konečně máš pravdu! Co však můj ubohý Yahmose! Ale stejně, Eso, mám takový dojem – nu, že to snad nakonec bude i k lepšímu. Satipa mu sice porodila zdravé děti – to se musí uznat – ale na druhé straně nebyla zrovna dobrou manželkou. Yahmose jí ovšem příliš ve všem povoloval. Nu – nedá se nic dělat, teď už je po všem! Musím ti také říci, že v poslední době jsem měl z Yahmosova chování velkou radost. Připadá mi takový sebevědomější – už není tak úzkostlivý jako dříve, a jeho úsudek je v mnohém směru výborný – přímo vynikající...“

„Býval vždycky hodný a poslušný syn.“

„Ano – to taky nepopírám, ale býval vždycky pomalý a jako by se byl bál nějaké zodpovědnosti.“

„Taky jsi mu nikdy neumožnil, aby nějakou měl,“ řekla stroze Esa.

„Nu, teď se to všechno musí změnit. Připravuji smlouvu o společnictví a spoluvlastnictví. Bude podepsána v několika málo dnech. Všichni tři moji synové se stanou mými společníky.“

„Snad ne taky Ipy?“

„Nu – dotklo by se ho to, kdybychom ho opomenuli. Je to takový milý, dobrosrdečný hoch.“

„Rozhodně tedy není pomalý,“ poznamenala poněkud uštěpačně Esa.

„Ten ne, kdepak! A taky Sobek se polepšil – dříve jsem s ním nebyl příliš spokojen, ale v poslední době začal opravdu nový život. Zbytečně nepromarní ani chvíli a drží se teď mých a Yahmosových pokynů.“

„Nu – to jsou úplné chvalozpěvy,“ usoudila Esa. „A já ti zas řeknu, Imhotepe, že podle mého názoru to konečně děláš správně. Nebylo v pořádku, když se zde tvoji vlastní synové necítili spokojeni. Přesto si však myslím, že Ipy je pro spoluvlastnictví ještě příliš mladý. Je směšné dávat chlapci jeho věku takové postavení. Jak ho potom zvládneš?“

„Máš pravdu – něco na tom je...“ přikývl zamyšleně Imhotep.

Nato se zvedl k odchodu.

„Musím už jít. Mám na starosti ještě plno věcí. Jsou zde balzamovači a musí se všechno připravit k Satipinu pohřbu. Tahle úmrtí přijdou hodně draho – velmi draho. A když tak ještě jde jedno za druhým...“ povzdechl si Imhotep.

„Nu, snad, věřme,“ řekla konejšivě Esa, „že tohle je poslední – než přijdu na řadu já.“

„Ach, doufám, že ty budeš ještě hodně dlouho žít, drahá máti!“

„Za těchto okolností nepochybují, že opravdu doufáš,“ ušklíbla se Esa. „Ale na mně pak laskavě nešetři! Nevypadalo by to dobře. Potřebuji pořádnou výbavu, abych se na onom světě nenudila. A taky hodně jídla a pití – pár vymodelovaných otroků, hezky zdobenou šachovnici, a taky nějakou soupravu voňavek a kráslicích prostředků. Trvám rovněž na nejdražších nádobách – a aby byly z alabastru.“

„Ano – to víš, jistě,“ přikyvoval Imhotep a přešlapoval z nohy na nohu. „Až ten smutný den nadejde, určitě se ti dostane veškerých poct, o tom nepochybuj! Myslím si však, že v případě Satipy by zas něco podobného nebylo příliš vhodné. Člověk nechce budit pohoršení, ale opravdu za takových okolností...“ Imhotep nedokončil svou větu a spěšně odešel.

Esa se ironicky usmála, neboť si uvědomila, jak slovy – za takových okolností – Imhotep taktně připustil, že označení ‚nešťastná náhoda‘ plně nevystihuje způsob smrti, jímž jeho vzácná konkubína sešla ze světa.

14

První měsíc sklizně –25. den

Toho dne se všichni členové rodiny vrátili od soudu, kde byla náležitým způsobem se všemi příslušnými formalitami schválena a podepsána smlouva o spoluvlastnictví. Všeobecně dobrá a slavnostní nálada zavládla v celém dome, jedinou výjimkou byl Ipy, kterého skoro v posledním okamžiku ze společnictví

vyloučili pro přílišné mládí. Byl proto tak rozrušen, že se hned po návratu vzdálil z domova.

Imhotep v rozjařené náladě poručil, aby byl přinesen velký džbán vína, který postavili na široký podstavec u vchodu do domu.

„Napij se, synu,“ zvolal Imhotep a poplácal Yahmose po ramenou. „Zapomeň aspoň v tuto chvíli na svou bolestnou ztrátu i smutek! Mysleme jen na dobré dny, které nás v budoucnu čekají!“

Imhotep, Yahmose, Sobek i Hori slavnostně pozvedli své poháry a připíjeli na zdraví.

Po chvíli někdo přiběhl se zprávou, že byl ukraden osel. Všichni čtyři se okamžitě zvedli a spěchali vyšetřit nepříjemnou událost.

Asi o hodinu později se první vrátil Yahmose, celý unavený a určiený. Přistoupil ke džbánu s vínem, který stál dosud na téměř místě, kde jej zanechali, a naplnil svůj bronzový pohár. Pak usedl do chladivého stínu u vchodu a zvolna usrkoval lahodný nápoj. O něco později vešel rázným krokem na nádvoří Sobek.

„Ach!“ vykřikl radostně. „Teď se teprve pořádně napij! Pojd, Yahmosi, napijme se spolu na naši budoucnost! Konečně ji máme zajištěnu! Dnešní den je pro nás opravdu radostný!“

Yahmose přikyvoval na souhlas.

„Ano – máš pravdu... V každém případě budeme mít snadnější život.“

„Jsi ve svých projevech vždycky tak zdrženlivý, Yahmosi,“ zasmál se Sobek a dychtivě ponořil do vína svůj pohár. Vypil jej jedním douškem, a když jej odkládal, labužnicky si olizoval rty.

„Teď se uvidí, jestli otec bude stále zůstatvat sto let za opicemi, nebo zda se mně podaří přesvědčit ho a naučit ho moderním způsobům.“

„Na tvém místě bych postupoval velmi pomalu,“ napomínal ho Yahmose. „Jsi příliš horkokrevný.“

Sobek se na bratra láskyplně usmál. Byl ve vrcholně dobré náladě.

„Ty náš starý, opatrný loudo!“ dobíral si ho škádlivě.

Yahmose se pousmál a nijak ho to nevyvedlo z míry.

„Je to nejlepší způsob, jak s ním jednat. Stejně k nám byl tak dobrý a velkorysý. Nesmíme mu teď dělat něco, co by ho mohlo mrzet.“

Sobek na něho zvědavě pohlédl.

„Ty máš opravdu našeho otce tolik rád? Jaký ty jsi láskyplný tvor, Yahmosi! Já zase – já zase nestojím o nikoho – ovšem, kromě sebe. Tak na zdraví Sobekovi!“

A dlouhým douškem vypil další pohár vína.

„Buď opatrný,“ napomínal ho Yahmose. „Dnes jsi málo jedl... Někdy, když pak člověk vypije tolik vína...“

Vtom zmlkl uprostřed věty a křečovitě sevřel rty.

„Co se děje, Yahmosi?“ vyhrkl Sobek.

„Ale nic – taková náhlá bolest – já – to nic není...“

Zvedl však ruku, aby si otřel čelo, na němž mu vyvstaly studené krůpěje potu.

„Nevypadáš dobře...“

„Už – už to přešlo –“

„Doufejme – pokud ovšem to víno někdo neotrávil.“ Sobek se vesele zasmál vlastním slovům a natáhl znovu ruku ke džbánu. V tom okamžiku jako by jeho paže ztuhla a v náhlém záchvatu kruté bolesti se celým tělem prudce naklonil vpřed.

„Yahmosi,“ vydechl, „Yahmosi! Já – taky...“

Yahmose sebou rychle trhl, jako by k němu chtěl přiskočit, ale tu se najednou jeho postava zhroutila. Z hrdla se mu vydral přidušený výkřik.

Sobek se už zatím svíjel mučivou bolestí. Z posledních sil pozvedl hlas a vykřikl: „Pomoc! Pošlete pro lékaře – lékaře...!“

Heneta vyběhla z domu.

„Volali jste? Co jste chtěli? Co se děje?“

Na její poplašené volání přiběhli ostatní.

Oba bratři sténali bolestí.

„Vino – jed – volejte lékaře...“ vyrazil ze sebe naříkavě Yahmose.

To už se rozlehl Henetín pronikavý křik:

„Další neštěstí! Je to přece pravda! Tento dům je prokletý! Rychle do chrámu pro božího otce! Mersu je zkušený lékař – ten nám pomůže...“

/III/

Imhotep už pokolikáté měřil sem a tam svými kroky hlavní síň domu. Jeho včerejší slavnostní roucho bylo pomačkané a špinavé. Ani se nepřevlékl ani nevykoupal. Tvář měl strhanou bolestí a hrůzou.

Ze zadní části domu sem doléhal pláč a nářek – ženská odezva na katastrofu, která opět vyšinula z

pravidelného rytmu života celou domácnost. Henetino truchlivé kvílení všechno přehlušovalo. Z vedlejší místnosti se zas ozýval zvýšený hlas kněze a lékaře Mersa, zápasícího o život s tělem bezvládného Yahmose.

Renisenb, upoutána zvukem jeho hlasu, lehkým krokem vešla z ženské části domu do hlavní síně. Přistoupila k otevřeným dveřím a tiše zůstala stát na prahu vedlejší místnosti. Melodická slova kněze se jako hojivý balzám vlévala do její duše.

„Ach, Eseto, bohyně kouzel, zbav a osvoboď ho skrze mne od všeho zlého, ďábelského a nekalého, od ran boha a bohyně, od msty mrtvého muže nebo ženy, od nepřítele nebo nepřítelkyně, kteří by mohli mařit mé úsilí...“

Z Yahmosových rtů se vydral lehký sten.

Renisenb se v duchu připojila k modlícímu.

„Ach, Eseto, velká Eseto, zachraň ho, zachraň mého bratra Yahmose...! Ty, která jsi nejmocnější z kouzelnic...“

Myšlenky, vířící jí zmateně hlavou, se náhle pozastavily nad slovy zaříkávací formule.

„Od všeho zlého, ďábelského a nekalého... Ano – to, co se v tomto domě děje – ano, zlé, nekalé myšlenky – zloba mrtvé ženy...!“

Začala mluvit sama pro sebe, oslovujíc přímo tu, na kterou myslela.

„Yahmose ti přece nic neudělal, Nofreto... I když Satipa byla jeho ženou, nemůžeš svalovat vinu za její činy na něho! Nikdy si taky nenechala poroučet ani od něho ani od nikoho jiného! Satipa, která ti ublížila, je mrtvá. Copak ti to nestačí? I Sobek je mrtev – Sobek, který proti tobě jen mluvil – ale ve skutečnosti ti nikdy nic neudělal! Ach, Eseto, nedopusť, aby zemřel taky Yahmose! Zachraň ho od Nofretiny pomstychtivé nenávisti!“

Imhotep, který stále ještě jako ve snách přecházel sem a tam, náhle zvedl hlavu. Při pohledu na svou dceru se mu napjaté rysy uvolnily a láskyplný výraz zaplavil jeho tvář.

„Pojď ke mně, Renisenbo! Pojď, mé milované dítě!“

Přiběhla a stulila se mu v náručí.

„Ach, tatínku, jak to s ním vypadá?“

„Domnívají se, že snad – je ještě naděje,“ řekl s povzdechem. „Ale Sobek – už víš?“

„Ano, vím. Copak jsi neslyšel náš pláč?“

„Zemřel za svítání,“ řekl temně Imhotep. „Sobek – můj silný, krásný syn...“ Hlas mu zjhl a zlomil se.

„Ach, to je strašné a kruté – copak se nedalo nic dělat?“

„Udělalo se všechno, co bylo v lidských silách. Dostal léky na zvracení, odvary z mocných bylin, obložili ho svatými amulety a vyzpívali nad ním všechny nejúčinnější modlitby. Veškeré úsilí bylo marné... Mersu je zkušený lékař, věřím mu. Jestli on nedovedl zachránit mého syna – pak byla vůle bohů, aby zachráněn nebyl,“ řekl odevzdane Imhotep.

Zvýšeným hlasem ukončil právě kněz a lékař v jediné osobě i poslední slova zpívané modlitby. Vyšel z místnosti a stíral si z čela krůpěje potu.

„Jak je?“ úzkostlivě se na něho obrátil Imhotep.

„Z milosti bohyně Esety zůstane tvůj syn naživu,“ řekl vážně. „Je ještě velmi slabý, ale krize, způsobená jedem, už pominula. Ďábelská moc ustoupila.“

Hlas se mu znatelně změnil, když skoro všedním tónem dodal:

„Naštěstí Yahmose otráveného vína tolik nevypil. Zřejmě je jen pomalu usrkoval, zatímco tvůj syn Sobek musel vypít víno jedním douškem.“

Imhotep zasténal.

„Tak vidíš, a to byl ten rozdíl mezi nimi... Yahmose – vždy úzkostlivý a opatrný v každé maličkosti, stejně jako v jídle a pití... Zato Sobek hnal hned všechno do krajnosti! Byl velkorysý, nestřídmý... Ach, běda! Jak na to doplatil!“

S náhlou příkroostí se zeptal:

„A bylo to víno určité otrávené?“

„O tom nepochybuj, Imhotepe. Zbytek byl podroben zkoušce mými mladšími pomocníky... Vyzkoušeli víno na zvířatech. Všechna posla buď hned nebo po chvíli.“

„Vždyť jsem pil totéž víno i já, ani ne hodinu předtím, a žádné potíže jsem neměl!“

„V té době zřejmě ještě otrávené nebylo – jed tam dal někdo až později.“

Na znamení protestu se Imhotep prudce udeřil pěstí jedné ruky do druhé dlaně.

„Nesmysl!“ prohlásil. „Nikdo z živých by se pod střechou tohoto domu neodvážil otrávit mé syny! Nikdo z živých – chápeš?“

Mersu lehce naklonil hlavu a jeho tvář nabyla nevyzpytatelného výrazu.

„Nu, tohle si můžeš přece nejlépe posoudit sám, Imhotepe.“

Imhotepe se nervózně poškrábal za uchem.

„Inu – něco se po domě povídá, a rád bych, abys to taky slyšel,“ řekl náhle. Na jeho zatleskání přiběhl sluha.

„Přiveď toho chlapce, co pase dobytek,“ poručil a obrátil se k Mersovi. „Není to zrovna chytrý hoch... Trvá příliš dlouho, než pochopí, co mu kdo říká... Myslím, že nemá ani všech pět pohromadě. Přesto má však oči a dobře jimi vidí – a navíc je Yahmosovi velmi oddán, protože s ním vždycky zacházel mírně a laskavě. Inu, Yahmose dovedl být shovívavý k jeho nedostatkům.“

Sluha se právě vracel a za ruku táhl slabého, skrovně přioděného hošíka, velmi tmavé, až černé pleti.

Chlapec trochu šilhal a měl vyděšenou prostoduchou tvář.

„Mluv!“ vyzval ho Imhotepe přísně. „Všechno přesně opakuji, co jsi předtím řekl!“

Hoch svěsil hlavu a začal si popotahovat kousek sukna ovinutého kolem pasu.

„Mluv!“ zařval na něho výhružně Imhotepe.

Vtom, opírajíc se o hůl, přibelhala se Esa a poloslepýma očima vrhla na Imhotepe pronikavý pohled.

„Vždyť to dítě jenom vyděsíš! Tu máš – Renisenbo, dej mu pochoutku! Tak – a teď nám hezky, chlapče, pověz, co jsi viděl.“

Hochův vyjevený pohled klouzal z jednoho na druhého.

„Tak tedy včera, když jsi šel kolem vrat našeho nádvoří –“ snažila se mu pomáhat Esa, „viděl jsi – copak jsi viděl?“

Hoch zavrtěl hlavou a díval se stranou.

„Kde je můj pán Yahmose?“ zašeptal po chvíli.

Kněz se s laskavou důstojností ujal slova.

„Je to přání tvého pána – Yahmose, abys nám vyprávěl, co se ti přihodilo. Neboj se – nikdo z nás ti neublíží.“

Radostný záblesk se objevil v hochově tváři.

„Můj pán byl ke mně vždycky hodný. Ano – udělám, jak si to on přeje.“

Zase se odmlčel... Zdálo se, že Imhotepe opět vybuchne, ale lékařův pohled ho zadržel.

Konečně hoch spustil. Mluvil nervózně a v trhaných větách. Při své řeči bloudil pohledem ze strany na stranu, jako by se bál, že ho může někdo tajně poslouchat.

„Ten malý osel pořád něco vyvádí... Běžel jsem za ním s holí. On mi utekl – až k velkým vratům do dvora – a já se podíval dovnitř, na dům. U vchodu nikdo nebyl, jen džbán na víno. A pak nějaká žena – paní z domu vyšla ven a zůstala stát u vchodu... Potom šla ke džbánu a natáhla nad něj ruce, a pak – pak se asi vrátila do domu. Už nevím... Zaslechl jsem kroky a obrátil se. Viděl jsem svého pána Yahmose – vracel se z polí. Tak jsem hned utíkal za oslem, a můj pán vešel do nádvoří.“

„A ty jsi ho nevaroval!“ vykřikl rozzuřeně Imhotepe. „Ty jsi mu nic neřekl!“

„Nevěděl jsem, že – že se stalo něco zlého!“ propukl hoch v pláč. „Nic jsem neviděl, jen tu paní, jak se smála, když nad džbánem rozhodila ruce... Nic jsem neviděl...“

„Kdo byla ta paní?“ zeptal se kněz.

Hoch s tupým výrazem zavrtěl hlavou.

„Nevím... Musela to být paní z tohoto domu, neznám je všechny. Moje stádo je daleko, na druhém konci pastvin. Víím jen – ano – měla na sobě barevné šaty.“

Renisenb strnula údivem.

„Byla to snad některá ze služebných?“ dotazoval se kněz, nespouštěje z něho oči.“

Hoch rozhodně zavrtěl hlavou.

„Ne, nebyla to služebná... Měla načesanou hlavu a na sobě šperky – Služebné nenosí šperky.“

„Šperky?“ vyhrkl Imhotepe. „Jaké šperky?“

Hoch teď mluvil s horlivou přesvědčivostí, jako kdyby konečně překonal svůj strach a byl si naprosto jistý tím, co říká.

„Měla na sobě tři šňůry perel, vpředu se zlatými lvy...“

Ese vypadla hůl a zarachotila o zem. Imhotepe přidušeně vykřikl a Mersu hrozivým hlasem řekl:

„Ty lžeš, kluku!“

„Je to pravda! Přísahám, že je to pravda...“

Hochův hlas se zvedl do pronikavého křiku.

Z vedlejšího pokoje, kde ležel nemocný, se ozval slabý hlas Yahmosův: „Co se děje?“

Hoch tam otevřenými dveřmi vběhl jako šipka a přikrčil se u Yahmosova lože.

„Pane – pane – chtějí mě bít!“

„Ale ne – neboj se!“ Yahmose s velkou námahou pootočil hlavu na zprohýbaném dřevěném podhlavníku.

„Ať se tomu chlapci nic nestane! Je prostý, ale upřímný... Slibte mi to!“

„To víš, že ne – samozřejmě,“ přikyvoval Imhotep. „Není taky důvodu... Je jasné, že hoch řekl všechno, co ví – a podle všeho si nevymýšlí. Tak utíkej, chlapče, ale nechoď se stádem daleko... Drž se blízko domu, abychom tě mohli snadno najít, kdybychom tě ještě potřebovali!“

Hoch povstal a váhavě pohlédl na Yahmose.

„Ty jsi nemocný, pane?“

Yahmose se slabě usmál.

„Neboj se, nechci přece umřít! Teď však jdi a udělej, jak ti bylo poručeno.“

Hoch odběhl se šťastným úsměvem. Kněz zkoumavě prohlížel Yahmosovy oči a zkoušel rychlost tepu. Pak doporučil nemocnému spánek a vyšel s ostatními zpět do hlavní síně.

„Poznal jsi snad někoho podle popisu, který nám hoch podal?“ obrátil se na Imhotepa s otázkou.

Imhotep přikyvl. Jeho temně bronzové tváře nabyly až chorobně nachového zabarvení.

„Šaty z barevného lnu zde nosila jedině Nofret,“ ozvala se Renisenb dříve, než mohl promluvit. „Byla to nová móda, kterou sem přinesla z měst na severu. Ale všechny tyto šaty byly pochovány s ní.“

„A ty tři šňůry perel se lvími hlavami z ryzího zlata jsem jí dal já,“ připojil se k vysvětlení Imhotep. „Nikdo jiný v domě takový šperk neměl. Byl mimořádně krásný a velmi drahý. Avšak všechny její šperky kromě bezcenné šňůry ze skarabeů byly pochovány s ní a zapečetěny v jejím hrobě.“

Rozčileně rozhodil rukama.

„Jaké je to pronásledování – jaká je to mstivost! Podívejme se na konkubínu, s kterou jsem tak dobře zacházel, které jsem prokazoval veškerou úctu! Pohřbil jsem ji řádně se všemi příslušnými obřady, bez ohledu na vydání! Jedl a pil jsem s ní v přátelství – to mohou všichni dosvědčit... Neměla vůbec důvod na něco si stěžovat – udělal jsem pro ni opravdu víc, než se slušelo a patřilo. Byl jsem dokonce ochoten dát jí přednost na úkor svých vlastních synů. Jakou má tedy příčinu vracet se takto z podsvětí a pronásledovat mě a mou rodinu?“

„Podle všeho není zášť mrtvé ženy namířena proti tobě, Imhotepe,“ řekl Mersu vážně. „V době, kdy tys pil víno, bylo ještě bezvadné. Kdo z rodiny ublížil tvé konkubíně?“

„Žena, která je už mrtvá,“ odpověděl Imhotep stručně.

„Rozumím... Myslíš manželku tvého syna Yahmose?“

„Ano,“ přikyvl Imhotep. Chvilí mlčel – pak však zprudka vybuchl: „Co však lze proti tomu dělat, otče představený? Jak mám čelit takové zlé zášti? Ach, buď proklet den, kdy jsem přivedl tu ženskou do svého domu!“

„Opravdu prokletý den,“ ozval se hluboký hlas Kaity. Právě se totiž objevila ve dveřích ženské části domu. Oči měla obtěžkány slzami, které se snažila zadržovat, a v její prosté tváři se zračilo tolik síly a odhodlanosti, že to bylo až obdivuhodné. Kaitin drsný, hluboký hlas se chvěl hněvem.

„Byl to vskutku prokletý den, když jsi sem přivedl Nofretu, Imhotepe! Zničila tvého nejchytřejšího a nejhezčího syna! Ano – přinesla smrt nejen Satipě, ale taky mému Sobekovi! A Yahmose – ten unikl jen o vlas... Kdo přijde příště na řadu? Ušetří snad děti? Ona – která se nerozpakovala udeřit i malou Anchu? Něco se musí udělat, Imhotepe!“

„Něco se musí udělat,“ opakoval Imhotep a prosebně se zahleděl na kněze.

Ten však jen s důstojným vzezřením pokyvoval hlavou.

„Jsou způsoby i prostředky, Imhotepe,“ řekl konečně. „Když jsme si teď jisti fakty, můžeme něco podniknout. Myslím na tvou mrtvou manželku Ashayetu... Byla to žena z velmi vlivné rodiny. Svým přičiněním by mohla vzbudit u někoho v podsvětí mocný zájem o to, co se tu děje, a on by pak mohl zakročit ve tvůj prospěch. Ovšem – musel by to být někdo, vůči komu by byla Nofret bezmocná. Bude nutné, abychom se vzájemně poradili.“

Kait se krátce zasmála.

„Jen se neradíte příliš dlouho! Muži jsou všichni stejní – bez výjimky, i kněží! Známe to – všechno musí být podle zákonů a předpisů... Ale jedno vám říkám – pospěšte si! Jinak si pamatujte, že budou pod střechou tohoto domu další nebožtíci!“

Rázně se obrátila a odešla.

„Výborná žena,“ zabručel Imhotep. „Oddaná matka svých dětí, poslušná manželka – ale ty její způsoby? Někdy nejsou zrovna takové, jaké by měly být vůči hlavě rodiny. Přirozeně ji za těchto okolností omlouvám... Jsme všichni jako smyslů zbaveni, ani snad člověk neví, co dělá.“

A sklesle složil hlavu do dlaní.

„Někteří z nás si opravdu zřídka kdy uvědomují, co vlastně dělají,“ poznamenala Esa. Imhotep rozmrzele pohlédl na matku. Lékař se pak zvedl k odchodu a Imhotep ho vyprovodil před dům, aby přijal další pokyny k ošetřování nemocného syna. V místnosti zůstala jen Renisenb, která se tázavě podívala na starou ženu. Esa seděla dál v tichém mlčení. Mračila se a její tvář nabývala tak podivného výrazu, že Renisenb téměř bázně vyhrkla.

„Na co myslíš, babičko?“

„Myslím – ano, to je to pravé slovo, dítě. V tomto domě se dějí pozoruhodné věci – opravdu, velmi pozoruhodné, a proto je přímo nutné, aby aspoň někdo myslel!“

„Jsou přímo strašné!“ vyhrkla Renisenb. Zachvěla se a dodala: „Nahánějí mně hrůzu.“

„Nahánějí hrůzu i mně,“ přikývla Esa. „Ale z jiného důvodu.“

A svým typickým způsobem si pošinula nakřivo paruku.

„Yahmose však už nezemře,“ pokračovala Renisenb. „Zůstane naživu!“

Esa přikývla.

„Ano – lékař ho dostal včas do svých rukou. Příště by však nemusel mít takové štěstí.“

„Příště...? Ty tedy myslíš, že se něco takového může stát ještě jednou?“

„Myslím, abyste si Yahmose i ty a Ipy – a snad i Kait – dávali opravdu hodně pozor na to, co jíte a pijete. Dbejte vždycky, aby ze všeho první ochutnal otrok.“

„A co ty, babičko?“

Esa se opět usmála svým potměšilým, až ironickým úsměvem.

„Já, Renisenbo, už jsem stará žena a miluji život tak, jak jej dovedou milovat jen staří lidé. Vychutnávám každou hodinu, každou minutu, která mi ještě zbývá... Z vás všech, rozumíš, mám právě já nejlepší naději zůstat naživu, protože jsem opatrnější než kdokoliv z vás.“

„A co otec? Přece snad nemá Nofret v úmyslu zahubit i jeho?“

„Tvého otce? Nevím... To opravdu, děvče, nevím... Dosud tomu všemu dobře nerozumím. Musím si zítra znovu ještě promluvit s tím pasáčkem dobytka, až si však ještě sama všechno v klidu promyslím... Něco mi v tom jeho příběhu –“

Zmlkla a zamračila se. Nato opírajíc se o hůl, s povzdechem vstala a odběhla do svého pokoje.

Renisenb vstoupila do místnosti, kde ležel nemocný bratr. Spal však – a tak zase tiše vyšla ven. Po chvíli váhání zamířila směrem k pokojům, které obývala Kait. Zůstala nepovšimnuta stát na prahu místnosti a pozorovala, jak švagrová zpívá dítěti ukolébavku. Její tvář byla opět klidná a mírná. Vypadala tak nezměněně, že na okamžik měla Renisenb dokonce pocit, jako by ta celá tragédie posledních čtyřiaadvaceti hodin byla pouhým snem.

Pomaloučku se opět obrátila a odešla do svého vlastního pokoje.

Všimla si, že na stole mezi jejími krabicemi a kráslicemi prostředky a skleničkami voňavek leží malá kazeta na šperky, která patřila dříve Nofretě.

Renisenb ji vzala do rukou a pozorně ji prohlížela. Ano – této věci se dotýkala Nofret, měla ji v rukou – byla její...

A opět vlna lítosti, spojená s tím podivným pocitem porozumění, zaplavila Renisenbino nitro. Ano – Nofret určitě byla nešťastná! A možná, že právě pokaždé, když držela tuto kazetku v ruce, si znovu a znovu uvědomovala, jak velice je nešťastná. V jednom takovém okamžiku mohla třeba zatoužit po pomstě...

Chtěla asi, aby se její vlastní neštěstí změnilo v nenávisť – v zlovolnou zášť... A ta snad dosud plane, stále ještě prahne po strašlivé pomstě... Ale ne – ne, to není možné... Určitě ne!

Renisenb zamyšleně a téměř bezděčně stiskla uzávěry a víčko se vysunulo. Viděla korále ze skarabeů – zlomený amulet – a ještě něco jiného...!

Srdce se jí prudce rozbušilo, když se v její ruce ocitl perlový náhrdelník se zlatými lvy...

15

První měsíc sklizně – 30. den

Nálezem náhrdelníku byla Renisenb přímo vyděšena.

Vmžiku jej instinktivně vsunula do krabičky, zavřela víčko a pevně utáhla řetízek uzávěry. Jako by jí něco říkalo, aby svůj objev utajila. Dokonce se ustrašeně rozhlédla, zda ji nikdo nepozoroval.

V noci nezamhouřila oka, obracela se ze strany na stranu a její hlava nemohla najít na dřevěném podhlavníku uspokojivou polohu.

K ránu se rozhodla, že se někomu musí svěřit. Tíhu vzrušujícího objevu nedovedla déle nést sama na svých bedrech. Dvakrát během noci vyskočila, neboť vždy měla dojem, že snad zahlédla Nofretinu

Postavu výhružně stát u svého lůžka. Ve skutečnosti však nikoho neviděla...

Vytáhla tedy náhrdelník z kazety a ukryla jej v záhybech svých šatů. Sotva s tím byla hotova, vběhla do pokoje Heneta. Její bystré oči svítily radostným vzrušením, že zas mohla oznámit nějakou novinu.

„Představ si, Renisenbo, není to strašné? Ten chlapec – znáš ho – ten pasáček – víš, který? Zkrátka, usnul dnes ráno u sýpky jako dřevo. Každý s ním tam třepe a křičí mu do ucha – ale marně! Zřejmě se už asi neprobudí! Vypadá to, jako kdyby se napil šťávy z makovic – nu, třeba se jí taky napil – ale stejně, kdo mu ji mohl dát? Určitě nikdo z nás – za to ručím. Není však taky pravděpodobné, že by si ji vzal sám! Ach, že nás to už včera nenapadlo, jak to s ním dopadne!“ Henetina ruka se dotkla jednoho z četných a pro ni tak nepostradatelných amuletů. „Ať nás Amon ochrání od duchů zlých zemřelých! Ten hoch řekl, co viděl – řekl, že viděl ji! A tak se ona opět vrátila a dala mu vypít šťávu z makovic, aby ho navždy uspala. Ach, ona je příliš mocná – ta Nofret! Byla za mořem – rozumíš – daleko od Egypta. Dala bych za to krk, že se tam naučila všem možným cizokrajným čarám a kouzlům! Ne, v tomto domě už nejsme bezpeční – nikdo z nás nemůže být bezpečný! Tvůj otec by měl darovat Amónovi pár býků, kdyby to pomohlo, nebo ať dá raději celé stádo! Na šetrnost teď opravdu není vhodná doba! Musíme chránit sami sebe... Musíme se s prosbou obrátit na tvou matku – Imhotep to taky chce udělat. I kněz Mersu mu to radí. Budou posílat slavnostní dopis mrtvé Ashayetě a Hori má nyní plno práce s jeho sestavováním. Tvůj otec byl původně pro to, aby se poslal Nofretě – na ni se chtěl obrátit nejdříve... Víš, něco jako ‚Ty nejskvělejší Nofreto, co zlého jsem ti kdy udělal –‘ a tak podobně. Božský otec však tvrdil, že by to už nebylo mnoho platné, je přý třeba mocnějšího zásahu! Vždyť tvoje matka Ashayeta byla velkou paní. Bratr její matky nebyl nikdo jiný než sám nomarch a zase její bratr přímo vrchním správcem vesetského veíra. Až se všechno, co se tu děje, donese k jejímu sluchu, ta už se postará, aby taková konkubína nemohla ničit její vlastní děti! Ach ano, určitě se dočkáme spravedlnosti! Hori už teď sestavuje prosebný dopis, ale to už jsem ti říkala.“ Renisenb měla původně v úmyslu vyhledat Horiho a svěřit se mu s nálezem náhrdelníku. Jestli však měl Hori jednání s kněžími v chrámu bohyně Esety, pak nebyla naděje, že by se s ním mohla setkat o samotě. Měla by snad jít za otcem? Při tomto pomyšlení sama nespokojeně zavrtěla hlavou. Uvědomovala si, že právě v nejkritičtější době se otec úplně zhroutil. Poznala, že teď stejně jako dříve nahrazoval pravou mužnou rozhodnost jen rámusivou okázalostí. Kdyby Yahmose nebyl nemocný, mohla by se obrátit na něho, ačkoliv také zapochybovala, zda by jí pomohl opravdu dobrou radou. Pravděpodobně by na ni naléhal, aby všechno ohlásila Imhotepovi.

Renisenb však jasně cítila nějaké vnitřní varování, aby se vyhnula právě tomu. Imhotep by totiž všechno ihned rozhlásil na všechny strany, zatímco ona s vzrůstající naléhavostí tušila, že musí tuto příhodu zachovat v přísné tajnosti. Kdyby se jí však někdo na důvod zeptal – stěží by dovedla odpovědět.

Ne – nikdo jiný! Potřebovala jediné Horiho. Ten by věděl jako vždycky, co má správně dělat. Předně by určitě ten nešťastný náhrdelník převzal, a tím by z ní i sňal starosti a zmatené rozpaky. Pak by se na ni podíval svými laskavými vážnými očima a ihned by měla pocít, že už je všechno v pořádku...

Ale co naplat – teď k Horimu nemohla...

Na chvíli se octla v pokušení svěřit se Kaitě. Určitě by to však nebylo uspokojivé řešení, protože Kait nikdy pořádně neposlouchá, co jí někdo říká. Snad – kdyby se jí tak podařilo vytáhnout ji někam od dětí? Ale ne – nepomohlo by to! Kait byla sice hodná, ale hloupá.

„Pak je tu ještě Kamení,“ napadlo Renisenb, „a taky moje babička...“

Kamení...? Bylo něco příjemného v pomyšlení a představě, že by se mohla svěřit Kamenimu. Před očima si dovedla jasně vybavit jeho tvář, měnící výraz od veselé vyzývavosti k opravdovému zájmu – zájmu v její prospěch... Nebo by to snad nemuselo být v její prospěch?

Proč ji právě teď napadlo to zákeřně zrádné podezření, že mezi Kamenim a Nofretou bylo bližší přátelství, než se napovrch zdálo? Snad proto, že Kamení nepřímo pomohl Nofretě v jejím plánu znepřátelit Imhotepa s vlastní rodinou? Hájl se sice, že nemohl jednat jinak – mluvil však pravdu? Nebylo přece nic snadnějšího než tvrdit něco takového! Ono totiž všechno, co Kamení řekl, znělo příjemně, přirozeně a pravdivě... I jeho smích byl tak strhující, že se člověku také hned chtělo smát... Opravdu – okouzluje muž! Jak vybraným způsobem se dovedl pohybovat, s jakou přirozenou důstojností nesl svou hlavu na bronzově lesklých ramenou... A ten pohled jeho očí! Ano – pohled očí, to bylo ono... Renisenb plná zmatků přerušila proud svých úvah. Usoudila, že Kameního oči nebyly jako Horiho – uklidňující a laskavé. Právě naopak! Byla v nich výzva a žádost...

Při této představě se Renisenb vehnala krev do tváře a v očích se jí zajiskřilo. Ne – Kamenimu se rozhodně s nálezem Nofretina náhrdelníku nesvěří. Půjde za Esou! Esa totiž na ni právě včera udělala velký dojem. Třebas stará, je to žena, která dovede všechno pochopit a navíc má bystrý, prakticky uvažující rozum, a ten každý jiný z rodiny naprosto postrádal.

„Je stará – ale bude si vědět rady,“ rozhodla se Renisenb.

/III/

Při první zmínce o náhrdelníku se Esa rychle rozhlédla a zvedla prst k ústům. Pak teprve natáhla ruku k Renisenbě, která zatím hmatala v záhybech svých šatů, až vytáhla náhrdelník a spěšně jej vložila staré ženě do dlaně. Esa si jej na okamžik přidržela blízko svých špatně vidoucích očí, a pak šperk rychle a pečlivě schovala zase do svých šatů. „Tak – a teď už o tom ani slovo,“ řekla tlumeným, ale rozhodným hlasem. „V tomto domě mají i stěny uši... Celou noc jsem probděla přemýšlela. Máme toho hodně před sebou – musíme něco podniknout.“

„Otec s Horim šli do chrámu bohyně Esety. Radí se s Mersem, jak sestavit petici mé matce, aby se za nás přimluvila.“

„O tom vím... Ať se tvůj otec zabývá duchy mrtvých – já se budu zas zabývat věcmi tohoto světa, rozumíš? Až se Hori vrátí, pošli ho sem ke mně! Je toho hodně, o čem bych si s ním ráda promluvila – Horimu mohu důvěřovat.“

„Ano, Hori si s tím bude vědět rady,“ přikývla šťastně Renisenb.

Esa na ni zvědavě pohlédla.

„Často chodíváš nahoru k hrobce, vid'š? O čempak vy dva spolu mluvíte?“

Renisenb potřásla rozpačité hlavou.

„Ach – o řece, o Egyptě, a jak se mění barvy a stíny písku i skal dole pod námi... Ale často nemluvíme vůbec. Jen tak tam sedávám – v takovém klidu a míru. Tam neslyším hádavé hlasy a křičící děti, ani hluk z toho věčného shonu zde v domě. Mohu si tam tiše přemýšlet a Hori mě nevyrušuje. A pak někdy najednou zvednu hlavu a vidím, že mě pozoruje – a oba se začneme usmívat... Tam nahoře jsem prostě šťastná.“

„Ty jsi opravdu šťastná, Renisenbo,“ řekla Esa zamyšleně. „Našla jsi štěstí, které má každý člověk jen ve svém srdci. Pro většinu žen však štěstí znamená něco docela jiného. Spočívá v drobných starostech – v rodinném shonu, v péči o děti... Také ovšem v zábavě, ve smíchu i hádkách s ostatními ženami nebo střídavě v lásce a nenávisti k muži. Je vybudováno ze samých drobných všedních událostí, které drží u sebe jako korály na šňůře.“

„Tvůj život byl taky takový, babičko?“

„Většinou ano... Teď jsem však stará a často tu sedávám sama. Spatně vidím, špatně chodím, a tak si teprve uvědomuji, že existuje taky nějaký vnitřní život – nejen ten kolem nás. Jsem však zas už příliš stará na to, abych se učila správně žít. A tak mám radost, když trochu vyhubuji své malé otrokyni nebo když mně z kuchyně přinesou hezky teplé jídlo, a přímo se těším na chuť různých druhů chlebů, které u nás pečeme. Úžasně mně chutná zralé víno nebo šťáva z granátových jablek. To jsou teď mé radosti a je to taky to jediné, co člověku zbude, když všechno ostatní pomine. Děti, které jsem nejvíce milovala – zemřely. Tvůj otec – Ré mu pomoz – byl vždycky hlupák. Taky jsem ho velmi milovala, když byl ještě batole, ale teď? Teď mě svou nadutostí přímo dráždí! Z vnuků mám ráda tebe, Renisenbo. A když jsem se dostala až k vnukům – kde je vůbec Ipy? Neviděla jsem ho ani včera ani dnes!“

„Má plno práce. Dozírá na uskladnění zrna, otec ho tím pověřil,“ usmála se Renisenb.

Esa se ušklíbla.

„Nu, to našeho mladého blázna určitě velmi potěší. Ten se zase bude naparovat, jak je důležitý. Až přijde k obědu, pošli ho za mnou!“

„Ano – samozřejmě.“

„A o tom ostatním, Renisenbo, mlč!“

/III/

„Chtělaš prý se mnou mluvit, babičko!“

Ve dveřích pokoje, s drzým úsměvem ve tváři a s hlavou lehce a vyzývavě nakloněnou na stranu, se objevil Ipy. Mezi bílými zuby měl květinu a z jeho celého vzezření vyzařovalo sebeuspokojení a radost ze života.

„Nu, můžeš mi věnovat chvíli svého drahocenného času,“ řekla Esa a přimhouřila oči, aby lépe viděla.

Důkladně si ho změřila od hlavy až k patě.

Pichlavý tón jejího hlasu se tentokrát Ipyho vůbec nedotkl.

„Dnes mám opravdu plno práce. Musím na všechno dohlédnout, protože otec šel do chrámu.“

„Mladí šakalové nadělají největší rámus,“ řekla Esa.

Ani tato její poznámka však Ipyho nevyvedla z dobré míry.

„Ale babi, jistě jsi mi chtěla říci něco jiného než právě tohle.“

„Jistěže ti chci říci něco víc... A začnu hned tím, že tento dům je domem smutku. Tělo tvého bratra je

právě v rukou balzamovačů, a tvůj obličej přesto září tak, jako kdyby měla být nějaká slavnost.“
Ipy se zašklebil.

„Ty přece nejsi pokrytec, babičko Eso! A přeješ si snad, abych byl pokrytecký já? Víš až příliš dobře, že jsme se neměli se Sobekem rádi. Dělal mně všechno naschvál, jen aby mě nazlobil. Na polích mi přiděloval ponižující a přímo dětské úkoly. Jen mě škádlil a vysmíval se mi! A když mě otec chtěl vzít do společnictví se staršími bratry, byl to právě Sobek, kdo mu to rozmluvil!“

„A proč si myslíš, že to byl právě Sobek?“ zeptala se Esa příkře.

„Kameni mi to řekl.“

„Kameni?“

Esa údivem pozvedla obočí, posunula si paruku na stranu a poškrábala se za uchem.

„Kameni...“ opakovala, „podívejme se! Nu, to mi připadá opravdu zajímavé.“

„Kameni řekl, že to slyšel od Henety – a my všichni jsme zajedno aspoň v tom, že Heneta vždycky všechno ví.“

„Nicméně,“ řekla Esa stroze, „v tomto případě to nevěděla. Sobek i Yahmose byli skutečně stejného názoru, že jsi ještě pro takové postavení příliš mladý – ale byla jsem to já – ano, já, která zrazovala tvého otce, aby tě přibíral do společnictví.“

„Ty – babičko?“ Hoch se udiveně a s opravdovým překvapením na ni podíval. Vtom však prudký hněv změnil výraz jeho tváře a květ mu vypadl ze zubů. „Proč jsi to udělala? Co ti bylo do toho?“

„Záležitosti mé rodiny jsou i mými záležitostmi.“

„A otec tě poslechl? Tebe?“

„Ne ovšem hned,“ řekla Esa. „Něco ti svěřím, mé krásné dítě. Pamatuj si, že ženy nepůsobí vždycky přímo – časem se naučí hrát na strunu mužské ješitnosti, pokud se totiž už s tou vlastností nenarodily. Snad si vzpomeneš, jak jsem jednou poslala Henetu s hracím stolem za vámi před dům, kde jste všichni odpočívali ve večerním chládku?“

„Vzpomínám si – zahráli jsme si pak s otcem šachy. Nu – a co z toho?“

„Tohle! Hráli jste tři partie – a pokaždé jsi otce porazil, protože jsi lepší hráč.“

„Ano.“

„Tak vidíš, a to úplně stačilo,“ řekla Esa, přivírajíc oči. „Tvůj otec má rád jen slabší hráče, Nesnáší porážky, zvláště ne od takového holobrádka, jako jsi ty! A tak si vzpomněl na má slova, že opravdu jsi ještě příliš mladý, aby ses zúčastňoval na spoluvlastnictví.“

Ipy na ni chvíli užasle hleděl. Pak se zasmál, a nebyl to příjemný smích.

„Jsi chytrá, Eso,“ řekl uznale. „Ano, třebaže jsi stará, jsi chytrá. Z celé rodiny máme rozum jedině my dva! To je jasné! První utkání naší hry jsi vyhrála – ale uvidíš, že v druhém kole budu vítězem já! Tak si dej na sebe pozor, babičko!“

„To taky mám v úmyslu,“ přikývla Esa. „A odměnou za tvá slova si zase poslechni mou radu. Dej ty na sebe pozor! Jeden z tvých bratrů je už mrtvý, druhý jen o vlas unikl smrti. Ty jsi taky synem svého otce – mohlo by se ti stát něco podobného.“

Ipy se zlomyslně zasmál.

„O mne strach mít nemusíš!“

„A proč ne? Taky jsi Nofretě vyhrožoval a urážel ji!“

„Nofret...!“

Při vyslovení jejího jména se Ipy přímo očividně rozzuřil.

„Na co myslíš?“ zeptala se s náhlou příkroostí Esa.

„Nemyslím na nic, babičko. Mohu tě však ujistit, že Nofret a její čáry i kouzla mě vůbec nezajímají. Ať si dělá, co umí!“

Za nimi se ozval přidušený výkřik a do pokoje vběhla rozčilená Heneta.

„Hloupý kluku – nestydatý klacku! Takhle si ještě dovoluješ vyzývat mrtvou? Jako kdybychom tu všichni už nezkusili dost! Víme, čeho je schopna... A člověk nemá na ochranu víc než nějaký ten amulet!“

„Na jakoupak ochranu?“ zasmál se Ipy. „Já se ochráním sám. Uхни, Heneto, mám práci...! Ti leniví sedláci teprve poznají, co to je mít nad sebou pána!“

A odstrčiv prudce Henetu, vyběhl z místnosti.

Esa ostře přerušila Henetin nářek a křik:

„Teď mě chvíli poslouchej, Heneto, a přestaň už nadávat na Ipyho! Třeba ví, co dělá – třeba taky ne! Jeho způsoby jsou jistě velmi zarážející. Odpověz mi však na otázku, zda jsi říkala Kamenimu, že to byl Sobek, kdo přemluvil Imhotepa, aby Ipyho nepřibíral do smlouvy o společnictví?“

Jak se dalo čekat, Henetin hlas přešel do plačtivého tónu.

„Opravdu mám příliš mnoho práce, než abych mařila čas běháním po domě a povídáním. A ještě k tomu s Kamenim! Zcela určitě jsem s ním nepromluvila ani slovo, pokud ovšem nepřišel a neoslovil mě sám. Má velmi milé chování – to musíš uznat, Eso. A nejsem taky sama, která si to myslí... Inu, jestli si chce udělat mladá vdova novou známost – obvykle jí takový mladý hezký muž padne do oka! Ačkoliv opravdu nevím, co by tomu řekl Imhotep. Celkem vzato je Kamenim jen mladším písařem.“

„Nestarej se, čím Kamenim je nebo není!“ rozzlobila se Esa. „Ptám se tě, zda jsi mu řekla, že to byl Sobek, kdo se postavil proti tomu, aby se Ipy stal rovnocenným společníkem?“

„Nu, abych byla upřímná, opravdu, Eso, si nemohu pamatovat, co jsem snad řekla nebo neřekla. Je jisté, že nechodím po domě od jednoho k druhému, abych jim něco povídala. Ale sem tam pochopitelně padne nějaké to slovo, a ty sama dobře víš, co o celé té záležitosti Sobek říkal. Vždyť i Yahmose měl stejný názor – ovšem nevystavoval ho tak hlasitě a často. Oba se však shodovali, že Ipy je ještě příliš mladý a že by to nedělalo dobrotu. Kamenim to tedy mohl zrovna tak zaslechnout od něho a nebylo třeba, abych mu to říkala já. Nikdy nedělám klepy, ale zase na druhé straně člověk má jazyk, aby jím mluvil – a já nejsem hluchoněmá.“

„To tedy zcela určitě nejsi,“ uznala Esa. „Pamatuj si však, Heneto, že jazyk může být někdy zbraní. Jazyk může zavinit i smrt – může dokonce zavinit i nejednu smrt! Doufám, Heneto, že tvůj jazyk nebyl příčinou smrti.“

„Proč tak mluvíš, Eso? Co tím myslíš? Víím zcela jistě, že nikdy neříkám nic, co bych nebyla ochotna prohlásit před celým světem. Mám ráda celou rodinu – za každého z nich bych dala život! Ale ach, všichni podceňují oddanost staré Henety! Slíbila jsem už jejich drahé matce –“

„Ha,“ přerušila ji Esa bez okolků, „zde je můj kulaťoučký propečený ptáček na pórku a celeru – hm, to je vůně! Výborně připravený... Nu, když jsi tak oddaná, Heneto, mohla bys kousek z jedné strany ochutnat – víš, jen pro případ, že by byl otrávený.“

„Eso!“ zaječela Heneta. „Otrávený? Jak můžeš něco takového vůbec vyslovit! Vždyť je připravený v naší kuchyni!“

„Nu dobrá,“ přikývla Esa, „někdo jej však ochutnat musí – jen tak pro jistotu... A bylo by lépe, kdybys to byla ty, Heneto, jestli si nepřeješ, aby zemřel další člen rodiny. Myslím si konečně, že by to nebyla příliš bolestivá smrt. Tak pojď, Heneto! Podívej se, jak je tlustoučký a šťavnatý, až se sliny sbíhají! Nerada bych totiž přišla o svou malou otrokyni – je mladá a veselá. Ty však už máš svá nejlepší léta za sebou Heneto, a nezáleželo by tak na tom, kdyby se stalo něco tobě. Nu tak – otevři pusu... Výborný – vid'! Musím ti říci, že jsi v obličeji úplně zezelenala. Copak se ti nelíbil můj malý žertík? Asi ne! Cha – cha...“

Esa se smíchem skoro válela. Pak se náhle vzpamatovala a s náramnou chutí se pustila do svého zamilovaného jídla.

16

Druhý měsíc sklizně – 1. den

Porada v chrámu skončila a po neustálém pozměňování se podařilo sestavit petici. Hori a dva písaři měli plno práce, ale první krok byl už tedy podniknut.

Božský otec navrhl, aby se konečné znění petice přečetlo nahlas.

„Nejskvělejší duchu Ashayety! Toto vzkazuje Tvůj bratr a manžel. Zapomněla snad už sestra na svého bratra? Zapomněla snad matka na děti, které porodila? Neví snad nejskvělejší Ashayeta, že zlý duch ohrožuje její děti? Že právě už Sobek, její syn, otráven jedem odešel k Usirevovi?“

V životě jsem s Tebou zacházel s veškerou úctou. Dal jsem Ti šaty a šperky, masti, voňavky i oleje k pěstění Tvého těla. Spolu jsme jedli dobrá jídla, sedávali v míru a přátelství u plných stolů. Když jsi onemocněla, nelitoval jsem výloh. Opatřil jsem Ti lékaře. Byla jsi pochována s veškerou poctou a se všemi příslušnými obřady. Bylas vybavená a dostalas vše, co jsi potřebovala na onom světě – sluhy, osly, potravu, nápoje, šperky a šaty. Truchlil jsem pro tebe mnoho let – a po dlouhých a dlouhých letech jsem si vzal konkubmu, abych mohl žít, jak přísluší ne ještě starému muži.

Tato konkubína nyní zlovolně poškozuje Tvoje děti. Jistě se to ještě nedostalo k Tvému sluchu a dosud o tom nemáš povědomost. Až se to tedy nyní Ashayeta dozví, určitě přijde rychle na pomoc synům, které porodila.

Možná, že to již Ashayeta ví, ale zlo přesto působí, protože se snad konkubína více vyzná v čarách a kouzlech? Jistě se tak děje proti Tvé vůli, ó nejskvělejší Ashayeio! Proto uvaž, že na onom světě máš velké příbuzné a mocné pomocníky. Velkého a vznešeného Ipyho, hlavního správce veírova – vyzvi ho ku pomoci! Také bratra Tvé matky, velkého a mocného Meriptaha a soudce správce kraje. Seznam ho s

hanebnou pravdou! Ať je to předneseno u jeho soudu! Ať shromáždí svědky! Ať dosvědčí, že ona způsobila toto zlo! Ať je vyneseno rozsudek, a ať je Nofret odsouzena a nařídí se jí, že nesmí více škodit tomuto domu.

Ach, vynikající Ashayeto, jestli se zlobíš na svého bratra Imhotepa proto, že dopřál sluchu přemlouvání této ďábelské ženy a hrozil nespravedlností dětem, které jsi porodila, pak uvaž, že netrpí jen on. ale také Tvoje děti.

Odpusť svému bratru Imhotepovi pro vše, co udělal pro blaho Tvých dětí.“

Hlavní písař dočetl. Mersu souhlasně přikyvoval. „Je to velmi dobře sestaveno. Myslím, že se na nic nezapomnělo.“ Imhotep povstal.

„Děkuji ti, otče představený. Dobytek, olej a len, určené k oběti, ti budou zaslány zítra před západem slunce. Nemohli bychom hned stanovit den obětního obřadu – a také místo v obřadní síni hrobky, kam postavíme obelisk s textem?“

„Uděláme to ode dneška za tři dny. Vyrytí písma vyžaduje dost času, i samotná příprava obřadu, aby byl podle všech pravidel.“

„Jak si tedy přeješ... Obávám se jen, aby nedošlo k dalšímu neštěstí.“

„Chápu tvoje obavy, Imhotep. Neměj však strach! Dobrý duch Ashayety už určitě odpoví na tuto výzvu a její příbuzní mají velkou moc i autoritu. Ti už si budou umět zjednat pořádek a spravedlnost tam, kde je jí tak výsostně třeba.“

„Snad dá Eset, že to tak opravdu bude! Děkuji ti, Mersu – i za tu tvoji péči a vyléčení mého syna Yahmose. Pojď, Hori, čeká nás teď plno povinností. Vraťme se domů! Petice je hotová a mně spadl balvan ze srdce. Víím, znamenitá Ashayeta určitě nezklame svého zoufalého bratra.“

/III/

Když Hori vstoupil na nádvoří s plnou náručí papyru, Renisenb ho už vyhlížela a rozběhla se k němu přímo od jezera.

„Hori!“

„Co je – Renisenbo?“

„Šel bys se mnou k Ese? Čeká na tebe a ráda by s tebou mluvila.“

„Samozřejmě – jen se podívám, jestli Imhotep –“

Imhotep se však právě octl v zajetí Ipyho a oba byli plně zabráněni do důvěrného rozhovoru.

„Počkej chvíli, jen to všechno i s papyrem někam složím – pak hned s tebou půjdu, Renisenbo.“

Esa byla opravdu velmi potěšena, když k ní o něco později oba společně vešli.

„Tak tady máš Horiho, babičko. Přivedla jsem ti ho hned, jak se vrátil.“

„Dobře, dítě... Jak je venku – hezky?“

„Myslím – myslím, že ano,“ odpověděla udiveně Renisenb.

„Tak mi podej hůl. Projdu se trochu po nádvoří.“

Esa zřídka kdy vycházela z domu, a proto to Renisenb překvapilo. Vzala však starou ženu pod paží a vedla ji hlavní síní ven pod sloupový vchod.

„Chceš si sem sednout, babičko?“

„Zde? Kdepak – chci jít až k jezeru.“

Esa šla velmi pomalu, a ačkoliv kulhala, vykračovala jistě a nejevila známek únavy. Rozhlédla se kolem a poblíž jezera si zvolila místo u malého záhonu, vysázeného květinami, kam dopadal příjemný stín fíkovníku.

„Tak! A teď můžeme mluvit, o čem chceme, a nikdo nás nemůže poslouchat,“ prohlásila se škodolibým uspokojením, když se konečně usadila.

„Jsi chytrá, Eso,“ řekl Hori uznale.

„To, co vám musím říci, nesmí nikdo jiný kromě nás tří vědět. Tobě, Hori, věřím... Byl jsi s námi už od dob svého dětství. Taky jsi byl vždycky věrný, rozvážný a moudrý. A tady Renisenb je mi nejdražší ze všech synových dětí. Nic zlého se jí nesmí stát, Hori!“

„Nic zlého se jí nestane, Eso!“

Při těchto slovech zůstal jeho hlas nezměněn, ale výraz tváře a pevný pohled, kterým se podíval staré ženě do očí, ji plně uspokojil.

„Hezky jsi to řekl, Hori! Klidně a nevzrušeně – opravdu jako někdo, kdo myslí svá slova vážně. A teď mně pověz, co všechno se dnes v té věci podniklo.“

Hori jí vylíčil sepsání petice a v hlavních bodech jí podal i přehled jejího obsahu.

„A teď zas poslouchej ty mne, Hori, a podívej se, co ti ukážu.“ Ze svých šatů vylovila náhrdelník se lvy a

vložila mu jej do rukou. „Nu, pověz, Renisenbo, kde jsi ten šperk našla!“ vyzvala svou vnučku.

Když Renisenb vypověděla, jak a kde došlo k nálezu, obrátila se Esa opět na něho:

„Tak, Hori, co si o tom myslíš?“

Hori mlčel a přemýšlel.

„Jsi stará a moudrá, Eso. Co si myslíš – ano, řekni nám, co si myslíš ty!“ ozval se teprve po chvíli Hori.

„Jak vidím, patříš k lidem, kteří nedělají ukvapené závěry, dokud nemají fakta,“ přikývla Esa uznale. „Od první chvíle jsi věděl, jak Nofret zemřela, že?“

„Tužil jsem pravdu, Eso. Bylo to však jen podezření.“

„Právě tak! A teď máme opět jen podezření, a přece zde u jezera, mezi námi třemi, je nutno to podezření vyslovit – ale pak už o něm ani muk! – Podle mého názoru jsou tři možná vysvětlení tragických událostí, ke kterým zde došlo. První by bylo, že pasák stád mluvil pravdu a skutečně viděl Nofretina ducha vracejícího se z podsvětí, a posedlého ďábelským rozhodnutím mstít se postupně naší rodině a působit jí narůstající smutek a žal. Snad tomu tak je – aspoň kněží i jiní říkají, že je to možné. Víme ostatně, že nemoci opravdu způsobují zlé duchové. Ale mně, staré ženské, která hned tak nevěří všemu, co kněží a ostatní napovídají, napadá, že jsou tu také ještě jiné možnosti.“

„Které například?“ vpadl jí do řeči Hori.

„Připusťme si, že Satipa zabila Nofretu, a pak, vyděšená svou vinou a špatným svědomím, nějaký čas nato měla na místě svého činu vidinu; leknutím spadla a zabila se. To by všechno bylo dost přijatelné. Připusťme si však další domněnku. Někdo po tom všem – z důvodu, který ještě neznáme – si přál způsobit smrt oběma Imhotepovým synům. A ten někdo třeba počítal s pověřivou a posvátnou hrůzou a věřil, že jeho čin bude připisován na vrub Nofretina ducha. To by byla opravdu velmi vyhovující domněnka...“

„Kdo by však chtěl zabít Yahmose nebo Sobeka?“ vykřikla Renisenb.

„Ze služebnictva to nebyl nikdo,“ prohlásila Esa, „ti by se něčeho takového neodvážili. Zbývá nám tedy jen několik málo lidí, z kterých můžeme volit – vraha.“

„Někoho z nás? Ne, babičko, to není možné!“

„Zeptej se Horiho,“ řekla Esa stroze. „Jak vidíš, nic nenamítá.“

Renisenb se k němu prudce obrátila.

„Hori – určitě přece...“

Hori však vážně zavrtěl hlavou.

„Jsi velmi mladá a důvěřivá, Renisenbo, myslíš si, že každý, koho znáš a miluješ, je právě takový, jak se tobě jeví. Ale neznáš srdce lidí, nevíš, kolik záští – ano, přímo ďábelské nenávisti v něm může být ukryto.“

„Kdo však – kdo z nás –?“

Esa ji příkře přerušila:

„Vraťme se k tomu, co říkal ten pasák dobytka. Viděl ženu oděnou v barevné lněné šaty, která měla na krku Nofretin náhrdelník. Jestli to tedy nebyl duch, pak viděl přesně to, co říkal! A to by ovšem znamenalo, že viděl ženu, která se úmyslně snažila vypadat jako Nofret... Mohla to být Kait, mohla to být Heneta, mohla jsi to být ty, Renisenbo! Z té vzdálenosti to mohl být kdokoliv, kdo měl na sobě ženské šaty a paruku... Mlč, nech mě laskavě domluvit!“

Esa zamyšleně pokračovala:

„Druhá možnost je, že ten hoch lhal a vyprávěl příběh, který ho někdo naučil vyprávět. Třeba poslechl někoho, kdo mu měl právo rozkazovat, a byl natolik prostoduchý, aby pochopil význam toho, co měl říkat snad za nějaký úplatek nebo lichotivé slovo. Ale to už se nikdy nedozvíme! Hoch je mrtev – a to je sama o sobě velmi nápadná okolnost. Já se přikláním k domněnce, že hoch vyprávěl příběh, který ho někdo naučil. Kdyby byl podrobně dotazován, a k tomu by teď určitě došlo, jeho výpověď by dostala asi pořádnou trhlinu. Není nic snadnějšího, než s trochou trpělivosti přijít na to, zda dítě lže.“

„Tak ty si myslíš, že je travič mezi námi?“ zeptal se Hori.

„Ano, myslím si to,“ přikývla Esa. „A ty?“

„Taky si to myslím,“ řekl Hori.

Renisenb zaraženě hleděla z jednoho na druhého.

„Ale motiv není ani zdaleka jasný,“ pokračoval Hori.

„S tím souhlasím,“ řekla Esa. „A toho se právě bojím... Nevím, komu jako dalšímu hrozí nebezpečí!“

„Je to opravdu – někdo z nás?“ vpadla do řeči Renisenb stále ještě nevěřícím hlasem.

„Ano, Renisenbo – jeden z nás,“ řekla Esa vážně. „Heneta nebo Kait nebo Ipy, Kamení či dokonce Imhotep – nebo třeba i Esa nebo Hori – a dokonce též –“ záhadně se usmála – „Reinsenb.“

„Máš pravdu, Eso,“ přikývl Hori. „Musíme se počítat všichni.“

„Ale proč?“ divila se stále Renisenb. „Proč?“ Její hlas se chvěl hrůzou.

„Kdybychom tohle věděli, věděli bychom vlastně skoro všechno,“ řekla Esa. „Můžeme však zatím postupovat jen podle toho, kdo byl dosud terčem útoku. Nezapomeň, že Sobek se nečekaně připojil k Yahmosovi, když Yahmose už začal pít. Na základě toho je jisté, že ať to udělal kdokoli, chtěl především zabít Yahmose, méně jisté je však, že ta osoba měla také v úmyslu zabít Sobeka.“

„Ale kdo by chtěl zabít Yahmose?“ divila se pochybovačně Renisenb. „Vždyť právě Yahmose – určitě jediný z nás – neměl vůbec nepřátele! Vždycky byl mírný, klidný a laskavý.“

„Právě z toho je zřejmé, že motiv nemá nic společného s osobní záští,“ řekl Hori. „Souhlasím s Renisenbou – Yahmose není typ člověka, který si dělá nepřátele.“

„Máš pravdu,“ přitakala Esa. „Tím víc je motiv nejasnější. Buď se zde setkáváme s nepřítelstvím vůči rodině jako celku, nebo za tím vším vězí chamtivost takového druhu, že nás před ní varuje už sám Nejvyšší Ptahhotep. Říká, že je pramenem veškerého zla a hnízdem všech ďábelských neřestí.“

„Vím, kam v myšlenkách míříš, Eso,“ přikyvoval Hori. „Abychom však dospěli k nějakému závěru, měli bychom se pokusit v jistém směru předpovědět i budoucnost.“

Esa horlivě přikývla; její široká paruka se prudkým pohybem posunula a sklouzla jí na stranu přes ucho. Ačkoliv tím nabyl celý její zjev velmi groteskního vzezření, nikomu ani nenapadlo se pousmát.

„Pokus se tedy předpovědět budoucnost,“ vyzvala Horiho.

Hori chvíli mlčel. Soustředěný výraz jeho očí prozrazoval usilovné přemýšlení. Obě ženy napjatě vyčkávaly, až konečně promluvil.

„Kdyby byl Yahmose podle předpokladu zemřel, pak by hlavními uživateli majetku byli zbývající Imhotepovi synové – Sobek a Ipy. Yahrnosovy děti by dostaly část majetku, ale jeho správa by byla v rukou Sobeka a Ipyho – převážně Sobeka. Ten by na tom tedy zcela určitě nejvíce vyzískal. V Imhotepově nepřítomnosti by pravděpodobně také zastával funkci zádušního kněze a po jeho smrti by se stal trvale jeho zástupcem.

I kdyby byl tedy Sobek tolik vyzískal, přece nemůže být viníkem, protože se sám s takovou chutí napil otráveného vína, že zemřel. A proto – pokud jsem vůbec schopen něčemu z toho rozumět – v tu chvíli by smrtí těch dvou získala jen jedna jediná osoba – Ipy.“

„To by souhlasilo,“ přikývla Esa. „Nesmírně se obdivuji tvé prozíravosti, Hori, a cením si tvého vyjadřovacího způsobu. Zamysleme se tedy nad Ipy. Je mladý a netrpělivý, má mnoho špatných sklonnů, a je taky ve věku, kdy splnění jeho přání mu připadá v životě to nejdůležitější. Jistě pociťoval odpor i zášť vůči starším bratrům, neboť byl přesvědčen, že jejich přičiněním ho otec vyloučil ze společenství rodinného majetku. Podle mého názoru mu taky hodně pošetilostí napovídal Kamení.“

„Kamení?“ vyhrkla bezděčně Renisenb. Ale sotva to slovo vyřkla, začervenala se a kousla do rtu. Hori obrátil hlavu a upřeně se na ni podíval. Jeho dlouhý, mírný ale pronikavý pohled ji svým zvláštním způsobem zraňoval. Esa napřímila hlavu a pichlavě si dívku změřila.

„Ano – Kamení,“ opakovala důrazně. „Jestli ho ovšem navedla Heneta nebo ne – to je další otázka. Faktem zůstává, že Ipy je ctižádostivý a bezohledný, vždycky projevoval nesmírný odpor k vyšší autoritě svých bratrů a zcela určitě uvažuje o sobě – řekl mi to před časem sám – jako o příští hlavě rodiny, protože prý je nejchytřejší.“

Esa mluvila úsečným hlasem.

„To že si ti dovolil říct?“ podivil se Hori.

„Ano – byl však natolik blahosklonný, že sebe i mne zahrnoval do spoluvlastnictví určité dávky inteligence v rodině.“

„Tak ty si tedy myslíš, že Ipy úmyslně otrávil Yahmose a Sobeka?“ zeptala se nevěřícím hlasem Renisenb.

„Nezapomeň, že to je jen úvaha o určité možnosti, nic víc! Mluvíme teď o podezření – nedospěli jsme dosud k žádnému důkazu. Mužové zabíjeli své bratry už odnepaměti, i když věděli, že bohové s takovým počínáním nesouhlasí a trestají je. A přece je hnala ďábelská vašeň chamtivosti a závisti! Jestli právě něco takového provedl Ipy, nedospějeme tak snadno k nějakému důkazu, protože Ipy – uznávám to – je opravdu chytrý!“

Hori zamyšleně přikyvoval.

„Ale jak říkám – to, o čem zde pod fíkovníkem hovoříme, je pouhé podezření. A tak teď budeme pokračovat a uvažovat ve světle podezření i o každém dalším členu domácnosti. Opakuji, že vylučuji služebnictvo neboť bych ani chvíli nevěřila, že by se někdo odvážil něco takového udělat... Ale nevylučuji Henetu!“

„Henetu!“ zvolala Renisenb. „Ale Heneta nás má přece všechny ráda! Aspoň to vždycky tvrdila.“
„Není nic snadnějšího, než prohlašovat lež za pravdu... Znáš už Henetu řadu let. Poznala jsem ji jako mladou ženu, když k nám přišla s tvou matkou. Byla její příbuznou – chudou a nešťastnou. Její manžel o ni nestál – půvabem totiž nikdy příliš neoplývala, spíše byla vždycky nehezka – a tak ji opustil. Jediné dítě, které porodila, zemřelo hned v raném dětství. Přišla sem tedy už sama, předstírajíc velkou oddanost tvé matce, ale mně neušel její pohled, kterým sledovala každý její pohyb po domě i nádvoří... A řeknu ti, Renisenbo, že lásky v něm bylo pramálo. Spíše se v něm odrážela zahořklá závist... Proto taky nevěřím těm jejím žvástům o oddanosti a lásce k vám všem, kdepak!“

„Řekni mi, Renisenbo,“ ozval se Hori, „máš ty sama osobně nějaký citový vztah k Henetě?“

„N-ne,“ odpověděla bez uvažování Renisenb a zavrtěla hlavou. „Nemohu... Často jsem si přímo vyčítala, že ji nemám ráda.“

„A není to právě jen proto, že instinktivně vycítuješ falešnost jejích slov? Podala ti snad někdy důkaz své oddanosti nějakou opravdovou službou? Nepodněcovala jen vždycky mezi vámi každý spor neustálým našeptáváním jednomu jak druhému a připomínáním událostí, které zraňovaly a budily hněv?“

„Ano – ano, to je úplně pravda.“

Esa se krátce zachechtala.

„Jak vidím, oba máte ve svých hlavách oči i uši! – Výborně, Hori!“

„Ale otec jí věří a má ji rád,“ pokusila se jim Renisenb odporovat.

„Můj syn je pošetilý blázen a byl jím vždycky,“ prohlásila Esa. „Všichni muži mají rádi lichotky – a Heneta jimi překypuje jako jídla na hodech masnotou... Nu, snad je mu opravdu oddána, někdy jsem o tom dokonce přesvědčena, ale už nikoho jiného z rodiny zcela určitě nemá ráda!“

„Jistě by však přece – jistě by – nezabíjela...“ namítala Renisenb. „Proč by chtěla někoho z nás otrávit? Co by z toho měla?“

„Nic – vůbec nic. „A k tomu tvému ‚proč‘ musím říci, že nevěřím, co se děje v Henetině hlavě. Nevím, co myslí a cítí, o tom prostě nic nevím. Někdy mě však napadá, že za tím jejím patolízalsky podlízavým chováním se něco skrývá. A jestli tomu tak opravdu je, pak ovšem její důvody jsou takové, že bychom jim my – to jsem já, ty nebo Hori asi neporozuměli.“

Hori stále přikyvoval.

„Bývá zlo, které se šíří zevnitř,“ poznamenal. „Jednou jsem o tom s Renisenbou mluvil.“

„A já ti tehdy nerozuměla. Teď však to začínám chápat... Začalo to příchodem Nofrety. Tenkrát jsem si poprvé uvědomila, že nikdo z nás není zcela takový, jakým se jeví napovrch. Děsilo mě to, měla jsem z toho strach! Ale teď –“ udělala rukama bezmocný posunek – „teď už mám strach ze všeho...“

„Člověk se bojí jen neznámého,“ řekl Hori. „Až poznáme pravdu, Renisenbo, bude po strachu!“

„A pak tu ovšem máme Kaitu,“ pokračovala tvrdošíjně Esa.

„Kdepak Kaiti!“ ozvala se hned Renisenb. „Kait by přece nemohla mít v úmyslu zabít Sobeka... To je nesmysl!“

„Nic nesmíš pokládat za nesmysl – rozumíš!“ pokárala ji rázně Esa. „Tomu jsem se aspoň za svého života naučila. Kait je skrz naskrz hloupá ženská a já jsem takovým hloupým ženským vždycky nedůvěřovala. Jsou nebezpečné. Nedovedou pochopit nic jiného než své bezprostřední okolí... A taky se za určitých okolností dovedou zaměřit jen na jednu jedinou záležitost. Kait žije ve svém malém světě, který tvoří ona a její děti, a pochopitelně i Sobek, jako otec jejích dětí. Mohlo ji docela snadno napadnout, že odstraní-li Yahmose, obohatí své děti. Sobek byl v Imhotepových očích vždycky méně schopným synem – protože byl příliš ukvapený a nedovedl se ani ovládat ani podřizovat. Na druhé straně na Yahmose zase Imhotep jedině spoléhal. Kdyby tu však nebyl Yahmose, Imhotep by se musel spolehnout na Sobeka. Domnívám se, že mohla takhle prostě a jednoduše uvažovat.“

Renisenb se zachvěla. I kdyby nechtěla, musela plně uznat přesný a výstižný popis Kaitina postoje k životu. Její mírnost, něžnost, klidné a láskyplné chování bylo zaměřeno jedině na vlastní děti. Mimo ni, děti a Sobeka jako by svět pro Kaitu už neexistoval. Pohlížela na něj bez zvědavosti a bez zájmu.

„Nemohla by však přece opomenout tu možnost,“ řekla Renisenb zamyšleně, „že se i Sobek vrátí žíznlivý – jak se taky stalo – a že se rovněž napije vína!“

„Ne,“ zavrtěla Esa hlavou. „Nemyslím, že by ji to vůbec napadlo! – Kait, jak jsem už řekla, je opravdu hloupá. Vidí jen to, co chce vidět. Nedovedla si představit nic jiného než to, jak se Yahmose napije vína a pak zemře... A ještě snad taky to, že celá událost bude připsána na vrub magickému zásahu naší čertovsky krásné Nofrety. Byla totiž schopna soustředit se jen na jednu jednoduchou situaci, ale už na žádné jiné možnosti nebo pravděpodobnosti... A protože nechtěla, aby Sobek zemřel, nikdy by jí taky nenapadlo, že by všechno mohlo dopadnout i jinak.“

„A teď je mrtev Sobek a Yahmose zůstal naživu! Jestli je tvoje domněnka správná, musí to být pro ni přímo strašné.“

„Něco takového by se ti taky mohlo někdy stát, kdybys byla hloupá,“ řekla Esa. „Všechno se pak vyvine docela jinak, než jak člověk předpokládal.“

Odmlčela se – a pak pokračovala:

„A teď je na řadě Kamení.“

„Kamení?“

Renisenb si tentokrát hned uvědomila, že jeho jméno musí vyslovit klidně a bez protestu. Opět si nepříjemně uvědomovala Horiho zkoumavý pohled.

„Nemůžeme vyloučit ani Kamenino,“ řekla Esa. „Nevím sice o motivu, proč by nám měl ubližovat, ale co my vlastně o něm víme? Pochází ze severu – ze stejné části Egypta jako Noíret. Dokonce jí pomohl nepřátelsky popudit Imhotepa proti vlastním dětem – ať už chtěl nebo nechtěl! Kdo to může vědět? Někdy jsem ho tak pozorovala, a abych řekla pravdu, nedovedu si o něm utvořit nějaký úsudek. Vcelku mi připadá jako obyčejný mladý muž s určitou dávkou bystrosti, a protože je kromě toho i hezký, má v sobě ještě to ‚něco‘, co přitahuje ženy. Ano, Kamení se vždycky bude ženám líbit, a přece mám dojem – možná, že se mýlím – ale podle mého názoru nepatří k těm mužům, kteří se zmocňují žen plně – srdcem i duší. Připadá mně příliš veselý a lehkomyšlný... A taky v době Nofretiny smrti nedával najevo, že by se ho to nějak dotklo.“

To všechno je však jen vnější dojem... Kdo může vědět, co se děje uvnitř člověka? Kdo je k něčemu odhodlaný, dovede snadno sehrát divadlo... Možná, že ve skutečnosti Kamení právě naopak zoufale truchlí nad Nofretinou smrtí, a proto se nyní snaží vykonat své dílo pomsty. Když Satipa zabila Nofretu, nemusel za to zemřít taky její manžel? Ano – a rovněž Sobek, který jí vyhrožoval, a snad i Kait, věčně ji pronásledující malichernými zlomyslnostmi, přichází v úvahu... Nebo možná i Ipy, který ji taky tolik nenáviděl! Zdá se to přímo fantastické, ale kdo to může vědět?“

Esa zmlkla a pohlédla na Horiho.

„Kdo to může vědět, Eso?“

Bystře a pronikavě si ho prohlížela.

„Snad bys to mohl vědět ty, Hori... Ty zřejmě něco tušíš, nemám pravdu?“

Hori opět chvíli mlčel, než odpověděl.

„Ano – mám svůj vlastní názor, určité podezření, kdo to víno otrávil, a taky pro... Ale není to ještě zcela tak jasné a opravdu nevím...“ Na okamžik se zarazil a mračil se. „Ne – nemohu s určitostí obvinít nikoho – nic nevím.“

„Říkáme si však zde jen svá podezření... Tak ven s tím, Hori, mluv!“

Hori zavrtěl hlavou.

„Ne, Eso! Je to pouze zcela mlhavá myšlenka. A kdyby náhodou byla pravdivá, pak by bylo pro tebe lepší, abys to nevěděla. Takové vědomí by pak mohlo být nebezpečné – a to platí jak na tebe tak i na Renisenbu.“

„Pak je ovšem takové vědomí nebezpečné i pro tebe, Hori!“

„Ano – je nebezpečné i pro mne. Myslím si však, Eso, že stejně jsme v nebezpečí všichni – i když snad Renisenb nejméně.“

Esa ho chvíli mlčky pozorovala.

„Za tvé myšlenky bych dala nevím co...“ řekla konečně.

Hori neodpověděl přímo. Nejprve nějakou chvíli soustředěně přemýšlel, pak promluvil:

„Jediným klíčem k poznání toho, co se děje v lidské mysli, je chování lidí. Jestli se někdo chová nezvykle a tak trochu podivně, jako by to ani nebyl on...“

„Pak ho podezříváš?“ zeptala se dychtivě Renisenb.

„Ne,“ odpověděl Hori. „To je zrovna to, co mám na mysli. Takový člověk, který má zločinné myšlenky, bývá si toho obvykle vědom a snaží se je za každou cenu skrýt... A proto si taky nedovolí nějaké výstřednosti v chování...“

„Muž?“ zeptala se Esa.

„Muž jako žena, to je jedno.“

„Rozumím,“ přikývla Esa a znovu se na něho velmi pátravě zadívala – „A co s námi třemi? Jaké podezření se vztahuje na nás?“

„Nu – taky tomu je nutno čelit,“ prohlásil Hori. „Tak například mně se tu velmi důvěřuje. Veškeré smlouvy a obchodování s úrodou bylo vždycky ponecháváno v mých rukou. Jako písař jsem přišel do styku se všemi úcty. A co když jsem je třeba falšoval? Zrovna jako Kamení odhalil něco podobného na severu. Třeba

Yahmose na něco přišel a začal mě podezřívát? Pak by ovšem bylo pro mne nutné Yahmose umlčet.“
Mírně se pousmál vlastním slovům.

„Ale, Hori!“ zvolala Renisenb. „Jak můžeš říkat něco takového? Nikdo – kdo tě jen trochu zná, by nikdy ničemu podobnému nevěřil!“

„Nikdo nezná nikoho, Renisenbo... Pamatuj si to! Znovu ti to připomínám.“

„A já?“ zeptala se Esa. „Kam směřuje podezření v mém případě? Nu – jsem stará. Když mozek zestárne,“ často taky onemocní. Člověk možná v takovém případě začne nenávidět tam, kde dříve miloval. Třeba mě omrzeli vlastní vnuci a snažím se tak zničit potomky své krve. Je to taková posedlost ďáblem, která se občas vyskytuje u přestárých lidí.“

„A já?“ zeptala se Renisenb. „Jaký já bych měla důvod zabít své bratry, které mám ráda?“

„Kdyby Yahmose, Sobek a Ipy byli mrtví,“ řekl jí na to Hori, „pak bys byla poslední z Imhotepových dětí. Našla by sis manžela a všechn zdejší majetek bys dostala ty... A se svým manželem byste se pak stali poručíky Yahmosových a Sobekových dětí.“

Lehce se pousmál na zaraženou Renisenbu.

„Ale my tě tu pod tím fíkovníkem opravdu nepodezříváme.“

„Pod fíkovníkem nebo bez fíkovníku – máme tě rádi, děvče,“ dodala Esa.

17

Druhý měsíc sklizně – 1. den

„Tak ty sis vyšla z domu, paní, tys byla venku?“ divila se Heneta, která přiběhla do pokoje, sotva se Esa přibelhala. „To už jsi celý rok neudělala!“

Její oči se tázavě upřely na Esu.

„Staří lidé mívají vrtochy,“ odbyla ji Esa zkrátka.

„Viděla jsem tě sedět u jezera s Horim a Renisenbou.“

„Ano – oba jsou velmi příjemní společníci... A je vůbec něco, Heneto, co bys ty neviděla?“

„Opravdu, Eso, nevím, co tím zas myslíš? Seděla jsi tam přece docela veřejně a mohl tě tam vidět kdekdo!“

„Ale nebyla jsem zase tak blízko, aby mě kdekdo slyšel.“

Esa se zlomyslně ušklíbala a Heneta zlostně vyprskla.

„Nevím, proč jsi na mne tak zlá, Eso! Stále mě z něčeho podezříváš. Mám příliš mnoho práce v domě, když chci, aby bylo všechno v pořádku, jak má být! Nemám čas poslouchat rozhovory druhých. Co je mně po tom, co si lidé povídají!“

„Taky jsem se často divila,“ přikývla Esa.

„Kdybych to nedělala kvůli Imhotepovi, který mě dovede ocenit –“

Esa ji břitce přerušila.

„Ano – kdybys to nedělala kvůli Imhotepovi! Vždyť tobě záleží jen na Imhotepovi, že ano? Kdyby se Imhotepovi něco stalo –“

Teď ji zas přerušila Heneta.

„Imhotepovi se nic nestane!“

„Jakpak to víš, Heneto? Copak je v tomto domě nějaké bezpečí? Něco se přece stalo Yahmosovi i Sobekovi!“

„To je pravda – Sobek zemřel... A Yahmose málem zemřel taky...“

„Heneto!“ Esa se k ní naklonila. „Pročpak ses usmála, když jsi tohle teď řekla?“

„Já že jsem se usmála? – Já?“ Heneta byla otázkou úplně vyvedena z míry. „To asi mluvíš ze sna, Eso? Vypadám snad na to, že bych se smála? V takovém okamžiku, dokonce při zmínce o tak tragických událostech!“

„Je sice pravda, že velmi špatně vidím,“ řekla Esa. „Ale tak docela slepá zase opravdu nejsem. Často hrou světelných paprsků, když přivřu hodně víčka, vidím docela dobře. Víš, mluví-li se před někým, o kom se předpokládá, že dobře nevidí, nedbá se na výraz obličeje. Inu – to se někdy stává... Člověk si pak dovolí tvářit se, jak by si za jiných okolností nedovolil. A tak se tě znovu ptám: Proč ses usmála s takovým tajemným uspokojením?“

„Tvoje slova jsou urážlivá, Eso – přímo hrubě urážlivá!“

„Tak – a teď máš strach!“

„A kdo by neměl, po tom všem, co se v tomto domě děje?“ křičela Heneta pronikavým hlasem. „Ano – všichni máme strach! Není divu, když ďábelští duchové vstávají z mrtvých, aby nás trápili! Ale já vím, odkud vítr vane... Ty jsi zase poslouchala Horiho! Co ti o mně napovídal?“

„Co o tobě Hori ví, Heneto?“

„Nic – vůbec nic. Bylo by však lépe, kdyby ses zeptala, co vím o něm já!“

Esa na ni pronikavě pohlédla.

„Dobrá – co tedy víš?“

Heneta pohodila hlavou.

„Ach, vy všichni dovedete jen opovrhovat ubohou Henetou! Myslíte si, že je ošklivá a hloupá! Ona však zato ví, co se kolem ní děje...! Opravdu, Eso, vím toho hodně! V tomto domě je jen málo věcí, o nichž bych nevěděla... Třeba jsem hloupá, umím však spočítat, kolik je v řadě nasázeno fazolí, rozumíš!

Možná, že toho dokonce vidím víc než takoví chytří lidé, jako je zrovna Hori. A kdykoliv mě taky Hori potká, má takový zvláštní zvyk dívat se, jako bych neexistovala – jako kdyby se díval na něco vzadu za mnou, na něco, co tam není... Měl by se přece dívat na mne, to je můj názor! Snad si o mně myslí, že jsem hloupá a bezvýznamná – ale nebývají to vždycky jen ti chytří, co o všem všechno vědí! Satipa si taky myslela, jak je chytrá – a kde je dnes? To bych ráda věděla!“

Heneta triumfálně zmlkla. Po chvíli však, jako kdyby pocítila výčitky svědomí, očividně se přikrčila a nervózně pohlédla na Esu. Ale to už Esa byla naprosto ztracena a pohroužena do svých myšlenek, které ji jako proud unášely někam daleko. Ve tváři měla zaražený, zmatený, ba skoro až vyděšený výraz.

„Satipa...“ řekla pomalu a jakoby duchem nepřítomná.

„Mrzí mě to, Eso,“ ozvala se Heneta svým obvykle plačtivým hlasem. „Uvědomuji si, že jsem se nedovedla ovládat... Opravdu nevím, co mě to popadlo. Nic z toho, co jsem říkala, jsem nemyslela vážně...“

Esa zvedla hlavu a rázně ji přerušila:

„Odejdi, Heneto! Na tom, o čem jsi mluvila – ať už jsi to myslela vážně nebo ne – opravdu nesejde.

Vyslovila jsi však něco, co dalo mým myšlenkám nový směr... Jdi, Heneto – a varuji tě! Buď opatrná na to, co mluvíš a děláš. V tomto domě už nechceme další mrtvolky! Doufám, že rozumíš.“

/III/

„Ze všeho už mám strach...“

Tato slova bezděčně vyklouzla Renisenbě během porady u jezera, ale teprve později si začínala uvědomovat jejich hlubokou pravdivost v plném rozsahu.

Mimovolně vykročila, aby se připojila ke Kaitě a dětem, které se shromáždily kolem pavilónu, ale její kroky pomalu vázly, až se zastavily, jako by se jim nechtělo dál.

Uvědomila si, že ze setkání s Kaitou má strach, že se bojí pohlédnout do té milé a prosté tváře, neboť by v ní něčím mohla vzbudit představu – vražednice... Pozorovala Henetu vybíhající z domu a pobíhající sem tam – a přímo cítila, jak její obvyklý odpor k této ženě ještě více vzrůstá. Zoufale zamířila k bráně vedoucí ven z nádvoří, ale za okamžik nato se srazila s Ipy, vcházejícím dovnitř. Hlavu měl pyšně vztyčenou a veselý úsměv si pohrával na rtech jeho drzé tváře.

Renisenb si uvědomila, že na něho přímo vytřeštěně hledí. Ipy – zkažené dítě rodiny, ten hezký a umíněný klouček, jak si ho pamatovala, když odcházela s Khajem z domu...

„Co se děje, Renisenbo? Proč se na mne tak divně díváš?“

„Ani nevím, opravdu...“

Ipy se zasmál.

„Díváš se zrovna tak připitoměle jako Heneta.“

Renisenb zavrtěla hlavou.

„Heneta není připitomělá, je naopak velmi mazaná.“

„Když už – tak zlomyslná až hrůza, to vím. A abych byl upřímný – je s ní v domě velká otrava. Mám v úmyslu se jí zbavit.“

Renisenb údivem otevřela ústa a teprve po chvíli je zase zavřela.

„Zbavit se jí?“ zeptala se šeptem.

„Ty má drahá sestřičko, co se to s tebou děje? Snad jsi taky neviděla ďábelského ducha jako ten ubohý poloblblý černoušek?“

„Podle tebe je každý blbý nebo pitomý!“

„To dítě tedy určitě nemělo všech pět pohromadě. Konečně máš pravdu – stávám se podrážděným, když narazím na hloupé lidi. Těch jsem užil až dost! Mohu tě ujistit, že není nic příjemného nechat se tyranizovat od dvou těžkopádných starších bratrů, kteří si nevidí ani na špičku svého nosu. Teď, když už je mám konečně z cesty a budu s otcem jednat jedině sám, uvidíš ten rozdíl! A buď klidná – otec udělá všechno, co mu řeknu.“

Renisenb si ho chvíli prohlížela. Byl nejen neobvykle hezký, ale taky drzý. Měl v sobě vitalitu, touhu vyniknout a sílu i ctižádostivost, která jí připadala až nenormální. Nějaké vnitřní sebevědomí mu podle

všeho dodávalo pocitu zaručeného životního úspěchu.

„Copak už nemáš žádného bratra? Jak to mluvíš? Yahmose přece žije!“

Ipy na ni pohlédl a pohrdavě se usmál.

„Myslíš si snad, že Yahmose bude opět zcela zdrav?“

„A proč by nebyl?“

Ipy se zasmál.

„Proč ne? Nu, snad ti mohu říci, že tvůj názor prostě nesdílím. Yahmose je na konci svých sil! Ano – je úplně vyřízen! Copak to nechápeš? Může se procházet hezky pomalu kolem dokola a sténat na slunci – ale to už není muž! Z prvního účinku jedu se sice vzpamatoval, ale jak sama vidíš, další pokroky nedělá.“

„A proč?“ divila se Renisenb. „Lékař sice řekl, že bude potřebovat ještě nějaký čas, než zesílí, ale pak by měl být zdrav jako dříve...“

Ipy pokrčil rameny.

„Lékaři zřejmě nevědí všechno. Hlavně dovedou moudře a dlouze mluvit. Obviňuj si třeba tu zatracenou Nofretu, jestli chceš! Ale Yahmose, tvůj drahý bratříček Yahmose, je na dně!“

„A ty sám se o sebe nebojíš, Ipy?“

„Já a strach?“ Hoch se zasmál a vzpurně pohodil hezkou hlavou.

„Nofret tě neměla příliš v lásce, Ipy!“

„Mně nemůže nic ublížit, Renisenbo – leda bych si to nechal dobrovolně líbit. I když jsem mladý, patřím k lidem, kteří jsou zrozeni pro úspěch...! A tobě bych radil, Renisenbo, abys byla rozumná. Dobře bys udělala, kdybys stála při mně, rozumíš? Často se mnou jednáš, jako kdybys byl nějaký nezodpovědný hoch, ale teď, teď už jsem někdo! Měsíc po měsíci si to budeš uvědomovat. Brzy v tomto domě nebude platit jiná vůle moje. Otec snad bude ještě nějaký čas udělovat rozkazy, ale nanejdříve je jen vysloví svým hlasem. Mozek, který si je usmyslí – bude můj!“

Popošel několik kroků, pak se zastavil a prohodil přes rameno:

„Tak si dej pozor, Renisenbo, abys nebyla příčinou mé nespokojenosti!“

Jak tam tak Renisenb stála a dívala se zaraženě za ním, zaslechla za sebou kroky. Otočila se a uviděla vedle sebe Kaitu.

„Co ti to Ipy říkal, Renisenbo?“

„Řekl, že zde bude brzy pánem,“ odpověděla váhavě Renisenb.

„To že řekl?“ podivila se Kaita a pak rozhodně dodala: „Nu, myslím, že nebude...“

/III/

Ipy lehce vyběhl po schodech do domu a vešel dovnitř. Pohled na Yahmose odpočívajícího na loži ho zřejmě potěšil.

„Tak jak se ti daří, bratře?“ zeptal se vesele. „Copak tě už neuvidíme na polích? Sám se divím, že se, tvým odchodem nerozpadlo celé hospodářství!“

„Vůbec tomu nerozumím,“ řekl Yahmose mdlým a poněkud podrážděným hlasem. „Jed už je přece z těla pryč, proč tedy nenabývám znovu sil? Zkusil jsem dnes ráno zase chodit, ale nohy mě vůbec neunesou. Jsem slabý, tak slabý, a co je ještě horší, mám dojem, že slábnu ze dne na den.“

Ipy potřásl hlavou s předstíraným soucitem.

„To je opravdu nepříjemné. A co lékaři? Copak ti nemohou pomoci?“

„Mersův pomocník sem dochází denně a z mého stavu není moudrý. Dává mi pít silné odvary z bylin, denně se modlí k bohům, a v kuchyni se pro mne připravují zvlášť výživné pokrmy. Není tedy opravdu důvodu, proč bych teď neměl rychle nabývat sil? Lékař mě stále uklidňuje a nabádá k trpělivosti, a přece cítím, že zřejmě chřadnu.“

„Nu, to je opravdu nepříjemné,“ poznamenal na odchodu Ipy.

S tichým prozpěvováním zamířil k otci, kterého našel společně s Horim nad hromadou účtů.

Imhotepova ustaraná a vráscitá tvář se rozjasnila při pohledu na vroucně milovaného nejmladšího syna.

„Ach, zde je náš Ipy! Copak je nového na polích?“

„Všechno je v pořádku, otče! Sklízeli jsme ječmen – úroda je dobrá.“

„Ano – díky bohu Réovi, že mimo dům je vše v pořádku. Kéž by tomu tak bylo taky uvnitř. Stále však ještě musíme doufat v Ashayetu – určitě nám neodmítne pomoc v našem neštěstí. Mám však starosti o Yahmose... Nerozumím, proč je tak malátný, tak nepochopitelně slabý –“

Ipy se opovržlivě pousmál.

„Yahmose byl vždycky slaboch,“ poznamenal.

„To zas není pravda,“ ozval se rozhodně Hori. „Měl vždycky výborné zdraví.“

„Zdraví muže je závislé na jeho duchu,“ prohlásil Ipy sebevědomě. „Yahmose nikdy žádného ducha

neměl. Dokonce se bál i udělovat rozkazy.“

„V poslední době však už byl jiný,“ odporoval Imhotep. „V minulých měsících dokázal plně svou autoritu. Byl jsem tím dokonce překvapen! Avšak jeho tělesná slabost mně dělá starosti. Mersu mě přece ujistil, že jakmile jed vyprchá, Yahmose se rychle uzdraví.“

Hori odložil papyry stranou.

„Jsou však taky ještě jiné jedy,“ řekl klidně.

„Co tím míníš?“ obrátil se na něho Imhotep.

„Jsou známy jedy, které nepůsobí ihned a prudce,“ odpověděl Hori mírným a zamyšleným hlasem.

„Působí však o to zákeřněji. Malé množství požití denně se v těle hromadí a teprve po dlouhých měsících postupného zeslabování dojde k smrti... Takové věci znají zvláště ženy – někdy jich používají, aby se zbavily svých manželů a přitom aby smrt vzbudila dojem, že nastala přirozeným způsobem.“

Imhotep zbledl.

„Chceš tím říci, že něco takového se děje i s Yahmosem?“

„Napadlo mě to jako možné vysvětlení... I když jeho potravu, než začne jíst, chutná teď vždycky otrok, neznamená takové opatření vůbec nic. Malé množství jedu v jednotlivém dnu nebo v malém soustu jídla nepůsobí žádné potíže...“

„Blbost!“ vykřikl hlasitě Ipy. „Úplný nesmysl! Nevěřím, že by byly takové jedy... Já jsem o nich nikdy neslyšel.“

Hori se na něho pronikavě podíval.

„Jsi taky dosud velmi mladý, Ipy...! Je ještě hodně věcí, které neznáš.“

„Co však mám dělat?“ zvolal Imhotep. „Obrátili jsme se k Ashayetě, poslali jsme oběti do chrámu, ačkoliv jsem nikdy na chrámy mnoho nedal... Ženy však takovým věcem věří! Co víc můžeme ještě udělat?“

„Poruč, aby Yahmosovo jídlo připravoval jen nejspolehlivější otrok,“ řekl Hori zamyšleně, „a ať toho otroka ještě někdo po celou tu dobu pozoruje.“

„Pak by to ovšem znamenalo, že zde, v tomto domě –“

„Nesmysl!“ vykřikl Ipy. „Holý nesmysl!“

Hori pozvedl obočí.

„Ať se to zkusí,“ řekl. „Brzy poznáme, jestli to byl opravdu nesmysl.“

Ipy rozzlobeně opustil místnost. Hori za ním zamyšleně hleděl a ve tváři se mu rozhostil zamračený, pochmurný výraz.

/IV/

Ipy vyběhl z domu tak rozzuřen, že téměř porazil Henetu.

„Uхни z cesty, Heneto! Pořád se jen všude motáš a každému lezeš pod nohy!“

„Jsi hulvát, Ipy! Zranil jsi mi rameno.“

„To je dobře! Už tě mám dost i s tím tvým věčným fňukáním. Čím dřív budeš z domu – tím líp. Počkej, já už se postarám, abys vypadla!“

V Henetinych očích se zlobně zablesklo.

„Tak ty bys mě rád vyhodil? Za všechnu tu lásku a péči, kterou jsem vám všem věnovala! Tvůj otec si však toho je dobře vědom.“

„Hlavně toho od tebe hodně slyšel – to je nesporné! A my konečně taky! Ale podle mého názoru jsi jen zlolajná stará zlomyslnice. Pomáhala jsi Nofretě v jejích pletichách – to vím velice dobře. A pak, když zemřela, začala ses zase lísat k nám. Ale uvidíš – nakonec bude otec poslouchat mne, a ne ty tvé zatraceně prolhané báčorky!“

„Jsi nějak příliš rozčilený, Ipy! Copak tě tak rozzlobilo?“

„Po tom ti nic není!“

„Nemáš snad z něčeho strach, Ipy? Inu, dějí se tu podivné věci...“

„Ty mě vylekat nemůžeš, ty stará zmije!“

Hbitě kolem ní proklouzl a vyběhl z domu.

Heneta se rychle obrátila, protože její pozornost zaujalo Yahmosovo bolestné sténání. Zvedl se totiž sám z lůžka a snažil se chodit. Nohy se mu však slabostí podlomily, a kdyby nebylo Henetiny okamžité pomoci, byl by upadl.

„No tak, Yahmosi, pomalu! Hezky si zase lehni!“

„Jak jsi silná, Heneto... Člověk by tomu ani nevěřil, když se na tebe podívá.“ Znovu ulehl a opřel si hlavu o dřevěný podhlavník. „Děkuji ti... Co se to však se mnou děje? Proč mám takový pocit, jako by se mi svaly měnily ve vodu?“

„Je to všechno tím, že celý dům je začarován. Je to dílo té dáblice, která k nám přišla ze severu...“

Odtamtud nikdy nic dobrého nepřichází.“

„Pomalu umírám...“ zašeptal náhle sklesle Yahmose. „Ano, umírám.“

„Jiní zemrou ještě před tebou,“ řekla Heneta s úšklebkem. „Co to říkáš? Jak to myslíš?“

Yahmose se lehce pozvedl, a opíraje se o loket, upřeně ji pozoroval „Vím, co říkám,“ prohlásila Heneta a několikrát za sebou pokývala hlavou. „Nebudeš to ty, kdo zemře jako další... Počkej, uvidíš.“

/V/

„Proč se mi vyhýbáš, Renisenbo?“

Kameni se postavil Renisenbě přímo do cesty. Zrudla a uvědomila si, jak je těžké najít vhodnou odpověď.

Ano, úmyslně vždy někam odbočila, když viděla, že se přibližuje.

„Proč, Renisenbo – řekni mi, proč?“

Nedovedla mu však odpovědět, jen mlčky zavrtěla hlavou.

A jak tam stál proti ní, zvedla oči a pohlédla mu do tváře. Trochu se bála, že se snad Kameniho obličej také změnil. Když však žádnou změnu nenašla, pocítila podivnou radost. Jeho oči na ni vážně hleděly a na rtech se mu tentokrát neobjevil ani úsměv.

„Vím, proč se mi vyhýbáš, Renisenbo!“

Konečně se vzpamatovala a vmohla na odpověď:

„Já – já jsem se ti nevyhýbala... Neviděla jsem tě přicházet.“

„To je lež!“

Ted' se usmál – poznala to podle jeho hlasu.

„Renisenbo – krásná Renisenbo!“

Cítila, jak jeho teplá silná ruka objala její ramena. Okamžitě ho odstrčila.

„Proč se bráníš, Renisenbo? Dobře víš, co mezi námi dvěma je. Jsi krásná, statná a mladá. Je proti přírodě, abys celý život truchlila po manželovi. Odvedu tě z tohoto domu – je plný a ďábelských čar! Půjdeš se mnou a budeš žít v bezpečí.“

„A co když se mi nechce jít s tebou?“ zeptala se hrdě.

Kameni se zasmál. Jeho krásné, silné a zdravé zuby zazářily.

„Ale ty chceš jít, jenom si to nechceš připustit! Život je krásný, Renisenbo, když bratr a sestra žijí spolu. Budu tě milovat a udělám tě šťastnou – staneš se nádherným rájem pro mne, tvého pána. Hleď, už nebudu prosit Ptaha ‚Dej mi mou sestru s večerem‘ – ale půjdu za Imhotepem a řeknu ‚Dej mi mou sestru, Renisenbu!‘ A protože si myslím, že to zde není pro tebe bezpečné, odvedu tě pryč. Jsem dobrým písařem a budu-li chtít, mohu být přijat do domu jednoho z nejvyšších vesetských vládců. Ve skutečnosti však mám raději život zde na venkově. Líbí se mi obdělávání půdy, chov dobytka, písně ženců i ty malé rozkošné ložky na řece. Rád bych se s tebou plavil po Nilu, Renisenbo. A vezmeme s sebou Teti – je to krásné, silné dítě. Budu ji mít rád a stanu se jí dobrým otcem. Nu tak, Renisenbo, co tomu říkáš?“

Renisenb mlčky stála. Uvědomovala si, že se jí prudce rozbušilo srdce, a měla pocit, jako by jí ochabovaly smysly. A přece s tímto pocitem něhy a touhy přicházelo i něco jiného – pocit vzpoury...

„Stačí dotek jeho ruky na mé paži – a celá zeslábnu,“ pomyslela si. „Protože je silný, protože má statná ramena... smějící se ústa... Ale nevím nic o jeho duši – o jeho myšlenkách a srdci. Není mezi námi harmonický klid... Co však vlastně chci? Nevím. Ale tohle ne! Ne, to nechci –“

Slyšela vlastní svá slova, která jejímu sluchu zněla slabě a nejistě:

„Nechci jiného manžela... Chci být sama... Chci být sebou...“

„Ne, Renisenbo, mýlíš se! Tobě není souzeno, abys žila sama. Tvoje ruka, chvějící se v mé dlani, mluví za tebe... Vidíš?“

S velkým úsilím odtáhla ruku.

„Nemiluji tě, Kameni... Myslím, že tě spíše nenávídím.“

Usmál se.

„Nedbám toho, že mě nenávidíš, Renisenbo. Tvoje nenávisť je příliš blízká lásce. Znovu si o tom brzy promluvíme.“

Odešel... Pohyboval se rychlým a svižným krokem mladé gazely. Renisenb pomalu zamířila k místu, kde si u jezera hrála Kait s dětmi.

Kait ji oslovila a něco jí říkala, ale Renisenb odpovídala jen skoupě a jako ve snu.

Kait si toho podle všeho nevšimla, nebo spíše její myšlenky byly zaujaty dětmi, než aby věnovala pozornost něčemu jinému.

„Mám si vzít jiného manžela?“ vzpamatovala se náhle Renisenb. „Co tomu říkáš, Kaito?“

„Myslím, že by to bylo dobré. Jsi mladá a statná, Renisenbo, mohla bys mít více dětí,“ odpověděla Kait klidně a bez velkého zájmu.

„A to je celý život ženy, Kaito? Stále mít něco na práci v zadní části domu, bavit se s dětmi a trávit s nimi celé odpoledne u jezera pod fíkovníky?“

„Ano, to je vše, na čem ženě musí záležet,“ odpověděla rozhodně Kait. „Určitě to taky dobře víš. Nemluv, jako kdybys byla nějaká otrokyně! Ano – ženy v Egyptě mají moc, skrze ně přechází dědictví na jejich děti... Ženy, to je proudící krev Egypta.“

Renisenb zamyšleně pozorovala Teti, která pilně vila věnec z květin pro svou panenku. Úporným soustředěním nad vlastní prací se dítě trochu mračilo. V některé chvíli vypadala Teti jako Khaj, a to tehdy, když vysunula spodní ret a hlavu náchýlila na stranu. V takových okamžicích vždy srdce Renisenby poskočilo bolestí i láskou. Ale teď najednou nejenže se v její paměti Khajova tvář vybavovala už nejasně, ale i Teti ztratila ten zvláštní zvyk vysunovat spodní ret a náchýlovat hlavu stranou. Jindy ji zase Renisenb objímala a tiskla s vášnivým pocitem vlastnictví, protože jako by přímo cítila, že dítě je stále částí jejího těla, že v něm proudí její krev. „Je moje, celá moje,“ říkala vroucně. A teď, když ji tak pozorovala, napadlo jí: „Ona je mnou – ale ona je i Khajem...“

Po chvíli Teti zvedla hlavu, a spatřivši matku, usmála se. Byl to vážný, přátelský úsměv, plný důvěřivé radosti.

„Ne – ona není ani mnou ani Khajem,“ usoudila Renisenb. „Je sama sebou... Ona je Teti. Je sama, jako já jsem sama, jako jsme všichni sami. Jestli se budeme milovat, zůstaneme po celý život přítelkyněmi. Nebude-li však mezi námi ani lásky ani porozumění, vyroste a budeme si cizí. Ona je Teti a já jsem Renisenb.“

Kait se na ni zvědavě dívala.

„Co vlastně chceš, Renisenbo? Nechápu tě.“

Renisenb neodpovídala. Jak mohla vysvětlovat něco Kaitě, když tomu sama dobře nerozuměla. Rozhlédla se kolem sebe po zdech nádvoří, zahleděla se na veselé barvy sloupové u vchodu, na klidnou hladinu jezera a roztomilý a půvabný malý pavilón, zálibně spočinula pohledem na krásně upravených záhonech květin se skupinkami stvolů papyru. Všechno se zdálo tak bezpečné, samo do sebe uzavřené... Nebylo čeho se bát, když byl člověk obklopen zvuky známých hlasů domova, žvatlavým dětským štěbetáním, hartusivým křikem žen z domu a vzdáleným bučením dobytka.

„Nemohu se odtud dívat na řeku,“ řekla zamyšleně.

Kait na ni udiveně pohlédla.

„A proč by se měl někdo na ni dívat?“

„Snad jsem hloupá – sama nevím,“ odpověděla Renisenb.

A před jejími zraky velmi zřetelně vyvstalo panoráma zelených polí, bohatých a svěžích, a hodně daleko za nimi v okouzující dálce světle růžová a ametystová barva, blednoucí na obzoru a splývající se světlou stříbřitou modří Nilu...

Skoro nedýchala, protože s představou jako by i všechny sluchové a zrakové vjemy kolem ní zmizely, a místo nich tu nastal klid, spokojenost a nekonečný pocit blaha...

„Jestli otočím hlavu, uvidím Horiho,“ říkala si. „Zvedne oči od papyru a bude se na mne usmívat... Brzy zapadne slunce a bude tma. Pak půjdu spát... a nastane smrt.“

„Cos to řekla, Renisenbo?“

Renisenb sebou trhla. Neuvědomila si, že mluví nahlas. Ze svého snění se vrátila do skutečnosti. Kait se na ni zvědavě dívala.

„Řekla jsi ‚smrt‘, Renisenbo! Na co jsi myslela?“

Renisenb potřásla hlavou.

„Nevím, snad na nic –“ Znovu se rozhlédla kolem. Jak milé bylo toto rodinné prostředí se šplouchající vodou a hrajícími si dětmi. Hluboce se nadechla.

„Všechno je zde tak plné pohody a klidu,“ řekla zamyšleně. „Člověk by si ani nedovedl představit, že by se v těchto místech mohlo stát něco strašného...“

Avšak právě u jezera našli příštího rána lpyho. Ležel tam roztažen na břicho, s tváří ponořenou do vody, kde ji něčí ruka přidržela tak dlouho, dokud neutonul.

18

Druhý měsíc sklizně –10. den

Imhotep seděl jako hromádka neštěstí. Najednou rychle zestárl. Stal se z něho osudem zlomený, shrbený starý člověk. Jeho tvář měla žalostně zmatený výraz.

Heneta mu přinesla jídlo a lichotivě ho do něho nutila.

„Nu tak, sněz něco, Imhotepe... Musíš si přece udržet sílu.“

„A proč bych to dělal, k čemu? Co je síla? Ipy byl silný – silný svým mládím a krásou, a teď? Teď už jeho tělo leží v láku slané vody... Můj syn – můj vroucně milovaný syn! Poslední z mých synů...”

„Ne, nesmíš tak mluvit, Imhotepe! Máš ještě Yahmose – svého dobrého Yahmose.“

„Na jak dlouho? Kdepak – taky je určený k záhubě... Všichni jsme určeni k záhubě! Jaká ďábelská moc se vloudila do našeho domu? Mohlo mě snad napadnout, že se stane něco takového, když si sem přivedu konkubínu? Vždyť je to dovoleno! Je to uznáváno zákony bohů i lidí! Jednal jsem s ní přece uctivě. Proč se tedy na mne hrne jedno neštěstí za druhým? Nebo se snad na mně mstí sama Ashayeta? Je to snad ona, která mně nemůže odpustit? Na moji petici určitě dosud neodpověděla. Ano – ďábelská moc stále působí.“

„Ne, ne! Nemluv tak, Imhotepe! Teprve krátká doba uplynula ode dne, kdy byl umístěn obelisk v obětní síni. Vždyť víš, jak dlouho trvají takové soudní a právní záležitosti u nás, na tomto světě. Nedovedeme si snad ani představit, jaké pak musí být průtahy tam – u soudu správce kraje. A než se takový případ dostane až k veirovi? Ach, soud je soud, jak na tomto světě tak na onom! Soudní řízení bývá zdlouhavé, ale nakonec se všechno spravedlivě vyřeší.“

Imhotepe vrtěl nedůvěřivě hlavou.

Heneta pokračovala:

„A mimo jiné, Imhotepe, zapomínáš, že Ipy nebyl Ashayetin syn. Narodil se přece tvé sestře Anchě. Proč by se tedy měla Ashayeta nějak zvlášť o něho zajímat? Ale s Yahmosem to bude jiné – Yahmose se uzdraví, protože o toho se už Ashayeta postará.“

„Musím uznat, Heneto, že mě skutečně dovedeš svými slovy potěšit... Je hodně pravdy na tom, co říkáš. Yahmose se teď vskutku zotavuje ze dne na den. Je to dobrý a věrný syn – ale ach! Kde je můj Ipy – tak velkorysý, tak krásný!“

A Imhotepe se znovu rozvzlykal.

„Acn běda! Běda!“ kvílela s ním Heneta ze soucitu.

„Ať je ta dívka i se svou krásou prokleta! Kéž bych nikdy nebyl na ni pohlédli!“

„Ach ano, drahý pane! Jestli jsem dosud neviděla nikdy ďáblovu dceru, tentokrát to určitě byla! Vyznala se v čarách a kouzlech – o tom není pochyb! Poslal ji k nám sám ďábel Seth!“

Zaznělo klepání holí o podlahu a Esa se vbelhala do místnosti.

„Přišli jste už všichni v tomto domě o rozum?“ vyprskla na ně opovržlivě. „Nemáte nic jiného na práci než chrlit nadávky na nešťastnou dívku, kterou sis kdysi oblíbil? Copak se divíš, že si dopřála trochu malicherné ženské schválnosti, když byla věčně štvána zlomyslnostmi a sprostým chováním pitomých žen tvých hloupých synů?“

„Tak pro tebe jsou to malicherné schválnosti, Eso? A to říkáš teď, když moji dva synové jsou mrtvi a třetí umírá! Ach, taková slova musím ještě vyslechnout od vlastní matky!“

„Je zřejmě nutné, aby je někdo vyslovil, protože nedovedeš pochopit skutečnost tak, jaká opravdu je!“

Vyžeň si konečně z hlavy tu pitomou pověřčivou víru, že všechno zlo páše duch mrtvé dívky. Byla to živá ruka, která podržela Ipymu hlavu pod vodou tak dlouho, až se utopil, a taky živá ruka nasypala jedu do vína, které pil Yahmose i Sobek. Máš nepřítelé, Imhotepe, ale nepřítelé tady v domě! Nejlepším důkazem toho je, že od té doby, co se uposlechlo Horiho rady a Renisenb sama nebo otrok, na kterého dozírá, připravuje Yahmosovi jídlo a vlastnoručně mu je přináší, Yahmose ze dne na den nabývá zdraví a síly. Přestaň už bláznit, Imhotepe, přestaň už vzdychat a tlouci se do hlavy – v čem tě s tak mimořádnou horlivostí Heneta podporuje –“

„Ach, Eso, jak jsi ke mně nespravedlivá!“ protestovala Heneta.

„Ano, v čem ti – jak jsem řekla – Heneta tak vydatně pomáhá...“

Snad jen proto, že je právě tak pitomá jako ty, nebo k tomu má možná jiné důvody –“

„Ať ti bůh Ré odpustí tvoje zlé chování k ubohé, opuštěné ženě!“

Esa sugestivně zamávala holí a nahnula se k synovi.

„Vzpamatuj se, Imhotepe, a uvažuj! Tvoje mrtvá manželka Ashayeta, která byla velmi milá žena, a mimochodem nebyla ani hloupá, může snad uplatnit svůj vliv ve tvůj prospěch na onom světě, ale sotva můžeš čekat, že bude za tebe myslet na tomto světě! Musíme jednat, Imhotepe, protože jestli nic neuděláme, přibudou další mrtví!“

„Živý nepřítel? Nepřítel v tomto domě? Opravdu tomu věříš, Eso?“

„Jistěže tomu věřím! Vždyť to je to jediné, co říká a dává rozum!“

„Pak jsme ovšem všichni v nebezpečí?“

„O tom nepochybuji! Nejsme však v rukou čarujícího ducha, ale v rukou lidských – rozumíš? Prsty člověka nasypaly do vína jed! Lidská postava se zezadu přikradla za ubohého mladíka, když se pozdě v noci

vracel ze vsi, a násilně mu strčila hlavu pod hladinu jezera!“

„Na to by však bylo třeba velké síly,“ řekl zamyšleně Imhotepe.

„Na první pohled – určité... Ale nejsem si tím zrovna tak jista. Ipy jistě vypil ve vesnici hodně vína. Měl jednu ze svých zuřivých a vychloubačných nálad. Snad se vracel vrávoravým krokem a asi bez obav před osobou, která ho třeba oslovila, sám se nahnul k jezeru, aby si opláchl tvář. Za těchto okolností – jak jistě uznáš – k dalšímu už mnoho síly nebylo potřeba.“

„Kam tím míříš, Eso? Myslíš, že by něco takového udělala žena? Ale to je nemožné – všechno to je nesmysl! V tomto domě nemůže být takový nepřítel, abych o něm vůbec nevěděl... Já – já bych to přece věděl!“

„Zlo bývá ukryto v srdci, Imhotepe, nepoznáš je podle něčí tváře.“

„Myslíš na někoho z našich sluhů nebo snad otroků –“

„Ani sluha ani otrok, Imhotepe!“

„Někdo z nás? Nebo snad podezříváš Horiho či Kamenino? Ale Hori je jedním z rodiny, opakovaně dokázal svou věrnost a spolehlivost... A Kamení? Je sice cizinec – to je pravda, ale je z naší krve a svou oddanost už taky dokázal poctivou prací v mých službách... Kromě toho přišel za mnou dnes ráno a požádal mě o souhlas k sňatku s Renisenbou.“

„Ach – opravdu? No ne!“ jevila Esa velký zájem i překvapení. „A co jsi mu řekl?“

„Co jsem mohl říkat?“ odpověděl podrážděně Imhotepe. „Je snad teď vhodný čas k hovoru o svatbě? V tom smyslu jsem s ním taky mluvil.“

„A co on nato?“

„Tvrdil, že podle jeho názoru je právě tím vhodnější čas mluvit o svatbě, protože Renisenb už není v tomto domě v bezpečí.“

„Asi není,“ přikývla Esa. „Opravdu asi není... Nebo je? Myslela jsem, že ano... A Hori si to taky myslel – ale teď...?“

„Copak člověk může pořádat pohřební a svatební obřady najednou?“ pokračoval Imhotepe. „To přece není slušné! Mluvil by se o tom po celém kraji.“

„V takové době není možné brát ohledy na obvyklé způsoby,“ usoudila Esa. „Zvláště, když se podle všeho balzamovačů hned tak nezbavíme. To musí být právě požehnání pro Ipyho a Monta – podnik jim teď určitě mimořádně dobře vynáší.“

„A to ještě zvedli poplatky o deset procent!“ rozptýlil se na okamžik Imhotepe ekonomickými starostmi.

„Jaká nehoráznost! Tvrdí, že práce jsou stále nákladnější.“

„Za takovou dodávku by nám naopak měli snížit ceny,“ ušklíbala se Esa vlastnímu vtipu.

„Drahá matko,“ podíval se na ni zděšeně Imhotepe, „tady už přestávají žerty!“

„Celý život je jen žert, Imhotepe, a právě smrt se směje naposledy. Copak to neslyšíš na každé slavnosti? Jez, pij a raduj se, protože, co kdybys zítra zemřel? Nu, pro nás zde to platí v pravém slova smyslu – jen je otázka, který z nás přijde zítra na řadu.“

„Mluvíš strašně – mluvíš příšerně! Co mám dělat?“

„Nikomu nevěřit!“ řekla Esa. „To je to první a nejdůležitější.“ A ještě s větším důrazem opakovala: „Nikomu nevěřit!“

Heneta začala vzlykat.

„Proč se díváš na mne? Jestli se někomu může důvěřovat, pak jsem to přece já! Dokazovala jsem to celá léta... Neposlouchej ji, Imhotepe!“

„Ale, ale, má dobrá Heneto – přirozeně, tobě věřím. Vím až příliš dobře, jak máš věrné a oddané srdce,“ chlácholil ji Imhotepe.

„Nic nevíš,“ napomenula ho Esa. „Nikdo z nás nic neví. A v tom je naše nebezpečí.“

„Teď jsi obvinila mne!“ vykřikla Heneta.

„Nemohu obviňovat nikoho – ostatně nic nevím, ani nemám důkaz, jen podezření.“ Imhotepe na ni pronikavě pohlédl.

„Ty máš nějaké podezření – a na koho?“

„Podezřívala jsem jednou – pak podruhé – a pak potřetí...“ řekla Esa zamyšleně. „Budu upřímná. Poprvé jsem podezřívala Ipyho – ale Ipy je mrtev, a tak se podezření ukázalo falešným. Pak jsem podezřívala někoho jiného – ale právě v den Ipyho smrti mě napadla ještě třetí možnost...“

Odmlčela se.

„Je doma Hori a Kamení? Pošli pro ně – ano, a taky pošli pro Renisenbu do kuchyně! A ať přijde i Kait a Yahmose. Ráda bych jim něco řekla, co by měl slyšet celý dům.“

///

Esa se rozhlédla po shromážděné rodině. Setkala se s Yahmosovým vážným a mírným pohledem, s usměvavou tváří Kameniho, se zamračeným i zvědavým výrazem v očích Renisenby a milým, netečným obličejem Kaity. Hori byl nevyzpytatelně klidný a zamýšlený, zato Imhotepovy rysy se chvěly popudlivostí i strachem. Neušla jí však ani chtivá zvědavost – ano, dokonce radost v očích Henety...

„Jejich tváře mi nic neříkají,“ pomyslela si. „Ukazují jen na jejich vnější citové rozpoložení. A přece určitě, jestli se nemýlím, někde zde musí být nějaká zrada.“

„Ráda bych vám všem něco sdělila,“ řekla nahlas, „ale nejprve – zde před vámi všemi – promluvím jen k Henetě.“ Henetin výraz se změnil – dychtivost a radost zmizely. Vypadala ustrašeně a její hlas se zvedl v pronikavý protest.

„Ty podezříváš mne, Eso! Věděla jsem to! Chceš mě obžalovat – a jak se mám já, ubohá žena bez vzdělání, proti tomu bránit? Budu odsouzena – odsouzena bez výsledku!“

„Bez výsledku nikoliv,“ ujistila ji ironicky Esa a všimla si Horiho úsměvu.

Heneta pokračovala v obhajobě a její hlas přerůstal v hysterické ječení.

„Nic jsem neudělala... Jsem nevinná...! Imhotepe, můj nejmilovanější pane, zachraň mě...“ Vrhla se mu k nohám a objala mu kolena. Imhotep počal sebou nedůtklivě vrtět, poklepáváje mezitím Henetu po hlavě.

„Eso – s tím opravdu nesouhlasím,,, To je hanebnost! Nemůžeš –

Esa ho břitce přerušila.

„Nikoho jsem neobvinila – neobviňuji nikoho bez důkazů. Žádám jen Henetu, aby nám zde vysvětlila smysl určitých slov, která vyslovila.“

„Neříkala jsem nic, vůbec nic...“

„Ale ano,“ trvala na svém Esa. „Řekla jsi něco, co jsem slyšela na vlastní uši – a mé uši jsou výborné, to už s očima jsem na tom hůř. Zmínila ses mi, že víš něco o Horim... Tak co nám tedy můžeš o Horim povědět?“

Hori vypadal poněkud překvapeně.

„Ano, Heneto,“ vyhrkl. „Co o mně víš? Ať to slyšíme!“

Heneta si sedla na paty a otřela si oči. Vypadala zamračeně a vzpurně.

„Nevím nic,“ prohlásila. „Co bych měla vědět?“

„To právě čekáme, že nám řekneš,“ vybízel ji Hori.

Heneta pokrčila rameny.

„Jen jsem tak mluvila. Nic jsem tím nemyslela.“

„Zopakuj ti tedy tvá vlastní slova,“ vložila se do toho Esa. „Řekla jsi, že my všichni tebou pohrdáme, ale že víš hodně z toho, co se kolem tebe v tomto domě děje. A taky, že toho vidíš víc než mnozí chytří lidé. A pak jsi ještě řekla – že když se s tebou Hori setká, dívá se na tebe, jako kdybys neexistovala, jako by viděl něco vzadu za tebou, něco, co tam není...“

„Vždycky se tak dívá,“ přikývla Heneta zachmuřeně. „Jako kdybych byla nějaký hmyz – tak se na mne dívá, jako na něco, na čem nesejde.“

„A tahle věta mi utkvěla v mysli,“ řekla zvolna Esa. „Něco vzadu – něco, co tam není... Heneta pak dodala: ‚Měl by se dívat na mne.‘ A nato začala mluvit o Satipě – ano, o Satipě, a jak byla Satipa chytrá a kde je teď...?“

Esa se rozhlédla

„Nikomu z vás to nic neříká? Myslete na Satipu – na Satipu, která je mrtvá... A uvědomte si, že někdo by se měl dívat na někoho – ne na něco, co tam není...“

Chvilí bylo dusivé ticho, pak se ozval Henetin pronikavý křik. Byl to vysoký, strašlivý jekot – jekot, který jako by byl probuzen čirou hrůzou. Nesouvisle vykřikovala:

„Ne – neudělala – zachraňte mě, pane – nenech ji... Neřekla jsem nic, nic!“

Imhotepův zadržovaný vztek propukl.

„To je neomluvitelné!“ vykřikl. „Nenechám tuto ubohou ženu zastrašovat a obviňovat. Co máš proti ní? Jak jsi sama řekla – vůbec nic.“

Yahmose se k němu připojil bez své obvyklé úzkostlivosti.

„Otec má pravdu. Jestli chceš vyslovit určité obvinění vůči Henetě – tak je řekni přímo!“

„Neobviňuji ji,“ řekla Esa zvolna.

Opřela se o hůl. Celá její postava jako by se zhroutila. Její tísnivě znějící hlas zmlkl...

Yahmose se autoritativně obrátil k Henetě.

„Esa neobviňuje tebe ze zločinů, ke kterým zde došlo. Jestli jí však správně rozumím, domnívá se, že něco víš a necháváš si to pro sebe.“

A proto, Heneto, jestli opravdu něco takového víš, třeba o Horim nebo o někom jiném, je na čase, abys

promluvila. Zde před námi všemi – mluv! Co o tom všem víš?“

Heneta potřásla hlavou.

„Nic.“

„Uvědom si jasně, co říkáš, Heneto! Takové vědomosti mohou být nebezpečné.“

„Nevím nic... Přísahám... Přísahám u devíti bohů, při bohyni Maat, při nejvyšším Réovi!“

Heneta se chvěla na celém těle. Její hlas tentokrát pozbyl svého nuceně plačtivého tónu. Zněl bojácně a upřímně.

Esa hluboce vzdychla. Celou postavou se nachýlila dopředu a skoro šeptem řekla:

„Dovedte mě do mého pokoje.“

Hori a Renisenb k ní rychle přiskočili.

„Ne – ty raději ne, Renisenbo. Ať mě dovede Hori.“ Pevně se o něho opřela a on ji pak pomalu vyvedl z místnosti a kráčel s ní k jejímu pokoji. Letmo na něho pohlédla a viděla, že jeho tvář je vážná a nešťastná.

„Tak co tomu říkáš, Hori?“ zeptala se tiše.

„Bylo to od tebe velmi nerozumné, Eso, velmi nerozumné.“

„Musela jsem to vědět.“

„Ano – ale podstoupila jsi strašné riziko.“

„Vím... Tak ty si myslíš totéž?“

„Občas mě tato myšlenka v poslední době napadala, ale chybí důkaz – chybí sebemenší důkaz. A ani teď, Eso, nemáš důkaz! Všechno je jen v tvé mysli.“

„Je toho dost, co vím.“

„Snad toho je až příliš...“

„Jak to myslíš? Ach ano – samozřejmě, rozumím.“

„Střež se, Eso! Od této chvíle jsi v nebezpečí.“

„Musíme se pokusit rychle jednat.“

„To jistě – ale co můžeme dělat? Musíme mít důkaz!“

„Vím.“

„Víc si nemohli povědět. Esina malá služka rychle přiběhla ke své paní. Hori odevzdal Esu do dívčiny péče a odcházel. Jeho tvář zůstala vážná a ustaraná.

Děvčátko štěbetalo a vesele kolem Esy pobíhalo. Ta ji však dnes sotva vnímala. Cítila se stará a nemocná, a roztrásla se zimou... Ještě jednou se jí před očima vybavil okruh dychtivě zaujatých tváří, pozorujících ji při řeči.

Jen jeden pohled – okamžitý záblesk strachu a pochopení –, nebo se snad mýlila? Byla si opravdu tak jista tím, co viděla? Přece má tak slabý zrak...

Ano – byla si jista! Nebyl to ani tak výraz tváře jako spíše náhlé znehybnění celého těla – úplné napnutí, ztuhnutí... Jedné osobě, jedné jediné osobě její zmatená slova něco říkala. Něco bezpečně jistého a vražedného, co však také bylo jednou pravdou...

19

Druhý měsíc sklizně – 15. den

„Nu tak, Renisenbo, musíš se sama rozhodnout! Jak tedy odpovíš?“ Renisenb hleděla rozpačitě z otce na Yahmose. Hlavu měla tupou a prázdnou.

„Nevím,“ splynula jí ze rtů bezezvučná odpověď.

„Za normálních okolností,“ pokračoval Imhotep, „by bylo dost času, abychom si o tom pohovořili. Mám i jiné příbuzné a mohli bychom uvažovat a vybírat tak dlouho, až bychom se dohodli na nejvhodnějším manželovi pro tebe. Ale v takové nejistotě – ano, život je tu nejistý.“

Hlas se mu zachvěl.

„Ano, taková je skutečnost, Renisenbo,“ řekl temně, „Všichni tři dnes hledíme smrti do tváře – Yahmose, ty i já. Kdo se z nás jako další octne v smrtelném nebezpečí? Proto je také nutno, abych své záležitosti uvedl do pořádku. Kdyby se něco mělo stát Yahmosovi, ty – má jediná dcera – budeš potřebovat manžela, aby stál po tvém boku. Bude se podílet na tvém dědictví a plnit všechny povinnosti spojené s mým majetkem, které nemůže vykonávat žena. Nikdo totiž nemůže vědět, v které chvíli budu vyrván z vašeho kruhu... Ve své poslední vůli jsem správou majetkového podílu a poručnictvím Sobekových dětí pověřil Horiho v případě, že by zemřel i Yahmose. Pak by pochopitelně převzal Hori i správu majetku jeho dětí včetně poručnictví. Je to tak podle tvého přání, že, Yahmosi?“

Yahmose přikývl.

„Hori mně byl vždycky velmi blízký – počítám ho k naší rodině.“

„Jistě – máš plnou pravdu,“ souhlasil Imhotep. „Zůstává však faktem, že není naším pokrevným příbuzným, což zase Kameni je. A proto, když všechno vezmeme v úvahu, je taky za daného okamžiku pro Renisenbu tím nejvhodnějším manželem. Tak co na to říkáš, Renisenbo?“

„Nevím,“ opakovala znovu.

Pocítila úžasnou malátnost.

„Je hezký a příjemný – s tím souhlasíš?“

„Ach ano.“

„Ale provdat se za něho nechceš, vid’?“ zeptal se jemně Yahmose.

Renisenb se na bratra vděčně podívala. Byla pevně rozhodnuta, že se nenechá urychleně vehnat do ničeho, co nebude sama chtít udělat.

„Opravdu snad sama nevím, co chci...“ A spěšně na omluvu dodala: „Vím že je to hloupé, ale i já si připadám, jako bych někdy neměla všech pět pohromadě... Snad je to tím napětím, ve kterém žijeme.“

„S Kamením po boku se budeš cítit bezpečná,“ usoudil Imhotep.

„A uvažoval jsi o Horim jako o možném manželovi Renisenby?“ zeptal se Yahmose.

„Nu – ano, je to určitá možnost...“

„Žena mu zemřela, když byl ještě zcela mladý muž. Renisenb ho dobře zná a má ho ráda.“

Renisenb seděla jako ve snu, zatímco oba mužové hovořili. Ano – mluvili teď o jejím manželství...

Yahmose se jí snažil pomoci, aby si zvolila podle své vůle, ale ona měla takový pocit, jako by z ní všechen život vyprchal, jako by byla pouhou dřevěnou panenkou malé Teti.

A najednou rázně a nečekaně přerušila jejich rozhovor, aniž si uvědomila, co právě říkali.

„Když si tedy myslíte, že udělám dobře – provdám se za Kameniho.“

Imhotep radostně a spokojeně souhlasil a spěšně vyšel ze síně. Yahmose přistoupil k sestře a položil jí ruku na rameno.

„Opravdu si tento sňatek přeješ, Renisenbo? Budeš šťastná?“

„Proč bych nebyla šťastná? Kameni je hezký, veselý a milý.“

„Já vím –“ Yahmosův pohled stále ještě vyjadřoval nespokojenost a pochyby.

„Ale je přece důležité tvoje štěstí, Renisenbo. Nesmíš se nechat otcem vehnat do něčeho, co sama nechceš! Znáš ho, jaký je.“

„Ach ano – jistě. Když si vezme něco do hlavy, musíme všichni ustoupit.“

„Není to však nutné,“ řekl pevně Yahmose. „Nepřipustím ten sňatek, pokud si ho opravdu sama nepřeješ.“

„Ach, Yahmosi, nikdy se nepostavíš otcí na odpor!“

„Ale v tomto případě ano! Nemůže mě donutit, abych s ním souhlasil – a taky to neudělám!“

Renisenb na něho se zájmem pohlédla. Jak pevně a odhodlaně vypadala jeho obvykle nerozhodná tvář!

„Jsi ke mně hodný, Yahmosi,“ řekla vděčně. „Ale já opravdu nepodléhám nátlaku. Život, který jsem zde znala, život, ke kterému jsem se s radostí vracela, nenávratně minul. Kameni a já si spolu vybudujeme nový život – a budeme žít tak dobře, jak se na bratra a sestru patří.“

„Nu – když si tím jsi tak jista –“ pokrčil Yahmose rameny.

„Ano, jsem si tím jista,“ prohlásila Renisenb. Láskyplně se na bratra usmála a vyšla ven z domu pod sloupoví vchodu.

Odtamtud spatřila Kameniho a Teti, hrající si u jezera. Renisenb se tiše přiblížila až k nim a chvíli je pozorovala. Jejího příchodu si vůbec nevšimli. Kameni – veselý jako vždy – se podle všeho ze hry radoval stejně jako Teti. Srdce Renisenby se pro něho začalo rozehřívat.

„Ano, bude dobrým otcem,“ pomyslela si.

Vtom Kameni otočil hlavu, a když ji spatřil, se smíchem se postavil.

„Udělali jsme si z Tetiny panny strážce hrobky,“ vysvětloval. „Vzdává oběti a vykonává obřady.“

„Jmenuje se Meriptah,“ přidala se Teti a tvářila se velmi vážně. „Má dvě děti a písaře Horiho.“

Kameni se usmál.

„Teti je velmi chytré dítě,“ řekl. „Silné a krásné dítě...“

Jeho oči sklouzly z Teti na Renisenbu a v jejich laskavém pohledu vyčetla i jeho myšlenky... Myslel na děti, které mu jednou ona porodí.

Lehké vzrušení jí projelo tělem – a přece současně pocítila i náhlé, lítostivé bodnutí. V tomto okamžiku by v jeho očích raději viděla svůj vlastní obraz.

„Proč nevidí jen Renisenbu?“ pomyslela si.

Pocit lítosti však rychle vyprchal a něžně se na něho usmála.

„Otec se mnou mluvil,“ řekla.

„A souhlasíš?“

Chvilí zaváhala, než odpověděla.

„Souhlasím.“

Poslední slovo padlo – všechno skončilo. Tím to bylo ujednáno. Přála si, aby se necítla tak unavená a otupená.

„Renisenbo?“

„Co je, Kamení?“

„Neprošla by ses se mnou po Nilu na výletním člunu? Vždycky jsem toužil prožívat projížďku s tebou.“

Podivné, že řekl právě tohle. Od prvního okamžiku, co ho spatřila, představovala si vždy plachetnici a řeku – a taky Khajovu usmívající se tvář... Ale teď už Khajova tvář vybledla ve vzpomínkách a místo něho na přídi lodi, s řekou v pozadí, bude sedět Kamení a usmívat se jí do očí.

„Ano, taková je smrt – tohle způsobila smrt,“ pomyslela si. „Říkávala jsem, co k němu cítím – opravdově cítím, ale byla to pouhá slova... Teď necítím nic... Khaj zemřel – a mrtví jsou mrtví. Vzpomínky vyprchají...“

Zůstala však Teti! Ano – to byl život a obnovení života zrovna tak, jako když při záplavách voda odplaví starou půdu a připraví tím novou půdu k úrodě.

Jak to řekla Kait?

„Ženy z domácnosti musí držet spolu...“

A byla konečně ona něčím jiným než ženou z domácnosti – ať už Renisenbou nebo některou jinou – co na tom záleží?

Pak uslyšela hlas Kameního – naléhavý a starostlivý.

„Na co myslíš, Renisenbo? Někdy jsi v myšlenkách tak vzdálená... Pojedeš se mnou po řece?“

„Ano, Kamení, pojedu s tebou.“

„Vezmeme také Teti.“

/III/

Bylo to jako sen – pomyslela si Renisenb... Člun a plavba s Kamením – ona a Teti. Unikli smrti a strachu před smrtí. To byl počátek nového života.

Kamení hovořil a ona mu odpovídala jakoby z jiného světa.

„Tohle je teď můj život,“ napadlo jí. „Z toho už není úniku.“

„A na jaký únik to vlastně myslím?“ položila si zmatenou otázku. „Kam bych chtěla uniknout?“

A najednou jí před očima vyvstala představa malé místnosti ve skále vedle hrobky – i sebe, sedící tam s překříženýma nohama a podepřenou bradou...

„Ale tam to bylo něco jiného,“ uvažovala zmateně, „něco, co plynulo kolem mne. Tohle je však opravdový život, a z toho teď až do smrti neuniknu...“

Kamení přivázal člun a vystoupil na břeh. Vzal Teti do náruče a dítě ho pevně objalo kolem krku. Jeho ručka zavadila o řetízek s amuletem, který mu spadl s krku k nohám Renisenby. Sehnula se, aby jej zvedla. Bylo to znamení života Anch z jantaru, zdobeného zlatem.

„Poškodil se – to mne mrzí,“ zvolala a podávala, jej Kamenimu se slovy: „Dej pozor, aby se nezlomil.“

Ale jeho silné prsty amulet ještě více ohnuly, až se zlomil na dvě části.

„Ach, co jsi to udělal?“

„Vezmi si polovinu, Renisenbo, a já si ponechám druhou. Bude to znamení mezi námi – jsme spolu dvě půle jednoho celku.“

S těmito slovy jí podával část amuletu a ona po něm natáhla ruku. V tom okamžiku jí však něco blesklo hlavou a prudce zarazila dech.

„Co se děje, Renisenbo?“

„Nofret...“

„Co má být s Nofretou?“

„Zlomený amulet v Nofretině pouzdře na šperky,“ vyrazila ze sebe rychle a odhodlaně. „Tak tos byl ty, kdo jí ho dal... Ty a Nofret... Teď už vím všechno. Proto byla tak nešťastná! A vím taky, kdo dal pouzdro na šperky do mého pokoje. Víme všechno. Nelži mně, Kamení! Říkám ti, že vím všechno.“

Kamení neodporoval. Stál a upřeně jí hleděl do očí. Ani na okamžik neuhnul pohledem. A když promluvil, jeho hlas zněl vážně. Poprvé se neobjevil ani stín úsměvu na jeho rtech...

„Tobě lhát nebudu, Renisenbo.“

Chvilí mlčel a trochu se i mračil, jako by si chtěl srovnat myšlenky. „Jsem vlastně rád, Renisenbo, že ses to dozvěděla. Není to ovšem přesně tak, jak si myslíš.“

„Dal jsi jí zlomený amulet, zrovna tak, jak jsi tento dával mně! Jako znamení, že jste dvě půle jednoho celku. Ano – tak jsi to sám řekl.“

„Zlobíš se, Renisenbo. Mne to však těší, neboť tvůj hněv nasvědčuje, že mě máš ráda. Ale stejně ti to musím vysvětlit. Já jsem ten amulet Nofretě nedal... To ona jej dala mně!“

Odmlčel se.

„Nebudeš mi možná věřit, ale je to pravda. Přísahám, že je to pravda.“

„Neříkám, že ti nevěřím,“ odpověděla váhavě Renisenb. „Může to být skutečně pravda.“

Před očima se jí vybavila zachmuřená a nešťastná Nofretina tvář.

Kameni k ní mluvil dál – netrpělivě, úzkostlivě, chlapecky.

„Snaž se mě pochopit, Renisenbo! Nofret byla velmi krásná... Její lichocením mě těšilo – jako každého jiného muže. Ale doopravdy jsem ji nemiloval –“

Renisenb pocítila u srdce podivné, lítostivé bodnutí. Ne – Kameni opravdu Nofretu nemiloval, ale Nofret milovala Kameniho – milovala ho hořce a beznadějně... Právě na tomto místě – na břehu Nilu – mluvila s Nofretou onoho rána a nabízela jí své přátelství i náklonnost. Až příliš dobře si pamatovala, jaký temný proud nenávisti a utrpení z dívky přímo vytryskl. Dnes byla příčina naprosto jasná... Ubohá Nofret! Konkubína směšného starce, sžírající si srdce láskou k veselému, bezstarostnému, hezkému mladému muži, který o ni ani trochu nestál.

Kameni netrpělivě pokračoval:

„Copak nechápeš, Renisenbo, že jakmile jsem přišel sem a spatřil tebe – teprve jsem se opravdu zamiloval? Věříš, že od toho okamžiku jsem na jinou nepomyslel? Nofret to naprosto jasně viděla,“

Ano – pomyslela si Renisenb, Nofret to viděla...

Od tohoto okamžiku ji také Nofret nenáviděla – a Renisenb jí to teď ani neměla za zlé.

„Dokonce jsem ani nechtěl psát pro ni dopis tvému otci. Nechtěl jsem s ní už nikdy mít něco společného a s jejími pletichami teprve ne! Bylo to však velmi těžké – musíš se snažit pochopit, že to tak snadné nebylo.“

„Ano, chápu,“ přikývla netrpělivě Renisenb. „O to však nejde – jde jen o Nofretu. Byla velmi nešťastná.“

Myslím, že tě opravdu milovala.“

„Snad ano – ale já jsem ji přece nemiloval!“ prohlásil nedůtklivě Kameni.

„Jsi krutý,“ řekla Renisenb.

„Ne, nejsem. Jsem jen muž – to je všechno. Jestli si nějaká žena zamane trápit se kvůli mně, je to její věc.“

Ano, taková je skutečnost. Nechtěl jsem Nofretu, chtěl jsem tebe. Ach, Renisenbo, přece se proto nemůžeš na mne zlobit?“

Usmála se proti své vůli.

„Nedopust, aby mrtvá Nofret dělala nepříjemnosti mezi námi, kteří žijeme,“ pokračoval Kameni. „Miluji tebe a ty miluješ mne, Renisenbo! A pamatuj si – jedině na tom záleží, na ničem jiném!“

Ano – pomyslela si Renisenb – na tom jedině záleží...

Pohlédla na Kameniho, který stál vedle ní s mírně nachýlenou hlavou a výmluvným výrazem ve své veselé, důvěřivé tváři. Vypadal velmi mladě.

„Máš pravdu,“ uznávala v duchu Renisenb. „Nofret je mrtvá a my žijeme. Teď chápu, proč mě tak nenáviděla – a je mi líto, že trpěla. Nebyla to však má vina, a nebyla to ani vina Kameniho, že miloval mne a ne ji... Takové věci se už stávají.“

Teti, která si hrála na břehu řeky, přistoupila k matce a zatahala ji za ruku.

„Půjdeme už domů? Mami, půjdeme domů?“

Renisenb zhluboka nadechla.

„Ano,“ řekla, „půjdeme domů.“

Společně se ubírali směrem k domovu a Teti hopkovala kousek před nimi. Kameni si spokojeně oddechl.

„Jsi nejen milá, Renisenbo, ale i velkorysá. Nic se tím mezi námi nezměnilo, vid’?“

„Ne, Kameni, nic se nezměnilo.“

Snížil o něco hlas.

„Tam na řece, Renisenbo, jsem byl velmi šťastný... Byla jsi taky šťastná?“

„Ano, byla jsem šťastná.“

„Vypadala jsi tak... Ale přitom mně připadalo, jako by ses toulala v myšlenkách někde hodně daleko... Já však chci, abys myslela na mne!“

„Myslela jsem na tebe.“

Vzal její ruku do svých a ona ji neodtáhla. Velmi tiše a jemně začal zpívat.

„Má sestra je jak kvetoucí strom...“

Cítil chvění její ruky a slyšel, jak se jí zrychluje dech. Konečně byl spokojen.

/III/

Renisenb zavolala Henetu do svého pokoje.

Heneta přiběhla, ale náhle se zarazila, když viděla Renisenbu stát u otevřené kazety na šperky se zlomeným amuletem v ruce. Její tvář byla vážná a rozzlobená.

„Tak to tys tehdy dala tohle do mého pokoje, vid', Heneto? Chtěla jsi, abych amulet našla! Přála sis, abych jednoho dne...“

„Přišla na to, kdo má druhou polovinu!“ dopověděla Heneta. „Nu, jak vidím, už jsi na to přišla. Je vždy užitečné vědět, Renisenbo, na čem člověk je.“

„Hlavně ty jsi chtěla vědět, jak hodně mne zraníš,“ řekla Renisenb, stále ještě potlačujíc hněv. „Ty ráda lidem ubližuješ, že, Heneto? Ty nikdy nedovedeš říci nic z očí do očí! Jen čekáš a čekáš – až přijde ta pravá chvíle. Ty nás všechny nenávidíš, že ano? Vždycky jsi nás všechny nenáviděla!“

„Co ty nedokážeš říct, Renisenbo! Chci věřit, že to nemyslíš vážně!“

Tentokrát však nezněl Henetin hlas plačtivě jako obvykle, spíše se v něm ozýval vítězoslavný tón.

„Chtěla jsi nadělat nepříjemnosti mezi mnou a Kamením... Tak abys věděla, k ničemu takovému nedošlo!“

„Je to od tebe velmi hezké, Renisenbo, že dovedeš tak odpouštět. Jsi docela jiná než Nofret, že?“

„Nemluvme o Nofretě!“

„Ne, snad raději ne... Kamení však má stejně štěstí, že je tak hezký, vid'? A taky bylo pro něho podle mého názoru velké štěstí, že Nofret zemřela v pravý čas. Mohla nadělat kvůli němu plno mrzutostí – myslím – s tvým otcem. Asi by se jí příliš nezamlouvalo, že si bere zrovna tebe. Kdepak, tomu by určitě nepřála! Jsem přesvědčena, že by našla nějaký způsob, jak vašemu sňatku zabránit. Nepochybuji, že by jej našla...“

Renisenb na ni pohlédla s chladným opovržením.

„Tvůj jazyk byl vždycky jedovatý, Heneto! Umíš jím bodat jako škorpión. Ale marně se namáháš, mne neuděláš nešťastnou.“

„Nu, to je výborné, vid'? Musíš být zamilovaná až po uši. Ach, není divu, vždyť on je taky Kamení zpropadeně hezký muž! A kromě toho ví, kdy se má hezky zazpívat zamilovaná písnička. Ten vždycky dosáhne, co bude chtít, o to žádný strach! Opravdu se mu obdivuji, věř mně! A při tom by se zdálo, jak je prostý a upřímný!“

„Co mi to zase chceš namluvit, Heneto?“

„Nic – jen ti říkám, že se Kamenimu obdivuji. A jsem dokonce přesvědčena, že je opravdu prostý a upřímný. Myslím, že nepřeháním. Všechno mně to připadá jako v jedné z těch pohádek, kterou vyprávěči povídají na bazarech. Mladý hezký písař se ožení s dcerou svého pána a dostane s ní i dědictví, a pak s ní žije šťastně a spokojeně až do smrti. Inu, takový hezký mladý muž mívá úžasné štěstí.“

„Nemýlím se!“ zvolala Renisenb. „Ty nás opravdu nenávidíš!“

„Jak můžeš, Renisenbo, něco takového vůbec vyslovit! Víš přece, že jsem vám všem sloužila jako otrok, hned když vám zemřela matka.“

Stále však ještě zazníval Henetin hlas spíše výsměšnou vítězoslávou než obvyklou plačtivostí.

Renisenb se znovu podívala na kazetu a hlavou jí náhle blesklo další poznání.

„A taky jsi to byla ty, kdo dal zlatý náhrdelník se lvy do téhle kazety. Nezapírej, Heneto! Říkám ti, že to vím zcela určitě.“

Henetina poťouchlá radost jako by náhle vyprchala. Najednou vypadala přímo ustrašeně.

„Nevěděla jsem si s tím rady, Renisenbo! Bála jsem se...“

„Jak to myslíš? Čeho ses bála?“

Heneta k ní přistoupila o krok a ztlumila hlas

„Ona mně to dala – myslím Nofret. Ano – krátce předtím, než zemřela. Dala mi několik dárků. Víš, Nofret byla velkorysá, Ach ano, ta byla velkorysá!“

„Spíše bych řekla, že si tě dobře platila.“

„Nu, nenazýváš to zrovna slušně, Renisenbo, ale říkám ti plnou pravdu. Dala mně zlatý náhrdelník se lvy, ametystovou brož a ještě několik věcí. Nu a pak, když ten hoch přišel sem se svou povídačkou, že viděl ženu s takovým náhrdelníkem na krku – nediv se! Dostala jsem strach... Napadlo mě, aby si nemysleli, že jsem to byla já, která to víno otráвила... Proto jsem tedy dala hned náhrdelník do té kazety.“

„Je to pravda, Heneto? Mluvíš vůbec někdy pravdu?“

„Přísahám, že je to pravda, Renisenbo! Bála jsem se...“

Renisenb na ni zvědavě pohlížela.

„Celá se třeseš, Heneto! Vypadáš, jako by ses bála teprve teď!“

„Ano – bojím se... Mám k tomu důvod.“

„Jaký? Řekni!“

Heneta si navlhčila úzké rty. Kradmo se rozhlédla. Její těkavé oči se nyní podobaly očím štvané zvěře.

„Tak mluv!“ vyzvala ji Renisenb.

Heneta zavrtěla hlavou.

„Nemám o čem,“ řekla nejistým hlasem.

„Ale máš – víš toho až moc, Heneto. Vždycky jsi příliš věděla. Mívala jsi z toho velkou radost – ale teď, teď je to nebezpečné... A to je právě ono, že mám pravdu?“

Heneta opět zavrtěla hlavou. Pak se náhle zlomyslně zasmála.

„Jen počkej, Renisenbo! Jednoho dne budu v tomto domě já držet bič – a budu jím práskat! Počkej, a uvidíš!“

Henetina tvář se nápadně změnila – oči jí přímo hořely.

„Nenáviděla jsem tvou matku,“ prohlásila. „Vždycky jsem ji nenáviděla... A tebe, která máš její oči a její hlas, její krásu a vznešenost, tebe taky nenávidím, Renisenbo!“

Renisenb se zasmála.

„Konečně! Konečně jsem tě donutila to vyslovit!“

20

Druhý měsíc sklizně – 15. den

Stará Esa se s námahou vbelhala do svého pokoje. Různé myšlenky jí vířily hlavou a cítila se velmi unavená. Uvědomovala si, že stárí si přišlo vybírat svou daň. Už delší dobu pozorovala chřadnutí svého těla, ale nebyla si dosud vědoma, že by na svěžesti ztrácel i její duch. Nyní si musela připustit, že námaha, kterou vynakládala na to, aby se udržela duševně bdělá a čilá, kladla velké nároky i na její tělesné síly.

A i když teď věděla, jak byla pevně přesvědčena, z které strany hrozí nebezpečí, přece jí toto poznání nedovolovalo uvolnit duševní napětí. Naopak tím spíše musela být na stráži, protože úmyslně na sebe upozornila vraha. Potřebovala důkaz – důkaz, musí získat důkaz... Ale jak?

Uvědomovala si, že v tomto směru je jejím největším nepřítelem – věk. Byla příliš unavena, aby mohla improvizovat, aby vyvinula tvořivou duševní činnost. Jediné, čeho ještě byla schopna, byla obrana. A tak zůstávala bdělá, pozorující a ostražitá.

Vrah – o tom vůbec nepochybovala – se připravoval k novému úderu.

Budiž – neměla však v úmyslu stát se jeho příští obětí. Nabyta téměř přesvědčení, že tentokrát jako zbraň mu poslouží opět jed. S nějakým jiným násilným činem nemusela počítat, protože nikdy nebyla sama, ale vždycky ve společnosti sloužících. Ano – pro ni nezbyvalo nic jiného než jed. Nu, tomu mohla čelit.

Renisenb jí musela sama vařit a přinášet jídlo. Stojan na džbán s vínem si dala přinést do svého pokoje, a pak, i když jako první ochutnal víno otrok, čekala ještě čtyřicet hodin, aby měla jistotu, že nedošlo k nějakým následkům. Přinutila i Renisenbu, aby jedla a pila jen s ní, ačkoliv o Renisenb se nebála – totiž až dosud... Třeba nebylo vůbec nutné se o ni strachovat, ale člověk si tím zas nemohl být tak jistý.

Chvilími seděla bez pohnutí a honila myšlenky svou unavenou hlavou, aby přišla na to, jak dokázat pravdu. Jindy zase pozorovala svou malou služku, jak škrobí a skládá její lněné šaty nebo navléká korále na náhrdelník či náramek. Tento večer byla zvlášť unavená. Imhotep ji požádal, aby k němu přišla prohodit otázku sňatku Renisenby, ještě než on sám s dcerou promluví.

Vrásčitý a popudlivý Imhotep byl jen stínem své dřívější osobnosti. Jeho chování ztratilo okázalost a jistotu. Stal se teď zcela závislým na matčině nezdolné vůli a rozhodnosti.

Esa s ním jednala opatrně, velmi opatrně... Dávala si pozor, aby neřekla nic nesprávného. Věděla až příliš dobře, že lidské životy mohou být ztraceny jediným neuváženým slovem.

Ano, řekla mu konečně, myšlenka na sňatek je velmi moudrá. Pochopitelně není dost času hledat manžela někde daleko mezi významnějšími členy rodiny. V tomto případě byla vlastně důležitá ženská větev rodu – protože manžel bude jen správcem dědictví, které připadne Renisenbě a jejím dětem.

A tak přicházel v úvahu Hori – poctivý muž, starý a dávno osvědčený přítel rodiny, syn menšího rolníka, jehož majetek byl už dříve připojen k jejich majetku, nebo pak Kamení s předností pokrevního příbuzenství.

Dlouho a pečlivě Esa uvažovala, než promluvila. Uvědomovala si, že nyní jedno chybně vyslovené slovo zavíní další neštěstí.

Konečně řekla svůj názor, který i prosadila silou své nezdolné vůle. Kamení! Ano – ten je nepochybně vhodným manželem pro Renisenbu. Jejich sňatek s nutnými příslušnými obřady by se mohl uskutečnit do týdne, pochopitelně s velkým omezením vzhledem k předchozím tragickým událostem. A ovšem jedině v tom případě, že Renisenb bude souhlasit. Kamení je hezký mladý muž – společně by mohli mít zdravé

silné děti, a navíc, ti dva se přece milují.

Nu – pomyslela si po tomto prohlášení Esa – kostky jsou vrženy. Další se bude odehrávat na kolbišti. Teď už to není v mých rukou. Udělala jsem, co jsem pokládala za vhodné. Jestli to byla hra příliš riskantní – budiž! Esa měla přímý boj nebo zápas zrovna tak ráda jako lpy. Život pro ni nebyl bezpečnou záležitostí – musel se dát y sázku, chtěl-li někdo ve hře zvítězit.

Když vstoupila do svého pokoje, obezřetně se rozhlédla. Velkému džbánu s vínem věnovala zvlášť důkladnou pozornost. Byl však pevně přikrytý a opatřený zámkem tak, jak jej opustila. Zamykala jej totiž vždy, když odcházela, a klíč i teď bezpečně visel na jejím krku.

Ne – nemínila podstupovat žádné takové riziko. Esa se zachechtala zlomyslným uspokojením. Kdepak! Není zas tak jednoduché zabít starou ženskou. Staré ženy znají cenu života, dovedou si ho vážit – a taky jim nejsou neznámé různé takové darebné uskoky. A zítra – Zavolala svou malou služku.

„Kde je Hori, nevíš?“

Děvčátko odpovědělo, že je asi nahoře ve skalní místnosti vedle hrobky.

Esa spokojeně přikývla.

„Skoč tam za ním! Řekni mu, aby zítra ráno, až bude Imhotep s Yahmosem i Kamenim na polích počítat úrodu a Kait s dětmi bude u jezera, přišel sem ke mně. Rozuměla jsi? Opakuj mi to!“

Děvčátko správně zopakovalo příkaz a odběhlo.

Ano – plán byl uspokojivý. Její porada s Horim zůstane v tajnosti, protože i Henetu pošle na pochůzku do tkalcovny. Musí Horiho varovat a také ho upozornit na to, k čemu dojde, a budou si moci o tom spolu volně pohovořit.

Když přišla malá černoška zpátky se vzkazem, že Hori se zařídí podle jejího přání, Esa si s úlevou oddychla.

A teď, když tak všechno zařídila, velká únava jí zaplavila celé tělo. Poručila děvčeti, aby přineslo nádobu s líbezně vonícím mazáním a natřelo jí údy.

Pravidelný rytmus masírování na ni blahodárně působil a mast jí zmírňovala bolesti v kloubech.

Nakonec se natáhla v lůžku a s hlavou na dřevěném podhlavníku tvrdě usnula. Pro tento okamžik se všechny její obavy úplně rozplynuly.

Probudila se mnohem později se zvláštním pocitem chladu. Ruce a nohy měla ztuhlé a bezvládné... Jako kdyby jí někdo svázal celé tělo. Stačila si ještě uvědomit, že jí otupuje rozum, ochrnuje vůle a zpomaluje se srdeční tep.

„To je smrt...“ pomyslela si.

Zvláštní smrt – neohlášená, bez varovných příznaků.

Takto – napadlo ji – zřejmě umírají staří lidé,

A tu najednou nabyla neklamně jistoty...

Tohle nebyla přirozená smrt! To bylo dílo nepřítele, který zaútočil z temnoty.

Jed...

Ale jak? Kdy? Všechno, co jedla, všechno, co pila, bylo přece bezpečně vyzkoušeno – určitě se nedopustila nikde chyby!

Jak tedy? Kdy?

S posledními slábnoucími záblesky své bystrosti se Esa snažila rozluštit tajemství. Musí to vědět, musí, ještě než zemře...

Cítila tlak stoupající k srdci – smrtelný chlad – a pomalu bolestivě se krátící dech...

Jak se to jen nepříteli podařilo?

A náhle jí prchavá vzpomínka z minulosti přispěla k poznání... Oholená jehněčí kůže, smotek napuštěný páchnoucím tukem, pokus jejího otce, aby dokázal, že některé jedy se mohou vstřebávat kůží... Lanolín, masti vyrobené z lanolínu... A takhle ji nepřítel doběhl! Její nádoba s navoněnou lanolínovou mastí, tak nepostradatelnou pro každou egyptskou ženu... A do ní dal jed...

Zítra – Hori se nedozví – už mu to – nemohla říci... Bylo na vše příliš pozdě...

Ráno ustrašená malá otrokyně běhala po domě a vykřikovala, že její paní ve spánku zemřela.

///

Imhotep stál a hleděl na mrtvé tělo své matky. Jeho tvář byla plná smutku, ale podezření v ní nebylo.

Usuzoval, že matka byla dost stará, aby zemřela přirozenou smrtí.

„Byla stará,“ opakoval. „Ano – byla stará. Bezpochyby nadešel její čas, aby se odebrala k Usirevovi.

Všechn ten smutek a trápení urychlily její konec. Zřejmě zemřela klidně... Díky milosti boha Réa zde nezasáhla lidská ruka ani zlý duch. Nic násilného se nestalo. Podívejte se, jak klidně vypadá.“

Renisenb plakala a Yahmose ji utěšoval. Heneta chodila po domě a vzdychajíc a potřásajíc hlavou neustále opakovala, jakou je Esa pro ni ztrátou a jak jí byla oddaná. Také Kamení zanechal zpěvu a vypadal opravdu zarmouceně. Přišel samozřejmě i Hori. Chvilí stál a hleděl na mrtvou ženu. Dostavil se přesně v dobu, na kterou ho pozvala. Uvažoval, co mu asi chtěla oznámit. Jistě měla pro něho zcela určité sdělení. Teď se to nikdy nedozví... Ale vtom ho napadlo, že by snad na to mohl přijít sám...

21

Druhý měsíc sklizně – 16. den

„Hori – zabil ji někdo?“

„Myslím, že ano, Renisenbo.“

„Jak?“

„To nevím.“

„Byla však tak opatrná,“ řekla mladá žena znepokojeným a vyděšeným hlasem. „Stále byla na stráži... Udělala všechna protiopatření... Všechno, co snědla a vypila, bylo bezpečně vyzkoušeno.“

„Vím o tom, Renisenbo. Stejně si však myslím, že ji někdo zabil.“

„A byla z nás nejmoudřejší, nejbystřejší! Byla přesvědčena, že jí se nemůže nic stát. Hori, určitě to bylo něco nadpřirozeného! Nějaké ďábelské kouzlo nebo zlý duch!“

„Věříš tomu, protože je to nejsnadnější a nejpohodlnější. Lidé už jsou takoví. Ale sama Esa by tomu nikdy nevěřila! Kdyby věděla dříve, než zemře, jak přirozeně bude vypadat její smrt ve spánku, nepochybovala by, že je to dílo živého člověka.“

„A věděla by, koho?“

„Ano... Dala příliš otevřeně najevo své podezření. Stala se tak pro nepřítele velkým nebezpečím. Ta skutečnost, že opravdu zemřela, dokazuje i správnost jejího podezření.“

„A řekla ti – kdo to je?“

„Ne,“ odpověděl Hori. „Neřekla... Nikdy nikoho nejmenovala. Přesto však jsem přesvědčen, že postup jejích myšlenek a úvah se shodoval s mým.“

„Pak mně to tedy musíš říci, Hori, abych si mohla dát pozor!“

„Ne, Renisenbo! Příliš mi záleží na tvém bezpečí – nemohu ti to světit.“

„A jsem pak v tom případě bezpečná?“

Horiho tvář potemněla.

„Ne, Renisenbo, nejsi... Nikdo není bezpečný. Ale jsi zase mnohem bezpečnější, když neznáš pravdu – protože pak by ses stala jistou hrozbou, která by musela být za každou cenu odstraněna.“

„A co bude s tebou, Hori? Ty to přece víš!“

„Domnívám se, že vím,“ opravil ji. „Ale nic jsem neřekl a nic jsem nedával najevo. Esa byla nerozumná. Promluvila! Upozornila, kterým směrem se soustřeďují její myšlenky. Neměla to dělat – hned potom jsem jí to řekl.“

„Ale ty, Hori... Jestli se něco stane tobě...“

Zarazila se. Uvědomila si, jakým pohledem se jí Hori podíval do očí.

Vážným, zamyšleným, ale pronikajícím až do srdce i duše.

Vzal její ruce do svých a lehce je přidržel.

„Neboj se o mne, malá Renisenbo... Všechno bude v pořádku.“

Ano – pomyslela si – všechno bude v pořádku, když to říká Hori. Jak zvláštní byl ten pocit uspokojení, míru a hřejivého štěstí... Pocit tak líbezný a přitom tak vzdálený, jako výhled na nekonečné dálky od hrobky – dálky oproštěné od hlučných lidí s jejich nároky a výhradami. Náhle slyšela vlastní hlas, který ji až překvapil svou drsností.

„Mám se provdat za Kamenino.“

Hori pustil její ruce. Udělal to klidně a bez pohnutí.

„Vím o tom, Renisenbo.“

„Oni – můj otec – si myslí, že je to tak nejlepší.“

„Vím.“

Obrátil se a odcházel.

Zdi nádvoří jako by se k ní v tom okamžiku náhle přiblížily a měly na ni spadnout. Hlasy z domu a okolních sýpek jí najednou připadaly mnohem hlučnější a hlasitější.

Celou svou bytostí se soustředila jen na jednu jedinou myšlenku: „Hori odchází!“

„Hori – kam jdeš?“ slyšela svůj zoufale úzkostlivý hlas.

„Do polí za Yahmosem! Zbývá tam ještě plno práce a musí se udělat – žně se chýlí ke konci!“

„A Kameni?“

„Kameni jde s námi...“

„Ale já se tu bojím!“ vykřikla Renisenb. „Ano – i když je den a kolem plno lidí... I když Ré pluje po obloze... Ano – mám strach!“

Rychle se k ní vrátil. Neboj se, Renisenbo! Přisahám, že se nemusíš bát... Aspoň ne dnes!“

„Ale co zítra?“

„Stačí přežít dnešní den... Ujišťuji tě, že dnes nejsi v nebezpečí.“

Renisenb se na něho zamračeně podívala.

„A druzí jsou dnes v nebezpečí? Totiž – otec a Yahmose? Jen já snad nejsem ohrožena jako první z nich – tak to myslíš?“

„Snaž se o tom vůbec nepřemýšlet, Renisenbo! Dělán v té věci všechno, co mohu, i kdyby se ti třeba mohlo zdát, že nedělám nic.“

„Vím,“ přikývla Renisenb a zamyšleně si ho prohlížela. „Ano – vím. Teď je na řadě Yahmose. Nepřítel se ho pokusil dvakrát otrávit a nevyšlo to. Jistě se pokusí potřetí. Proto chceš být v jeho blízkosti – abys ho mohl ochránit. A pak přijde na řadu můj otec a já... Kdo je ten, který tolik nenávidí naši rodinu?“

„Tíše! Udělala bys lépe, kdybys o těchto věcech nemluvila. Důvěřuj mně, Renisenbo! Trochu se vzchop a nebuď tak ustrašená!“

Renisenb se odhodlaně vzpřímila a s obdivem se podívala na Horiho.

„Věřím ti, Hori. Vím, že mě nenecháš zemřít... Příliš miluji život a nerada bych ho už teď ztrácela.“

„Neztratíš ho, Renisenbo.“

„Ani ty ne, Hori?“

„Ani já ne.“

Usmáli se na sebe a pak Hori odešel hledat Yahmose.

///

Renisenb se posadila napatý a pozorovala Kaitu.

Kait právě pomáhala dětem vyrábět hračky z jílu, který namáčela do vody jezera. Její prsty pilně hnětly a modelovaly, zatímco svým hlasem povzbuzovala v práci dva malé, vážně vypadající hochy. Tvář měla jako obvykle laskavou, prostou a bezvýraznou. Okolní prostředí, prodchnuté neustálým strachem z násilné smrti, se jí zřejmě vůbec nijak nedotýkalo.

Hori sice Renisenbě nařídil, aby o ničem nepřemýšlela, ale až se o to sebevíce a s velkým přemáháním snažila, nedovedla nakonec jeho rady uposlechnout. Jestli Hori znal nepřítel ještě rovněž Esa znala nepřítel, pak nebylo důvodu, proč by ho ona – Renisenb – neznala také. Ať třeba byla pro svou nevědomost bezpečnější, nemohla se s tím, jako každý jiný myslící lidský tvor, jen tak lehce spokojit. Chtěla poznat pravdu.

A muselo to přece být docela snadné – opravdu velmi snadné! Usoudila s naprostou jistotou, že vlastní otec by si nemohl přát zničení svých dětí. Zbýval jí tedy – kdo jí to zbýval? Jasně a beze sporu dvě osoby – Kait a Heneta.

Obě byly ženy...

Ale ani ony neměly důvod k zabíjení.

Heneta je však přece všechny nenáviděla. Ano – zcela určitě je všechny bez výjimky nenáviděla.

Připustila sice, že nenávidí ji – Renisenbu... Ale proč by tedy zrovna tak neměla nenávidět i ostatní?

Renisenb se snažila proniknout do spletitých závitů Henetina utrápeného mozku. Žila zde řadu let, pracovala, a ujišťovala všechny svou oddaností. Také slídila, lhala a pletichařila... Přišla sem před mnoha lety jako chudá příbuzná vznešené a krásné dámy. Musela se dívat, jak tato krásná žena šťastně a spokojeně žije se svým manželem a dětmi, zatímco její manžel ji zapudil a jediné dítě jí zemřelo... Ano – zde by mohl být počátek všeho... Zrovna jako u té rány způsobené hrozeným oštěpem, kterou jednou Renisenb viděla. Na povrchu se rychle zhojila, ale uvnitř zle hnisala a tak bolela, že paže nesnesla ani dotek. Nakonec přišel lékař a s nezbytným zaříkáváním vnořil malý nůž do tvrdého a otokem znetvořeného údu. Připomínalo jí to tehdy prasknutí zavodňovacího kanálu. Velký proud odporne páchnoucí husté tekutiny vytryskl na povrch...

A něco podobného se snad dělo i v Henetině duši. Smutek a bolest z křivd minulosti přešla napovrch dost rychle, ale uvnitř mohlo zůstat něco sžíravého a hnijícího – nějaký jed, který se nakonec vzedmul jako velká vlna nenávisti a zloby.

Nenáviděla však Heneta taky Imhotepa? Ne – zcela určitě ne! Léta ho jen obskakovala, lísala se k němu a lichotila mu. Slepě jí věřil. Bylo snad možné, aby i taková oddanost byla jen předstíraná?

A jestli, jak se opravdu zdálo, předstíraná nebyla, mohla by mu pak úmyslně způsobovat takovou bolest a žal?

Ale dejme tomu, že ho zrovna tak nenáviděla jako ostatní, že ho odjakživa nenáviděla! Třeba ho obskakovala jen záměrně, s určitým úmyslem, aby využila jeho slabosti! Třeba zrovna Imhotepa nejvíce nenáviděla! Z čeho by se pak v takovém případě její pokřivená a ďáblem posedlá duše mohla více radovat, než když viděla, jak mu jedno dítě umírá po druhém...

„Co je s tebou, Renisenbo?“ pozorovala ji už chvíli udiveně Kait. „Vypadáš špatně.“

Renisenb se zvedla.

„Mám pocit, jako by se mi chtělo zvracet,“ odpověděla.

Do určité míry to také byla pravda. Představa, kterou si sama vyvolala, vzbudila v ní silný pocit nevolnosti.

Ale Kait pochopila její slova v původním prostém smyslu.

„Asi jsi snědla hodně zelených datlí, nebo to máš z té ryby.“

„Ne, ne... Jídlem to určitě není. Je to těmi strašnými událostmi, ve kterých stále žijeme.“

„Ach tak...“

Kaitina poznámka zněla tak lhostejně, že se na ni Renisenb s údivem podívala.

„Copak ty nemáš strach, Kaito?“

„Ne – nemám,“ odpověděla a zamyslela se. „Jestli se něco stane Imhotepovi,“ řekla rozvážně, „děti budou pod ochranou Horiho. Ten je poctivý a bude chránit jejich dědictví.“

„O to se však postará Yahmose.“

„Yahmose taky zemře.“

„Kaito, jak můžeš tak klidně mluvit? Je ti to opravdu jedno? Skutečně by ti na tom nezáleželo, kdyby otec a Yahmose zemřeli?“

Kait opět chvíli uvažovala. Pak pokrčila rameny.

„Podívej, Renisenbo... Jsme tu jen my dvě ženy mezi sebou – buďme si k sobě upřímné. Vždy jsem pokládala Imhotepa za nespravedlivého tyrana. Velmi se taky provinil celou tou urážlivou záležitostí se svou konkubínou, a ještě se dokonce nechal přesvědčit, aby vydědil potomky své vlastní krve. Nikdy jsem Imhotepa neměla ráda. A Yahmose – to je nula. Satipa mu stále jen poroučela. Teprve v poslední době, když už odešla, nabyl autority a rozkazuje. Určitě by dal přednost svým dětem před mými, to je zcela přirozené. Jestli tedy zemře, bude to pro mé děti jen výhodné. Takový je tedy můj názor. Všechny nyní události jsou jistě velmi vzrušující, ale zrovna nedávno, když jsem tak o všem přemýšlela, jsem nakonec došla k závěru, že jsou k něčemu dobré.“

„Jak můžeš takhle mluvit, Kaito? Tak klidně, tak bezcitně! A to ještě tvůj vlastní muž – muž, kterého jsi milovala, byl otráven, byl zabit jako první!“

Poněkud podivný, blíže neurčitelný výraz přelétl přes Kaitin obličej. Podívala se na Renisenbu pohledem, ve kterém se odráželo trochu hněvivé ironie.

„Opravdu mi někdy připadáš jako Teti, Renisenbo. Člověk by řekl, že nejsi o moc starší a chytřejší!“

„Ty vůbec netruchlíš pro Sobeka,“ řekla Renisenb pomalu a důrazně. „Ne – všimla jsem si toho.“

„Ale jdi, Renisenbo! Copak jsem nezachovala všechny zvyklosti? Víím přece, jak se má chovat ovdovělá žena.“

„Ano – to však bylo všechno, čeho jsi byla schopna... Tak – to tedy znamená, že jsi Sobeka nemilovala!“ Kait pokrčila rameny.

„A proč taky?“

„Kaito! Byl přece tvým manželem, dal ti děti!“ zvolala pohoršené Renisenb.

Kaitin výraz znějněl. Pohlédla na své dva hošíky, zcela zabrané do modelování, pohlédla směrem k broukajícím si Anche, která se batolila na malých a nejistých nožkách...

„Ano, dal mi děti. Za to jsem mu vděčná... Ale čím mi byl on sám? Hezký chvastoun – muž, který vřady chodil za jinými ženskými... Aby si slušným způsobem vzal do domu za sestru nějakou skromnou osobu, která by nám pomáhala, to ne, kdepak! To raději chodil jen do vykřičených domů a utrácel tam plno měďáků a zlatáků, protože si namlouval nejdražší tanečnice. Bylo velké štěstí, že ho Imhotep držel tak zkrátka a že mu musel předkládat přesné účty o každém prodeji, který v hospodářství uskutečnil. Jakou úctu a lásku jsem měla mít k takovému muži? A co jsou vůbec muži? Jsou nutní jen k plození dětí, ale síla rodu spočívá v ženách. Jsme to my, Renisenbo, které odkazujeme potomstvu všechno, co nám patří. A pokud se týče mužů – ať zplodí děti a brzy zemřou...“

Kaitin hlas se rozezvučel pohrdlivým hněvem jako nějaký hudební nástroj. Její hrubá a nehezka tvář se

úplně změnila.

„Kait je silný jedinec,“ uvědomila si náhle Renisenb. Úplně ji to zarazilo... „Jestli je hloupá, je to hloupost, která má něco do sebe. Ji samotnou uspokojuje. Nenávidí a pohrdá muži – měla jsem to vědět už dříve. Copak jsem si nevšimla jejího výhružného postoje? Ano – Kait je silná...“

Její pohled bezděčně sklouzl na Kaitiny ruce, hnětoucí a modelující jíl... Byly také silné – silné a svalnaté... A jak je tak pozorovala při práci, vzpomněla si na Ipyho. Představila si podobné ruce, které mu stlačily hlavu pod vodu a nemilosrdně mu ji tam přidržely. Ano – ruce Kaitiny to mohly udělat...

Malá Anch se překulila přes trnitý keř a začala pronikavě křičet. Kait k ní okamžitě přiskočila a vzala ji do náruče. S konejšivým popěvkem přivinula dítě k sobě a celá její tvář se rozzářila láskou a něžností. Vtom vyběhla z domu Heneta.

„Stalo se něco? Dítě tak vrískalo, že jsem myslela –“

Zklamaně zmlkla. Dychtivý výraz její vyzábělé a potměšilé tváře, doufající opět v nějaké neštěstí, ochabl.

Renisenb pohlédla z jedné ženy na druhou.

V jedné tváři nenávist – v druhé láska.

Uvažovala, která z nich je strašnější...

/III/

„Yahmosi, buď opatrný – dej si pozor před Kaitou!“

„Před Kaitou?“ podivil se Yahmose. „Ale, má drahá Renisenbo –“

„Říkám ti, že je nebezpečná!“

„Naše mírná Kait? Vždyť byla vždycky měkkou a poddajnou ženou – i když ne příliš chytrou –“

Renisenb ho přerušila.

„Není ani měkká ani poddajná... Mám z ní strach, Yahmosi! Přeji si, abys dal na sebe pozor!“

„Myslíš před Kaitou?“ opakoval nedůvěřivě. „Stěží bych si dovedl představit Kaitu, jak kolem sebe rozsévá smrt. K tomu by přece potřebovala taky trochu důvtipu!“

„Myslím, že k tomu není třeba ani tolik důvtipu jako spíše znalosti jedů! Ano – ta je k tomu potřebná... A dobře víš, že některé rodiny takové znalosti mají, a ty pak přecházejí z matek na dcery. Samy si dovedou připravovat odvary z mocných bylin – a právě takové znalosti mohla Kait docela snadno získat... Víš přece, že si vždycky sama připravuje léky pro děti, když jsou nemocné.“

„Ano, to je pravda,“ přikývl zamyšleně Yahmose.

„A taky Heneta je úplná ďáblice,“ pokračovala rozhorlená Renisenb.

„Heneta, ta určitě... Nikdy jsme ji taky neměli rádi. Abych řekl pravdu, kdyby nad ní otec nedržel ochrannou ruku –“

„Otec se v ní velmi mýlí,“ vyhrkla Renisenb.

„Nu, asi máš pravdu,“ souhlasil přesvědčivě Yahmose. „Ona se mu přímo vnucuje...“

Renisenb se na okamžik překvapeně podívala na bratra. Bylo to vůbec poprvé, co uslyšela z jeho úst větu připouštějící kritiku Imhotepa, Otcí se vždy ve všem bez výhrad podroboval. Až teprve nyní si uvědomila, že Yahmose se postupně opravdu začíná ujímat vedení. V posledních několika týdnech Imhotep totiž zestárl o řadu let a nebyl už ani schopen udělovat rozkazy nebo o něčem rozhodovat. Jeho tělesný i duševní stav se zřejmě zhoršoval. Trávil dlouhé hodiny v nečinnosti a hleděl kamsi do prázdna. Jeho pohled byl stále zjhlý a roztěkaný. Někdy zřejmě ani nechápal, co mu kdo říká.

„Myslíš, že ona –“ Renisenb se zarazila. Rozhlédla se kolem. „Myslíš, že ona – ona je tou –“

Yahmose ji uchopil za paži.

„Buď zticha, Renisenbo! O takových věcech je lépe nemluvit, ani dokonce šepem ne –“

„Pak si taky myslíš –“

Jemně, ale velmi naléhavě Yahmose řekl:

„Teď už ani slovo... Něco připravujeme.“

22

Druhý měsíc sklizně – 17. den

Příští den byla slavnost nové luny. K Imhotepovým povinnostem patřilo vzdát toho dne oběti u hrobky.

Yahmose se sice nabízel, že při této příležitosti vykoná vše za něho, ale Imhotep byl tvrdohlavý. Jeho bručivá a popudlivá odpověď však byla jen slabou parodií jeho dřívějších způsobů.

„Pokud si všechno neudělám sám, nemohu se spoléhat, že by to někdo udělal pořádně za mne. Copak jsem se někdy vyhýbal svým povinnostem? Copak jsem se vždy o vás všechny nestaral a nepodporoval vás –“

Náhle se zarazil.

„Všechny? Všechny? Ach, kde jsou moji dva milí synové – můj hezký Sobek a můj chytrý, milovaný Ipy! Opustili mě... Yahmosi, Renisenbo – drahý synu a dcero – ještě jste se mnou, ale jak dlouho, jak dlouho...“

„Věřím, že ještě hodně a hodně let,“ uklidňoval ho Yahmose.

Mluvil hodně hlasitě jako k nahluchlému člověku.

„Eh? Co?“ A Imhotep zřejmě zase upadl do své otupělosti.

„Nu, to záleží na Henetě, vidíte?“ řekl náhle překvapivě. „Ano – záleží na Henetě.“

Yahmose a Renisenb na sebe pohlédli.

Renisenb řekla mírně, ale důrazně:

„Jak jsi to myslel, tatínku?“

Imhotep zamumlal něco, čemu nerozuměla. Pak trochu zvýšil hlas, ale v jeho očích zůstal tupý a prázdný výraz.

„Heneta ví, co myslím, rozumí mně. Vždycky mně rozuměla. Ona dobře ví, jak velkou mám zodpovědnost, jak velké... Ano, jak velké... A vždy jen samý nevděk... Musí dostat odměnu. Myslím, že je to dobrý zvyk... Drzost musí být potrestána... Heneta byla vždycky skromná a oddaná. Bude za to odměněna...“

Pak se napřímil a okázale prohlásil:

„Rozumíš, Yahmosi! Heneta musí dostat všechno, co si bude přát! Jejích rozkazů se musí uposlechnout!“

„Ale proč? Jak to myslíš, otče?“

„Protože, říkám... Protože jestli se bude dělat, co chce Heneta, nedojde už k dalším úmrtím...“

Zamyšleně pokyvoval hlavou a odešel. Yahmose i Renisenb zůstali stát na místě a udiveně i znepokojeně na sebe hleděli.

„Co to má znamenat, Yahmosi?“

„Nevím, Renisenbo... Myslím si, že otec už neví, co mluví nebo dělá.“

„Ne, asi ne... Ale já si zas myslím, Yahmosi, že zato Heneta ví až příliš dobře, co mluví a dělá. Zrovna nedávno mi řekla, že brzy to bude ona, kdo bude práskat bičem v tomto domě.“

Hleděli jeden na druhého. Pak Yahmose položil ruku na sestřino rameno.

„Nesnaž se ji rozhněvat, Renisenbo! Příliš jasně ukazuješ své city. Slyšela jsi přece, co řekl otec? Jestli se bude dělat, co chce Heneta – nedojde už k dalším úmrtím...“

///

Heneta seděla ve skrčené poloze na bobku v místnosti, která sloužila jako skladiště, a počítala hromady prostěradel. Byla to už velmi stará prostěradla, a tak si přidržela jeden značkový roh blízko očí.

„Ashayeta,“ zamumlala. „Ashayetina prostěradla... Označená rokem, kdy sem přišla, ona i já, obě společně... Už je to tak dávno. A tak mi napadá, Ashayeto, jestlipak víš, k čemu se teď tvých prostěradel používá?“

Uprostřed zlomyslného chechtotu se náhle zarazila a prudce sebou škubla, neboť uslyšela nějaký šramot. Ohlédla se přes rameno.

Byl to Yahmose.

„Co děláš, Heneto?“

„Balzamovači potřebují stále více prostěradel... Už jich spotřebovali celé hromady. Jen do včerejšího dne to dělalo čtyři sta loktů... To je strašné, kolik se těch prostěradel vydá na tyhle pohřby! Musíme začít používat starých – jsou docela dobré jakosti a nejsou ani tolik opotřebovaná. Vždyť jsou to ještě prostěradla tvé matky, Yahmosi – ano, prostěradla tvé matky...“

„A kdo ti dovolil, abys je brala?“

Heneta se zasmála.

„Imhotep ponechal veškeré rozhodování v domácnosti na mně. Nemusím se ptát na dovolení... Důvěřuje ubohé staré Henetě. On dobře ví, že já všechno správně zařídím. V tomto domě jsem se hodně dlouho musela o všechno jen starat. Myslím, teď že bych z toho konečně mohla něco mít!“

„Nu – to jsi celá ty, Heneto,“ řekl Yahmose mírně. „Otec povídal,“ odmlčel se, „že všechno záleží na tobě.“

„Už to řekl? Nu – to ráda slyším... Ale možná, že ty nejsi stejného názoru, Yahmosi.“

„Nu – nejsem si tím tak jist.“

Yahmosův hlas byl stále klidný, ale při tom ji upřeně pozoroval.

„Já si zas myslím, že bys udělal dobře, kdybys souhlasil s otcem, Yahmosi. Nechtěli bychom, aby zde došlo k dalším – nepříjemnostem, že?“

„Nerozumím ti dobře. Chceš snad říci – že si už nepřejeme další úmrtí?“

„Ale dojde k nim, dojde k dalším úmrtím, Yahmosi! Ach ano –“

„A kdo zemře jako další, Heneto?“

„Proč si myslíš, že bych to měla vědět já?“

„Protože mám dojem, že toho víš hodně. Nedávno jsi například věděla, že má zemřít Ipy... Jsi velmi chytrá, Heneto, vid?“

Heneta zaváhala, ale přece se jí podařilo udržet jazyk na uzdě.

„Tak teď to teprve začínáš uznávat?“ řekla. „Už nejsem jen ta ubohá a hloupá Heneta, že? Jsem ta, která něco ví...“

„A co víš, Heneto?“

Henetin hlas se změnil. Byl tlumený, ale příkrý.

„Vím, že konečně mohu dělat v tomto domě, co se mně zachce. A nikdo mně v tom nezabrání, protože Imhotep spoléhá teď už jen na mne. A ty uděláš totéž, vid', Yahmosi!“

„A co Renisenb?“

Heneta se zasmála zlomyslným a spokojeným smíchem.

„Renisenb tu nebude.“

„Ty myslíš, že příští obětí bude Renisenb?“

„Na co ty hned nemyslíš, Yahmosi!“

„Čekám právě, co mně řekneš ty!“

„Snad jsem si mohla myslet, že se Renisenb provdá a odejde od nás pryč!“

„Co si však opravdu myslíš, Heneto?“

Heneta se potutelně zasmála.

„Jednou mi Esa řekla, že mám nebezpečný jazyk... Třeba ho opravdu mám!“

Pronikavě se rozesmála, a jak tak seděla na patách, klátila celým tělem ze strany na stranu.

„Nu tak, Yahmosi, co tomu říkáš? Copak se konečně v tomto domě nebudu mít, jak já chci?“

Yahmose si ji chvíli pozorně prohlížel a pak řekl:

„Ano, Heneto... Jsi velmi chytrá. Budeš se mít, jak ty chceš.“

Obrátil se a hned nato se setkal s Horim, který přicházel z hlavní síně.

„Ach, tady jsi, Yahmosi!“ zvolal Hori. „Imhotep tě už čeká. Je nejvyšší čas vydat se k hrobce.“

Yahmose přikývl.

„Už jdu.“ Nato snížil hlas a dodal: „Hori, myslím, že se Heneta zbláznila – vyvádí jako ďáblem posedlá.“

Začínám věřit, že ona je zodpovědná za všechno, co se v tomto domě děje.“

Hori chvíli mlčel.

„Je to zvláštní žena,“ řekl svým klidným a jako vždy nevzrušeným hlasem, „a taky myslím, že zatraceně zlá.“

Yahmose ještě více ztlumil hlas.

„Hori, mám dojem, že Renisenb je ohrožena...“

„Henetou?“

„Ano... Právě jen tak naznačila, že Renisenb by mohla být další obětí.“

Vtom se ozval Imhotepův rozzlobený hlas.

„Mám tu snad čekat celý den? Co je to za způsoby? Nikdo na mne nebere ohledy. Nikdo neví, jak trpím. Kde je Heneta? Jedině Heneta mě chápe.“

Ze skladu sem dolehl Henetin vítězoslavný a pronikavý smích.

„Slyšíš – Yahmosi? Heneta! Heneta je ta jediná!“

„Ano, Heneto! Rozumím...“ řekl klidně Yahmose. „Ty jediná máš moc... Ty – můj otec – a já – my všichni tři dohromady...“

Hori mezitím odešel k Imhotepovi. Yahmose ještě prohodil několik slov s Henetou, která přikyvovala s obličejem rozzářeným zlomyslnou vítězoslávou.

Pak se Yahmose připojil k Horimu a Imhotepovi, omlouvaje se za své zdržení. Nato se všichni tři muži vydali společně nahoru k hrobce.

/III/

Ten den ubíhal Renisenb příliš pomalu.

Nikde neměla stání. Chodila po domě sem a tam, chvíli postála pod sloupovým vchodu, nato zašla k jezeru a zase zpět do domu.

V poledne se vrátil Imhotep. Po obědě vyšel ven a sedl si před dům. Renisenb usedla vedle něho, objala si kolena a chvílemi zabíhala pohledem k otcově tváři. Imhotep měl stále ten nepřítomný zmatený výraz – sotva promluvil, jen chvílemi zhluboka vzdychal.

Najednou se zvedl a ptal se po Henetě, ta však právě před chvílí odešla s prostěradly k balzamovačům.

Renisenb uvažovala, kde zůstali Yahmose s Horim, a zeptala se na to otce.

„Hori šel ke Iněným polím – musí to tam zkontrolovat. I Yahmose zůstal někde v polích – všechno teď zbylo jen na něho... Ach běda! Kde je můj Sobek a Ipy! Moji chlapci, moji hezcí hoši...“

Renisenb se snažila rychle odvést jeho pozornost od smutných vzpomínek.

„A nemohl by dohlížet na dělníky Kamení?“

„Kamení? Kdo je Kamení? Nemám syna jménem Kamení.“

„Myslím píše Kameního, za kterého se mám provdat.“

Udiveně na ni pohlédl.

„Ty, Renisenbo? Ale ty si přece máš vzít Khaje!“

„Vzdychla a už nic neřekla. Připadalo jí kruté stále se ho snažit vracet k přítomnosti. Ale on se po malé chvíli zvedl a zvolal:

„Samozřejmě – Kamení! Odešel udělit nějaké příkazy dozorcí v pivovaru. Musím jít za ním.“

Při odchodu si mumlal něco pro sebe. Renisenb však přece jen potěšilo, že jeho jednání aspoň v této chvíli bylo téměř normální.

Pomyslela si, že snad ty mraky v jeho mozku jsou jen přechodné a časem se rozplynou.

Rozhlédla se. Ticho v dome i na nádvoří na ni dnes působilo tísnivě. Děti si hrály až na druhé straně jezera a ani Kait tam s nimi nebyla. Renisenb se podívala, kde asi může být.

Pak se náhle objevila u vchodu Heneta, Rozhlédla se a přistoupila k Renisenbě. Kupodivu, jako by znovu nabyla svého vtíravého a lichotivého způsobu chování.

„Čekala jsem, až tě zastihnu o samotě, Renisenbo.“

„A proč, Heneto?“

Heneta ztlumila hlas.

„Mám pro tebe vzkaz – od Horiho.“

„Co mně vzkazuje?“ zeptala se dychtivě Renisenb.

„Vzkazuje ti, abys přišla nahoru k hrobce.“

„Teď?“

„Ne... Máš tam být až hodinu před západem slunce. Tak zněl vzkaz. Kdyby tam ještě nebyl, máš na něho počkat. Říkal, že je to důležité.“

Heneta se odmlčela.

„Musela jsem počkat, až tě zastihnu o samotě a mohla ti to vyřídit,“ dodala. „Nikdo jiný to neměl slyšet.“

A pak hned odběhla.

Renisenb měla pocit, jako by z ní všechna tíseň spadla. Těšila se na vycházku nahoru do klidu a míru hrobky. Těšila se také, že uvidí Horiho a bude si s ním moci volně porozprávět. Jedině to ji trochu překvapovalo, že tím vzkazem pověřil Henetu.

Ale – i když Heneta byla zlomyslná, vzkazy vždy spolehlivě vyřizovala.

„A proč bych se vůbec měla Henety bát?“ pomyslela si Renisenb. „Jsem přece mnohem silnější než ona.“ Hrdě se vzpřímila. Cítila sebedůvěru mládí a měla radost ze života.

//V//

Po vyřízení vzkazu Renisenbě Heneta vstoupila opět do skladu s prádlem. Na její tváři se rozhostil spokojený úsměv.

Znovu se sehnula nad kupou prostěradel.

„Už velmi brzy vás bude třeba ještě víc,“ promluvila k nim vesele. „Slyšíš, Ashayeto? Teď jsem zde já paní a říkám ti, že se do tvých prostěradel zabalí ještě další tělo. A co myslíš, čím to bude tělo? Hi hi! Nemohla jsi do zdejších poměrů příliš zasahovat, že ne? Ani ty ani ten tvůj bratr Nomarch! Spravedlnost? Jakoupak spravedlnost můžeš zavádět na tomto světě? Odpověz mi!“

Za stohy prádla se něco pohnulo. Heneta pootočila hlavu.

Vtom však na ni dopadl velký, široký kus plátna, který jí znemožňoval dýchat ústy i nosem. Nemilosrdná ruka ovinovala tkaninu pevně kolem jejího těla a utahovala ji jako mrtvolu tak dlouho, až se přestala bránit...

23

Druhý měsíc sklizně – 17. den

Renisenb opět seděla u vchodu do skalní místnosti a zasněně pozorovala Nil. Byla zcela pohroužena do vlastních podivných úvah a myšlenek.

Připadalo jí, jako by uplynula už velmi dlouhá doba ode dne, kdy zde tak seděla poprvé brzy po návratu do otcovského domu. To bylo toho dne, kdy tak radostně prohlašovala, že se nic nezměnilo, že všechno v domě je naprosto stejné jako tehdy, když jej před osmi lety opustila.

Vzpomínala si, jak jí na to Hori řekl, že ona sama už není tou Renisenbou, která kdysi s Khajem odcházela z domu. S jakou důvěřivou jistotou mu tehdy odpověděla, že jí zase brzy bude. A pak Hori mluvil o změnách, které se dějí uvnitř, a o zlu, které se nepozná podle zevnějšku. Teď už věděla, co měl na mysli, když jí říkal tato slova. Snažil se ji připravit... A ona byla tak důvěřivá a tak slepá! Jak lehce a povrchně hodnotila členy své rodiny jen podle zevních dojmů! Musela přijít Nofret, aby se jí otevřely oči.

Ano – Nofretin příchod. Tím to všechno začalo...

S Nofretou přišla smrt...

Ať už Nofret byla nebo nebyla ďáblem samým, určitě ho přivedla.

A ďábel byl stále ještě mezi nimi.

Naposledy si teď Renisenb pohrávala s myšlenkou, že Nofretin duch byl příčinou všeho zla, Nofret – zlomyslná a mrtvá...

Nebo Heneta – zlomyslná a živá... Opovrhovaná Heneta, podlízavá, slizká Heneta...

Renisenb zamrazilo – pohnula se a pomalu vstala. Nemohla už déle na Horiho čekat. Slunce se rychle schylovalo k západu. Proč – říkala si udiveně – proč nepřišel?

Postála ještě chvíli rozhlížejíc se kolem, a pak začala sestupovat po stezce dolů do údolí.

V tuto podvečerní hodinu zde bylo takové ticho... Ticho a krása – pomyslela si. Co zdrželo Horiho? Kdyby přišel, mohli mít aspoň tuto chvíli pro sebe...

Už nebude mnoho takových hodin. Brzy – až se stane ženou Kameniho –

Opravdu se chce provdat za Kameniho? Jako prudkým nárazem Renisenb najednou ze sebe setřásla tu otupělost a poddajnost, která ji tak dlouho držela. Měla pocit spáče, který se právě probudil z horečnatého snu. Obluzená strachem a nejistotou souhlasila se vším, co jí bylo navrženo.

Ale teď byla opět Renisenbou! A jestli se provdá za Kameniho, pak proto, že se za něho provdat chce – a ne proto, že si to přála rodina. Kamení – Kamení se svou milou a usměvavou tváří! Miluje ho, ne? To je přece důvod, proč se za něho chce provdat.

Zde v této večerní hodině byla i její mysl jasná a čistá. Nebylo v ní zmatku... A ona byla Renisenbou, která zde kráčela vysoko nad lidmi – vážná a nebojácná, konečně sama sebou.

Nefekla kdysi Horimu, že musí jít jednou sama dolů po této stezce v hodině Nofretiny smrti? Tak tedy ať už se bojí nebo nebojí, přece musí sama tudy sejít.

Teď k tomu tedy došlo. Je to právě asi tak doba, kdy ona i Satipa se nakláněly nad Nofretiným mrtvým tělem. A zrovna, tak ve stejnou dobu, kráčela taky Satipa po této stezce dolů a když se znenadání ohlédla – spatřila záhubu ženoucí se za ní.

Právě na tomto místě... Co to jen mohla Satipa zaslechnout, že se musela ohlédnout?

Kroky?

Kroky... Renisenb teď opravdu slyšela kroky – kroky běžící za ní po stezce dolů...

Její srdce se divoce rozbušilo strachem. Byla to tedy pravda! Nofret byla za ní – pronásledovala ji...

Celá se strachem třásla, ale nezmínila kroky ani je nezrychlila... Musí překonat strach, protože neměla na svědomí zlý čin, kterého by litovala.

Vzchopila se. Sebrala veškerou odvahu a stále ještě pokračujíc v chůzi – otočila hlavu.

Srdce jí radostí přímo poskočilo. To Yahmose šel za ní. Žádný duch zemřelý, ale její vlastní bratr. Asi měl práci v obětní síni hrobky a zřejmě vyšel ven krátce po jejím odchodu.

Zůstala stát a radostně zvolala:

„Ach, Yahmosi, jsem tak ráda, že jsi to ty!“

Rychle se k ní přibližoval. Právě se chystala znovu promluvit a říci mu, jak bláznivě se vyděsila, když v tom, jako by jí slova na rtech přimrzla.

To nebyl Yahmose, jak ho vždy znala – mírný a laskavý bratr. Jeho oči se přímo horečnatě leskly a jazykem si rychle přejížděl oschlé rty. Ruce, které držel poněkud před sebou, byly lehce zkriveny a prsty vypadaly jako drápy.

Díval se na ni a pohled jeho očí ji nenechával na pochybách. Byl to pohled člověka, který už zabil a byl připraven zabíjet znovu. Jeho zrak se na ní pásl s divokou krutostí a ďábelské uspokojení se zračilo v celé jeho tváři.

Yahmose – tím nelítošným nepřítelem byl – Yahmose! Za škraboškou mírné a laskavé tváře bylo tohle...!

Myslela si, že ji její bratr miluje – ale marně hledala lásku v této nelidsky hrůzně tváři.

Renisenb vykřikla – byl to však mdlý, beznadějný výkřik.

Věděla, že tohle znamená smrt. Neměla tolik síly, aby se mohla postavit Yahmosovi na odpor. Zde – odkud se zřítíla Nofret – byla stezka velmi úzká... Právě tak i ona se odtud zřítí... a pádem se zabije...

„Yahmosi!“

Byla to poslední naléhavá prosba. Do vyslovení jeho jména vložila všechnu lásku, kterou k nejstaršímu bratrovi vždycky cítila. Vyzněla naprázdno... Yahmose se smál šťastným, ale nelidsky znějícím smíchem...

Pak náhle skočil jako dravec dopředu a jeho kruté ruce s drápotivě ohnutými prsty se zkrivily, jako by se už nemohly dočkat, až sevřou její hrdlo...

Renisenb couvala ke kraji útesu. Bezděčným pohybem zvedla před sebe ruce jako k sebeobraně, v zoufalé snaze odrazit ho. Byla to hrůza – byla to smrt...

Vtom vzduchem něco zvonivě zasvištělo. Yahmose se náhle zastavil, zakolísal a s hlasitým výkřikem padl tváří k její noze. Sklonila hlavu a tupým vytřeštěným pohledem zírala na držadlo šípu zdobené peřím...

Teprve pak se udiveně podívala přes okraj propasti tam, kde stále ještě s lukem přiloženým k rameni stál – Hori.

/III/

„Yahmose... Yahmose...“

Duševním otřesem Renisenb jako smyslů zbavená donekonečna opakovala jeho jméno. Vůbec tomu všemu nemohla uvěřit...

Seděla před malou skalní místností a Hori ji stále ještě držel kolem ramen. Stěží si dovedla vzpomenout, jak ji dovedl po stezce zpět. Byla pouze schopna opakovat bratrovo jméno hlasem omámeným údivem i hrůzou zároveň.

„Ano – Yahmose,“ řekl jemně Hori. „Celou tu dobu jen Yahmose...“

„Ale jak? Proč? A jak to mohl být on – proč – když sám byl otráven! Vždyť málem umřel...“

„Nemysli – neriskoval svou smrt. Dal si příliš dobrý pozor, aby se nenapil mnoho vína. Usrkl ho jen tolik, aby onemocněl, a příznaky i bolesti přeháněl. Věděl, že je to jeden z nejlepších způsobů, jak vyloučit sebe z podezření.“

„On však nemohl zabít Ipyho... Jak taky? Vždyť byl tak slabý a sotva se udržel na nohou!“

„To taky předstíral. Nepamatuješ si, že Mersu prohlásil, jakmile se jed z těla vyloučí, nabude opět své síly? Tak se taky ve skutečnosti stalo.“

„Ale proč to dělal, Hori? To nepochopím.“

Hori vzdychl.

„Pamatuješ si, Renisenbo, jak jsem ti jednou vyprávěl o hnilobě, která začíná uvnitř?“

„Jistě,“ přikývla, „zrovna dnes večer jsem si na to vzpomněla.“

„Jednou jsi prohlásila, že všechno zlo přišlo s příchodem Nofrety. Mýlila ses, Renisenbo. Nofretina přítomnost způsobila jen to, že zlo se přestalo skrývat, protože úkryt byl odhalen. Něžná mateřská láska Kaitina se změnila v bezohledné sobectví v zájmu jejím i jejích dětí. Sobek přestal být tím veselým a okouzlejícím mladým mužem – najednou z něho byl chvástavý a prostopášně žijící slaboch. Ani Ipy se už nejevil pouze jako rozmazlené přitažlivé dítě – stal se však z něho sobecký výrostek, tajně osnující své plány. A Heneta? I když snad svou oddanost po celý život jen předstírala, začala najednou otevřeně projevovat svoji zlobu. K největšímu překvapení se ta panovačná a věčně sekýrující Satipa projevila jako zbabělec. A kam se poděla majestátná osobnost Imhotepova? Zbyla z ní jen směšně rámusící postava nadutého tyрана.“

„Rozumím – už chápu...“ Renisenb pozvedla obě ruce k očím. „Nemusíš mi už nic dál vysvětlovat. Přišla jsem na to postupně sama... Ale proč k tomu všemu došlo? Odkud se vzalo tolik špatnosti, která – jak říkáš – klíčila uvnitř?“

Hori pokrčil rameny.

„Kdo to může vědět? Snad každý má v sobě určité sklony již od narození, tak jako semena. Jestli pak ta lepší postupem času a pěstěním nevzklíčí k laskavé moudrosti a velikosti ducha – přebují ta horší opačným směrem a mohou se zvrhnout i k ďábelskému zlu... Nebo to také mohlo být tím, že život, který vedli, byl příliš uzavřený, jakoby sám do sebe svinutý... Chyběl jim širší rozhled a duševní náplň... A možná taky, že stejně, jako se šíří choroby mezi obilím, šířilo se i zlo mezi nimi. Jeden se nakazil od druhého...“

„Ale Yahmose – Yahmose mi připadal stále stejný!“

„Ano, a to právě byl jeden z důvodů, proč jsem ho začal podezřívat, Renisenbo. Ostatní se totiž podle roznosti svých povah mohli vybouřit, a taky se vybouřili. Yahmose však byl vždycky úzkostlivý a bojácný, snadno ovladatelný, a nikdy neměl dost odvahy postavit se někomu na odpor. Miloval svého otce a dělal se do padnutí, aby mu způsobil radost. Imhotep mu však byl jen přátelsky nakloněn, protože ho sice pokládal za hodného a poslušného syna, ale pomalého a hloupého. Pohrdal jím. Taky Satipa mu plně dávala

vychutnat svou zlostnou a sekýrující povahu. A tak ho jeho skrytá, ale trpce pocíťovaná zahořkllost a sklíčenost tížila jako břemeno víc a víc... Čím se nám pak zdál měkčí a mírnější, tím větší prudkostí vzrůstal jeho vnitřní hněv.“

Oba chvíli mlčeli, než se zase Hori ujal slova.

„Nu – a pak, právě v době, kdy Yahmose doufal, že konečně sklídí odměnu za svou pracovitost a pílí a stane se otcovým rovnocenným společníkem – přišla Nofret... Byla to Nofret a snad i její krása, jejíž jiskra podpálila. Urážela všechny tři bratry předně jako muže. Dotýkala se zlomyslně Sobeka na jeho nejbolestivějším místě, protože s ním jednala opovržlivě jako s nadutým chvastounem. K Ipymu se chovala zase jako k umíněnému a rozmazlenému chlapečkovi, který má ještě daleko k opravdovému muži. A k Yahmosovi? Yahmosovi dala pak jasně najevo, že jako muž je v jejích očích – méněcenný... V té době ho taky Satipa špičkovala svým ostrým jazykem přímo k nesnesitelnosti. Její věčné vysmívání a prohlásování, že není žádným mužem a ona je rozhodnější než on, vedlo nakonec k tomu, že ztratil schopnost se ovládat. Snad se opravdu zcela nečekaně setkal na této stezce s Nofretou a vyštván k neúnosnosti – shodil ji dolů...“

„Ale to přece udělala Satipa –“

„Ne – kdepak, Renisenbo! V tom jsme se všichni mýlili. Satipa jen zdola viděla, jak se to stalo! Už rozumíš?“

„Yahmose však byl přece s tebou v polích?“

„Ano – poslední hodinu. Copak si neuvědomuješ, Renisenbo, že Nofretino tělo bylo chladné? Sama jsi to cítila, když jsi na ni sáhla... Myslela jsi, že spadla chvíli předtím – ale to bylo nemožné! Byla mrtvá nejméně dvě hodiny, protože jinak, v takovém horkém slunci, při doteku její tváře bys ještě nemohla cítit chlad... Ale Satipa všechno viděla, a pak se celou tu dobu potloukala kolem vystrašená a nejistá, co má dělat. Když tě pak potkala, snažila se tě odvést pryč.“

„Od kdy to všechno víš, Hori?“

„Dopřavdy jsem dlouho nic nevěděl, Renisenbo! Měl jsem jen tušení – neuvěřitelné podezření, a to poměrně dost brzy. Přivedlo mě k němu Satipino chování. Chodila přece kolem nás ve smrtelné hrůze před něčím nebo někým, a tak jsem nabyl přesvědčení, že osobou, které se bála, je Yahmose. Přestala ho sekýrovat a hubovat a místo toho se z ní naopak stala pokorná a v každém směru poslušná žena. Jak vidíš, musel to být pro ni úžasný otřes... Yahmose – ten Yahmose, kterým pohrdala nejvíc ze všech mužů pro jeho mírnost, opravdu, Nofretu zabil! To obrátilo její svět naruby. Jako většina panovačných žen byla ve skutečnosti zbabělá. Tento nový Yahmose ji děsil... Žila ve stálém strachu, a tak začala mluvit ze spaní. A tu si Yahmose uvědomil, že ona je pro něho velkým nebezpečím.

A teď už můžeš, Renisenbo, poznat další pravdu z toho, co jsi dnes viděla na vlastní oči. Uvědomila sis už, že Satipa neviděla Nofretina ducha, který způsobil její pád... Viděla však totéž, co dnes ty. Viděla ve tváři muže, který šel za ní – ve tváři vlastního manžela – úmysl svrhnout ji dolů právě tak, jako to udělal s tou druhou. Ve strachu před ním couvala a zřítíla se. Když se pak jejím umírajícím rtům podařilo vyslovit slovo Nofret – snažila se ti říci, že Nofret byla zabita Yahmosem.“

Hori se odmlčel, až po chvíli pak pokračoval:

„Esa se dopídila pravdy zcela bezvýznamnou Henetinou poznámkou. Heneta si totiž stěžovala, že když ji potkám, nedívám se na ni, ale jako kdybych viděl něco za ní – něco, co tam není... A pak zcela náhodou začala mluvit o Satipě. Tyto dva zdánlivě bezvýznamné a nesouvisející údaje si Esa spojila a její myšlení i úvahy dostaly nový směr. Najednou si začala uvědomovat, že celá ta záležitost je mnohem jednodušší, než jsme si všichni mysleli. Dovtípila se, že Satipa se nedívala na něco vzadu za Yahmosem, ale že se docela přirozeně dívala na Yahmose... Aby si ověřila svůj nápad, uvedla Esa před celou rodinou tuto skutečnost ve zmateném výkladu o něčem jiném, takže to pro nikoho nemohlo nic znamenat než pro samotného Yahmose – ovšem jedině v tom případě, že by její podezření bylo správné. Yahmose si taky jasně v tomto okamžiku uvědomil, že ho podezřívá. Věděl taky, že při správném podezření, dalším logickým postupem, velmi lehce do sebe zapadnou všechny ostatní dosud záhadné okolnosti včetně příběhu vyprávěného pasáčkem stád. Hoch mu byl totiž velmi oddán a udělal všechno, co od něho jeho pán Yahmose požadoval. Nebylo tehdy těžké ještě týž den ho přimět k vypití nějakého odvaru, který zaručil, že se už ráno neprobudí.“

„Ach, Hori, těžko lze věřit, že Yahmose byl něčeho takového schopen. Nofret – ano – to bych ještě chápala... Ale proč ty ostatní vraždy?“

„Nevím, jak bych ti to měl vysvětlit, Renisenbo. Jakmile se však v srdci uchytlí zlo, rozrůstá se jako plevel mezi obilím. Yahmose toužil snad celý svůj život po násilných činech, ale neměl k nim odvahy. A tak pohrdal sám svou vlastní měkkou a poddajnou povahou. Domnívám se, že zabití Nofrety mu dodalo

velkého pocitu síly. Nejdřív si ji ověřil u Satipy. Žena, která ho dřív zastrašovala slovem a pohledem, ustavičně mu nadávala, byla najednou poddajná a poslušná. A tu snad ta bolestná zatrpkllost, kterou tak dlouho skrýval ve svém nitru, najednou zatoužila po odplatě a začala vztyčovat hlavu – jako ten had tady jednou na cestě... Oba jeho bratři – Sobek i Ipy – byli jeden hezčí než druhý, a také chytřejší než on. Proto je nesnesl – museli odejít... On – Yahmose – chtěl být jediným vládcem v domě a jedinou otcovou oporou i potěšením. A navíc Satipina smrt už v něm taky probudila opravdovou rozkoš ze zabíjení. Po ní totiž následoval pocit ještě větší a skutečně i vzrůstající moci... A pak již rozum ustoupil do pozadí. Byl docela ďáblem posedlý...

Ty ovšem, Renisenbo, jsi mu nebyla soupeřem. Pokud toho ještě vůbec byl schopný, měl tě rád. Až teprve myšlenka, že by se tvůj manžel měl s ním podílet na majetku, stala se pro něho neúnosnou. Esa souhlasila s tím, aby ses provdala za Kamenino, myslím ze dvou důvodů, které zřejmě pečlivě uvážila. Tím prvním důvodem bylo, že zaútočí-li Yahmose znovu, pak pravděpodobněji napadne spíše Kameniho než tebe, a na mne v každém případě spoléhala, že se postarám o to, aby se ti nic nestalo. Druhým důvodem bylo asi její přání vyhnat situaci do krajnosti na ostří nože – ona totiž Esa byla velmi smělá a odvážná žena – a vraha usvědčit. Yahmose neměl ani nejmenší tušení, že ho taky podezřívám, a tak si zřejmě představovala, že ho budu sledovat a podaří se mně ho chytit při činu.“

„Jak se ti taky podařilo,“ dodala Renisenb. „Ach, Hori, nedovedeš si představit, jaká to byla hrůza, když jsem se ohléla a spatřila ho...“

„Vím, Renisenbo, ale muselo k tomu dojít... Pokud bych byl stále v Yahmosově blízkosti, byla bys pochopitelně v bezpečí... To však nemohlo trvat věčně. Pořád jsem se bál, abys tu nebyla sama. Věděl jsem, kdyby měl příležitost shodit tě ze stezky na stejném místě jako ostatní, že by to udělal. Oživilo by to vysvětlování všech smrtí nadpřirozeným způsobem.“

„A ten vzkaz, který mně vyřizovala Heneta, nebyl od tebe?“

Hori zavrtěl hlavou.

„Ne – nic jsem ti nevzkazoval.“

„Proč tedy Heneta –“, Renisenb zmlkla a potřásla hlavou. „Její úlohu v tom všem opravdu nechápu.“

„Domnívám se, že Heneta zná pravdu,“ řekl Hori zamyšleně. „Dnes ráno toho příliš mnoho Yahmosovi naznačila... Velmi nebezpečná záležitost! Zřejmě jí použil ještě k tomu, aby tě sem vylákala – to byla pochopitelně Heneta ochotná udělat... Ona tě totiž nenávidí, Renisenbo!“

„Vím...“

„Jak by to však bylo dál – to bych rád věděl... Heneta si podle všeho myslela, že tím, co o všem věděla, získá moc... Nevěřím však, že by ji Yahmose nechal žít dlouho. Snad už dokonce ani teď –

Renisenb se zachvěla.

„Yahmose byl šilený!“ vyhrkla. „Snad byl posedlý ďábelskými duchy,“ dodala zamyšleně. „Dříve přece nebýval takový!“

„Ne – a možná, že ano,“ řekl Hori. „Vzpomínáš si, Renisenbo, jak jsem ti jednou vyprávěl příběh z Yahmosova dětství? Sobek tehdy Yahmosovi několikrát bouchl hlavou o zem a vaše matka příběhla celá vyděšená. ‚To je nebezpečné!‘ volala a úplně se třásla, ačkoli se mnoho nestalo... Myslím, Renisenbo, že podle jejího mínění bylo tehdy už nebezpečné něco takového udělat právě Yahmosovi... A vzpomeň si, že příští den Sobek onemocněl a všichni mysleli na otravu zkaženým jídlem... Já se však domnívám, Renisenbo, že tvoje matka už tehdy něco věděla o podivné a do sebe uzavřené zuřivosti, která doutnala v hrudi jejího mírného a poddajného synáčka. A snad se taky už tenkrát obávala, že by jednoho dne mohla vzplanout...“

Renisenb se znovu zachvěla.

„Copak nikdo není takový, jak vypadá?“

Hori se na ni usmál.

„Ano – někdy přece ano. Například Kamení a já, Renisenbo. Myslím, že my oba jsme takoví, za jaké nás pokládáš. Kamení a já...“

Poslední slovo řekl zvlášť významně, a v tom okamžiku si Renisenb uvědomila, že pro ni nadešla chvíle životního rozhodnutí.

Hori klidně pokračoval.

„Oba tě milujeme, Renisenbo... Musíš to vědět.“

„A přece,“ řekla Renisenb váhavě a trpce, „jsi souhlasil s přípravami k mému sňatku a neřekl jsi mi nic – ani slovíčko.“

„Bylo to v zájmu tvé ochrany... I Esa to pokládala za rozumné. Nemohl jsem projevit zájem – musel jsem zůstat v ústraní, abych ničím nepopudil Yahmose proti sobě a měl ho stále na očích...“

Po chvíli pohnutě pokračoval: „Abys rozuměla, Renisenbo, Yahmose byl mým opravdovým přítelem po řadu let. Měl jsem ho velmi rád... Vždycky jsem se snažil přimět tvého otce, aby mu dal postavení i autoritu, kterou si přál. Neuspěl jsem – všechno přišlo příliš pozdě. Ačkoliv jsem měl jakési tušení hned od počátku, že Nofretu zabil Yahmose, snažil jsem se tuto myšlenku zapudit... A když jsem si ji i připustil, hledal jsem dokonce omluvu pro jeho čin... Ano – Yahmose, můj nešťastný, usouzený přítel, mně opravdu byl velmi drahý. Ztratil jsem ho... Už prvním zločinem v něm trvale zvítězilo zlo nad dobrem – proto následovaly další... A tak nakonec musel zemřít dokonce mou rukou. Byla to rychlá, téměř bezbolestná smrt.“

„Smrt – stále jen smrt.“

„Ne, Renisenbo! Dnes už se ti opravdu nedívá do tváře smrt – ale život, Renisenbo... S kým ten život budeš sdílet – s Kamením, nebo se mnou?“

Renisenb zabloudila pohledem daleko před sebe – dolů přes údolí až k stříbrnému pruhu Nilu.

A zcela jasně se před jejími zraky vybavil obraz Kameniho, jeho usmívající se tváře, jak tak seděl onoho dne proti ní ve člunu.

Hezký, statný, veselý... Opět pocítila, jak jí poskočilo srdce a rozproudila se krev, V tom okamžiku tehdy milovala Kameniho... Milovala ho i teď... Kamení mohl převzít místo, které zaujímal v její životě Khaj.

„Budeme spolu šťastni,“ pomyslela si, „ano – budeme šťastni. Budeme spolu žít a radovat se jeden z druhého... A taky budeme mít silné hezké děti. Přijdou rušné dny naplněné prací... i dny zábavy, kdy spolu poplujeme po řece... Opět budu mít takový život, jaký jsem poznala a prožívala s Khajem... Co víc bych si mohla přát? Co ještě víc chci?“

A zvolna – velmi váhavě – obrátila k Horimu svou tvář, jako by mu mlčky položila tuto otázku.

A on, jako by rozuměl, odpověděl:

„Když jsi byla ještě dítě, měl jsem tě rád. Měl jsem rád tvou vážnou tvář i důvěru, se kterou jsi za mnou chodila a prosila, abych ti spravil zlomené hračky. A pak jsi po osmi letech přišla znovu. Sedávala jsi zde a světovala se mi se svými myšlenkami, které se ti rodily v duši. A tvoje duše, Renisenbo, je jiná než mají ostatní... Neuzavírá se do sebe – a taky se nesnaží uzavřít mezi těsné stěny... Vidí daleko za řeku – vidí změny ve světě, nové myšlenky – prostě vidí takový svět, ve kterém je všechno možné pro ty, kteří mají nejen představivost, ale i odvahu...“

„Vím, Hori, vím... Cítila jsem to všechno jako ty, ale přece ne vždycky! Přišly by chvíle, kdy bych tě nemohla následovat, kdy bych byla sama...“

Zmlkla – neschopna nalézt slova, kterými by vyjádřila své zmatené myšlenky.

Jaký by byl život s Horim, nevěděla. Přes všechnu jeho jemnost, přes všechnu jeho lásku k ní, zůstane v určitém směru nevypočitatelný a nepochopitelný. Sdíleli by spolu okamžiky velké krásy a hojnosti – ale jaký by byl jejich denní, všední život?

Z nějakého vnitřního podnětu vztáhla k němu obě ruce.

„Ach, Hori, rozhodni za mne. Řekni, co mám dělat...?“

Usmál se na ni – usmál se na ni, jako kdyby byla ještě malou Renisenbou, s kterou snad takto mluvil naposledy. Nevzal však její ruce do svých...

„Nemohu ti říci, co máš dělat se svým životem, Renisenbo, protože to je tvůj život – a jen ty o něm můžeš rozhodnout.“

Uvědomila si, že tentokrát jí nepřijde na pomoc, ani se nepokusí ovlivnit rozhodnutí naléháním na její smysly, jak to udělal Kamení... Kdyby se jí Hori jen dotkl – ale čekala marně, nedotkl se jí, neovlivňoval její rozhodnutí...

A pak se jí náhle otázka volby sama sebou co nejvíce zjednodušila. Snadný život, nebo nesnadný? Octla se v silném pokušení obrátit se a jít dolů vyšlapanou cestou k normálnímu, šťastnému životu, který už znala – který už dříve prožívala s Khajem... Ano – v něm bylo bezpečí, v něm se sdílely denní radosti a strasti a nebyly obavy před ničím než před stářím a smrtí...

Smrt... V myšlenkách na život obešla zřejmě celý kruh – až zas došla k smrti. Khaj zemřel... Kamení možná taky zemře a jeho tvář, tak jako Khajova, pomalu vymizí z její paměti...

Pak pohlédla na Horiho, který stál klidně před ní. Je podivné – napadlo ji – že si ve skutečnosti nikdy neuvědomila, jak Hori vypadá. Nikdy to nepotřebovala vědět...

Konečně promluvila. Tón jejího hlasu byl stejný jako tehdy, když mu před časem oznamovala, že jednou půjde sama dolů po stezce při západu slunce. ..

„Zvolila jsem, Hori. Chci sdílet svůj život s tebou v dobrém i zlém až do smrti...“

A v duchu si pomyslela:

„K Horimu patřím navždy – protože kdyby Hori zemřel, nikdy bych nemohla zapomenout! To znamená, že

nikdy už nepřijde smrt...”

Agatha Christie

Nakonec přijde smrt...

Z anglického originálu Death comes as the end, vydaného nakladatelstvím Hughes Nassie Ltd. V

Londýně, přeložila Dr. Eva Hrubá

Obálku a grafickou úpravu navrhl Václav Kučera

A ilustroval Robert Pelauch

Stran 167,

Vydalo nakladatelství Vyšehrad roku 1975, jako svou 420. publikaci

Odpovědný redaktor Josef Daněk

Z fotosazby písmem Garamont vytiskl Mír, nov. záv., n.p., závod 1, Václavské náměstí 15, Praha 1

AA 12,62.; VA 14,08. Náklad 50 000 výtisků.

Cena brož. výtisku 18,— Kčs

NAKLADATELSTVÍ

VYŠEHRAD

Praha 2 , Karlovo náměstí 5

33-420-75 13/34 22-605/826 18,— Kčs

— 2 —